

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 70, 176 76 ΑΘΗΝΑ – ΤΗΛ. : 210 9549215, FAX: 210 9577050

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΛΑΜΙΑ)**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΔΗΜΗΤΡΟΓΛΟΥ ΡΟΔΟΛΦΟΣ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 70, 176 76 ΑΘΗΝΑ – ΤΗΛ. : 210 9549215, FAX: 210
9577050**

**ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Επιβλέπουσα: Μητούλα Ρόϊδω, Καθηγήτρια

Μέλη: Θεοδωροπούλου Ελένη, Καθηγήτρια

Σαρδιανού Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια

Ο Ροδόλφος Δημητρόγλου

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

1. Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

2. Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από την ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο, καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Περίληψη στα Ελληνικά	5
Περίληψη στα Αγγλικά	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΣΚΟΠΟΣ	8
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ	9
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	9
Εμπόριο και Τοπική Αγορά.....	9
Οικιστική Ανάπτυξη.....	9
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ Ε.Δ. ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	10
Περιβάλλον Εθνικής Ασφαλείας.....	10
Κοινωνική Προσφορά των Ε.Δ.....	11
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	18
Η Εθνική Άμυνα ως Δημόσιο Αγαθό.....	18
Ανάλυση των Δαπανών των Ε.Δ.....	19
Αμυντικές Δαπάνες και Οικονομική Ανάπτυξη.....	19
Απασχόληση του εργατικού-υπαλληλικού και βιομηχανικού Δυναμικού της χώρας.....	21
Ανάπτυξη Έρευνας και Τεχνολογίας.....	25
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ.....	27
Η προστασία του περιβάλλοντος από τις Ε. Δ.....	27
Η Περιβαλλοντική Πολιτική του ΥΠΕΘΑ.....	28
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ένοπλες δυνάμεις.....	29
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.....	39
Εισαγωγή.....	39
Εθνικό πρόγραμμα στρατηγικής αναδιάταξης στρατοπέδων.....	40
Υπηρεσία Αξιοποίησης και Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ).....	44
Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξκών (ΑΟΟΑ).....	47
Ταμείο Εθνικής Άμυνας (ΤΕΘΑ).....	48
Αρχές πολεοδόμησης στρατοπέδων.....	54
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ)	58
Στρατιωτική Δύναμη της Φρουράς Λαμίας.....	58
Φυσιογνωμία της Πόλης της Λαμίας.....	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΜΕΡΟΣ- ΈΡΕΥΝΑ	82
Εισαγωγή.....	82

Μεθοδολογία της έρευνας (Κατάρτιση ερωτηματολογίου - Περιγραφή δείγματος - Πιλοτική εφαρμογή – Δειγματοληψία - Συγκέντρωση ερωτηματολογίων).....	82
Συλλογή και επεξεργασία ερωτηματολογίων.....	83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΥΤΩΝ

Δημογραφικά στοιχεία.....	84
Ειδικές ερωτήσεις.....	87
Συσχετίσεις.....	96
Αποτελέσματα συσχετίσεων.....	97

ΣΥΝΟΨΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	121
---	------------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	126
--------------------------	------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'	128
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'	150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'	152
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε'	176

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία πραγματοποιείται έρευνα για το πώς οι Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ), μέσω της δραστηριότητάς τους, αποτελούν έναν από τους μοχλούς της οικονομικής ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών και πόλεων, μελετώντας την περίπτωση της πόλης της Λαμίας, καθώς επίσης διερευνάται και η άποψη και η στάση των πολιτών της πόλης για τη σημασία της ύπαρξης στρατιωτικών Μονάδων στην περιοχή τους. Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια σε δείγμα 155 ατόμων της πόλης της Λαμίας και της ευρύτερης Π.Ε. Φθιώτιδας.

Η επεξεργασία των απαντήσεων των ερωτηματολογίων γίνεται συνολικά και ανά κατηγορία συμμετεχόντων στην έρευνα. Τα αποτελέσματα της έρευνας δίνουν μια σαφή εικόνα της σχέσης των συμμετεχόντων με το στρατό και της άποψης που έχουν για την επιρροή του στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη της περιοχής τους.

Λέξεις κλειδιά: Ένοπλες Δυνάμεις, Βιώσιμη Οικονομική Ανάπτυξη, Οικονομικές Κοινωνικές, Περιβαλλοντολογικές Δραστηριότητες.

ABSTRACT

In the present study there is a survey on how military forces within their activities are one of the economic growth levers for local communities and cities, studying the case of Lamia as well as the opinion and attitude of the citizens of the city about the importance of the existence of military units in their area. In order to conduct the survey questionnaires were used in a sample of 155 inhabitants of Lamia and Fthiotida.

The responses to the questionnaires were processed totally and by category of respondents. The results of the survey give a clear picture of the participants relationship with the army and their views on its influence on the sustainable economic development of their region

Keywords: Military Forces, Sustainable Economic Development, Economic, Social, Environmental Activities.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΛΑΜΙΑ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ), μέσω της δραστηριότητάς τους, αποτελούν έναν από τους μοχλούς της οικονομικής της ανάπτυξης, ιδιαίτερος εάν ληφθεί υπόψη η δεινή οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην πατρίδα μας τα τελευταία χρόνια. Η ύπαρξη στρατιωτικών εγκαταστάσεων σε μια περιοχή, δημιουργεί σωρεία οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων που συμβάλει στην ανάπτυξη και την ευημερία της.

Έχει διαπιστωθεί, ότι τα τελευταία χρόνια, κεντρικός πυλώνας των εκάστοτε κυβερνήσεων της χώρας, αλλά και κατ' επέκταση της ΕΕ, είναι η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης. Είναι ενδεικτικό ότι το 80% των εθνικών και κοινοτικών πόρων των πλαισίων στήριξης κατά το παρελθόν κατευθύνθηκαν στην Ελληνική περιφέρεια. Παρά τη μεταστροφή αυτή της Πολιτείας για την περιφερειακή ανάπτυξη, η δραστηριοποίηση μονάδων των Ε.Δ καθώς και η λειτουργία διαφόρων τμημάτων Ανωτάτων και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ - ΤΕΙ) αποτελούν διαχρονικά σταθερούς συντελεστές ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών, ιδιαίτερος τα τελευταία χρόνια της οικονομικής δυσπραγίας και ύφεσης .

Συγκεκριμένα, αυξάνεται κατακόρυφα η εμπορική και η οικονομική ανάπτυξη, από τις αγορές τροφίμων και υλικών, για τη λειτουργία και συντήρηση των στρατοπέδων, από την αυξημένη κίνηση των στρατευσίμων σε χώρους αναψυχής και εστιατόρια και από την ενοικίαση κατοικιών για την στέγαση των οικογενειών των στελεχών που επανδρώνουν ως μόνιμη δύναμη τα στρατόπεδα. Επιπλέον από τη συμβολή του στρατεύματος στην ευρύτερη ανάπτυξη μέσω των προγραμμάτων κοινωνικής προσφοράς των Ε.Δ, με την εκτέλεση διαφόρων έργων κοινής ωφελείας, συμβολή στην υγεία και στην περίθαλψη κατοίκων παραμεθορίων περιοχών και κυρίως νησιών, συμβολή στην παιδεία και στον αθλητισμό, συμμετοχή σε πολιτιστικές-κοινωνικές εκδηλώσεις και άλλες κοινωφελείς δραστηριότητες (επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, εκτέλεση αεροδιακομιδών, συμμετοχή σε σχέδια εκτάκτων αναγκών).

Η ύπαρξη και δραστηριότητα στην Ελλάδα σήμερα ενός πλέγματος αμυντικών βιομηχανιών αποτελεί ένα δυναμικό τομέα της εγχώριας βιομηχανικής υποδομής που έχει ως στόχο αφενός την κάλυψη μιας σύγχρονης τεχνολογικής βάσης, αφετέρου τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με επακόλουθο την επαύξηση των δυνατοτήτων της εθνικής μας οικονομίας. Η σημερινή ισχύς των Ε.Δ εξαρτάται κατά πολύ μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη και ανάπτυξη οπλικών συστημάτων υψηλής τεχνολογίας. Η ανάγκη για δημιουργία συγχρόνων Ε.Δ έχει επιβάλλει στην Πολιτεία, να δημιουργήσει και να αναπτύξει ένα ολόκληρο βιομηχανικό και παραγωγικό πλέγμα που συμβάλει τελικά στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και της έρευνας ολόκληρης της χώρας.

Η διατήρηση ισχυρών και αξιόμαχων Ε.Δ, ικανών να αντιμετωπίσουν με επιτυχία οποιαδήποτε απειλή, συμβάλει στην άσκηση της αποτελεσματικής εξωτερικής πολιτικής. Επιπλέον, η επένδυση στην άμυνα, είναι επένδυση στην ειρήνη, είναι επένδυση στον άνθρωπο, είναι επένδυση για την ανάπτυξη των κοινωνιών, διότι μόνο

όταν δημιουργείται ένα ασφαλές περιβάλλον, μπορούν να προσελκυσθούν επενδύσεις, οι οποίες ανοίγουν νέες θέσεις απασχόλησης, γιατί κανείς δεν τολμά να κάνει επενδύσεις σε ένα αβέβαιο περιβάλλον, γι' αυτό και δαπανώνται αρκετά χρήματα στο τομέα της άμυνας, που έχει το δικό του μερίδιο και συμβάλει ποικιλοτρόπως στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και πόλεων και κατ' επέκταση της χώρας μας.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι, να διερευνήσει τους τομείς εκείνους, στους οποίους η δραστηριότητα των Ε.Δ συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και ευημερία των πόλεων, επικεντρώνοντας στη μελέτη περίπτωσης μίας μέσης σε πληθυσμό πόλης, όπως η Λαμία και να επισημάνει τις προοπτικές αυτής της ανάπτυξης στην ενίσχυση της περιφέρειας γενικότερα.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Για τη σύνταξη της παρούσας διπλωματικής, ελήφθησαν υπόψη οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Η εξ ανατολών απειλή πολέμου, που αντιμετωπίζει η χώρα μας δεν πρόκειται να μειωθεί ουσιαστικά στην επόμενη δεκαετία, αυτό συνεπάγεται ότι το πλείστο των μονάδων των Ε.Δ θα συνεχίσει να είναι προσανατολισμένο στα ανατολικά σύνορα της χώρας μας, στον ηπειρωτικό και νησιωτικό χώρο.

Οι σκοποί του προγράμματος κοινωνικής προσφοράς των Ε.Δ θα υλοποιούνται με μέτρα και δραστηριότητες που δεν θα θίγουν το επιχειρησιακό τους έργο.

Θα συνεχιστεί η πολιτική εξοπλισμών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, η οποία επικεντρώνεται στον σταδιακό εξελληνισμό των προμηθειών με απώτερο σκοπό η εγχώρια αμυντική βιομηχανία να καταστεί βασικός προμηθευτής οπλικών συστημάτων των Ελληνικών Ε.Δ.

Θα συνεχιστεί η συστηματική και στενότερη συνεργασία της Ελληνικής αμυντικής βιομηχανίας με ερευνητικά κέντρα (στρατιωτικής ή μη φύσεως), πανεπιστημιακά ιδρύματα και λοιπά ΑΕΙ με στόχο την ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών για εκσυγχρονισμό των προϊόντων της αμυντικής βιομηχανίας και τον περιορισμό της εξάρτησης της χώρας από τις εισαγωγές οπλικών συστημάτων και πυρομαχικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ – ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Εμπόριο και Τοπική Αγορά

α. Η ανάπτυξη του εμπορίου και της αγοράς μιας τοπικής κοινωνίας σχετίζεται άμεσα με τον αριθμό των κατοίκων που διαμένουν σε αυτή καθώς και από τα εισοδήματά τους. Στα πλαίσια των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης, η εγκατάσταση ενός Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ ή Στρατοπέδου σε μια επαρχιακή πόλη, αυξάνει τα εισοδήματα της τοπικής οικονομίας, είτε μέσω των δαπανών του ίδιου του ιδρύματος ή στρατοπέδου (προμήθειες, εξοπλισμός, υπηρεσίες), είτε μέσω της καταναλωτικής δαπάνης των εκατοντάδων ή χιλιάδων μερικές φορές φοιτητών, οπλιτών, στρατιωτικών (ενοίκια, διατροφή, διασκέδαση, κ.λ.π.).

β. Στο πλαίσιο αυτό, η επίπτωση στη τοπική ζήτηση γίνεται πιο άμεσα κατανοητή από τις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες έχουν εντάξει σε αρκετές περιπτώσεις, την ίδρυση ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος ή εγκατάστασης στρατοπέδου στην ατζέντα διεκδικήσεών τους από την κεντρική διοίκηση. Σε περίπτωση απενεργοποίησης ή μετεγκατάστασης μονάδων των Ε Δ, στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης, εύλογες είναι οι αντιδράσεις κατοίκων και τοπικών φορέων, σύμφωνα με άρθρο του δημοσιογράφου κ. Σταύρου Τζίμα: «Κλειστά στρατόπεδα, άδεια ταμεία»¹, όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι πόλεις και χωριά έζησαν και αναπτύχθηκαν γύρω από στρατόπεδα, το κλείσιμο των οποίων θέτει τώρα τις τοπικές κοινωνίες σε δοκιμασία.

γ. Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία σχετικά με το κόστος λειτουργίας των Μονάδων και Σχηματισμών του ΓΕΣ, κατά το έτος 2017, όπως αυτά υπεβλήθησαν στο Γ' κλάδο του ΓΕΕΘΑ. Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν σχηματισμοί στην περιοχή των οποίων εδρεύουν και πανεπιστήμια ή ΤΕΙ και σχηματισμοί στην περιοχή των οποίων δεν εδρεύουν ανάλογα ιδρύματα. Το λειτουργικό κόστος του Δ'ΣΣ (Ξάνθη) ανήλθε στο ποσό των 5.996.376 €, για την 98ΑΔΤΕ (Μυτιλήνη) ανήλθε στο ποσό των 9.578.985 €, για την 95ΑΔΤΕ (Ρόδος) ανήλθε στο ποσό των 9.497.294 € ενώ για την ΧΥΜ/ΚΜΠ (Διδ/χο) ανήλθε στο ποσό των 10.082.134 €, την 88ΣΔΙ (Λήμνος) σε αυτό των 3.814.107€

δ. Τα χρήματα που προαναφέρθηκαν, διοχετεύθηκαν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους στις ευρύτερες περιοχές όπου εδρεύουν οι σχηματισμοί, έχοντας ως αποτέλεσμα την αύξηση της εμπορικής κίνησης της περιοχής, την απορρόφηση των τοπικών προϊόντων και την ενθάρρυνση για νέες επενδύσεις και καλυτέρευση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών.

2. Οικιστική Ανάπτυξη

α. Οι ΕΔ, μεταπολεμικά στην πορεία του χρόνου, προσέφεραν και συνεχίζουν να προσφέρουν στην οικιστική ανάπτυξη και ανάπλαση μιας περιοχής. Συνεργεία της τότε ΜΟΜΑ είχαν προβεί στην κατασκευή δρόμων στο μεγαλύτερο μέρος της ορεινής

¹ Στ. Τζίμας, «Κλειστά Στρατόπεδα άδεια ταμεία», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19 Απρ. 2004

Β. Ελλάδας, επίσης σε κατασκευές δημοσίων κτιρίων, σχολείων, γηπέδων και επιπλέον του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, καθώς τέτοιου είδους έργα κρίνονταν ασύμφορα από τον ιδιωτικό φορέα.

β. Στο πλαίσιο της αναδιοργάνωσης των Ε.Δ. έχει αποφασιστεί η δημιουργία πολυδύναμων στρατοπέδων, το κόστος των οποίων ανέρχεται στο ποσό των 450 εκ. ευρώ. Η χρηματοδότηση αυτού του προγράμματος προέρχεται από την κατάργηση-αποδέσμευση 122 Στρατοπέδων, συνολικής έκτασης 17.923 στρεμμάτων και την αξιοποίησή τους από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) από την οποία τα έσοδα έχουν προβλεφθεί στο ποσό των 1500 εκ. ευρώ. Απόρροια αυτής της πολιτικής, εφαρμόζεται πιλοτικά πρόγραμμα συνεργασίας του ΥΠΕΘΑ με τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας, ο οποίος έχει αναλάβει την κατασκευή στρατιωτικών οικημάτων (ΣΟΑ) στις παραμεθόριες περιοχές, έναντι παραχώρησης σε αυτόν εκτάσεων από στρατόπεδα που καταργούνται.

γ. Παρά τον αυξανόμενο ρυθμό κατασκευής στρατιωτικών οικημάτων, αυτά δεν επαρκούν να καλύψουν τις ανάγκες των στελεχών των Ε.Δ., οι οποίοι μετατίθενται σε παραμεθόριες και ακριτικές περιοχές. Η αυξημένη ζήτηση στέγασης έχει ενθαρρύνει την τοπική κοινωνία στην επένδυση κατασκευής κατοικιών, αντίθετα όμως η αυξημένη ζήτηση για ενοικίαση κατοικίας ευνοεί την εμφάνιση φαινομένων αισχροκέρδειας και υποβάθμισης των παρεχομένων υπηρεσιών, δυσκολεύοντας έτσι τη διαβίωση των στελεχών των Ε.Δ.

δ. Τόσο η κατασκευή στρατιωτικών οικημάτων αλλά και κατοικιών προς ενοικίαση από τοπικούς επενδυτές συμβάλλουν στην οικιστική ανάπτυξη των συγκεκριμένων περιοχών, ενισχύοντας την τοπική αγορά από την προμήθεια των αναγκαίων υλικών και την παροχή υπηρεσιών καθώς και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ Ε.Δ. ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Περιβάλλον Εθνικής Ασφαλείας

α. Πριν αναλυθεί η κοινωνική προσφορά των Ε.Δ., στην ελληνική κοινωνία, θα πρέπει να τονιστεί ότι η μεγαλύτερη και πολυτιμότερη προσφορά των Ε.Δ., είναι η εξασφάλιση περιβάλλοντος εθνικής ασφάλειας. Είναι γνωστό ότι η ασφάλεια αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση και βασικό συντελεστή προόδου και ευημερίας ενός λαού. Χωρίς ασφάλεια κατά των διαφόρων κινδύνων και απειλών, τα κατ' ιδία άτομα δεν θα ήταν διατεθειμένα να αναπτύξουν αξιόλογη παραγωγική δραστηριότητα, διότι δεν θα ήταν βέβαια πως θα απολάμβαναν το υλικό αποτέλεσμα αυτής.

β. Την ασφάλεια αυτή παρέχουν οι Ε.Δ. της χώρας, οι οποίες με την ύπαρξή τους, συμβάλουν στη δημιουργία και διασφάλιση ενός περιβάλλοντος εθνικής ασφάλειας, μέσα στο οποίο εμπεδώνεται το αίσθημα σιγουριάς και προοπτικής στον Ελληνικό Λαό, που του επιτρέπει να επικεντρωθεί απρόσκοπτα, στα δημιουργικά έργα για κοινωνική πρόοδο και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

2. Κοινωνική Προσφορά των Ε.Δ

α. Η συμβολή των Ε.Δ. σε έργα κοινωνικά είναι ιδέα από μακρού γνωστή, η οποία εφαρμόζεται και στη χώρα μας και υλοποιείται με τη χρησιμοποίησή τους για την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων. Η συμβολή αυτή ίσως αποτελεί ένα υποπροϊόν της παραγωγικότητας των δαπανών εθνικής άμυνας, όρος ο οποίος κατά ουδένα τρόπο πρέπει να μειώσει την αξία της.

β. Όλες σχεδόν οι χώρες που βρέθηκαν στο δρόμο της ανάπτυξης, χρησιμοποίησαν στρατιωτικό προσωπικό και μέσα για την κατασκευή δημοσίων έργων και κυρίως οδικών δικτύων. Είναι γνωστή η δραστηριότητα των Ελληνικών Ε.Δ. που αναπτύχθηκε εδώ και πολλά χρόνια και η οποία σχετίζεται με ολοένα αυξανόμενο ρυθμό τα τελευταία 5-10 έτη, ιδιαίτερα τα πρόγραμμα κοινωνικής προσφοράς των Ε.Δ., εφαρμόζεται συστηματικά από το 1995 στην περιοχή της Θράκης, από το 1997 στα νησιά του Αιγαίου και από το 1998 στις παραμεθόριες περιοχές της Ηπείρου και της Μακεδονίας με την κατασκευή έργων υποδομής, τη συμβολή στην υγεία και την περίθαλψη κατοίκων παραμεθόριων περιοχών, τη συμβολή στην παιδεία και τον αθλητισμό, τη συμμετοχή σε πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις καθώς και σε άλλες δραστηριότητες (επιχειρήσεις έρευνας-διάσωσης, αεροδιακομιδής, συμμετοχή στα σχέδια εκτάκτων αναγκών). Η κοινωνική προσφορά των Ε.Δ. εμπεριέχει τα παρακάτω:

(1) Κατασκευή μικρών έργων υποδομής

(α) Στα έργα αυτά, συμπεριλαμβάνονται μικρά έργα υποδομής και κοινωφελή έργα που δεν εντάσσονται στα προγράμματα άλλων φορέων και εκτελούνται με τη διάθεση προσωπικού και μέσω των Ε.Δ., συμβάλλοντας στη βελτίωση των όρων καθημερινής ζωής.

(β) Στο πλαίσιο αυτό, κάθε χρόνο με τη διάθεση προσωπικού και μηχανημάτων Μηχανικού, διανοίγονται, συντηρούνται και διευθετούνται αγροτικοί δρόμοι μήκους πολλών χιλιομέτρων. Επιπροσθέτως, κατασκευάζονται γήπεδα και γέφυρες, διαμορφώνονται χώροι απόρριψης απορριμμάτων, διευθετούνται αντιπλημμυρικά έργα και συνδράμουν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (κατολισθήσεις σε ορεινούς δρόμους, διάνοιξη ζωνών πυρασφάλειας). Επικαλυπτικά, διατίθενται στρατευμένοι επιστήμονες στους ΟΤΑ, για εκπόνηση διαφόρων μελετών.

(γ) Η παραπάνω συμμετοχή, μπορεί να φαίνεται μικρή, μπροστά στο εύρος των στρατιωτικών δραστηριοτήτων, αλλά για τους ΟΤΑ, το όφελος είναι μεγάλο καθώς εξοικονομούν τα διατιθέμενα ποσά για τα προαναφερθέντα έργα. Ενδεικτικά, αναφέρεται σύμφωνα με στοιχεία του Παραρτήματος «Β», το συνολικό κόστος της προσφοράς ανήλθε στο ποσό των 388.400,95€, για το έτος 2017.

(2) Παροχή Υπηρεσιών Υγείας-Πρόνοιας

(α) Κινητές υγειονομικές ομάδες ιατρικού, νοσηλευτικού και παραϊατρικού προσωπικού επισκέπτονται σε τακτά χρονικά διαστήματα χωριά απομονωμένων ορεινών περιοχών της ηπειρωτικής χώρας και απομακρυσμένων

κυρίως νησιωτικών περιοχών, παρέχοντας πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη, προληπτική ιατρική φροντίδα, πραγματοποιούν εμβολιασμούς και σε περιπτώσεις αναξιοπαθούντων παρέχονται φάρμακα καθώς και περίθαλψη στα πλησιέστερα στρατιωτικά νοσοκομεία.

(β) Σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Υγιεινής των νομαρχιών έχει δοθεί η δυνατότητα, στα παραπάνω στρατιωτικά ιατρικά κλιμάκια για συνταγογράφηση φαρμακευτικής αγωγής στα βιβλιάρια υγείας των κατοίκων.

(γ) Κινητές οδοντιατρικές ομάδες παρέχουν προληπτική περίθαλψη στις προαναφερθείσες περιοχές και το κυριότερο, ενημερώνουν και παρέχουν μαθήματα υγιεινής του στόματος στους μαθητές των σχολείων των περιοχών αυτών.

(δ) Κινητές ακτινογραφικές μονάδες παρέχουν υπηρεσίες για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση ασθενειών με την επιτόπου ακτινογράφιση των κατοίκων.

(ε) Πραγματοποιείται εθελοντική αιμοδοσία στελεχών και οπλιτών και οι φιάλες αίματος διατίθενται στα τοπικά νοσοκομεία.

(στ) Ενδεικτικά :

1/ Στα πλαίσια του προγράμματος «Ανοιχτή Αγκαλιά», στο διάστημα 8-10 Σεπ 2017, η Κ/Φ ΚΑΣΟΣ μετέφερε ομάδα ιατρών από την ν. Κάρπαθο στις νήσους Κάσο και Νίσυρο, την 28 Σεπ 2017, η Κ/Φ ΑΡΜΑΤΩΛΟΣ μετέφερε ομάδα ιατρών από τη ν. Λέρο στη ν. Λειψοί.

2/ Στα πλαίσια εφαρμογής Προληπτικής Ιατρικής σε νησιά του Ανατ. Αιγαίου-Δωδεκανήσου, συμμετείχε η Κ/Φ ΚΑΣΟΣ στο διάστημα από 17 Αυγ 2017 έως 10 Σεπ 2017 με διακλαδική ομάδα ιατρών η οποία αποτελείτο από χειρουργό, παθολόγο, οδοντίατρο και βοηθό ακτινολόγο. Η παραπάνω ομάδα επισκέφτηκε την 30 Αυγ 2017 τη ν. Αγ. Ευστράτιο, όπου εξετάστηκαν 7 κάτοικοι, την 31 Αυγ 2017 τη ν. Ψαρά, όπου εξετάστηκαν 30 κάτοικοι και το διάστημα από 4-7 Σεπ 2017 τη ν. Μεγίστη, όπου εξετάστηκαν 9 κάτοικοι. Στο ίδιο πρόγραμμα συνεχίστηκε από 20 Σεπ έως 17 Οκτ 2017 με την Κ/Φ ΚΡΑΤΑΙΟΣ και από 14 Νοε 2017 συμμετέχει η Κ/Φ ΝΑΥΜΑΧΟΣ στα νησιά Τήλο, Νίσυρο, Αστυπάλαια.

(ζ) Όλες οι παροχές αυτές, αποτελούν σημαντική οικονομική ενίσχυση προς τους κατοίκους των δυσπρόσιτων και ακριτικών περιοχών, καθώς το εξειδικευμένο προσωπικό και τα σύγχρονα ιατρικά μηχανήματα υπολείπονται σε αυτές τις περιοχές. Ενδεικτικά, αναφέρεται σύμφωνα με στοιχεία του Παραρτήματος «Β», το συνολικό κόστος της προσφοράς στην υγεία, ανήλθε στο ποσό των 427.136,14€, για το έτος 2017.

(3) Παιδεία-Αθλητισμός.

Οι Ε.Δ. ως ζωντανός οργανισμός δεν μπορεί παρά να προσφέρουν στον τομέα της παιδείας και του αθλητισμού, όπως :

(α) Διατίθενται οπλίτες δάσκαλοι και καθηγητές και συμμετέχουν υποβοηθητικά στην εκπαίδευση με σκοπό την ενισχυτική διδασκαλία σε σχολεία της μειονότητας και στην επιμόρφωση των κατοίκων απομακρυσμένων χωριών ή οικισμών, σε στενή συνεργασία με τις τοπικές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης ή τις Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης. Επιπλέον, ενισχύονται με οπλίτες, δασκάλους και καθηγητές, φορείς που ασχολούνται με τη διάδοση της Ελληνικής γλώσσας, του Ελληνικού πολιτισμού και τη γνώση της ιστορίας του τόπου μας.

(β) Διατίθενται οπλίτες εξειδικευμένοι στους Η/Υ για την εξοικείωση των μαθητών και την εισαγωγή της νέας τεχνολογίας στις μικρές τοπικές κοινωνίες.

(γ) Εφαρμόζεται πρόγραμμα επαγγελματικού προσανατολισμού για την καλύτερη καθοδήγηση των στρατευμένων προς αποτελεσματικότερη ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, έχουν αναληφθεί συνεργασίες του ΥΠΕΘΑ όπως :

1/ Με τον ΟΑΕΔ και το Υπουργείο Εργασίας, όπου εξασφάλισε τη συμμετοχή των στρατευμένων, κατά τους τελευταίους μήνες της θητείας τους, στα προγράμματα κατάρτισης που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Γ'ΚΠΣ). Τα προγράμματα αυτά αφορούν σε βασικές δεξιότητες στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και σε άλλες ειδικότητες, που αναπτύσσονται στα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) σε όλη τη χώρα.

2/ Με τον Οργανισμό Εκπαίδευσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) και την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, όπου οι στρατευμένοι έχουν δυνατότητα συμμετοχής στα προγράμματα των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) σε ειδικότητες που αφορούν αποφοίτους Γυμνασίου και Λυκείου.

3/ Με τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Υπουργείου Παιδείας όπου έχει θέσει σε εφαρμογή από το 2003 τη συμμετοχή των στρατευμένων στο πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση», με στόχο την καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού.

4/ Οι παραπάνω πρωτοβουλίες συνδέονται άμεσα με τον Ενεργό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, που είναι μια σύγχρονη επιστημονική διαδικασία προσφοράς συμβουλευτικής υποστήριξης. Η υποστήριξη αυτή αποσκοπεί στη συστηματική ενημέρωση και καθοδήγηση του ενδιαφερομένου ατόμου, έτσι ώστε να λάβει την καλύτερη δυνατή απόφαση για την επαγγελματική του κατεύθυνση και το αντικείμενο κατάρτισης που πιθανώς θα επιλέξει.

(δ) Στα στρατιωτικά εργοστάσια και σε σχετικές προς το αντικείμενο Μονάδες των Ε.Δ. υπάρχουν τμήματα μαθητευομένων τεχνητών στα οποία φοιτούν άποροι κυρίως έφηβοι της περιοχής και εκπαιδεύονται σε διάφορες ειδικότητες αμειβόμενοι ανάλογα. Μεγάλο ποσοστό του σημερινού δυναμικού της βιομηχανίας και της Εμπορικής Ναυτιλίας αποτελείται από άτομα τα οποία εξειδικεύτηκαν στις Ε.Δ.

(ε) Οι Ε.Δ έχουν προβεί τα τελευταία χρόνια στην παραχώρηση μη αναγκαιούντων εγκαταστάσεων των φυλακίων στη μεθόριο, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά

Ιδρύματα για την υποβοήθηση των προγραμμάτων εκπαίδευσής τους, όπως αυτό συνέβη με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Ξάνθης, όπου παραχωρήθηκαν 3 φυλάκια τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ως χώρος πρακτικών εφαρμογών για φοιτητές που σχετίζονται με δάση και καλλιέργειες, κατά τους θερινούς μήνες. Η πρακτική εξάσκηση αυτών, γινόταν μέχρι τώρα σε δασικά χωριά και είχε μεγάλο κόστος.

(στ) Διατίθενται οπλίτες γυμναστές σε σχολεία της περιοχής για διδασκαλία σωματικής αγωγής, παραδοσιακών χορών και για οργάνωση αθλητικών αγώνων μεταξύ ομάδων του Στρατού και ομάδων της περιοχής. Συνέχεια αυτού, παραχωρούνται οι στρατιωτικές αθλητικές εγκαταστάσεις σε τοπικούς φορείς για διεξαγωγή αθλητικών αγώνων, συμβάλλοντας έτσι στην αθλητική ανάπτυξη της περιοχής χωρίς οικονομικό κόστος.

(ζ) Ενδεικτικά, αναφέρεται σύμφωνα με στοιχεία του Παραρτήματος «Β», το συνολικό κόστος της προσφοράς στην παιδεία και τον αθλητισμό, ανήλθε στο ποσό των 31.800,36€, για το έτος 2017.

(4) Πολιτιστικές-Κοινωνικές Εκδηλώσεις.

(α) Διατίθενται η Στρατιωτική Μουσική των Σχηματισμών και οργανώνονται κοινές ψυχαγωγικές-πολιτιστικές εκδηλώσεις, κυρίως στα ορεινά και απομακρυσμένα χωριά της ηπειρωτικής χώρας και των μικρονήσων.

(β) Διατίθενται στρατιωτικά λεωφορεία σε σχολεία κυρίως των ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών για την πραγματοποίηση επισκέψεων σε τόπους αρχαιολογικού, ιστορικού και τουριστικού ενδιαφέροντος.

(γ) Διατίθενται οι Λέσχες Αξιωματικών για παρουσίαση εκθέσεων και για άλλες εκδηλώσεις διαφόρων πολιτιστικών συλλόγων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

(δ) Παράλληλα, συνεχίζεται και ο εξωραϊσμός Στρατιωτικών Μουσείων σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, με σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και τη γνωριμία με τον οπλισμό, τα υλικά και τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν από το Στρατό, σε διάφορες εποχές. Το μουσειακό υλικό είναι πλούσιο (παλαιά όπλα, πυροβόλα, άρματα, στολές, φωτογραφίες, βιβλία κλπ.) και εμπλουτίζεται συνεχώς. Λειτουργεί, ήδη από το 2001, το Μουσείο Διδυμοτείχου και Οχυρού Νυμφαίας.

(ε) Ενδεικτικά, αναφέρεται σύμφωνα με στοιχεία του Παραρτήματος «Β», το συνολικό κόστος της προσφοράς στις πολιτιστικές εκδηλώσεις, ανήλθε στο ποσό των 210.689,19€, για το έτος 2017

(5) Άλλες Κοινωφελείς Δραστηριότητες

(α) Προσφέρεται βοήθεια σε εναγή ιδρύματα (Γηροκομεία, ΚΑΠΗ, Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες) με τη διάθεση τροφίμων, καυσίμων και της Στρατιωτικής Μουσικής για την οργάνωση ψυχαγωγικών εκδηλώσεων.

(β) Προσφέρονται τρόφιμα και κατά το χειμώνα καυσόξυλα σε ιδιαίτερα αναξιοπαθείς οικογένειες, επίσης μεταφέρονται ζωοτροφές σε περιπτώσεις που

παρουσιάζεται ανάγκη, καθώς και νερό σε άνυδρα νησιά με μέσα του Πολεμικού Ναυτικού.

(γ) Διατίθενται οπλίτες γεωπόνοι και κτηνίατροι για να μελετήσουν και να διδάξουν στους κατοίκους δυνατότητες νέων μορφών καλλιέργειας και εκσυγχρονισμού της κτηνοτροφίας.

(δ) Διατίθενται στρατιώτες ψάλτες σε απομακρυσμένες ενορίες, μετά από συνεργασία με τις τοπικές Μητροπόλεις.

(ε) Οι Ε.Δ υπό το συντονισμό του Ενιαίου Κέντρου Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης συμμετέχουν σε επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης ατόμων που κινδυνεύουν στο χερσαίο και θαλάσσιο χώρο. Πρόσφατα, έγινε αναδιάρθρωση των μονάδων έρευνας και διάσωσης για ταχύτερες επεμβάσεις.

Ενδεικτικά :

1/ Την 1η Σεπ 17, η ΤΠΚ ΒΟΤΣΗΣ, διατέθηκε για παροχή συνδρομής σε επιχείρηση έρευνας – διάσωσης 5 ναυαγών σε περιοχή δυτικά της ν. Λέσβου.

2/ Την 8η Σεπ 17, το Ρ/Κ ΙΑΣΩΝ, διατέθηκε για παροχή συνδρομής σε επιχείρηση έρευνας – διάσωσης 43 ατόμων, 20 νμ βορειοανατολικά του Ρεθύμνου Κρήτης.

3/ Την 25η Σεπ 17, το Ν/Α ΑΗΔΩΝ, διατέθηκε για παροχή συνδρομής σε επιχείρηση έρευνας – διάσωσης ημιβυθισμένης λέμβου, σε περιοχή ανατολικά της ν. Φαλκονέρας.

4/ Την 30η Σεπ 17, το Π Π ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ, διατέθηκε για παροχή συνδρομής σε επιχείρηση έρευνας – διάσωσης 15 ατόμων, στην περιοχή της ν. Λέσβου.

(στ) Οι Ε.Δ έχουν αναλάβει από το Μάρτιο του 2003, την εκτέλεση όλων των αεροδιακομιδών στην Ελληνική Επικράτεια, μέχρι τη δημιουργία της Διοίκησης Αεροπορικών Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας. Ενδεικτικά, κατά το 2017 πραγματοποιήθηκαν 2601 αεροδιακομιδές και μεταφέρθηκαν 1366 ασθενείς-τραυματίες.

(ζ) Οι Ε.Δ σε συνεργασία με τις δυνάμεις Πολιτικής Προστασίας συμμετέχουν με τη διάθεση προσωπικού, υλικών μέσων και μηχανημάτων στα σχέδια εκτάκτων αναγκών, για την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών, με σκοπό την ανακούφιση πληγέντων τμημάτων του πληθυσμού, που προκαλούνται από τα παρακάτω αίτια :

- 1/ Δασικές Πυρκαγιές
- 2/ Σεισμοί
- 3/ Πλημμύρες
- 4/ Χιονοπτώσεις

5/ Μεγάλα οδικά, σιδηροδρομικά, θαλάσσια και αεροπορικά ατυχήματα.

(η) Στο πλαίσιο αυτό, η Πολεμική Αεροπορία (ΠΑ), δημιούργησε τα τελευταία χρόνια τις παρακάτω εξειδικευμένες ομάδες άμεσης επέμβασης :

1/ Την Κινητή Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΚΟΜΑΚ), η οποία έχει ως αποστολή την οργάνωση και εκτέλεση επιχειρήσεων αντιμετώπισης καταστροφών.

2/ Την Κινητή Ομάδα Συντήρησης Υποβρυχίων και Θαλασσίων Εγκαταστάσεων (ΚΟΣΥΘΕ), με κύριο έργο την εκτέλεση υποβρυχίων επιθεωρήσεων και έργων που έχουν σχέση με τις εγκαταστάσεις καυσίμων της Π.Α, τη συμβολή στη διεξαγωγή επιχείρησης έρευνας και διάσωσης στον εθνικό, θαλάσσιο και υποθαλάσσιο χώρο, την παροχή πρώτων βοηθειών και τη περισυλλογή θυμάτων από αεροπορικά ατυχήματα στο θαλάσσιο και υποθαλάσσιο χώρο.

3/ Ενδεικτικά, κατά τις πρόσφατες φωτιές ο ΣΞ διέθεσε προσωπικό και μέσα για την κατάσβεση και τη δημιουργία αντιπλημμυρικών έργων. Ειδικότερα ο ΣΞ διέθεσε:

α/ Σε προσωπικό, 7.587 στελέχη και 13948 κληρωτούς οπλίτες

β/ Σε μέσα, 3327 οχήματα διαφόρων τύπων, 244 μηχανήματα Μηχανικού, 10 Α/Φ τα οποία εκτέλεσαν 11 εξόδους, 30 Ε/Π τα οποία εκτέλεσαν 57 εξόδους.

4/ Το συνολικό κόστος της προσφοράς του ΣΞ για όλη την αντιπυρική περίοδο (Μάιος – Οκτώβριος 2017) ανήλθε στο ποσό των 4.595.260€.

5/ Εκτελέστηκαν το έτος 2017, 1.071 αποστολές Αεροδιακομιδών στις οποίες τα μέσα της ΠΑ (Α/Φ C-130, C-27, GV και Ε/Π S. Puma, AB-205 και A-109), πραγματοποίησαν 2.599 ώρες πτήσης, μεταφέροντας 1.365 ασθενείς, εκ των οποίων οι 10 διακομίστηκαν με Α/Φ C-130 και C-27 της ΠΑ, σε ιατρικά κέντρα του εξωτερικού. Επίσης εκτελέστηκαν 7 αποστολές μεταφοράς μοσχευμάτων, εκ των οποίων οι 3 στο εξωτερικό (Κύπρος).

(θ) Οι Ε.Δ εφοδιάζουν Δημόσιες Υπηρεσίες ή και ιδιώτες με παράγωγα της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Π.Ν, της Μοίρας Αεροφωτογραφήσεων της Π.Α και της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας, για την κάλυψη αντιστοίχων αναγκών της Χώρας και ιδιωτών. Στο πλαίσιο αυτό :

1/ Η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού (ΓΥΣ), μέσα από ένα τεράστιο πεδίο θεωρητικών αναζητήσεων και πρακτικών εφαρμογών:

α/ Έχει εισέλθει δυναμικά στον τομέα της εκμετάλλευσης της ψηφιακής τεχνολογίας, με τη σύνθεση και παραγωγή ψηφιακών χαρτών, ορθοφωτοχαρτών και άλλων ψηφιακών προϊόντων, συμβάλλει στις επιστημονικές και

τεχνολογικές εξελίξεις της χώρας, παρέχοντας πολύτιμες υπηρεσίες και προϊόντα συνεισφέροντας στην χάραξη και στην πρόοδο της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας. Οι τελικοί χρήστες εκτός από τις ΕΔ , είναι οι διάφορες υπηρεσίες, Υπουργεία, Οργανισμοί, καθώς και ιδιώτες.

β/ Συνεργάζεται με ΑΕΙ του εσωτερικού και του εξωτερικού σε επιστημονικά προγράμματα και εφαρμογές του ενδιαφέροντός της.

γ/ Συμβάλλει στην εκπαίδευση του προσωπικού της, καθώς και στην ενημέρωση και την επαγγελματική κατάρτιση φοιτητών και σπουδαστών τεχνικών ειδικοτήτων και χορηγεί πάσης φύσεως γεωγραφικά υλικά (χάρτες, διαγράμματα, αεροφωτογραφίες κ.α.) σε Δημόσιους Οργανισμούς, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Επιχειρήσεις και Ιδιώτες.

δ/ Συμμετέχει ενεργά στην αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων που προκύπτουν από τις πυρκαγιές, με την εκτέλεση φωτοκαλύψεων των καμένων περιοχών και τη σύνταξη και διάθεση ορθοφωτοχαρτών και λοιπών στοιχείων, για την αποκατάσταση του περιβάλλοντος στις πληγείσες περιοχές.

2/ Η Υδρογραφική Υπηρεσία του Πολεμικού Ναυτικού:

α/ Έχει ως αποστολή τη λεπτομερή συλλογή στοιχείων που αφορούν τον Ελληνικό θαλάσσιο χώρο και την αξιοποίησή τους, με κύριο στόχο τη συνεχή και ποιοτική ενημέρωση των ναυτιλλομένων καθώς και την κάλυψη των επιχειρησιακών αναγκών του ΠΝ.

β/ Δραστηριοποιείται στους τομείς της υδρογραφίας, χαρτογραφίας, ωκεανογραφίας, της ασφάλειας ναυσιπλοΐας και των ναυτιλιακών μελετών, εφαρμόζοντας τις πλέον σύγχρονες μεθόδους και παρακολουθώντας συστηματικά τις εξελίξεις της τεχνολογίας.

γ/ Διαθέτει τρία υδρογραφικά – ωκεανογραφικά πλοία εξοπλισμένα με σύγχρονα συστήματα συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων, καθώς και άριστα εκπαιδευμένο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό. Οι ναυτικοί χάρτες και οι ναυτιλιακές εκδόσεις της αποτελούν τις επίσημες και πλέον αξιόπιστες πηγές για τον ασφαλή πλου των ναυτιλλομένων στις Ελληνικές θάλασσες.

3/ Η Υπηρεσία Φάρων(ΥΦ):

α/ Έχει ως κύριο στόχο, την ασφαλή ναυσιπλοΐα στον Ελλαδικό θαλάσσιο χώρο και την έκδοση αγγελιών προς ενημέρωση των ναυτιλλομένων ως προς τη λειτουργία των φάρων. Η σπουδαιότητα της ΥΦ για τη ναυσιπλοΐα γίνεται φανερή, αν λάβουμε υπόψη ότι το μήκος των ακτών της Ελλάδος ανέρχεται σε 15.000 χιλιόμετρα, από τη χώρα μας λόγω θέσεως, διέρχεται πολύ μεγάλος αριθμός πλοίων και τον εξαιρετικά μεγάλο αριθμό νησιών και βραχονησίδων, λιμένων, κόλπων, όρμων και αγκυροβολίων.

β/ Συντελεί αποφασιστικά στην ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και προφυλάσσει ανθρώπινες ζωές, κατευθύνοντας τα πλοία σε σωστές πορείες και με ασφαλή προσέγγιση στα λιμάνια.

γ/ Συντελεί στην αποφυγή ατυχημάτων, καταστροφών και ρύπανσης του θαλασσίου οικοσυστήματος, μειώνοντας ή αποτρέποντας τις ολέθριες συνέπειες στις παράκτιες περιοχές, στον τουρισμό, στην αλιεία και στην εν γένει οικονομική δραστηριότητα των παραθαλάσσιων περιοχών.

δ/ Η σημασία της παρουσίας του φαροφύλακα σε παραμεθόριες περιοχές ήταν και παραμένει εξαιρετικά σημαντική. Η καθημερινή έπαρση της ελληνικής σημαίας και ο έλεγχος του χώρου που επιτηρεί, αποτελούν εθνική υπηρεσία ύψιστης σημασίας.

4/ Η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία τέλος, έχει ως βασική αποστολή την υποστήριξη της εθνικής άμυνας, της εθνικής οικονομίας και του κοινωνικού συνόλου από μετεωρολογική άποψη. Στο έργο της περιλαμβάνονται τα πάσης φύσεως δελτία καιρού, οι ειδικότερες προγνώσεις καιρού για την αεροναυτιλία, τη ναυτιλία, τους αγρότες, καθώς και οι μετεωρολογικές συνθήκες ρύπανσης της περιοχής των Αθηνών.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Η Εθνική Άμυνα ως Δημόσιο Αγαθό

α. Σύμφωνα με τις επιδιώξεις του κράτους που στηρίζονται στο μηχανισμό της αγοράς, το βασικότερο πρόβλημα κάθε κοινωνίας, είναι η μεγιστοποίηση της ευημερίας των πολιτών της μέσα σ' ένα περιβάλλον ασφάλειας και ειρήνης. Η αμφίδρομη σχέση της κοινωνικής ευημερίας των πολιτών με την παροχή ασφάλειας σ' αυτούς, οριοθετεί και καθορίζει την έννοια της εθνικής άμυνας ως δημόσιου αγαθού.

β. Στο επίπεδο της πολιτικής οικονομίας η Εθνική Άμυνα θεωρείται ως **αμιγώς δημόσιο αγαθό** καθόσον συνυπάρχουν τα στοιχεία της αδιαιρετότητας, της αδυναμίας στέρησης των ωφελειών της και της μη αποκλειστικής άρα και μη ανταγωνιστικής κατανάλωσής της.

γ. Αναλυτικότερα με τον όρο «Αδιαιρετότητα» στην άμυνα εννοούμε την ιδιότητα σύμφωνα με την οποία δεν είναι δυνατό να διαιρέσουμε ή να επιμερίσουμε τα οφέλη που παρέχει αυτή, σε κάθε πολίτη χωριστά, έτσι ώστε ο καθένας να καταβάλει το αντίστοιχο οικονομικό τίμημα

δ. Η αδυναμία στέρησης των ωφελειών της έγκειται στο ότι κανένας δεν μπορεί να αποκλείσει από τις ωφέλειες της ασφάλειας, οποιονδήποτε δεν είναι διατεθειμένος να καταβάλλει το αντίτιμο για τη συμμετοχή του στα αποτελέσματά της.

ε. Η αδιαιρετότητα και η μη ανταγωνιστική κατανάλωση της άμυνας, δεν επιτρέπουν στο μηχανισμό των τιμών να κινητοποιήσει τις αναγκαίες ποσότητες πόρων για την παραγωγή του κοινωνικά αρίστου επιπέδου της, είναι επομένως

αναγκαία η παρέμβαση του κράτους για το προσδιορισμό του αρίστου επιπέδου παραγωγής της άμυνας.

2. Ανάλυση των Δαπανών των Ε.Δ

α. Οι συνολικές δαπάνες των Ε.Δ είναι δυνατό να ταξινομηθούν στις παρακάτω κατηγορίες:

(1) Δαπάνες Προσωπικού: Στη κατηγορία αυτή ενσωματώνονται όλες οι δαπάνες οι οποίες απαιτούνται για την μισθοδοσία και την οποιαδήποτε άλλη οικονομική αποζημίωση του προσωπικού των Ε.Δ. Οι δαπάνες αυτές στις περισσότερες Ε.Δ παγκοσμίως απορροφούν ποσοστιαίως το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού τους, το οποίο είναι ανάλογο του βαθμού που αυτές είναι επαγγελματικές ή όχι ,καθώς και της γενικότερης θέσης που έχουν οι Ε.Δ στη κοινωνία.

(2) Δαπάνες Λειτουργίας και Συντήρησης: Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται όλες εκείνες που καλύπτουν τους τομείς της λειτουργίας και συντήρησης των στρατιωτικών εγκαταστάσεων, μέσων (Οχημάτων, Μηχανημάτων, Οπλισμού, Μηχανολογικού- Ηλεκτρολογικού-Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού ,Λοιπών Μέσων) και υλικών .

(3) Δαπάνες Προμήθειας και Κατασκευών: Σε αυτές περιλαμβάνονται οι προμήθειες των υλικών των εξοπλιστικών προγραμμάτων ,καθώς και οι κατασκευές των στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

(4) Έρευνα και Ανάπτυξη: Σημαντικά ποσά από τον ετήσιο προϋπολογισμό διατίθενται στο τομέα της έρευνας και ανάπτυξης της τεχνολογίας με σκοπό τη διατήρηση των οπλικών συστημάτων σε επίπεδο αιχμής.

3. Αμυντικές Δαπάνες και Οικονομική Ανάπτυξη.

α. Η παραγωγή άμυνας πραγματοποιείται με το συνδυασμό των εισροών κεφαλαίου και εργασίας, όπως φαίνεται στο σχήμα που ακολουθεί.

β. Το κράτος όπως κάθε παραγωγός επιχειρεί να παράγει, με δεδομένες ποσότητες συντελεστών παραγωγής, τη μεγαλύτερη τεχνικά δυνατή ποσότητα του συγκεκριμένου αγαθού ή να παράγει μια δεδομένη ποσότητα αυτού του αγαθού με τις μικρότερες ποσότητες συντελεστών παραγωγής, δηλαδή το ελάχιστο δυνατό κόστος. Η δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των 2 συντελεστών παραγωγής συμβάλλει στην εξεύρεση του εκάστοτε οικονομικά άριστου συνδυασμού στην παραγωγική διαδικασία.

γ. Αναμφίβολα, η λειτουργία του αμυντικού τομέα σε μια οικονομία συνεπάγεται κάποιο κόστος για το κοινωνικό σύνολο, το κόστος αυτό δεν είναι άλλο από το «κόστος ευκαιρίας» της παραγόμενης ασφάλειας, το οποίο μας δίνει το μέτρο της δυσμενούς επίδρασης των αμυντικών δαπανών στην οικονομική ανάπτυξη. Κάθε δραστηριότητα, έχει κάποιο κόστος ευκαιρίας, εφόσον η λειτουργία της προϋποθέτει τη δέσμευση κάποιων παραγωγικών συντελεστών, που θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή κάποιων άλλων αγαθών.

δ. Ο μηχανισμός μέσω του οποίου συντελείται η απορρόφηση πόρων από τον αμυντικό τομέα, συνίσταται:

(1) Στην περίπτωση της εργασίας, στη λειτουργία των θεσμών ή στην παροχή αυξημένων αμοιβών και άλλων κινήτρων στο τμήμα του δυναμικού, που είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαίο, για τη λειτουργία των Ε.Δ.

(2) Στην περίπτωση του κεφαλαίου, στη σχετικά σταθερή παραγωγική δυναμικότητα των βιομηχανιών κεφαλαιουχικών αγαθών και στην ανελαστικότητα της ζήτησης αμυντικών αγαθών ως προς τις τιμές.

ε. Η απορρόφηση κεφαλαίου από τον αμυντικό τομέα, έχει ως αποτέλεσμα, τη μείωση των επενδύσεων «Παγίου Κεφαλαίου» στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας, που με τη σειρά της οδηγεί στη μείωση της κεφαλαιακής συσσώρευσης και στην απώλεια ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.

στ. Το μεγάλο ποσοστό αφαίμαξης παραγωγικών πόρων από τον αμυντικό τομέα, έχει εγείρει την αντίδραση της κοινής γνώμης, στην οποία κυριαρχεί η άποψη ότι οι αμυντικές δαπάνες ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για τα δημοσιονομικά ελλείμματα και για την υποβάθμιση διαφόρων κοινωνικών υπηρεσιών στη χώρα μας.

ζ. «Η εξεύρεση τρόπων για τη μείωση των αμυντικών δαπανών» αποτελεί το κρίσιμο πρόβλημα, για τις περισσότερες σύγχρονες κοινωνίες. Το ισχύον γεωστρατηγικό περιβάλλον της χώρας μας, οδηγεί αναγκαστικά στην ανάγκη της αμείωτης αμυντικής αξιοπιστίας της χώρας μας. Μείωση των αμυντικών δαπανών χωρίς ταυτόχρονη μείωση της αμυντικής αξιοπιστίας της χώρας, σημαίνει αύξηση της αποτελεσματικότητας των Ε.Δ.

η. Η αύξηση της αποτελεσματικότητας των Ε.Δ, συνίσταται στην αύξηση τόσο της παραγωγικότητας του έμψυχου υλικού αυτών όσο και της αποδοτικότητας των οπλικών συστημάτων.

(1) Για την αύξηση της παραγωγικότητας του έμψυχου υλικού αναγκαιεί μια συστηματική αναδιάρθρωση της δομής διοικήσεως, της οργάνωσης της στρατιωτικής εργασίας και η βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

(2) Η αύξηση της αποτελεσματικότητας των οπλικών συστημάτων, είναι συνυφασμένη με τη μείωση των τιμών τους, δηλαδή με τη μείωση του κόστους έρευνας, ανάπτυξης και παραγωγής τους. Μια υιοθέτηση πολιτικής για επίτευξη του παραπάνω θα αποτελούσε η τυποποίηση των οπλικών συστημάτων τόσο στα πλαίσια του NATO όσο και της Ε.Ε.

θ. Στο πλαίσιο αυτό, ενδεικτικά από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ², προκύπτει ότι οι αμυντικές δαπάνες στην Ελλάδα ακολούθησαν γεωμετρικά καθοδική πορεία από το 2009 έως και το 2014 (από 7,31 δισ. ευρώ το 2009 σε 3,93 δισ. το 2014), όμως υπήρξε και παράλληλη πτώση του ΑΕΠ. Για το 2015, το 2016 και το 2017 φαίνεται

² <http://www.kathimerini.gr/866231/article/epikairothta/politikh/deyterh-se-amyntikes-dapanes-h-ellada>

ελαφρά αύξηση, η οποία μπορεί να ερμηνευθεί και ως σταθεροποίηση, στα περίπου 4,4 δισ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές.

Η ελαφρώς ανοδική πορεία την τελευταία τριετία φαίνεται και από τα ποσοστά ετήσιας διακύμανσης των αμυντικών δαπανών. Το 2010 οι αμυντικές δαπάνες μειώθηκαν κατά 18,94%, το 2011 κατά 17,97%, το 2012 κατά 10,81%, το 2013 κατά 6,41%. Το 2014 σημειώνεται ελαφρά αύξηση 0,72%, ενώ το 2015 και 2016 καταγράφεται σαφής αύξηση 7,06%. Για το 2017 υπήρξε οριακή μείωση (0,07%).

Η μείωση φαίνεται και στις κατά κεφαλήν δαπάνες για την άμυνα. Από 837 δολάρια ΗΠΑ ανά άτομο το 2009, η σχετική δαπάνη διαμορφώθηκε το 2017 στα 537. Η μείωση σε σημαντικό βαθμό οφείλεται και στην ανάλογη τάση στον αριθμό του στρατιωτικού προσωπικού από 135.000 άτομα το 2009 σε 106.000 το 2017.

Στα ίδια χρόνια παρατηρείται ανισομέρεια στις δαπάνες. Έχουν μειωθεί οι εξοπλιστικές δαπάνες (από 27,75% των ετήσιων αμυντικών δαπανών το 2009 έχουν περιοριστεί στο 14,91% το 2017), ενώ έχουν αυξηθεί οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις (από το 56,52% το 2009 σε 69,93% το 2017).

ι. Η τυποποίηση των οπλικών συστημάτων και η ενεργός συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα, θα θέσει τις βάσεις για τη δημιουργία μιας ισχυρής και ανταγωνιστικής αμυντικής βιομηχανίας, η οποία θα βελτιώσει κάποιους σημαντικούς δείκτες της οικονομίας (εισόδημα, απασχόληση, ισοζύγιο πληρωμών), όπως παρουσιάστηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο και θα αυξήσει την επιχειρησιακή ανεξαρτησία των Ε.Δ, εφόσον θα περιορίσει την εξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές οπλικών συστημάτων και πυρομαχικών.

4. Απασχόληση του εργατικού- υπαλληλικού και βιομηχανικού Δυναμικού της χώρας

α. Άμεση Απασχόληση

Σήμερα, ένας μεγάλος αριθμός του υπαλληλικού, εργατικού και επιστημονικού δυναμικού της χώρας ασχολείται άμεσα με τις Ε.Δ. Το προσωπικό αυτό στρατιωτικό και πολιτικό καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις τόσο στο διοικητικό όσο και στο τεχνικό τομέα, μετά από εκπαίδευση που μερικές φορές είναι και πολυετής. Το προσωπικό που ζει και εργάζεται μέσα στις Ε.Δ καταμερίζεται σε :

(1) Μόνιμα Στελέχη του Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας (Αξιωματικοί-Υπαξιωματικοί).

(2) Εθελοντές Υπαξιωματικούς(ΕΜΘ, ΕΠΟΠ).

(3) Πολιτικό Προσωπικό (Διοικητικοί Υπάλληλοι, Τεχνίτες, Επιστημονικό Προσωπικό).

Με την εισαγωγή των ΕΠΟΠ και στους 3 Κλάδους των Ε.Δ, επιχειρείται από τη στρατιωτική αλλά και την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΘΑ, η μετάβαση σε ένα ημιεπαγγελματικό στρατό με ταυτόχρονη μείωση του αριθμού των στρατευσίμων.

Βεβαίως λόγω της οικονομικής κατάστασης τα τελευταία χρόνια έχει σταματήσει η πρόσληψη νέων ΕΠΟΠ, αλλά εκτιμάται ότι σύντομα θα προκυρηχθούν νέες προσλήψεις, καθόσον πρέπει να καλυφθούν ανελαστικές επιχειρησιακές ανάγκες.

Παράλληλα με την πρόσληψη των ΕΠΟΠ, μετά από πιλοτική εφαρμογή, εφαρμόζεται πλέον ο θεσμός του Εφέδρου Υψηλής Ετοιμότητας(ΕΦΥΕΣ), ο οποίος παρέχει τη δυνατότητα σε νέους των ακριτικών και παραμεθορίων περιοχών, προσωρινής απασχόλησης από 1 έως 4 μήνες, στο Στράτευμα, εξασφαλίζοντας ένα σταθερό εισόδημα διόλου ευκαταφρόνητο.

Επιπλέον, εφαρμόζεται και ο θεσμός των Οπλιτών Βραχείας Ανακατάταξης (ΟΒΑ), σύμφωνα με τον οποίο, κάθε έφεδρος οπλίτης που απολύεται, έχει το δικαίωμα αφού το ζητήσει να παραμείνει στο Στράτευμα, για διάστημα από 6 μήνες έως 3 χρόνια, εξασφαλίζοντας ένα αξιόλογο εισόδημα καθώς και παροχές, μέχρι να βρουν εργασία, εξασφαλίζοντάς τους ταυτόχρονα πλεονέκτημα για πρόσληψή τους στις Ε.Δ ως ΕΠΟΠ.

Εξαιτίας της χαμηλής επάνδρωσης των Μονάδων, οι Ε.Δ προσφέρουν εργασία σε εθνοφύλακες, κυρίως κατοίκους παραμεθορίων περιοχών με αμοιβή για τη φύλαξη αποθηκών και εγκαταστάσεων ΔΜ. Οι εκτελούντες υπηρεσία σκοπού, αμείβονται για το χρόνο της υπηρεσίας τους, χωρίς να επηρεάζεται η εργασία τους. Το μέτρο αυτό εκτός της οικονομικής ενίσχυσης στους συμμετέχοντες, ενισχύει τη διατήρηση των δεσμών μεταξύ των Ε.Δ και τοπικών κοινωνιών και καλύπτει εν μέρει τις λειτουργικές τους ανάγκες.

Η ταυτόχρονη εφαρμογή των θεσμών αυτών, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας για τους νέους, ειδικά αυτών που ζουν σε παραμεθόριες και ακριτικές περιοχές, ενισχύει τη τοπική αγορά, διευκολύνει την επιχειρηματική δραστηριότητα και γενικότερα συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, μετριάζοντας παράλληλα το πρόβλημα επάνδρωσης των μονάδων των Ε.Δ.

β. Έμμεση Απασχόληση

Αναμφίβολα, σήμερα γύρω από τις Ε.Δ, ζει και δραστηριοποιείται ένα σημαντικό ποσοστό του εργατικού και βιομηχανικού δυναμικού της χώρας. Ένας σημαντικός αριθμός εγχώριων αμυντικών βιομηχανιών ασχολείται με την κατασκευή, προμήθεια και συντήρηση οπλικών συστημάτων που διαθέτουν ή πρόκειται να προμηθευτούν οι Ε.Δ της χώρας.

Σύμφωνα με τον ορισμό της αμυντικής επιχείρησης όπως αυτός δόθηκε στο θεωρητικό υπόβαθρο, στην ελληνική αμυντική βιομηχανία εντάσσονται έξι μεγάλες επιχειρήσεις (ΠΥΡΚΑΛ, ΕΑΒ, ΕΒΟ, ΕΛΒΟ, Ελληνικά Ναυπηγεία και Ναυπηγεία Ελευσίνας), που συγκροτούν τον κορμό της εγχώριας αμυντικής βιομηχανικής βάσης και ένας αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων μελών του Συνδέσμου Ελλήνων Κατασκευαστών Πολεμικού Υλικού.

Η ύπαρξη όμως και σήμερα αρκετών μη εισηγμένων επιχειρήσεων υπό την επιρροή ή τον απόλυτο έλεγχο του ευρύτερου δημόσιου τομέα (Ταχυδρομικό

Ταμειυτήριο, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, Αμυντικές Βιομηχανίες, κ.α.), δημιουργεί προβλήματα λειτουργίας, αποδοτικότητας και ανταγωνισμού των εταιριών αυτών, ιδιαίτερα των αμυντικών εξαιτίας του προστατευτισμού και των προεπιλεγμένων διοικήσεων. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι δημόσιες επιχειρήσεις «ανταγωνίζονται» τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, όχι πάντα με τους ίδιους όρους και δεσμεύσεις εταιρικής πειθαρχίας ανοικτών αγορών.

Τα αίτια για τη χαμηλή επίδοση των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων, θα μπορούσαν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

(1) Στην υπερτροφική ανάπτυξη του Εργατοϋπαλληλικού Προσωπικού

Η συνεχής κρατική παρέμβαση τόσο στη δημόσια διοίκηση, όσο και στις δημόσιες επιχειρήσεις, είχε ως αποτέλεσμα, την πρόσληψη υπεράριθμου προσωπικού σε όλα τα στάδια παραγωγής των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων.

(2) Στην υποστελέχωση των επιχειρήσεων από προσωπικό υψηλής επιστημονικής στάθμης

Η αθρόα πρόσληψη προσωπικού, χωρίς αξιοκρατικά κριτήρια, οδήγησε στη βαθμιαία υποστελέχωση των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων, από τεχνικό και επιστημονικό προσωπικό υψηλής στάθμης.

(3) Στην έλλειψη διοικητικής ανεξαρτησίας των επιχειρήσεων

Οι εγχώριες κρατικές αμυντικές επιχειρήσεις, δεν ήταν διοικητικά αυτόνομες, αλλά λειτουργούσαν υπό την εποπτεία είτε του ΥΠΕΘΑ, είτε του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας.

(4) Στην έλλειψη επαρκούς λογιστικής οργάνωσης

Η μη προγραμματισμένη δράση των κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων, οδήγησε αναπόφευκτα στην αδυναμία κατάρτισης αξιόπιστων προϋπολογισμών.

(5) Στη χάραξη μη ορθολογικής πολιτικής παραγωγής και πωλήσεων

Η ανεπαρκής επιστημονική κατάρτιση των διοικήσεων και οι συνεχείς κρατικοί παρεμβατισμοί, οδήγησαν στην ανάληψη παραγωγικών πρωτοβουλιών πέρα από τις πραγματικές τεχνικές δυνατότητες των επιχειρήσεων αυτών.

(6) Στις μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών

Οι αυξομειώσεις της τιμής του δολαρίου, επέδρασε αρνητικά στη χρηματοοικονομική κατάσταση ορισμένων κρατικών αμυντικών επιχειρήσεων.

(7) Στην εσφαλμένη πολιτική χαρτοφυλακίου

Με την εξαγορά πλήθους προβληματικών επιχειρήσεων και την ανάληψη υποχρέωσης εξόφλησης των υποχρεώσεών τους.

Σήμερα, στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων και στη χώρα μας, επαναοριοθετείται ο ρόλος του Κράτους στην οικονομία. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ακόμα και οι Ηνωμένες Πολιτείες, η πιο καπιταλιστική χώρα στο κόσμο, έλαβε μέτρα για τον περιορισμό του κρατικού ελέγχου στην οικονομία. Σύμφωνα με την Αμερικάνικη πολιτική : «οτιδήποτε μπορεί να κάνει ένας δημόσιος υπάλληλος, μια ιδιωτική επιχείρηση μπορεί να το κάνει καλύτερα». Η ανάγκη για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας στη χώρα μας, επιβάλλει τη συρρίκνωση του δημόσιου τομέα, με την προώθηση των ιδιωτικοποιήσεων.

Στη σφαίρα αυτή των ιδιωτικοποιήσεων έχει περιέλθει και ένας αριθμός των αμυντικών βιομηχανιών της χώρας μας, αντικαθιστώντας τις λογικές πολιτικού και πελατειακού χαρακτήρα από λογικές επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας και οικονομικής αποδοτικότητας. Ήδη η ΕΛΒΟ και τα Ελληνικά Ναυπηγεία έχουν ιδιωτικοποιηθεί, δεκάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια και δραστηριοποιούνται στο κλάδο της αμυντικής βιομηχανίας, αναλαμβάνοντας υποκατασκευαστικό έργο από τις μεγάλες υπό κρατικό έλεγχο μονάδες. Στον κλάδο αυτό απασχολούνται άμεσα 15000 εργαζόμενοι.

Σύμφωνα με τα οικονομικά αποτελέσματα των κρατικών αμυντικών βιομηχανιών για την πενταετία 2009-2014, τα οποία δεν ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά, η Ελληνική Αμυντική Βιομηχανία, παρά την παρατεταμένη κρίση και ύφεση των τελευταίων ετών, αναπτύσσει σημαντικές δραστηριότητες σε διάφορους τομείς και κατηγορίες αμυντικών υλικών και συστημάτων, αποκτώντας υπολογίσιμη τεχνογνωσία. Ενδεικτικά αναφέρεται η συμμετοχή, τόσο στη συμπαραγωγή νέου άρματος (σε ποσοστό 40%),όσο και στα συστήματα αυτοπροστασίας των αεροσκαφών της Π.Α, τα οποία αποτελούν έναν ιδιαίτερο κρίσιμο και υψηλής τεχνολογίας τομέα(σε ποσοστό που αναμένεται να ξεπεράσει το 20%).

Αναντίρρητα, τα τελευταία χρόνια οι εκάστοτε πρωτοβουλίες των ηγεσιών του ΥΠΕΘΑ επικεντρώνονται, στη διασφάλιση της βιωσιμότητας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αμυντικών βιομηχανιών, ενισχύοντας το μερίδιό τους στην αγορά, υποστηρίζοντας τις εξαγωγικές τους δραστηριότητες και ενθαρρύνοντας τη στροφή τους προς την παραγωγή και μη αμυντικών προϊόντων.

Σε αυτό το πλαίσιο, το ΥΠΕΘΑ έχει αναλάβει πρωτοβουλίες προωθώντας μια σειρά μέτρων όπως :

(1) Εκσυγχρονισμό του Προεδρικού Διατάγματος 284/89 με νέο νόμο «Περί Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ε.Δ.

(2) Λειτουργία των κρατικών αμυντικών βιομηχανιών με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

(3) Προτεραιότητα σε αγορές αμυντικών εξοπλισμών, που ευνοούν τη μεταφορά τεχνογνωσίας και υψηλής τεχνολογίας.

(4) Ενίσχυση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών για συνεργασία των ελληνικών εταιριών με το ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον αμυντικών βιομηχανιών.

(5) Αύξηση της Ελληνικής Βιομηχανικής Συμμετοχής, της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας και βελτιστοποίηση των βιομηχανικών επιστροφών προς τις ελληνικές αμυντικές βιομηχανίες σε προμήθειες αμυντικού υλικού.

(6) Ενίσχυση της Έρευνας και Τεχνολογίας.

(7) Δημιουργία Μητρώου Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού.

Σε εφαρμογή των παραπάνω μέτρων, καθιερώθηκε το 35% ως ελάχιστο ποσοστό της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) στην υποχρεωτική πλέον συμμετοχή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας στα εξοπλιστικά προγράμματα των Ε.Δ, ενισχύθηκε η εγχώρια αμυντική βιομηχανία με ανάθεση έργων και εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Η αμυντική βιομηχανία της χώρας μας, δύναται να αποτελέσει ένα δυναμικό κλάδο της Ελληνικής Οικονομίας, που δεν θα υποστηρίζει μόνο την Εθνική Άμυνα αλλά και την Εθνική Οικονομία γενικότερα με τη διασφάλιση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την εισροή συναλλάγματος και την ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής.

5. Ανάπτυξη Έρευνας και Τεχνολογίας.

α. Οι δαπάνες για την Άμυνα και η εξέλιξη της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, μπορούν να αποτελέσουν τους πόρους για την κινητοποίηση ενός μεγάλου τμήματος του επιστημονικού και εργατικού δυναμικού της χώρας μας. Αυτό το δυναμικό, μπορεί να βρει στο χώρο των εφαρμογών των αμυντικών προγραμμάτων, ένα ευρύτατο πεδίο επένδυσης και κεφαλαιοποίησης γνώσεων, νέων τεχνολογιών και δυνατοτήτων αξιοποίησης.

β. Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης των αγορών, ο ρόλος, η ανταγωνιστική θέση και οι προοπτικές της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις αντικειμενικές συνθήκες που τείνουν να διαμορφωθούν στη διεθνή αγορά αμυντικού υλικού. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι διευρυμένες «επιχειρηματικές συνεργασίες», αποτελούν σήμερα αναπόσπαστο συστατικό της οργάνωσης της αγοράς αμυντικών προϊόντων

γ. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι επιχειρηματικές στρατηγικές που υιοθετούνται από εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο τομέα της άμυνας είναι η «στρατηγική των συνενώσεων και συγχωνεύσεων», ιδιαίτερα μεταξύ εταιριών που δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως η Αεροδιαστημική και τα Ηλεκτρονικά καθώς και αυτή της «εξαγοράς», όπου εξαγοράζονται μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται στο τομέα της κατασκευής εξαρτημάτων υψηλής τεχνολογίας.

δ. Στο πλαίσιο αυτό :

(1) Έχει ήδη ολοκληρωθεί η συγχώνευση της ΕΒΟ με την ΠΥΡΚΑΛ.

(2) Οι υπογραφείσες συμφωνίες για επιχειρηματικές επενδυτικές δράσεις με τη Lockheed Martin και την Pratt & Whitney είχαν διάρκεια 3 έτη και δημιουργήθηκαν πάνω από 500 θέσεις εργασίας.

(3) Τα Α.Ω από την αγορά των 30 αεροσκαφών F-16, ωφέλησαν σημαντικά την ΕΑΒ που προβλέπεται να αποκτήσει επιπλέον εξοπλισμό και εγκαταστάσεις. Η τελευταία αυτή δραστηριότητα, πέτυχε να καταστήσει την ΕΑΒ «Center Of Excellence», για όλα τα F-16 που θα κατασκευάζονται στο μέλλον.

ε. Το ΥΠΕΘΑ, έχει θέσει ως πρωταρχικό του στόχο τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας και την αναβάθμιση της τεχνολογικής της βάσης, μέσω των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (Α.Ω) που θα προέρθουν από την ανάθεση σε αυτή, εξοπλιστικών προγραμμάτων του ΕΜΠΑΕ, ώστε να καταστεί ικανή να εμπλακεί σε συμπαραγωγές για τις οποίες μέχρι πρόσφατα, δε διέθετε την απαιτούμενη τεχνογνωσία.

στ. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η συστηματική και στενότερη συνεργασία με Ερευνητικά Κέντρα (στρατιωτικά και μη) και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα προκειμένου να ενσωματωθούν οι νέες τεχνολογίες στην άμυνα. Για το σκοπό αυτό :

(1) Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στην υλοποίηση μιας σειράς μακροπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων με την ονομασία «ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ» (EUCLID- European Cooperation for Long Term in Defense), «SOCRATES», «THALES» κ.α.

(2) Ήδη 13 ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις λαμβάνουν μέρος σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα ανάπτυξης και παραγωγής συστημάτων επικοινωνιών, επιτήρησης, τεθωρακισμένων οχημάτων μάχης, μη επανδρωμένων αερο-οχημάτων και προστασίας ελικοπτέρων από φορητούς Α/Α πυραύλους.

(3) Πραγματοποιήθηκε συγχώνευση των ερευνητικών κέντρων του ΥΠΕΘΑ, στο ενιαίο Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογίας Εθνικής Άμυνας(ΚΕΤΕΘΑ) και επιπλέον εναρμονίζεται το θεσμικό πλαίσιο της έρευνας στην αμυντική τεχνολογία με βάση τα ισχύοντα στο εθνικό και διεθνή χώρο.

ζ. Αποτέλεσμα όλων των επιχειρηματικών δράσεων που προαναφέρθηκαν, δηλαδή αυτές των «συγχωνεύσεων και συνενώσεων» και των «εξαγορών», με την αφομοίωση της συσσωρευμένης γνώσης και εμπειρίας από τις επιχειρηματικές συνεργασίες με μεγάλες ευρωπαϊκές αμυντικές επιχειρήσεις, θα είναι η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, τόσο σε επιστημονικό όσο και σε εργατικό δυναμικό και η μετατροπή της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας σε μοχλό ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

1. Η προστασία του περιβάλλοντος από τις Ε. Δ.³

³ «Περιβάλλον»

<http://www.mod.mil.gr/Pages/MainAnalysisPage3.asp?HyperLinkID=3&MainLinkID=187#Top>

α. Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί θεμελιώδη αξία για τον άνθρωπο, επιταγή για τη σύγχρονη κοινωνία και συνάμα συνιστά χρέος της πολιτείας και υποχρέωση των πολιτών. Τα τελευταία χρόνια, το ενδιαφέρον και η ανησυχία όλων επικεντρώνεται ακριβώς σε θέματα διαφύλαξης της περιβαλλοντικής ισορροπίας.

β. Σε αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση, η νομοθεσία σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, τόσο σε ελληνικό όσο και σε ευρωπαϊκό αλλά και σε διεθνές επίπεδο, εξελίσσεται ανάλογα και είναι σαφής η τάση της πολιτείας για θέσπιση αυστηρότερων κανονισμών και μεγαλύτερων ποινών, για όσους φορείς προκαλούν ρύπανση και εγείρουν περιβαλλοντικούς κινδύνους, ενώ ιδιαίτερη σημασία αποκτά και η δυνατότητα πρόληψης περιβαλλοντικών κρίσεων.

γ. Από πλευράς του ΥΠΕΘΑ, στο πλαίσιο του σχεδιασμού και της ανάπτυξης ενός αποτελεσματικού συστήματος για την αντιμετώπιση και διαχείριση του συνόλου των περιβαλλοντικών θεμάτων, συστάθηκε στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης και στην υπαγόμενη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού και Περιβάλλοντος, το Τμήμα Υγιεινής Ασφάλειας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος, με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης στις ΕΔ.

δ. Για το λόγο αυτό, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προέβη στην πιστοποίηση των επιτελών του που στελεχώνουν τις αρμόδιες Διευθύνσεις και τα Γραφεία των Γενικών Επιτελείων, ως επιθεωρητές περιβαλλοντικής διαχείρισης, σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001:2004. ,ως εκ τούτου, πέραν των άλλων, υπάρχει και ο στόχος για την σχεδίαση, ανάπτυξη, εφαρμογή και επιθεώρηση Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.

ε. Το ΥΠΕΘΑ, συνεργάζεται στενά με το ΥΠΕΧ,ΔΕ, για την εφαρμογή της Εθνικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας για την Προστασία του Περιβάλλοντος, κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων των ΕΔ σε ξηρά, θάλασσα και αέρα. Συμμετέχει ενεργά στις συσκέψεις των Υπουργείων Άμυνας των χωρών της ΕΕ (DEFNET) και του NATO (EPWG) σε θέματα περιβάλλοντος.

στ. Παράλληλα και προκειμένου να αποτραπούν οι επιβλαβείς για το περιβάλλον επιδράσεις από δραστηριότητες του ΥΠΕΘΑ και να επιτευχθεί κατάλληλος συντονισμός και έλεγχος των παραμέτρων εκείνων που έχουν επίδραση στο περιβάλλον, συντάχθηκε η Περιβαλλοντική Πολιτική του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Στόχος της είναι η ολοκληρωμένη και ορθολογική αντιμετώπιση του συνόλου των περιβαλλοντικών θεμάτων των ΕΔ και της Αμυντικής Βιομηχανίας.

ζ. Κατεξοχήν βασικός άξονας της προσπάθειας του ΥΠΕΘΑ, είναι η ευαισθητοποίηση και η υπευθυνότητα του συνόλου του προσωπικού των ΕΔ στα περιβαλλοντικά προβλήματα, δεδομένου ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι ζωτικό θέμα και καθοριστικός παράγοντας για το μέλλον του τόπου μας.

2. Η Περιβαλλοντική Πολιτική του ΥΠΕΘΑ⁴

⁴ Ναυτική Επιθεώρηση, τεύχος 561, τόμος 166

α. Η περιβαλλοντολογική πολιτική του ΥΠΕΘΑ και η εφαρμογή της, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προόδου για την αντιμετώπιση περιβαλλοντολογικών ζητημάτων, που άπτονται της δραστηριότητας των ΕΔ. Η έκδοση της Περιβαλλοντολογικής Πολιτικής αποτυπώνει ουσιαστικά το έργο που επιτελείται και εναρμονίζεται με τις επιταγές της ευρωπαϊκής περιβαλλοντολογικής στρατηγικής και των συναφών πολιτικών δράσεων, τις διεθνείς περιβαλλοντικές συνθήκες και συμβάσεις, καθώς και τις απαιτήσεις των πολιτών για βιώσιμη ανάπτυξη και ποιότητα ζωής, αποσκοπώντας σε μία σειρά από επιθυμητές προεκτάσεις, όπως:

(1) Η χρήση όλο και περισσότερο φιλικών μορφών ενέργειας και εξοικονόμηση ενεργειακών πόρων.

(2) Η ορθολογική και αποτελεσματική διαχείριση του συνόλου των αποβλήτων, στερεών, υγρών και αερίων.

(3) Η προώθηση της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης των υλικών, που δύναται να αξιοποιηθούν.

(4) Η προστασία των υδάτινων πόρων και η αποφυγή της θαλάσσιας ρύπανσης.

(5) Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων από τις επιπτώσεις των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων.

(6) Ο περιορισμός των πάσης φύσεως περιβαλλοντολογικών οχλήσεων και επιβαρύνσεων.

(7) Η καλλιέργεια και η εμβάθυνση της περιβαλλοντολογικής συνείδησης στις τάξεις των Ε.Δ. και ιδιαίτερα στους στρατευμένους.

β. Η αναγκαία χρηματοδότηση για την υλοποίηση των ανωτέρω καλύφθηκε με ένταξη έργων στο πενταετές πρόγραμμα του ΥΠΕΘΑ και μέσω των πόρων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013. Το ΕΣΠΑ, είναι το νέο πλαίσιο που θέτει τους στρατηγικούς στόχους, τις προτεραιότητες, τους όρους και τις προδιαγραφές για ένταξη και συγχρηματοδότηση έργων από την ΕΕ και το Ελληνικό Δημόσιο.

γ. Το ΥΠΕΘΑ υπέβαλε σχετικές περιβαλλοντολογικές προτάσεις για υλοποίηση στα πλαίσια του Νόμου 3389/2005 περί «Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΕΤ)», πολιτική που είναι σύμφωνη και με την Πράσινη Βίβλο της Ε.Ε. σχετικά με τις ΣΔΙΕΤ και το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης. Για το σκοπό αυτό, συστάθηκε στο ΥΠΕΘΑ η Διεύθυνση Διαχείρισης Ευρωπαϊκών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΔΙΔΕΑΠ), ειδικό τμήμα της οποίας έχει ως αντικείμενο τον εντοπισμό έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεστούν ή να παρασχεθούν μέσω ΣΔΙΕΤ, την αρχική αξιολόγηση τεχνικών και οικονομικών παραμέτρων, τη διαμόρφωση εισηγήσεων και παρακολούθηση – υποστήριξη των διαδικασιών που προβλέπει ο σχετικός νόμος.

3. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ένοπλες δυνάμεις

α. Γενικά

(1) Ο πόλεμος παρουσιάζεται συχνά ως βασικός συντελεστής της επιστημονικής και τεχνολογικής ανάπτυξης. Το γεγονός ότι στρατιωτικές ανάγκες επέφεραν τεχνικές καινοτομίες και σημαντικές επιστημονικές προόδους, είναι αδιαμφισβήτητο και επιβεβαιώνεται ιστορικά. Αρκεί να αναφέρουμε ενδεικτικά την τελειοποίηση της διόπτρας από τον Γαλιλαίο, για τις ανάγκες του πολεμικού ναυτικού των δόγηδων της Βενετίας, την επιτάχυνση των προσπαθειών εκμετάλλευσης της πυρηνικής ενέργειας, την αεροναυπηγική, τον ραδιοεντοπισμό, τη σύνθεση υλικών, την ανάπτυξη Α.Β.Σ. για τις ανάγκες προσγείωσης αεροσκαφών στα αεροπλανοφόρα, τη δημιουργία του Internet για τις επικοινωνιακές ανάγκες των Η.Υ. του στρατού των Η.Π.Α., κ.ο.κ.

(2) Ήδη από την πρώτη πετρελαϊκή κρίση στις αρχές της δεκαετίας του '70, το εφιαλτικό σενάριο της παράλυσης των στρατιωτικών μηχανών από την έλλειψη καυσίμων, λόγω μπουϊκοτάζ από τις πετρελαιοπαραγωγικές χώρες, έκανε τα Γενικά Επιτελεία πολλών ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και των ΗΠΑ, να αρχίσουν να μελετούν εναλλακτικές λύσεις.

(3) Στο πεδίο της ενέργειας και στην προσπάθεια μείωσης - απεξάρτησης των Ε.Δ από τα ορυκτά καύσιμα, η ερευνητική δραστηριότητα προσανατολίζεται σε διάφορες κατευθύνσεις, όπως:

(α) η βελτίωση των υπαρχόντων συστημάτων που θα καταναλώνουν λιγότερο καύσιμο και θα εκπέμπουν λιγότερους ρύπους (οξείδια του αζώτου NOx, οξείδια του θείου Sox, υδρογονάνθρακες HC κλπ),

(β) η χρησιμοποίηση εναλλακτικών καυσίμων,

(γ) η ανάπτυξη μεθόδων για την αποτελεσματικότερη χρήση των ΑΠΕ,

(δ) ενώ τέλος υπάρχουν προγράμματα για την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

β. Παρούσα Κατάσταση από τη Χρήση των ΑΠΕ στις ΕΔ

Οι εφαρμογές που αναφέρονται παρακάτω, αν και στη μεγάλη πλειοψηφία τους δεν είναι νέες ως ιδέες, δεν μπορούν να εφαρμοστούν σε μεγάλη κλίμακα, χωρίς πρώτα να επιλυθούν σημαντικά τεχνολογικά προβλήματα. Είναι βέβαιο, όπως οι μέχρι τώρα έρευνες αποδεικνύουν, ότι τα ποσοστά παραγωγής ενέργειας από εναλλακτικές πηγές θα αυξάνονται με την πάροδο των χρόνων. Και αυτό, γιατί το ενδιαφέρον των τεχνολογικά ανεπτυγμένων χωρών είναι η υποστήριξη των νέων τεχνολογιών με

ερευνητικά προγράμματα, που αποσκοπούν στη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Έτσι στόχος των ΗΠΑ είναι μειώσουν την εξάρτηση τους από το πετρέλαιο και τη βενζίνη έως και 15% μέσα στα επόμενα 10 χρόνια, υπέρ των εναλλακτικών καυσίμων όπως η αιθανόλη.

(1) Ενεργειακά Ηλιακά Συστήματα (Ηλιακός Συλλέκτης)

Ίσως η πιο διαδεδομένη εφαρμογή των ΑΠΕ στις ΕΔ. Η εφαρμογή ηλιακών συλλεκτών και κεντρικών ηλιακών συστημάτων στο κέλυφος των κτιρίων διαφόρου τύπου στρατιωτικών μονάδων και εγκαταστάσεων, καλύπτει ένα μέρος των ενεργειακών αναγκών αυτών για την παραγωγή ζεστού νερού οικιακής χρήσης, με την εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας. Το υπόλοιπο καλύπτεται μέσω boiler, συνδεδεμένο με λέβητες, ή με ηλεκτρικό ρεύμα (ηλεκτρικός θερμοσίφωνας), σε περιόδους χαμηλής ηλιοφάνειας.

(2) Ηλεκτροδότηση Φάρων⁵

Η Υπηρεσία Φάρων του Πολεμικού Ναυτικού έχει εγκαταστήσει πάνω από 1000 μικρά Φ/Β συστήματα σε όλη την Ελλάδα συνολικής ισχύος πάνω από 70 kWp, έχοντας ηλεκτροδοτήσει με Φ/Β σχεδόν όλους τους φάρους. Έτσι έχει αντικατασταθεί ένα μεγάλο ποσοστό φάρων στις διάφορες βραχονησίδες, όπου υπήρχαν φάροι ασετιλίνης, γκαζιού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ένας αυτόνομος ΦΒ-αιολικός φάρος στη Σαπιέντζα και διάφοροι αυτόνομοι φάροι, όπως αυτός στο Λιθάρι Σκύρου. Τα ΦΒ χρησιμοποιούνται για την φόρτιση μπαταριών μολύβδου με την χρήση ρυθμιστών φορτίσεως.

(3) Ηλεκτροδότηση Απομονωμένων Εγκαταστάσεων, με Φ/Β Συστήματα και Μπαταρίες (Αυτόνομα Υβριδικά Συστήματα)⁶

(α) Τέτοια συστήματα συναντάμε σε απομακρυσμένες και απομονωμένες στρατιωτικές εγκαταστάσεις, όπως σε φυλάκια (π.χ Φυλάκιο στη Καλόλυμνο, Φυλάκιο στην Αγ. Άννα των Οινουσών της Χίου κ.α), σε απομονωμένα ελικοδρόμια κυρίως σε απομακρυσμένα νησιά, σε τηλεφωνικούς θαλάμους εντός στρατιωτικών εγκαταστάσεων, όπου το δίκτυο της ΔΕΗ είτε δεν έχει φτάσει ακόμη, είτε είναι ασύμφορο από οικονομικής απόψεως.

(β) Τα φωτοβολταϊκά συστήματα με μπαταρίες είναι μία πολύ αξιόπιστη λύση για την ηλεκτροδότηση τέτοιων εγκαταστάσεων ή μηχανημάτων 24 ώρες το 24ωρο, με βροχή ή με λιακάδα. Χρησιμοποιούνται σε όλο τον κόσμο για να μας δίνουν φως, να προμηθεύουν ηλεκτρικό τις οικιακές συσκευές, διακόπτες, τηλέφωνα, ακόμα και μηχανολογικό εξοπλισμό βαρέως τύπου.

(4) Συστήματα Πρόωσης Υποβρυχίων με Κυψελίδες Καυσίμων (Fuel Cells)⁷

⁵ «Συμβατικές και ήπιες μορφές ενέργειας» (ΤΕΙ) Πειραιά-Σεπτέμβριος 2005

⁶ «Βασικές Πληροφορίες για τα Φ/Β» http://www.conergy.com.cy/Desktopdefault.aspx/tabid-1020//1461_read-6126/

⁷ Ναυτική Επιθεώρηση, τεύχος 561, τόμος 166

(α) Οι κυψελίδες καυσίμων σημειώνουν εμπορική επιτυχία στον τομέα πρόωσης των υποβρυχίων. Ο κυριότερος χρησιμοποιούμενος τύπος είναι ο PEMFC. Συστήματα τέτοιου είδους χρησιμοποιούνται από το Πολεμικό Ναυτικό της Ελλάδας, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας κ.ά. Στα υποβρύχια τύπου 212 A της HDW χρησιμοποιούνται σύνολα των 40 KW, ενώ στα υποβρύχια τύπου 214 κάθε σύνολο παράγει 120 KW. Τα σύνολα αυτά είναι συνδεδεμένα σε σειρά ή και παράλληλα, ανάλογα με την επιθυμητή παραγωγή ενέργειας. Στα υποβρύχια αυτά επιτρέπεται να ταξιδεύουν κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας έως και τρεις εβδομάδες χωρίς ανάδυση, όταν τα συμβατικά υποβρύχια με γεννήτριες πετρελαίου εξαντλούν τις μπαταρίες τους μόλις σε μερικές ημέρες πλοήγησης κάτω από την επιφάνεια του νερού. Επιπλέον, η κυψέλη καυσίμου δεν κάνει θόρυβο και δεν εκλύει ανιχνεύσιμη θερμότητα, γεγονός που κάνει το νέο υποβρύχιο δυνητικά μη ανιχνεύσιμο.

(β) Το Ιούλιο του 2007, το Ελληνικό ΠΝ σε συνεργασία με την Air Products των ΗΠΑ και την Hellas Air Pro Ltd εφοδίασε με υδρογόνο το υποβρύχιο ΠΙΠΙΝΟΣ, στο πλαίσιο των δοκιμών εν όρμω. Πρόκειται για το δεύτερο Τύπου 214 και πρώτο υποβρύχιο ελληνικής ναυπήγησης, του οποίου η καθέλκυση πραγματοποιήθηκε στις 15 Φεβ 2007 στα Ναυπηγεία του Σκαρμαγκά. Προηγουμένως, η Air Products παρείχε τα καίρια εξαρτήματα του σταθμού εφοδιασμού υδρογόνου στην εταιρεία Howaldtswerke-Deutsche Werft (HDW), η οποία τον προμήθευσε στην Ελλάδα.

(γ) Ο κυριότερος χρησιμοποιούμενος τύπος είναι το σύστημα Πρόωσης Ανεξαρτήτου Αέρα (AIP) στα υποβρύχια τύπου 214 και στα αναβαθμισμένα Τύπου 209/1200 του ΠΝ, στηρίζεται σε Κυψέλες Καυσίμου, οι οποίες παράγουν ηλεκτρική ενέργεια αντιστρέφοντας την ηλεκτρόλυση του νερού σε υδρογόνο και οξυγόνο.

(5) Ηλιακή Ενέργεια για Φόρτιση Συσσωρευτών Τροφοδοσίας

Οι Ελληνικές Ειδικές Δυνάμεις έχουν εξοπλιστεί με τους ασυρμάτους PRC-133 και PRC-138, των οποίων οι συσσωρευτές έχουν τη δυνατότητα φόρτισης με ηλιακή ενέργεια, μέσω εύκαμπτων Φ/Β κυψελίδων. Συγκεκριμένα αναπτύσσονται ειδικές Φ/Β συστοιχίες κυψελών, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες επί υλικού, τύπου υφάσματος. Η συσκευή αναπτύσσεται κατά την διάρκεια ημέρας με ηλιοφάνεια, οπουδήποτε στο πεδίο και συλλέγει ηλεκτρική ισχύ προς όφελος της συσκευής που προσαρμόζεται στο φορτιστή. Ακολούθως, μπορεί να μαζευτεί και να λάβει την μορφή ενός απλού υφασμάτινου δέματος.

γ. Στα πλαίσια της Εξοικονόμησης της Ενέργειας:⁸

(1) Εγκατάσταση μονάδος συμπαραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας από φυσικό αέριο στο 251 ΓΝΑ. Είναι οι πρώτες εγκαταστάσεις του Δημοσίου, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης.

⁸ «Περιβάλλον-Συμμετοχή σε Αναπτυξιακές Πρωτοβουλίες» http://www.bekiris.gr/min_eunikis_aminas.htm

(2) Από 30 Απρ 2006 έχουν συνδεθεί όλες οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις που βρίσκονται πλησίον του δικτύου των αγωγών φυσικού αερίου, με φυσικό αέριο, για αντικατάσταση του μαζούτ ή του πετρελαίου, ή άλλων μέσων θέρμανσης.

(3) Αριστοποίηση των παραμέτρων λειτουργίας των Υποσταθμών Μέσης Τάσεως όλων των Μονάδων, με εξοικονόμηση ενέργειας από 15 έως 20%.

(4) Πιλοτική εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών, σε συνεργασία με αδειοδοτημένες εταιρείες για τη διαχείρισή τους.

(5) Αντικατάσταση επικίνδυνων υλικών με εναλλακτικά υλικά μη επικίνδυνα ή λιγότερης επικινδυνότητας, όπου υπάρχει η δυνατότητα και οι επιχειρησιακές απαιτήσεις το επιτρέπουν.

(6) Διάθεση 20 εκατομμυρίων ευρώ για άμεση αποκατάσταση των προβλημάτων που θα εντοπισθούν, από τους επιθεωρητές Υγιεινής και Ασφάλειας, στις επιθεωρήσεις που πραγματοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια για την καταγραφή προβλημάτων.

δ. Αξιοποίηση – Εκμετάλλευση των ΑΠΕ από τις ΕΔ – Νέες Τεχνολογίες

Η αποτελεσματική χρησιμοποίηση νέων οπλικών συστημάτων, έχουν μετατρέψει το χώρο της άμυνας και ασφάλειας σε έναν πολύ επιστημονικό χώρο μελέτης και έρευνας. Είναι πρόδηλο ότι οι στρατιωτικές επιχειρήσεις τον 21ο αιώνα θα εξαρτώνται ακόμα περισσότερο από τις επιταχυνόμενες τεχνολογικές αλλαγές, καθ' όσον παρέχουν διαρκώς βελτιούμενες και εξελισσόμενες μεθόδους σε ότι αφορά τη διαχείριση της πληροφορίας, την ανάπτυξη και υιοθέτηση οπλικών συστημάτων ακριβείας και την παραγωγή πολυλειτουργικού και χρηστικού στρατιωτικού εξοπλισμού, απαλλαγμένου όσο το δυνατόν περισσότερο από τα ορυκτά καύσιμα.

(1) Εναλλακτικές Μορφές Πρόωσης σε Πολεμικά Πλοία⁹

(α) Μεγάλη ερευνητικά προγράμματα είναι σε εξέλιξη, όπως η σύμπραξη παγκόσμιων κολοσσών στο χώρο των ναυτικών μηχανών (Wartsila Corporation και Man Diesel), για την ανάπτυξη μηχανών ντίζελ που θα ανταποκρίνονται στις προαναφερθείσες απαιτήσεις. Το μεγαλύτερο ερευνητικό πρόγραμμα που βρίσκεται σε εξέλιξη αυτή τη περίοδο, είναι το HERCULES (High Efficiency R&D on Combustion with Ultra Low Emissions for Ships). Στόχος του είναι η επίτευξη αποδόσεων της τάξης του 60%, με παράλληλη μείωση της κατανάλωσης και των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂). Τελικός στόχος είναι η δημιουργία μηχανών ντίζελ με εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα εκπομπών ρύπων, πολύ χαμηλότερα από τα όρια που έχει καθορίσει ο IMO (/nternational Maritime Organization).

(β) Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια σύντομη ανάλυση της κάθε τεχνολογίας που παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον, ως μία εναλλακτική μέθοδος πρόωσης και ενέργειας για πλοία:

⁹ Ναυτική Επιθεώρηση, τεύχος 561, τόμος 166

1/ Αιολική Ενέργεια¹⁰

α/ Σε ένα πείραμα, η έκβαση του οποίου θα μπορούσε να αλλάξει ριζικά τη μορφή της σημερινής ναυσιπλοΐας, ένα μεγάλο εμπορικό πλοίο θα διασχίσει τον Ατλαντικό με τη βοήθεια του ανέμου. Το εμπορικό πλοίο θα προωθήσει ένα γιγαντιαίο πανί που θα υπερυψωθεί σαν χαρταετός πάνω από το πλοίο, δεμένο με συρματοσχοίνα σε ύψος 300 μέτρων και σύμφωνα με τα πειράματα που έχουν γίνει, θα το ρυμουλκήσει μειώνοντας κατά 10% έως 35% την κατανάλωση του πετρελαίου που θα χρησιμοποιούσε για το ταξίδι του.

β/ Θεωρητικά, πανιά μεγέθους 5.000μ² θα μπορούσαν ρυμουλκήσουν γιγαντιαία εμπορικά σκάφη που μεταφέρουν κοντέινερ. Όμως οι απαιτήσεις υψηλών ταχυτήτων, αλλά και θέματα εργονομίας και σχεδίασης, δεν επιτρέπουν τη χρήση ιστίων από τα πολεμικά σκάφη. Επιπλέον η χρήση αιολικής ενέργειας που θα απαιτούσε την τοποθέτηση ιστίων ή ανεμογεννητριών, θα αύξανε κατακόρυφα το ίχνος του πλοίου στα εχθρικά ραντάρ, κάτι το οποίο δεν συνάδει με τις σχεδιαστικές τάσεις σύγχρονων πλοίων τύπου Stelth.

2/ Ηλιακή Ενέργεια

α/ Στον τομέα των ναυτικών εφαρμογών έχουν γίνει κάποιες προσπάθειες για τη χρήση της ηλιακής ενέργειας για πρόωση, τοποθετώντας στο πρωραίο και στο πρυμναίο τμήμα των σκαφών, σειρές φωτοβολταϊκών στοιχείων, τα οποία ελέγχονται από υπολογιστή και προσανατολίζονται ανάλογα με την κατεύθυνση της ηλιακής ακτινοβολίας. Η ηλιακή ενέργεια αποθηκεύεται σε μπαταρίες και μπορεί να προσδώσει στο πλοίο ταχύτητα 5 kn/h.

β/ Τα τεχνολογικά προβλήματα που πρέπει να ξεπεραστούν, αφορούν στην αποθήκευση της ηλιακής ενέργειας. Οι σημερινές μπαταρίες έχουν μικρή απόδοση και σημαντικό βάρος, που σε πολλές περιπτώσεις εξανεμίζει τα πλεονεκτήματα χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας. Η ηλιακή ενέργεια θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε κάποιο βαθμό, με την τοποθέτηση πλακιδίων φωτοσυλλεκτών σε επιφάνειες των πολεμικών πλοίων, οι οποίες όμως δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα και τις επιχειρησιακές δυνατότητες του πλοίου.

3/ Κυψελίδες Καυσίμων (Fuel Cells)

Οι κυψελίδες καυσίμων είναι ηλεκτροχημικοί μετατροπείς ενέργειας, δηλαδή μετατρέπουν τη χημική ενέργεια ενός καυσίμου σε ηλεκτρική. Η μετατροπή αυτή συντελείται χωρίς την ενδιάμεση παραγωγή μηχανικής ενέργειας και την παρουσία καύσης, όπως στις μηχανές εσωτερικής καύσεως (ΜΕΚ). Τα σημερινά συστήματα μπορούν να παράγουν ισχύ της τάξεως των 2MW, όταν μια σύγχρονη φρεγάτα απαιτεί για την προώσή της ισχύ της τάξεως των 60 MW. Για το λόγο αυτό οι

¹⁰ «Τεράστια ιστία θα κάνουν πιο πράσινη τη ναυτιλία»
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_world_100580_04/01/2008_254417

κυψελίδες καυσίμων χρησιμοποιούνται ως βοηθητικά συστήματα παραγωγής ενέργειας.

(2) Ταξίδια με Καύσιμο ... τον Ήλιο και για Αεροσκάφη¹¹

(α) Αν το «Solar Impulse» καταφέρει να πραγματοποιήσει το επικό του ταξίδι, θα έχει αλλάξει για πάντα ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζουμε τον ήλιο ως ΑΠΕ. Το α/φος θα πετά σε υψόμετρο 28.000 ποδών και θα κινείται με ταχύτητα 70 χιλιομέτρων την ώρα. Τα 61 μέτρων φτερά του είναι καλυμμένα από φωτοβολταϊκά πάνελ, τα οποία μετατρέπουν την ηλιακή ενέργεια σε ηλεκτρική και δίνει κίνηση σε τέσσερις ηλεκτρογεννήτριες, ενώ συγχρόνως αποθηκεύεται και σε τέσσερις μεγάλες μπαταρίες οι οποίες αναλογούν στο ¼ των 1.500 κιλών που ζυγίζει το αεροσκάφος, αλλά του επιτρέπει να ταξιδεύει και τη νύχτα χωρίς τις ακτίνες του ηλίου.

(β) Η IATA, που αντιπροσωπεύει περίπου 240 αεροπορικές εταιρείες, ανακοίνωσε ότι θα υποστηρίξει το εγχείρημα αυτό, θέτοντας ως στόχο την ανάπτυξη της απαιτούμενης τεχνολογίας, ώστε τα αεροπλάνα να πετούν με μηδενικές εκπομπές ρύπων μέσα στα επόμενα 50 χρόνια.

(3) Οικολογικά Τανκς¹²

(α) Το μοντέλο Sep 6x6, ένα μεσαίου τύπου τεθωρακισμένο όχημα μεταφοράς προσωπικού, το πρώτο «πράσινο τανκ», σύντομα θα ενταχθεί στις Ε.Δ, της Σουηδίας, της Βρετανίας και των ΗΠΑ. Το πράσινο τανκ της Volvo, λύνει το μεγάλο πρόβλημα των βαρέων τεθωρακισμένων, που λόγω των πολύ δυνατών μηχανών τους, καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες καυσίμων. Οι δύο πετρελαιοκινητήρες υπάρχουν βέβαια ακόμη, δεν είναι όμως τόσο ισχυροί και ενεργοβόροι. Το γεγονός ότι οι κινητήρες δε δουλεύουν συνέχεια, παρά μόνο για να γεμίζουν τις μπαταρίες, επιφέρει τεράστια οικονομία καυσίμου.

(β) Ένα επιπλέον πλεονέκτημα του Sep, είναι ότι μπορεί να επιχειρεί αθόρυβα. Ο μεγάλος θόρυβος των κινητήρων αποτελούσε πάντα πρόβλημα, καθώς τα τεθωρακισμένα γίνονται αντιληπτά από τον εχθρό από μεγάλη απόσταση. Το εν λόγω όχημα μπορεί να κινείται εντελώς αθόρυβα για τουλάχιστον 10χλμ. Σε παντός είδους εδάφους και με τη μελλοντική βελτίωση της ποιότητας των συσσωρευτών, η απόσταση μπορεί να τετραπλασιαστεί. Ένα άλλο πλεονέκτημα του Sep, είναι ότι το μικρότερο μέγεθος των πετρελαιοκινητήρων του, ελευθερώνει σημαντικό χώρο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποθήκευση των πυρομαχικών ή την αύξηση του αριθμού των στρατιωτών που μεταφέρει.

(γ) Τον περασμένο Σεπτέμβριο άρχισαν οι δοκιμές για ένα πιο βελτιωμένο μοντέλο, το Sep 8x8, παραγγελία του Σώματος Πεζοναυτών των ΗΠΑ. Οι δοκιμές του γίνονται σε ειδική περιοχή στην έρημο της Νεβάδα, όπου δοκιμάζεται η

¹¹ Χ.Δασκαλόπουλος «Ταξίδια με καύσιμο τον ... ήλιο Εφημερίδα» Ιστοιμία, 23 Δεκεμβρίου 2007

¹² Χατζής «Οικολογικά τανκς», 4 Τροχοί, Ιανουάριος 2008

αντοχή των ηλεκτρικών μοτέρ σε συνθήκες μεγάλης θερμοκρασίας και η ικανότητα του οχήματος να διανύει μεγάλες αποστάσεις με ελάχιστα καύσιμα.

(4) Εναλλακτικά Καύσιμα¹³

(α) Τα πρώτα της βήματα στην παραγωγή βιοκαυσίμων κάνει η Ελλάδα, με τουλάχιστον δύο εργοστάσια που θα παράγουν βιοντήζελ από βαμβάκι και σπορέλαιο στην περιοχή της Θεσσαλίας, για καθαρά ενεργειακούς σκοπούς. Το καύσιμο που θα παραχθεί θα είναι εναλλάξιμο με αυτό του πετρελαίου ή της βενζίνης. Το προϊόν αυτής της οικονομικής δραστηριότητας είναι πιθανόν να διοχετευτεί και στις Ε.Δ, καθόσον για να αναπτυχθεί θα έχει εξασφαλιστεί η κρατική προώθησή του με την κατανάλωση αρχικά από τους φορείς του, ώστε η χώρα να είναι σύνομη με τις επιταγές της ΕΕ και στη συνέχεια να αρχίσει η ευρύτερη αποδοχή του προϊόντος και από τον ιδιωτικό τομέα.

(β) Οι ΕΔ των ΗΠΑ χρησιμοποιούν κινητήρες οχημάτων, που έχουν την δυνατότητα καύσης όλων των γνωστών υγρών καυσίμων, καθόσον η παραγωγή καυσίμου από φυτικές καλλιέργειες έχει μεγάλη ιστορία στις ΗΠΑ. Εξάλλου οι υπόψη δυνάμεις θα πρέπει ανά πάσα στιγμή να μπορούν να επιχειρήσουν σε οποιαδήποτε χώρα του κόσμου και να εκμεταλλεύονται τους επιτόπιους πόρους των περιοχών που δρουν.

(γ) Όλες οι μεγάλες εταιρίες κατασκευής συστημάτων προώσεως και παραγωγής ενέργειας πλοίων, είναι στο στάδιο εξέλιξης μηχανών που θα χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα. Υπάρχουν ήδη διαθέσιμες μηχανές, που χρησιμοποιούν δύο είδη καυσίμων (dual fuel), όπως το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. ,ωστόσο, τα συνηθέστερα καύσιμα που χρησιμοποιούνται στις θαλάσσιες μεταφορές, είναι κλάσματα απόσταξης του πετρελαίου και διακρίνονται ανάλογα σε Κηροζίνη, MGO (Marine Gas Oil), MOO (Marine Diesel Oil), IFO (Intermediate Fuel Oil), MFO (Medium Fuel Oil), HFO (Heavy Fuel Oil).

(δ) Είναι όλο και πιο συχνό φαινόμενο οι κινητήρες diesel να χρησιμοποιούν μείγμα diesel και bio-diesel. Θα μπορούσε να γίνει κάτι παρόμοιο και στους στρατιωτικούς κινητήρες (MBT, APC και IFV). Ο Καναδάς και οι ΗΠΑ έχουν ήδη αρχίσει να παίρνουν μέτρα. Θα μπορούσε και ο Ελληνικός Στρατός να αρχίσει να κινείται προς αυτή την κατεύθυνση. Ίσως το κόστος δημιουργίας ενός διυλιστηρίου για bio-diesel να είναι υψηλό, αλλά θα ήταν μια έξυπνη ενέργεια.

(ε) Όμως και μεγάλες αεροπορικές εταιρείες, όπως η Virgin, η Boeing και η General Electric, με τη στήριξη της IATA πειραματίζονται στη χρήση εναλλακτικών καυσίμων. Πρόσφατα τζάμπο τζετ 400 θέσεων, πέταξε από το Χίθροου του Λονδίνου στο αεροδρόμιο Σίτχολ κοντά στο Αμστερνταμ, με έναν από τους τέσσερις κινητήρες του να καίει βιοκαύσιμο από ξεχωριστή δεξαμενή. Η πτήση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Boeing και τον κατασκευαστή των κινητήρων General Electric. Το αεροπλάνο χρησιμοποίησε ένα μείγμα βιολογικών καυσίμων που εξαγονται από τις καρύδες του λαχανοφώικα (φοινικοκυρηνέλαιο). Νωρίτερα, ένα «σούπερ τζάμπο» Airbus A380, με κινητήρες Rolls-Royce πέταξε από τη Βρετανία στη Γαλλία καίγοντας

¹³ «Εναλλακτικά καύσιμα» http://nadaparanosotros.blogspot.com/2007/06/blog-post_15.html

συνθετικό υγρό καύσιμο που παράγεται από φυσικό αέριο, ενώ και η Qatar airlines προτίθεται να χρησιμοποιεί bio-jet fuel με μίγμα από φυσικό αέριο. Στο εγγύς μέλλον θα διαπιστώσουμε κατά πόσο είναι εφικτό η δημιουργία bio-jet fuel για στρατιωτικά αεροσκάφη.¹⁴

(5) Εφαρμογές Υδρογόνου ¹⁵

(α) Φόρτιση Φορητών Συσκευών

Οι κυψελίδες καυσίμου (Fuel Cells) συγκεντρώνουν τον τελευταίο καιρό ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αναμένεται να αντικαταστήσουν ως πηγές ενέργειας τις επαναφορτιζόμενες μπαταρίες ξηράς φορτίσεως τύπου μολύβδου ή λιθίου, ή οξειδίων μετάλλου. Η Toshiba ήταν η πρώτη εταιρεία η οποία το 2005 ανακοίνωσε την κατασκευή μιας εξαιρετικά μικρής διάταξης Fuel Cells, με ισχύ εξόδου 100MWatt. Η πηγή απευθύνεται σε φορητές συσκευές, όπως MP3 players και κινητά τηλέφωνα, και διακρίνεται για τις εξαιρετικά μικρές διαστάσεις της και για το χαμηλό βάρος της. Η συσκευή ανήκει στην κατηγορία των παθητικών κυψελίδων, οι οποίες θεωρούνται ιδανικές για φορητές συσκευές, εν αντιθέσει με τις ενεργές διατάξεις οι οποίες απευθύνονται σε εφαρμογές υψηλότερης ισχύος. Η εν λόγω τεχνολογία, είναι δυνατόν να έχει εφαρμογή σε οποιοδήποτε φορητό στρατιωτικό υλικό απαιτεί ενέργεια, αποδεσμευοντάς το από τις συσκευές φορτίσεως, ενώ προσφέρει μεγάλη απόδοση.

(β) Γεννήτριες Ηλεκτρικής Ενέργειας από Υδρογόνο ή Φυσικό αέριο ή LPG

Με τις γεννήτριες τέτοιου τύπου, μπορούν να εξοπλιστούν τα στρατόπεδα, στρατιωτικά νοσοκομεία, αεροδρόμια-ελικοδρόμια για παραγωγή ρεύματος που προέρχεται από υδρογόνο, το οποίο θα παράγεται από τον ήλιο στο ίδιο το στρατόπεδο, που στη συνέχεια θα παράγει ρεύμα. Έτσι μπορούμε να καταστήσουμε ενεργειακά αυτόνομη μια στρατιωτική μονάδα, κάτι που είναι πολύ χρήσιμο σε περιόδους κρίσεων ή πόλεμου, διότι οι γεννήτριες υδρογόνου είναι αθόρυβες. Αργότερα θα αντικατασταθούν και οι κινητήρες των οχημάτων των ΕΔ με κινητήρες υδρογόνου, το οποίο θα προμηθεύονται από τις ίδιες τις μονάδες, οι οποίες θα παράγουν επί τόπου υδρογόνο για την κάλυψη των αναγκών τους.

(6) ΑΠΕ για την Τροφοδοσία Υπολογιστών¹⁶

(α) Σύμφωνα με μελέτες του πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ η τροφοδοσία με ενέργεια των Η/Υ, θα μπορούσε να γίνεται απευθείας από πάρκα που παράγουν αιολική και ηλιακή ενέργεια και όχι από τα εθνικά πλέγματα μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, προκειμένου να μην επιβαρύνεται επιπλέον το περιβάλλον. Η ιδέα αυτή, θα μπορούσε να μειώσει σημαντικά τη συμβολή των Η/Υ στην κλιματική αλλαγή,

¹⁴ «Πρώτη πτήση με βιοκάυσιμα από την Virgin»

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=12304&subid=2&pubid=1079165&tag=3606>

¹⁵ «Εφαρμογές Υδρογόνου»

http://tee-milou.kyk.sch.gr/daidalos2005/EfarmogesH2.htm#Γεννήτριες_υδρογόνου

¹⁶ Τ. Σαράντη «ΑΠΕ για την τροφοδοσία υπολογιστών» Ημερησία ON LINE, 19 Μαρτίου 2008,

<http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=9483&subid=2&tag=4417&pubid=1347096>

δεδομένου ότι οι εκπομπές CO₂ από την υπολογιστική ισχύ θα αυξηθούν ραγδαία στις ερχόμενες δεκαετίες, καθόσον σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Βρετανικής κυβέρνησης, η υπολογιστική ισχύς των επιχειρήσεων είναι υπεύθυνη για την εκπομπή 2,8 εκατομμυρίων τόνων CO₂ ετησίως. Συνολικά, οι ετήσιες εκπομπές της Βρετανίας είναι 150 εκατομμύρια τόνους. Ο εξοπλισμός των γραφείων είναι υπεύθυνος για το 15% των εκπομπών.

(β) Η ενέργεια για τους υπολογιστές θα μπορούσε να αντληθεί από οποιοδήποτε σημείο στον κόσμο είναι διαθέσιμη. Οι κεντρικοί υπολογιστές που στη συνέχεια θα τροφοδοτούν τους υπόλοιπους, θα πρέπει να τοποθετηθούν κοντά σε αιολικά πάρκα. Σε ένα μικρό αριθμό πάρκων θα μπορούσαν να είναι τοποθετημένοι οι κεντρικοί υπολογιστές. Το όλο σχέδιο θα στηρίζεται στην κατανάλωση ενέργειας που ειδάλλως θα χανόταν. Είναι αποδοτικότερο, πιο κατάλληλο και φτηνότερο, η απαιτούμενη ενέργεια να απορροφάται επί τόπου. Εάν η μελέτη αυτή γίνει πράξη, θα μπορούσαν μεγάλες στρατιωτικές μονάδες, στρατιωτικά νοσοκομεία κλπ., αλλά και ο ευρύτερος Δημόσιος και Ιδιωτικός τομέας, να συνδεθούν με τα κεντρικά δίκτυα παραγωγής ηλεκτρισμού από ΑΠΕ και να παρέχουν την απαιτούμενη ισχύ στους υπολογιστές, οι οποίοι θα λειτουργούν χωρίς να συμμετέχουν στην αύξηση των θερμοκηπικών αερίων.

(7) Βιοκλιματικός Σχεδιασμός στις Εγκαταστάσεις ¹⁷

(α) Τα στρατιωτικά κτίρια είναι ενεργειακά «παχύσαρκα» και «αχόρταγα». Καταναλώνουν κυρίως πετρέλαιο για τις ανάγκες της θέρμανσής τους, αλλά και ηλεκτρικό για να λειτουργήσουν τις συσκευές που διευκολύνουν τη ζωή του προσωπικού τους. Το πρόβλημα επιδεινώνεται περισσότερο, όταν το κέλυφος των κτιρίων αυτών είναι μεταλλικό ή όταν σε αυτά υπάρχουν κουφώματα παλαιού τύπου καθώς και πολλές άλλες κατασκευαστικές αστοχίες, που επιβαρύνουν ενεργειακά το περιβάλλον και ταλαιπωρούν το προσωπικό που διαβιώνει σε αυτά.

(β) Σήμερα ένα στρατιωτικό κτίριο για να μην καταναλώνει πολλή ενέργεια, πρέπει να σχεδιάζεται με βάση τις συνθήκες του τοπικού κλίματος, έτσι ώστε να εκμεταλλεύεται το φυσικό φως για τον φωτισμό του και τις φυσικές πηγές ενέργειας για τη θέρμανση και την ψύξη του. Η ενεργειακή αυτή λιτότητα της κατασκευής, ονομάζεται βιοκλιματικός ή «υπεύθυνος» σχεδιασμός, που αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων. Το κόστος κατασκευής τους δεν υπερβαίνει το 10% από τη δημιουργία ενός συμβατικού κτίσματος.

(γ) Τα στρατιωτικά κτίρια θα πρέπει και αυτά να ακολουθούν τις βασικές αρχές της βιοκλιματικής τεχνολογίας και της εξοικονόμησης ενέργειας. Ένα βιοκλιματικό κτίριο θα πρέπει να έχει παράθυρα και ανοίγματα στον Νότο και μικρότερα ανοίγματα στον Βορρά για να μη χάνει ενέργεια, για να ζεσταθεί ή να ψυχθεί, ανάλογα με την εποχή. Η βορινή πλευρά καλό είναι να προστατεύεται από ψηλά δέντρα ή να τοποθετούνται από αυτή την πλευρά κλειστοί χώροι στάθμευσης ή αποθήκες, ώστε να αποφεύγεται η απευθείας επαφή με τους ψυχρούς βορινούς

¹⁷ «Βιοκλιματικός Σχεδιασμός στις εγκαταστάσεις»

http://actionnemesi.com/v2/index.php?option=com_content&task=view&id=1482&Itemid=53

ανέμους. Επίσης είναι σημαντικό, το κτίριο αυτό να έχει τη δυνατότητα αερισμού κατά τη διάρκεια της νύχτας, τους θερινούς μήνες, ώστε να πέφτει η θερμοκρασία μέσα στο κτίριο και να διατηρείται μια σταθερή χαμηλή θερμοκρασία την υπόλοιπη ημέρα. Σημαντικό ρόλο σε ένα βιοκλιματικό κτίριο παίζει το χρώμα του. Τα σκούρα χρώματα εξωτερικά έχουν την τάση να απορροφούν ενέργεια, την οποία μεταδίδουν στο εσωτερικό του κτιρίου. Τα ανοιχτά χρώματα αντανακλούν ένα μεγάλο μέρος της ηλιακής ακτινοβολίας πίσω στο περιβάλλον και βοηθούν στην αποφυγή υπερθέρμανσης του κτιρίου. Η σωστή μόνωση, αλλά και η φύτευση των ταρατσών, είναι ο καλύτερος τρόπος για να διασφαλιστούν η μείωση των θερμικών απωλειών τον χειμώνα και η αύξηση της εσωτερικής θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Για να αποφευχθεί η υπερβολική ζέστη μέσα στο κτίριο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, φροντίζουμε τον κατάλληλο σκιασμό του με πέργκολες, σκίαστρα ή τοποθέτηση φυλλοβόλων δέντρων στην κατάλληλη θέση. Ένα βιοκλιματικό κτίριο δεν έχει να κάνει μόνο με πολύπλοκα συστήματα ψύξης - θέρμανσης, αλλά και με μια γενικότερη εξοικονόμηση ενέργειας. Η αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας αλλά και της γεωθερμικής, μειώνει τη χρήση των κλιματιστικών που δημιουργούν εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

(δ) Ο βιοκλιματικός σχεδιασμός δεν αφορά μόνο τα καινούργια κτίρια. Παρεμβάσεις μπορούν να γίνουν και στα υπάρχοντα στρατιωτικά κτίρια (π.χ. θερμομόνωση, σκίαστρα, θερμοκήπια, αεραγωγοί, ηλιοσωλήνες κ.α.) για την βελτίωση της λειτουργίας τους.

(8) Ενεργειακή Διάγνωση Στρατιωτικών Εγκαταστάσεων¹⁸

(α) Τα κτίρια απορροφούν το 40% της κατανάλωσης ενέργειας και συμβάλλουν τα μέγιστα στους ρύπους στο αστικό περιβάλλον. Ο στόχος με την Ενεργειακή Διάγνωση, είναι να εντοπιστούν τυχόν σπατάλες ενέργειας ή κακή χρήση αυτής και να μειωθούν οι απώλειες. Η τεχνολογία του προληπτικού ελέγχου και της διάγνωσης των ενεργειακών αστοχιών των κτιρίων (Ενεργειογράφημα Κτιρίων) αφορά κυρίως τη κατανάλωση ενέργειας από τις κεντρικές θερμάνσεις.

(β) Η εξοικονόμηση ενέργειας έχει δύο όψεις. Την τεχνολογία εξοικονόμησης ενέργειας και την αλλαγή νοοτροπία ενεργειακής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα, εάν λειτουργούν τα καλοριφέρ σε μια υπηρεσία και το προσωπικό ανοίγει τα παράθυρα, σημαίνει ότι δεν έχει γίνει αντιληπτό στο προσωπικό η επιβάρυνση της εθνικής οικονομίας από τη σπατάλη των καυσίμων, η συμβολή στην μείωση των ενεργειακών πόρων, αλλά και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος με αέρια που συμβάλλουν στο «φαινόμενο του θερμοκηπίου». Από την έλλειψη ενεργειακής παιδείας απορρέει και το σημαντικότερο μέρος των απωλειών. Είναι αναγκαία η βελτιστοποίηση της ενεργειακής συμπεριφοράς του προσωπικού.

(γ) Με την ενεργειακή καταγραφή, ένα κτίριο βαθμονομείται και κατατάσσεται σε δύο κατηγορίες, στα «πράσινα» και τα «κόκκινα». Αν ένα κτίριο είναι κάτω από το μέσο όρο κατανάλωσης ενέργειας, είναι «πράσινο», δηλαδή έχει μικρό περιθώριο εξοικονόμησης ενέργειας. Αν όμως είναι «κόκκινο», όπως τα περισσότερα, έχει πολλά περιθώρια εξοικονόμησης ενέργειας.

¹⁸ «Βιοκλιματικά Σπίτια» <http://www.energy.net.gr/index.html>

(δ) Η ευρωπαϊκή οδηγία 2002/91/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 για την Ενεργειακή Απόδοση των κτιρίων, θα πρέπει να εφαρμοστεί άμεσα και να γίνει νόμος του κράτους. Βέβαια δεν έχει ολοκληρωθεί, από το 1998, ο Κανονισμός Ορθολογικής Χρήσης και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΟΧΕΕ), ώστε να γίνεται υποχρεωτικά μελέτη ενεργειακής απόδοσης σε παλαιά και σε νέα κτίρια. Αν αυτός ο κανονισμός είχε εφαρμοστεί, το περιβάλλον θα είχε γλιτώσει από τόνους πετρελαίου και από τόνους διοξειδίου του άνθρακα.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

1. Εισαγωγή

Οι λόγοι Εθνικής Ασφάλειας και Άμυνας , στο νέο επιχειρησιακό περιβάλλον, που επέβαλαν την νέα οργανωτική δομή των ενόπλων δυνάμεων , επιβάλλουν την εξεύρεση χωροταξικών λύσεων , που να πληρούν τις προϋποθέσεις μεγάλων σύγχρονων στρατοπέδων για την απόκτηση της απαιτούμενης επιχειρησιακής ετοιμότητας. Δύο συνιστώσες της νέας δομής των ΕΔ είναι, η μείωση των απαιτούμενων στρατοπέδων και των κληρωτών οπλιτών και η αναπλήρωσή τους με μόνιμο προσωπικό. Η παραπάνω εξέλιξη δημιουργεί έκρηξη στη στεγαστική αγορά όλων των περιοχών που φιλοξενούν στρατόπεδα.

Το κόστος της δημιουργίας των νέων στρατοπέδων του στρατού στα πλαίσια της υλοποίησης του ως άνω σχεδιασμού ανέρχεται σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ και με την υπάρχουσα δεινή οικονομική κατάσταση της χώρας μας είναι αδύνατο να χρηματοδοτηθεί μέσω του προϋπολογισμού της στρατιωτικής υπηρεσίας όσο και από δανεισμό με αύξηση του δημοσίου χρέους, ενώ δεν υπάρχει στο ορατό μέλλον προοπτική χρηματοδότησης από την ΕΕ ή το ΝΑΤΟ.

Πολλοί σήμερα, λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας και μάλιστα την ένταξή της στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) , την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) , υποστηρίζουν πως πρέπει η χώρα μας να εναρμονιστεί σε ότι αφορά την Εθνική Άμυνα με την πολιτική των υπολοίπων εταίρων και κυρίως να προβεί στη μείωση του ποσοστού του Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) για την άμυνα , στα επίπεδα των άλλων ευρωπαϊκών κρατών, πιστεύοντας ενδεχομένως πως στους κόλπους της ΕΕ η χώρα μας έχει εξασφαλίσει την εδαφική της ακεραιότητα και την ανεξαρτησία της.

Η δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού, όποτε και με όποιους όρους επιτευχθεί, ουσιαστικά θα αποτελέσει μια ακόμη συμμαχία στο διεθνή χώρο , σημαντική μεν για τη χώρα μας πλην όμως σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εξασφαλίσει την ακεραιότητά της . Μόνο όταν υλοποιηθεί το όραμα των ευρωπαϊστών , δηλαδή η πολιτική ένωση των ευρωπαϊκών κρατών υπό την έννοια των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (ΗΠΑ) , δύναται η χώρα μας να αισθάνεται ασφαλής μέσα στους κόλπους της ΕΕ. Η αναδιάρθρωση των ενόπλων δυνάμεων με βάση τις ανάγκες του νέου επιχειρησιακού περιβάλλοντος ,με υψηλό ποσοστό επάνδρωσης των μονάδων, υψηλό

ηθικό , υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης , σύγχρονα μέσα είναι οι συνιστώσες ενός αξιόμαχου σύγχρονου στρατού.

Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που διαχειρίζονται την ακίνητη περιουσία του είναι η Υπηρεσία Αξιοποίησης και Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ), το Ταμείο Εθνικής Άμυνας (ΤΕΘΑ), το Ταμείο Εθνικού Στόλου (ΤΕΣ) και το Μετοχικό Ταμείο Αεροπορίας (ΜΤΑ).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν ο συγκεντρωτικός πίνακας των ακινήτων σε όλη τη χώρα είναι 250 χιλ. στρέμματα περίπου, εξαιρουμένων των εν ενεργεία στρατοπέδων, όσα εκ των οποίων σύντομα αποδεσμεύονται προστίθενται στο σύνολο. Υπάρχει μια τεράστια περιουσία αμύθητης αξίας, γιατί όλα βρίσκονται σε προνομιούχες θέσεις, που όμως μέχρι σήμερα παραμένει πλήρως ανεκμετάλλευτη. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει επιστημονική και πλήρης καταγραφή όλων των ακινήτων, για την πλήρη αξιοποίηση τους, ώστε η διαχείριση και εκμετάλλευση αυτών να είναι επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα σημαντικά οικονομικά οφέλη για το ΥΠΕΘΑ σε συνεχή βάση.

Οι παραπάνω λόγοι φέρνουν στην επικαιρότητα το θέμα της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του ΥΕΘΑ. Μεγάλος αριθμός στρατοπέδων , ιδιοκτησίας ΤΕΘΑ, δύναται να εκπονηθούν καθόσον δεν εντάσσονται, στη νέα δομή στρατοπέδων που αποφάσισε η στρατιωτική υπηρεσία.

Στα πλαίσια αυτά , με σχετικό νόμο (2475/99) , αποφασίστηκε η ίδρυση της Υπηρεσία Αξιοποίησης και Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ) με σκοπό τη σχεδίαση , την προώθηση, την υλοποίηση και την διαχείριση του εθνικού προγράμματος της στρατηγικής αναδιάρθρωσης των στρατοπέδων.

2. Εθνικό πρόγραμμα στρατηγικής αναδιάταξης στρατοπέδων

α. Γενικά

Ο μεγάλος αριθμός των διάσπαρτων στρατοπέδων σε όλη την Ελληνική επικράτεια, με χωριστές λειτουργίες του καθενός εξ αυτών, δεν εξυπηρετεί τους επιχειρησιακούς στόχους όπως την εκπαίδευση, την αξιοποίηση των σύγχρονων μέσων ασφαλείας, δεδομένης της μείωσης του προσωπικού, τη σωστή ανάπτυξη των σύγχρονων οπλικών συστημάτων και τις συνθήκες διαβίωσης του προσωπικού.

Η υπάρχουσα σημερινή κατάσταση είναι αποτέλεσμα της αρχικής σχεδίασης, όπως διαμορφώθηκε μετά τις κατά καιρούς επεμβάσεις που επέβαλλαν οι διαφοροποιήσεις των επιχειρησιακών δεδομένων, των κοινωνικών συνθηκών, αλλά και γενικά όλων των παραγόντων που επηρεάζουν καθοριστικά τη μεταστάθμευση Μονάδων.

Κατά την εποχή της αρχικής εγκατάστασης των στρατοπέδων οι οικιστικές συγκεντρώσεις τη χώρας ήταν σαφώς μικρότερου μεγέθους, με όρια αστικού χώρου πολύ περιορισμένα σε σχέση με τα σημερινά. Η εγκατάσταση των στρατοπέδων έγινε τότε στην περιφέρεια ή έξω από τα όρια του αστικού χώρου, σε θέσεις οι οποίες, πέρα

από την εξυπηρέτηση αυτών καθ' εαυτών των αναγόντων στρατοπέδων, ήταν και συμβατές με τις χρήσεις γης της συγκεκριμένης κάθε φορά περιοχής. Με την εξέλιξη της μεταπολεμικής ανάπτυξης (συγκεντρωτισμός, αστυφιλία κ.λπ.) οι πόλεις εξαπλώθηκαν με ραγδαίους και συχνά ανεξέλεγκτους ρυθμούς. Άμεση συνέπεια αυτής της εξέλιξης ήταν ο εγκλωβισμός των στρατοπέδων μέσα στον αστικό ιστό των πόλεων και στις περισσότερες περιπτώσεις σε άμεση γειτνίαση με χρήσεις ασύμβατες με το σκοπό, τη λειτουργία και τις ανάγκες των στρατοπέδων.

Οι ανεξέλεγκτοι ρυθμοί εξάπλωσης των πόλεων ελαχιστοποίησαν τη δυνατότητα έγκαιρης επέμβασης της Πολιτείας για τη διασφάλιση γης, απαραίτητης τόσο υπό μορφή ελεύθερων χώρων αναψυχής και πρασίνου, όσο και για την κάλυψη αναγκών κοινωνικού εξοπλισμού γης στον αστικό χώρο, η αξία της οποίας σήμερα έχει καταστήσει την απόκτησή της από την πολιτεία απαγορευτική.

Έχει ήδη προβλεφθεί με την Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ Ν.1337/1983) η σταδιακή απομάκρυνση των περισσότερων από τα στρατόπεδα που βρίσκονται μέσα στις πόλεις και η απόδοση του χώρου τους σε χρήστες πρασίνου και κοινωνικών λειτουργιών. Η υλοποίηση όμως αυτού του σχεδιασμού προσέκρουσε σοβαρά στο θέμα ανεύρεσης πόρων, απαιτούμενων τόσο για τη μετεγκατάσταση των στρατοπέδων, όσο και για τη δημιουργία πρασίνου και εγκαταστάσεων κοινωνικού εξοπλισμού. Οι σύγχρονες απαιτήσεις για την αναβάθμιση των πόλεων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους απαιτεί –επιβάλλει την απομάκρυνση των στρατοπέδων:

(1) Τόσο γιατί οι χρήσεις τους δεν είναι συμβατές με τη χρήση της κατοικίας.

(2) Όσο και γιατί με την απομάκρυνσή αναμένεται να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την απόκτηση χώρων και την ανάπτυξη σε αυτούς χρήσεων πρασίνου, αναψυχής αλλά και υποδομής για χώρους κοινωνικού εξοπλισμού.

Το κόστος όμως της απομάκρυνσης των στρατοπέδων και της δημιουργίας νέων μεγάλων σύγχρονων στρατοπέδων είναι σημαντικό ,και δεν είναι δυνατόν να αναληφθεί από τον Κρατικό Προϋπολογισμό υπό τις παρούσες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες ούτε ακόμη σε μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Προοπτική χρηματοδότησης για μετεγκατάσταση στρδων ή ανάπτυξη παλαιών στρατιωτικών εγκαταστάσεων από την Ε.Ε. ή το NATO δεν διαφαίνεται για το μέλλον.

Παράλληλα η απόκτηση των χώρων των μεταφερόμενων στρατοπέδων από τους Οργανισμούς κοινής ωφέλειας ή τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), επ' ωφελεία των οποίων θα διατεθεί μέρος των αποδεσμευόμενων εκτάσεων, με άμεσο τρόπο (αγορά, απαλλοτρίωση κ.λπ.) δεν αναμένεται να είναι αποτελεσματική με τις παρούσες οικονομικές δυνατότητες των ΟΤΑ. Εξάλλου μια ρύθμιση τέτοιας εμβέλειας πρέπει να αντιμετωπισθεί μέσα στα γενικότερα πολεοδομικά και οικονομικά πλαίσια, σύμφωνα με το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο, αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες, καθώς και τις σύγχρονες πολεοδομικές παραμέτρους, για την υλοποίηση του προγράμματος και την εξεύρεση οικονομικών πόρων, αποκλεισμένου του δανεισμού, που θα διευρύνει το Δημόσιο Χρέος.

Για τους παραπάνω λόγους αποφασίστηκε να προωθηθεί από τα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και ΥΠΕΧΩΔΕ ένα ολοκληρωμένο εθνικό πρόγραμμα για τη μετεγκατάσταση των στρατοπέδων και την ταυτόχρονη αναβάθμιση των αστικών συγκροτημάτων.

β. Στόχος του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Απομάκρυνσης των Στρατοπέδων από τα αστικά Κέντρα και μετεγκατάστασής τους σε νέες θέσεις αναφέρεται στο σύνολο της Χώρας και στοχεύει πρωτίστως στην κάλυψη των σύγχρονων και μακροπρόθεσμων επιχειρησιακών αναγκών του ΥΠΕΘΑ για την Εθνική Ασφάλεια και Άμυνα, και παράλληλα, στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και στην αποκατάσταση της συνέχειας και εύρυθμης λειτουργίας του αστικού χώρου.

γ. Φορείς Υλοποίησης του Προγράμματος

Για την υλοποίηση του προγράμματος συμφωνήθηκε πλαίσιο συνεργασίας των ΥΠΕΘΑ και ΥΠΕΧΩΔΕ:

(1) Το ΥΠΕΘΑ, για το σχεδιασμό και τη διαχείριση του όλου Προγράμματος ίδρυσε ειδική υπηρεσία η Υπηρεσία Αξιοποίησης Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ) η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας. Η ΥΑΜΣ έχει από τον ιδρυτικό της νόμο, τις προϋποθέσεις να είναι ευέλικτη και να λειτουργεί με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, ώστε να εξασφαλίζεται ταχύτητα ενεργειών, αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των επί μέρους στόχων και ελαχιστοποίηση του κόστους διαχείρισης.

(2) Το ΥΠΕΧΩΔΕ, σχεδιάζει και υλοποιεί το πρόγραμμα ως εξής:

(α) Από την Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού για τα στρατόπεδα που βρίσκονται σε όλα τα αστικά κέντρα της Χώρας, καθώς και γι' αυτά της Περιφέρειας Αττικής και του Νομού Θεσσαλονίκης, για τα θέματα αρμοδιότητάς της.

(β) Από τον Οργανισμό ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας και Θεσσαλονίκης που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής και Θεσσαλονίκης , για τα θέματα αρμοδιότητάς τους.

(γ) Τους Οργανισμούς Ρυθμιστικών Σχεδίων άλλων Αστικών κέντρων της Χώρας, στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν. 2508/97 «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της Χώρας και άλλες διατάξεις» για τα θέματα αρμοδιότητάς τους.

δ. Αρχές του Προγράμματος

(1) Ανάλογα με τις επιχειρησιακές ανάγκες του ΥΠΕΘΑ και τις πολεοδομικές συνθήκες του κάθε αστικού κέντρου εξετάζεται η απομάκρυνση στρατοπέδου ή ομάδα στρατοπέδων.

(2) Η ανεύρεση νέων θέσεων εγκατάστασης των στρατοπέδων γίνεται κατ' αρχήν για τις διαθέσιμες εκτάσεις του Δημοσίου και των ΟΤΑ στην κάθε περιοχή. Εφόσον αυτές δεν υπάρχουν ή κρίνονται ακατάλληλες τόσο ως προς τις επιχειρησιακές ανάγκες του ΥΠΕΘΑ, όσο και ως προς τα χωροταξικά και πολεοδομικά κριτήρια, τότε η έρευνα στρέφεται σε απόκτηση ιδιωτικών εκτάσεων.

(3) Οι χώροι των υπό μετεγκατάσταση στρατοπέδων είναι δυνατόν να πολεοδομηθούν με χρήσεις ελεύθερων χώρων, πρασίνου, κοινωνικών λειτουργιών αλλά και άλλων αστικών χρήσεων, ανεξαρτήτως των προβλεπόμενων από τα εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, με δυνατότητες Οικονομικής απόδοσης, ώστε να αντιμετωπισθεί το μεγαλύτερο δυνατό μέρος του κόστους μετεγκατάστασης. Επίσης μπορούν να προβλεφθούν χρήσεις στρατιωτικών υπηρεσιών και αστικές χρήσεις.

(4) Για τις τελευταίες αυτές χρήσεις, διατίθεται τμήμα της συνολικής έκτασης το οποίο θα προσδιορίζεται από τα πολεοδομικά δεδομένα και τις ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής. Η πολεοδόμηση γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες πολεοδομικές διατάξεις. Σε περίπτωση ομάδας στρατοπέδων, το ποσοστό δυνατότητας πολεοδόμησης υπολογίζεται για το σύνολο της έκτασης όλων των στρατοπέδων της ομάδας, ενώ είναι δυνατή η κατανομή του στους διάφορους χώρους της ομάδας ανάλογα με τις πολεοδομικές συνθήκες της κάθε περιοχής.

(5) Το τμήμα του στρατοπέδου που πολεοδομείται με άλλες αστικές χρήσεις παραμένει ή περιέρχεται στην ιδιοκτησία του ΥΠΕΘΑ και η διαχείρισή του γίνεται από τους αρμόδιους φορείς, ενώ η ΥΑΜΣ έχει εισηγητικό ρόλο. Στο υπόλοιπο τμήμα καθορίζονται χρήσεις πρασίνου, αναψυχής και κοινωνικού εξοπλισμού. Η εμβέλεια, ο χαρακτήρας και η ένταση των χρήσεων αυτών αποτελούν καθοριστικές παραμέτρους για τη μεταβίβαση της κυριότητας και διαχείρισης του τμήματος αυτού από το Δημόσιο στην οικεία τοπική αυτοδιοίκηση (Α' ή Β' βαθμού αντίστοιχα).

ε. Πλαίσιο Συνεργασίας ΥΠΕΘΑ – ΥΠΕΧΩΔΕ

(1) Στο πλαίσιο συνεργασίας των ΥΠΕΘΑ και ΥΠΕΧΩΔΕ περιλαμβάνονται :

(α) Η καταγραφή και ταξινόμηση των στρατοπέδων που θα αποδεσμευθούν και ο καθορισμός προτεραιοτήτων.

(β) Ο προσδιορισμός του κόστους μετεγκατάστασης από το ΥΠΕΘΑ και η εξεύρεση νέων θέσεων εγκατάστασης.

(γ) Ο καθορισμός χρήσεων γης στους χώρους που απομένουν μετά την απομάκρυνση των στρατοπέδων από το ΥΠΕΧΩΔΕ και τους Οργανισμούς Ρ.Σ. Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

(δ) Ο προσδιορισμός των συνολικών πόρων που δύνανται να εξασφαλιστούν μέσω της πολεοδόμησης με επιδίωξη κατά το δυνατόν ισοσκελισμού του κόστους μετεγκατάστασης.

(2) Η συνεργασία ΥΠΕΘΑ με το ΥΠΕΧΩΔΕ, αποτελεί ολοκληρωμένη και ιδιαίτερα αποτελεσματική λύση που θα αναβαθμίσει σημαντικά και το στρατιωτικό δυναμικό της Χώρας και θα συμβάλλει την αναβάθμιση των αστικών κέντρων στην κοινωνική ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, αξιοποιώντας υπάρχοντες πόρους, που παραμένουν αχρησιμοποίητοι αλλά και προκαλούν επιπλέον δυσμενείς συνθήκες λειτουργίας, τόσο των ιδίων των στρατοπέδων όσο και των αστικών περιοχών»¹⁹

Παράλληλα θα υπάρξουν και άλλες ωφέλειες, όπως η βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, η προγραμματισμένη και δεσμευτική χρήση των αποδεδειγμένων εκτάσεων των στρατοπέδων, οι θετικές επιδράσεις στις αξίες γης των πόλεων, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας συνέπεια της διεύρυνσης του μελετητικού και κατασκευαστικού αντικειμένου κ.λ.π. Το πρόγραμμα αποτελεί ολοκληρωμένη και πλέον αποτελεσματική παρέμβαση, που στο αναβαθμίζει σημαντικά το στρατιωτικό δυναμικό της Χώρας και συμβάλλει στην αναβάθμιση των αστικών κέντρων.

3. Υπηρεσία Αξιοποίησης και Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ)

α. Αποστολή

Η αναγκαιότητα της καλύτερης αξιοποίησης της τεράστιας οικονομικά περιουσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με τρόπο εύκαμπτο, σύγχρονο και σύμφωνα με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, συντέλεσε στην ίδρυση της Υπηρεσίας Αξιοποίησης και Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων (ΥΑΜΣ). Ιδρύθηκε με τις διατάξεις του Ν 2745/99 (ΦΕΚ Α' 224/1999) και του ΠΔ 96/00 (ΦΕΚ Α' 79/2000).

Αποστολή της ΥΑΜΣ είναι ο σχεδιασμός, η προώθηση, η υλοποίηση και διαχείριση του Εθνικού Προγράμματος στρατηγικής Αναδιάρθρωσης των στρατοπέδων. Έδρα της Υ.Α.Μ.Σ. με το Π.Δ. 96/2000 καθορίστηκε η Αθήνα, με διάρκεια λειτουργίας δέκα πέντε (15) ετών. Για θέματα Διοικητικής Μέριμνας η Υ.Α.Μ.Σ. προσκολλήθηκε προσωρινά με απόφαση του κ. Υ.ΕΘ.Α. στο Τάγμα Γ.Ε.Σ. και σήμερα στη μονάδα υποστήριξης του ΥΠΕΘΑ.

Μέχρι σήμερα η ΥΑΜΣ, έχει ασχοληθεί με την αξιοποίηση ακινήτων μόνο του Στρατού Ξηράς αφού λόγω της στρατηγικής αναδιάταξης και της αναδιοργάνωσης των Ενόπλων Δυνάμεων, στρατόπεδα έχει αποδεδειχθεί μόνο το ΓΕΣ.

β. Αρμοδιότητες

(1) Εισηγείται στον ΥΕΘΑ τους προσφορότερους τρόπους και μέσα χρηματοδότησης για την εκτέλεση των Προγραμμάτων Στρατηγικής Αναδιάταξης Στρώων, καθώς και τον τρόπο διαχείρισης των πόρων που προέρχονται από τις μεταβιβάσεις ή αξιοποιήσεις.

¹⁹ Σύμφωνα με το Ν.Δ. 2745/99

(2) Εκπονεί σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ, τους Ο.Τ.Α. πολεοδομικές μελέτες χρήσης γης για τις εκτάσεις των στρατοπέδων που βρίσκονται εντός κατοικημένων περιοχών και έχει αποφασισθεί η απομάκρυνσή τους.

(3) Προτείνει στον ΥΠΕΧΩΔΕ τη χωροθέτηση των νέων στρδων σε συνεργασία με τα γενικά επιτελεία (ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΑ) και το ΤΕΘΑ δ. Προωθεί, εφαρμόζει και διαχειρίζεται το πρόγραμμα στρατηγικής αναδιάταξης στρατοπέδων στα πλαίσια του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας των ΥΠ.ΕΘ.Α. και ΥΠΕΧΩΔΕ που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του ιδρυτικού νόμου, και επιβλέπει και συντονίζει τις σχετικές διαδικασίες.

γ. Οργάνωση και Προϊστάμενος ΥΑΜΣ

Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Ν.2190/1994 ο προϊστάμενος της ΥΑΜΣ διορίζεται με απόφαση του ΥΕΘΑ με σύμβαση έργου ιδιωτικού δικαίου διάρκειας τριών (3) ετών, η οποία δύναται να ανανεώνεται. Η στελέχωση της ΥΑΜΣ γίνεται με μόνιμους ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου υπαλλήλους του ΥΠΕΘΑ ή με αποσπάσεις υπαλλήλων από δημόσιες υπηρεσίες. Συνολικά προβλέπονται 38 υπάλληλοι.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Άμυνας και Οικονομικών επιτρέπεται η ανάθεση με σύμβαση έργου, εργασιών τεχνικής και επιστημονικής στήριξης της ΥΑΜΣ. Ο αριθμός των συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) υπό τους όρους και προϋποθέσεις του άρθρου 6 του Ν.2527/1997.

Η Πολιτεία δείχνει έτσι, την βούληση της ότι η νέα υπηρεσία, πρέπει να διευθύνεται από manager, με βαθιά γνώση του real estate, που να εισηγείται στον ΥΕΘΑ αφού λάβει υπόψη του την εγχώρια αγορά αλλά και το διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Κατόπιν των παραπάνω τα περιθώρια αξιοποίησης αυξάνονται κατακόρυφα, από τη στιγμή που το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της Υ.Α.Μ.Σ είναι ευέλικτο και στηρίζεται στις αρχές της ελεύθερης αγοράς, προκειμένου η πολιτικοστρατιωτική ηγεσία, αφ' ενός να πραγματοποιήσει την Στρατηγική Αναδιάταξη Στρατοπέδων, αφ' ετέρου να αποκομίσει όσον το δυνατόν περισσότερα οφέλη για την επιχειρησιακή ετοιμότητα των Μονάδων και το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων.

δ. Διαχείριση Περιουσίας

Με απόφαση της ΔΕ του ΤΕΘΑ, ύστερα από εισήγηση του ΥΑΜΣ που εγκρίνεται από τον Υπουργό Άμυνας, μεταβιβάζονται κατά κυριότητα, εκμισθώνονται ή παραχωρούνται κατά χρήση τμήματα γης ακίνητης περιουσίας του ΤΕΘΑ για την προώθηση και εφαρμογή του παραπάνω προγράμματος, χωρίς να απαιτείται σύμπραξη ή άδεια ή έγκριση από οποιαδήποτε άλλη αρχή ή φορέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Άμυνας, Οικονομικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, στην οποία καθορίζονται οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις, επιτρέπεται για την εφαρμογή του προγράμματος να παραχωρούνται

κατά κυριότητα ή κατά χρήση χωρίς αντάλλαγμα στο ΤΕΘΑ εκτάσεις , ακίνητα και κινητά του Δημοσίου και ΝΠΔΔ για τη δημιουργία νέων στρατοπέδων.

Για τη διάθεση και διαχείριση της περιουσίας του ΤΕΘΑ που διατίθεται²⁰ με απόφαση του ΥΕΘΑ επιτρέπεται η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2,3 και 5 του Ν.2745/99 και για τα στρατόπεδα που ανήκουν στους λοιπούς κλάδους ΕΔ. για την εξυπηρέτηση του Εθνικού προγράμματος στρατηγικής αναδιάταξης στρατοπέδων , δεν εφαρμόζεται ο νόμος για τα δημόσια κτήματα και η νομοθεσία που διέπει τα ακίνητα του Δημοσίου.

Οι πόροι που αποκτά το ΤΕΘΑ από τη μεταβίβαση της κυριότητας ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος ή από την αξιοποίηση με άλλο πρόσφορο τρόπο τμημάτων της ακίνητης περιουσίας του , καθώς και οι πόροι που προέρχονται από την περαιτέρω διαχείριση των παραπάνω πόρων , διατίθενται για τη χρηματοδότηση νέων στρατοπέδων, τη βελτίωση της υποδομής των υπάρχοντων αλλά και για τη γενικότερη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των στρατευμένων.

Τα στρατόπεδα σύμφωνα με το Ν. 2745/99 είναι δυνατόν να πολεοδομηθούν με χρήση ελεύθερων χώρων, πρασίνου, κοινωνικών λειτουργιών σε ποσοστό τουλάχιστον 50%, αλλά και αστικών χρήσεων ανεξάρτητα των προβλεπόμενων από τα εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, με δυνατότητα οικονομικής απόδοσης ώστε να αντιμετωπισθεί το κόστος μετεγκατάστασης των Μονάδων. Επίσης μπορούν να προβλεφθούν χρήσεις στρατιωτικών υπηρεσιών πλέον των αστικών χρήσεων.

ε. Στόχοι – Επιδιώξεις

Ο στόχος που έχει τεθεί και εφαρμόζεται από το ΥΠΕΘΑ και κατ' επέκταση από την ΥΑΜΣ, είναι η μεγιστοποίηση του οικονομικού οφέλους από την αξιοποίηση των στρδων, για την συγκέντρωση πόρων που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή του προγράμματος μετεγκατάστασης στρδων και στη γενικότερη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των στρατευμένων, με ταυτόχρονη ικανοποίηση των αναγκών και απαιτήσεων των τοπικών κοινωνιών σε χώρους πρασίνου και κοινωφελών εξυπηρετήσεων. Έχει ολοκληρωθεί σημαντικός αριθμός πολεοδομικών μελετών, όπου υπήρξε η δυνατότητα αφενός μεγαλύτερης πώλησης οικοπέδων και είσπραξης ικανών εσόδων και αφετέρου η δυνατότητα ανάληψης της συνεκμετάλλευσης των υψηλής αξίας εκτάσεων.

4. Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξκών (ΑΟΟΑ)

α. Ο Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξιωματικών (ΑΟΟΑ) ιδρύθηκε, με τον ΑΝ 1563/50 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με σκοπό να καλύψει την κοινωνική ανάγκη που αφορά στη στέγαση με κύρια κατοικία, των Αξκών και Ανθστών των Ενόπλων Δυνάμεων με τη χορήγηση Διαμερισμάτων, Οικοπέδων και Δανείων.

²⁰ Με απόφαση του ΥΕΘΑ επιτρέπεται η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 2,3 και 5 του Ν.2745/99 και για τα στρατόπεδα που ανήκουν στους λοιπούς κλάδους ΕΔ.

Εποπτεύεται από το ΥΠΕΘΑ μέσω του ΓΕΣ, είναι ανεξάρτητος οικονομικά και δεν επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό. Τα μέλη του εντάσσονται σε δύο κατηγορίες (Α' και Β') και σήμερα ανέρχονται στις 12.043. Η εξυπηρέτηση των μελών γίνεται με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας εγγραφής στον ΑΟΟΑ. Δικαίωμα εγγραφής ως μέλη έχουν οι μόνιμοι εν ενεργεία Αξκοί και Ανθστές του ΣΞ, ΠΝ, ΠΑ και Κοινών Σωμάτων των ΕΔ. Διοικείται από επταμελές ΔΣ3 (ΔΣ/ΑΟΟΑ)²¹ του οποίου προεδρεύει το κατά βαθμό ανώτερο ή αρχαιότερο μέλος από τους Αρχηγούς των Γενικών Επιτελείων των τριών Κλάδων των ΕΔ.

β. Στεγαστικά προγράμματα παρελθόντων ετών

Από την ίδρυση του Οργανισμού μέχρι σήμερα έχουν εξαγγελθεί 36 στεγαστικά προγράμματα και έχουν εξυπηρετηθεί 8.000 περίπου μέλη ως εξής:

Με οικόπεδα: 1.920

Με μονοκατοικίες: 1.517

Με διαμερίσματα: 1.681

Με δάνεια: 2.878

Ο ΑΟΟΑ, έχει δημιουργήσει δύο οικισμούς στην Αττική (Παπάγου και Διώνη Πικερμίου) και έναν μικρότερο στην Καλαμαριά Θεσσαλονίκης, ενώ έχει κατασκευάσει μεμονωμένες πολυκατοικίες σε Αθήνα, Θεσ/νίκη, Λάρισα, Ιωάννινα, Κόρινθο και Σέρρες. Όλα τα υπό εξέλιξη θέματα καθυστερούν επί χρόνια λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών, δικαστικών παρεμβάσεων, απαιτήσεων Δήμων Ιδιωτών, αλλά και η προσαρμογής της δομής του Οργανισμού στις σύγχρονες απαιτήσεις. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος της γης στην ελεύθερη αγορά, ιδιαίτερα στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη καθώς και την ανάγκη αναμόρφωσης και εκσυγχρονισμού του νομοθετικού πλαισίου λειτουργίας του οργανισμού, δημιούργησε μία λίστα αναμονής, με χρόνο εξυπηρέτησης περίπου 30-40 χρόνια. Η έλλειψη πόρων και η εκ τούτου μη ύπαρξη ισχυρού αποθεματικού κεφαλαίου έχει επιβάλλει διαχρονικά χαμηλούς ρυθμούς αποτελεσματικότητας αφού ο ανώτατος επιτρεπόμενος από τα υφιστάμενα οικονομικά δεδομένα αριθμός στεγαστικών εξυπηρετήσεων σε ετήσια βάση δεν είναι δυνατό να υπερβεί τις 200 είτε αυτό αφορά την παροχή δανείων είτε την διανομή διαμερισμάτων

γ. Τα προσεχή στεγαστικά προγράμματα για τις εκτάσεις ιδιοκτησίας ΑΟΟΑ αφορούν προγράμματα διαμερισμάτων και οικοπέδων (Πικέρμι). Επίσης θα υλοποιηθεί στεγαστικό πρόγραμμα (37ο) 100 δανείων από το αποθεματικό του ΑΟΟΑ, ενώ θα καταβληθεί προσπάθεια προώθησης του προγράμματος επιδότησης επιτοκίου για δάνεια μέσω Τραπεζών. (εκκρεμεί η έκδοση Π.Δ.)²²

δ. Ισχυρή ώθηση στον ΑΟΟΑ, ώστε να δοθεί διέξοδος και προοπτική στον οργανισμό και να αρθούν πολλά από τα επί δεκαετίες συσσωρευμένα προβλήματα, έδωσε η πολιτεία με το Ν.2745/99 άρθρο 8, με πιο δυναμική την παράγραφο 45.

²¹ Αρχηγοί Επιτελείων, Α'Υ/ΓΕΣ, Δντής ΜΧ/ΓΕΣ, 1 Αξκος της Στρατ. Δικαιοσύνης, 1 Αξκός Οικ. ενώ εκτελεστικό όργανο του ΔΣ είναι ο Γεν. Διευθυντής του ΑΟΟΑ

²² Γενικός Διευθυντής ΑΟΟΑ (Γενική ενημέρωση)

ε. Σχέση Τ.ΕΘ.Α και ΑΟΟΑ

Με τον Α.Ν 1563/50 «Περί ΑΟΟΑ», είναι δυνατόν να μεταβιβάζονται στην κυριότητα του ΑΟΟΑ, για ενίσχυση του οικιστικού του προγράμματος, οικοδομήσιμοι χώροι ή γήπεδα που ανήκουν στο ΤΕΘΑ. Το τίμημα και ο τρόπος πληρωμής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου μετά από πρόταση του Υπουργού Οικονομικών.

5. Ταμείο Εθνικής Άμυνας (ΤΕΘΑ)

α. Ιστορικό

(1) Το ΤΕΘΑ ιδρύθηκε το 1904 με το Νόμο ΓΚΕ/1904 και διαλύθηκε το 1926, οπότε η περιουσία του μεταβιβάστηκε στην τότε ονομαζόμενη Αεροπορική Άμυνα.

(2) Με το Νόμο 4407/29:

(α) Ανασυστάθηκε ως Ταμείο Εθνικής Άμυνας με έδρα την Αθήνα.

(β) Έγινε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, ανεξάρτητο του Δημοσίου, εκπροσωπούμενο ενώπιον των Δικαστηρίων με τις ίδιες διατάξεις που αφορούν στην εκπροσώπηση του Δημοσίου.

(γ) Όλα τα ακίνητα της Αεροπορικής Άμυνας που κατείχε ο Στρατός Ήεράς, περιήλθαν στην κυριότητα του ΤΕΘΑ.

(δ) Με τον ίδιο Νόμο καθώς και με άλλους μεταγενέστερους, έγινε ρύθμιση διαφόρων θεμάτων που αφορούν στο ΤΕΘΑ, όπως η Διοικητική υπαγωγή, οι οικονομικοί πόροι, η διαχείριση της περιουσίας του κ.λ.π.

(3) Τα μεταβιβαζόμενα στον ΑΟΟΑ ακίνητα του ΤΕΘΑ βάσει του Ν.1563/50 και του Δημοσίου παραχωρούνται με καταβολή τιμήματος που ανέρχεται μέχρι το 60% της αντικειμενικής τους αξίας. Το ΤΕΘΑ διαθέτει ακίνητη περιουσία και οικονομικούς πόρους που διαχειρίζεται για την εκπλήρωση του σκοπού ιδρύσεως του και της αποστολής του. Όπως άλλωστε προβλέπει και ο ιδρυτικός του Νόμος 4407/1929, πρόκειται περί Ν.Π.Δ.Δ. ανεξάρτητο του Δημοσίου, εκπροσωπείται στα Δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν στην εκπροσώπηση του Δημοσίου.

β. Αποστολή

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο 4407/29, το ΤΕΘΑ ιδρύθηκε προκειμένου η περιουσία του να διατίθεται αποκλειστικά και μόνο για τη Σύμφωνα με τον ιδρυτικό του Νόμο, η αποστολή του είναι: «η διαχείριση της περιουσίας του, η συμπλήρωση των μέσων της κατά ξηρά άμυνας της χώρας²³ (Προμήθεια υλικών επιστρατεύσεως, κατασκευή και ανακαίνιση κτηρίων και κατασκευή οχυρών)». Επιπρόσθετα, παρακολουθεί και διαχειρίζεται, εκτός από την δική του ακίνητη περιουσία και τα

²³ Άρθρο 2 του Ν. 4407/29

πάσης φύσεως ακίνητα που χρησιμοποιούνται και κατέχονται από την στρατιωτική υπηρεσία, σε οποιαδήποτε εγκατάσταση και αν αυτά βρίσκονται. (Αυτά που ανήκουν στο ελληνικό δημόσιο, στην τοπική αυτοδιοίκηση ή είναι σε καθεστώς απαλλοτρίωσης, επίταξης ή μίσθωσης).

(1) Η εξασφάλιση των πιστώσεων που απαιτούνται για την:

(α) Οχύρωση των Συνόρων της Χώρας.

(β) Δημιουργία και ανάπτυξη των Στρατοπέδων

(γ) Κατασκευή ΣΟΑ - ΣΟΜΥ και Λεσχών – ΚΑΑΥ

(δ) Εξασφάλιση Πιστώσεων για την Άμυνα της Χώρας

(2) Ο έλεγχος της ακίνητης περιουσίας που διαχειρίζεται και η εξασφάλιση των εκτάσεων που απαιτούνται για τη δημιουργία νέων στρατοπέδων, ανάπτυξη αυτών που υπάρχουν καθώς και χώρων ασκήσεων και εκπαίδευσης. Να φροντίζει επίσης για την απόκτηση νέων εκτάσεων και κτιρίων για στέγαση Στρατιωτικών Υπηρεσιών.

γ. Οργάνωση

Το ΤΕΘΑ με βάση τον ιδρυτικό του Νόμο αποτελεί ΝΠΔΔ και με τον Πίνακα Οργανώσεως-Υλικού (Π.Ο.Υ) 22-7/73 αποτελεί και στρατιωτική Μονάδα. Διοικείται από την Διοικητική του Επιτροπή, η οποία αποτελείται από:

(α) Τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας

(β) Τον Υπουργό Οικονομικών

(γ) Τον Αρχηγό Γ.Ε.ΕΘ.Α.

(δ) Τον Αρχηγό Γ.Ε.Σ.

(ε) Τον Α' Υπαρχηγό ΓΕΣ

(στ) Τον Β' Υπαρχηγό ΓΕΣ

Το ΤΕΘΑ υπάγεται οργανικά στο Υ.ΕΘ.Α και Διοικητικά στο ΓΕΣ μέσω ΔΓΚ/ΓΕΣ.

δ. Αρμοδιότητες

Το ΤΕΘΑ χειρίζεται από κάθε άποψη τα παρακάτω:

(1) Την ακίνητη περιουσία του.

(2) Κάθε ακίνητο που κατέχεται και χρησιμοποιείται από τον Στρατό, ασχέτως του τρόπου που το υπόψη ακίνητο περιήλθε στην ιδιοκτησία του ΤΕΘΑ ή του Δημοσίου.

(3) Όλα τα θέματα που αφορούν σε επιτάξεις, απαλλοτριώσεις, αγορές, παραχωρήσεις, ρυμοτομίες, εκποιήσεις ανταλλαγές, μισθώσεις, εκμισθώσεις, καταπατήσεις και διεκδικήσεις ακινήτων .

(4) Συντάσσει τον προϋπολογισμό του ΤΕΘΑ, που αποτελεί μέρος του προϋπολογισμού του Κράτους και διαχειρίζεται τους οικονομικούς πόρους του.

(5) Καταρτίζει το ετήσιο πρόγραμμα κτηματογραφήσεως των Στρατιωτικών Ακινήτων.

ε. Περιουσία Τ.Ε.Θ.Α.

Περιουσία του Τ.Ε.Θ.Α είναι τα ακίνητα Τ.Ε.Θ.Α, τα κληροδοτήματα και οι ετήσιοι οικονομικοί πόροι του.

(1) Ακίνητη περιουσία που ανήκει στο Τ.Ε.Θ.Α και προέρχεται :

(α) Από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ιδρυτικού Νόμου 4407/1929 ,σύμφωνα με τις οποίες, τα υπαγόμενα στην Αεροπορική Άμυνα πάσης φύσεως ακίνητα που κατείχε η στρατιωτική υπηρεσία κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του Νόμου αυτού, περιήλθαν στην κυριότητα του ΤΕΘΑ.

(β) Από αγορές που έγιναν με δαπάνες ΤΕΘΑ.

(γ) Από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που συντελέστηκαν υπέρ και με δαπάνες ΤΕΘΑ.

(δ) Από τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.Δ 769/70, σύμφωνα με τις οποίες, όσα ακίνητα είχαν απαλλοτριωθεί υπέρ Δημοσίου και με δαπάνες ΤΕΘΑ μέχρι τη δημοσίευση αυτού του Νομοθετικού Διατάγματος, περιήλθαν στην κυριότητά του.

(ε) Από ανταλλαγές με άλλα ακίνητα ιδιοκτησίας ΤΕΘΑ.

(στ) Από παραχωρήσεις δωρεάν κατά κυριότητα στο ΤΕΘΑ.

(ζ) Από κληροδοτήματα

(2) Ακίνητη περιουσία που δεν ανήκει στο Τ.Ε.Θ.Α και προέρχεται:

(α) Από παραχωρήσεις δωρεάν κατά χρήση στο ΥΕΘΑ ή στο ΤΕΘΑ από διάφορους φορείς(Υπουργεία, Δήμοι ,Κοινότητες και λοιπά Νομικά πρόσωπα).

(β) Από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που έχουν συντελεσθεί υπέρ και με δαπάνες του Δημοσίου (ανήκουν στην κυριότητα του Υπουργείου Οικονομικών).

(γ) Το ΤΕΘΑ είναι συνιδιοκτήτης με τα αντίστοιχα Ταμεία των άλλων κλάδων των Ε.Δ Τ.Ε.Σ (Ταμείο Εθνικού Στόλου) και Τ.Α.Α (Ταμείο Αεροπορικής Άμυνας), σε 24 συνολικά ακίνητα.

Η συνολική ακίνητη περιουσία του ΤΕΘΑ με τα τελευταία στοιχεία του Μαρτίου 2010 υπολογίζεται περίπου στα 250.000 στρ. και είναι μηχανογραφημένη στα αρχεία του.

στ. Ετήσιοι Οικονομικοί Πόροι του Τ.ΕΘ.Α

Οι ετήσιοι οικονομικοί πόροι του ΤΕΘΑ εισπράττονται μέσω της Τράπεζας Ελλάδος και προέρχονται:

- (1) Από συναφθέντα δάνεια από διάφορα Πιστωτικά Ιδρύματα.
- (2) Από την ετήσια επιχορήγηση από τον τακτικό Προϋπολογισμό του ΓΕΣ και τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων.
- (3) Από την πώληση αγαθών βιομηχανικής εκμετάλλευσης (Χάρτες-Κανονισμοί).
- (4) Από τη εκποίηση ακινήτων που δεν χρειάζονται στη Στρατιωτική Υπηρεσία.
- (5) Από πρόστιμα και καταλογιστικές αποφάσεις.
- (6) Από εκμισθώσεις ακινήτων γενικώς.
- (7) Από μισθώματα ΣΟΑ
- (8) Από το αντίτιμο των καυσίμων θερμάνσεως ΣΟΑ.
- (9) Από δωρεές και κληροδοτήματα.
- (10) Από τόκους του λογαριασμού του ΤΕΘΑ που υφίσταται στην Τράπεζα Ελλάδος.

ζ. Δυνατότητες αξιοποίησης ακινήτων

Όλα τα ακίνητα κυριότητος ΤΕΘΑ δύναται να διαχειρισθούν κατά βούλησή του, πλην των απαλλοτριωθέντων των οποίων, πέρα του σκοπού για τον οποίο απαλλοτριώθηκαν , επιτρέπεται η χρησιμοποίηση μόνο για κάλυψη δημοσίας ωφέλειας.

Τα ακίνητα που απαλλοτριώθηκαν υπέρ Δημοσίου με δαπάνες ΤΕΘΑ και περιήλθαν στην κυριότητα του ΤΕΘΑ με το ΝΔ 769/70 δύναται σύμφωνα με το ίδιο ΝΔ, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, να παραχωρηθούν σε άλλο ΝΠΔΔ, προς εκπλήρωση σκοπού δημόσιας ωφέλειας ή κρατικής ανάγκης πιο συμφέρουσας για το δημόσιο.

Ακίνητα που ανήκουν στην περιουσία του ΤΕΘΑ και δεν αναγκαιούν για στρατιωτικούς σκοπούς δύναται να διατεθούν δωρεάν στο Δημόσιο για οποιαδήποτε χρήση ή διάθεση.

Προς ενίσχυση του οικιστικού προγράμματος (ΑΟΟΑ) ,δύναται να μεταβιβάζονται στον ΑΟΟΑ οικοδομήσιμοι χώροι ή γήπεδα ιδιοκτησίας ΤΕΘΑ. Το καταβλητέο τίμημα και ο τρόπος πληρωμής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

η. Διαφυγόντα έσοδα

(1) Με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο και με δαπάνες από τον προϋπολογισμό του Τ.ΕΘ.Α, ο οποίος και κάλυπτε τις ανάγκες απαλλοτριώσεων, αγορών, ρυμοτομιών Στρατιωτικών ακινήτων, περιήλθαν στην ιδιοκτησία του Τ.ΕΘ.Α διάφορα ακίνητα ανά την Ελληνική επικράτεια για τις ανάγκες του Στρατού. Την τελευταία 10ετία όμως, το Τ.ΕΘ.Α έπαψε να επιχορηγείται με ποσά για την αγορά ακινήτων και έτσι μειώθηκε σημαντικά η δυνατότητα αποκτήσεως κυριότητας νέων ακινήτων, δεδομένου ότι η κυριότητα αυτών που απαλλοτριώνονται για κάλυψη Στρατιωτικών αναγκών, περιέρχεται στο Δημόσιο (Υπουργείο Οικονομικών), το δε Τ.ΕΘ.Α έχει μόνο τη χρήση τους.

(2) Τα περισσότερα από τα ακίνητα αυτά κατά τη χρονική περίοδο που περιήλθαν στην ιδιοκτησία του Ταμείου, ήσαν στα όρια των πόλεων ή και εκτός αυτών, πλην όμως σήμερα, με την επέκταση των σχεδίων πόλεως, ήδη βρίσκονται εντός αυτών και έχουν αποκτήσει μεγάλη αντικειμενική αξία. Αποτελούν δε ελκυστικά τεμάχια γης για τους Ο.Τ.Α ή και άλλους φορείς.

(3) Στη συνέχεια στα επόμενα χρόνια ψηφίστηκαν διάφοροι νόμοι με τους οποίους παρέχεται το δικαίωμα στην πολιτεία να διαθέτει την περιουσία του Ταμείου για άλλους σκοπούς, εκτός από τους στρατιωτικούς. Έτσι, υπάρχει η δυνατότητα ακίνητα που περιήλθαν στο Ταμείο με αναγκαστική απαλλοτρίωση με το ίδιο διάταγμα, να διατίθενται κατά χρήση και εκμετάλλευση σε άλλα Ν.Π.Δ.Δ προς εκπλήρωση σκοπού Δημόσιας ωφέλειας ή κρατικής ανάγκης. Ακόμη προβλέπεται ότι ακίνητα που ανήκουν στην περιουσία του Ταμείου και δεν αναγκαιούν για Στρατιωτική χρήση μπορούν να διατεθούν δωρεάν στο Δημόσιο για οποιαδήποτε χρήση ή διάθεση. Με τον νόμο αυτό²⁴ αντικαταστάθηκε το άρθρο 10 του Ν.719/77, με το οποίο επιτρεπόταν η διάθεση ακινήτων του Ταμείου τα οποία δεν αναγκαιούσαν σε αυτό για στρατιωτικούς σκοπούς, μόνο για κάλυψη άλλων κρατικών αναγκών.

²⁴ Άρθρο 11 του Ν.1989/91

(4) Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει υπερβολική χρήση στην εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων με αποτέλεσμα το Τ.ΕΘ.Α να αποξενώνεται από εκτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αποφέρουν σημαντικά έσοδα στο Ταμείο. και όλα αυτά τη στιγμή που οι επιχορηγήσεις του Τ.ΕΘ.Α δεν καλύπτουν τις ανάγκες του, με αποτέλεσμα την σύναψη δανείων, για τη χρηματοδότηση της κατασκευής Στρατιωτικών Οικημάτων Αξιοματικών (Σ.Ο.Α).

(5) Ένα επίσης σοβαρό θέμα που αφορά στην απώλεια εσόδων του Ταμείου είναι οι παλαιές καταπατήσεις. Οι καταπατήσεις αυτές αρχίζουν από το 1928, αφορούν σε ακίνητα σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. έχει επιλυθεί μέχρι και σήμερα εξ' αιτίας του σοβαρότατου κοινωνικού προβλήματος που θα δημιουργούσε μία διοικητική αποβολή των αυθαίρετως κατεχόντων τις εκτάσεις, με δεδομένο ότι έχουν κτιστεί κατοικίες σε αυτές. Το άρθρο 4 του Α.Ν 263/68, έδωσε το δικαίωμα, υπό προϋποθέσεις, σε κάθε αυθαίρετο κάτοχο δημοσίου κτήματος ανήκοντος στην ιδιωτική περιουσία του Ελληνικού Κράτους και υπαγόμενου στην αρμοδιότητα της Διευθύνσεως Δημοσίων Κτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, και κατέχων το κτήμα προ της 1-1-1967, να ζητήσει την εξαγορά του από τον αρμόδιο Οικονομικό Έφορο.

Ορισμένοι ιδιώτες, που κατείχαν αυθαίρετα ακίνητα ιδιοκτησίας Τ.ΕΘ.Α, ζήτησαν με αιτήσεις τους προς τους οικονομικούς εφόρους της περιοχής τους την εξαγορά των καταπατημένων ακινήτων, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε.

6. Αρχές πολεοδόμησης στρατοπέδων

α. Επιλογή Σύγχρονων Στρατοπέδων

Ως στρατόπεδο , στην ειρήνη, νοείται χώρος με αριθμό εγκαταστάσεων, κατάλληλος για τη διαβίωση και την εκπαίδευση μιας ή περισσότερων στρατιωτικών μονάδων συγκεκριμένου τύπου και σύνθεσης. Ως εκ τούτου τα βασικά χαρακτηριστικά του στρατοπέδου είναι η θέση του και το είδος των εγκαταστάσεών του.

Η ευρύτερη περιοχή εγκατάστασης ενός στρατοπέδου είναι συνάρτηση της αποστολής των μονάδων που θα στρατωνιστούν σ' αυτό. Από εκεί και πέρα ως καταλληλότεροι χώροι θεωρούνται οι ευρισκόμενοι:

(1) Εκτός αστικών περιοχών και παρέχοντες πεδία ασκήσεων κατάλληλα για την εκπαίδευση των συγκεκριμένων μονάδων που στρατωνίζονται σ' αυτό - Πλησίον μεγάλων αστικών κέντρων για την κάλυψη του συνόλου των αναγκών των μονάδων (ύπαρξη αγοράς για την προμήθεια εφοδίων και υλικών) και ιδιαίτερα των αναγκών του προσωπικού (ύπαρξη κατοικιών, σχολείων όλων των βαθμίδων εκπαίδευσως, μεγάλη αγορά, δυνατότητα ψυχαγωγίας για τα στελέχη και τις οικογένειές τους αλλά και για τους στρατεύσιμους κατά την έξοδό τους).

(2) Ύπαρξη πλούσιου εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου αεροδρομίου και λιμένα.

Από εκεί και πέρα, η επιδίωξη του μέγιστου κοινωνικού οφέλους, στην επιλογή καταλλήλων χώρων για τη δημιουργία στρατοπέδων, επιβάλλει την εφαρμογή της βασικής οικονομικής αρχής της επίτευξης του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος με τη μικρότερη δυνατή θυσία. Στην προκειμένη περίπτωση τη θυσία συνθέτουν τόσο οι απαιτούμενοι οικονομικοί πόροι όσο και τυχόν ανασταλτική επίδραση στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών που ενδεχομένως να έχει η δέσμευση χώρου για την εγκατάσταση κάποιου στρατοπέδου.

Η υποδομή του στρατοπέδου (δίκτυα υδρεύσεως, ηλεκτρισμού και αποχετευτικό δίκτυο) και οι εγκαταστάσεις στρατωνισμού πρέπει να εξασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία των μονάδων.

Σε ότι αφορά τις εγκαταστάσεις θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι ανάγκες που δημιουργούνται από την μετάπτωση του στρατού σε ημιεπαγγελματικό με την πρόσληψη μεγάλου αριθμού επαγγελματιών στρατιωτών που αποφάσισε η Πολιτεία. Γνωρίζουμε ότι επαγγελματικοί στρατοί άλλων χωρών ,αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα επάνδρωσης , διότι δεν υπάρχει ανάλογη προσφορά για τον συγκεκριμένο χώρο στην αγορά εργασίας. Για τον ελληνικό στρατό, η ποιότητα ζωής εντός των στρατοπέδων θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στην αναβάθμιση του θεσμού και στην κάλυψη των θέσεων που προκηρύσσονται κάθε φορά . Ως εκ τούτου νέα κτίρια με δωμάτια 2-4 ανδρών με WC και μπάνιο αντί των παραδοσιακών θαλάμων , λέσχες και χώροι ψυχαγωγίας θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη σχεδίαση των νέων-σύγχρονων στρατοπέδων.

Αντικείμενο μελέτης θα πρέπει να αποτελέσει το είδος των κατασκευών. Στο νέο σύγχρονο περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από συχνές, σημαντικές , μη προβλέψιμες καταστάσεις και με μεγάλη ταχύτητα αλλαγές , οι ελαφριές κατασκευές (ΠΡΟΚΑΤ) παρέχουν ευκαμψία υπό την έννοια της ταχείας προσαρμογής σε κάθε αλλαγή. Επί πλέον έχουν μικρότερο κόστος κατασκευής.

Η ασφάλεια των νέων στρατοπέδων θα πρέπει να εξασφαλίζεται με σύγχρονα μέσα και όχι με αναποτελεσματικές φρουρές, επανδρωμένες με μεγάλο αριθμό επαγγελματιών στρατιωτών με ότι αυτό συνεπάγεται για το θεσμό αυτό.

Μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην εξασφάλιση των απαραίτητων εγκαταστάσεων αποθήκευσης πανάκριβου υλικού συμπεριλαμβανομένων και των αρμάτων.

Η συντήρηση των εγκαταστάσεων θα πρέπει να πραγματοποιείται από ιδιωτικές εταιρείες, ώστε το προσωπικό να ασχολείται αποκλειστικά με την εκπαίδευση. Μια λύση είναι η ανάθεση-σύμβαση του έργου να περιλαμβάνει τη συντήρηση από την κατασκευάστρια εταιρεία για μεγάλο χρονικό διάστημα με τη σύναψη σχετικού συμφωνητικού και ανάλογες ποινικές ρήτρες , γεγονός που θα έχει πέρα των άλλων θετικά αποτελέσματα στην ποιότητα κατασκευής.

β. Διαδικασία Πολεοδόμησης Στρατοπέδων

Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, μετά από πρόταση της ΥΑΜΣ και μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΚΣΧΟΠ) επιτρέπεται ο καθορισμός χώρων σε εκτός σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 περιοχών, ως χώρων μετεγκατάστασης στρατοπέδων και ο καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης στους χώρους αυτούς. Η απόκτηση των ανωτέρω χώρων γίνεται με μέριμνα της ΥΑΜΣ και δαπάνες του οικείου φορέα, είτε με ελεύθερη συναλλαγή είτε με αναγκαστική απαλλοτρίωση.

Με απόφαση²⁵ του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, μετά από πρόταση της ΥΑΜΣ και του οικείου ΟΤΑ και μετά από γνώμη του ΚΣΧΟΠ, εγκρίνεται η πολεοδόμηση των χώρων των στρατοπέδων που απελευθερώνονται στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Στρατηγικής Αναδιάταξης Στρατοπέδων. Στους χώρους αυτούς επιτρέπεται ο καθορισμός αστικών χρήσεων γης, ανεξαρτήτως των ισχυόντων ή προβλεπόμενων χρήσεων και όρων δόμησης της περιοχής (ΓΠΣ, ΖΟΕ κλπ.), στη βάση των κατευθύνσεων του συναφθέντος πρωτοκόλλου συνεργασίας ΥΠΕΧΩΔΕ ΥΕΘΑ, που, σκοπεύει παράλληλα με την αξιοποίηση των στρατοπέδων από τις Ένοπλες Δυνάμεις και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην πολεοδομική αναβάθμιση της τοπικής κοινωνίας, με την προϋπόθεση ότι ποσοστό τουλάχιστον 50% των χώρων αυτών θα προβλέπεται για κάλυψη αναγκών σε χώρους κοινόχρηστου πράσινου και κοινωφελών εξυπηρετήσεων.

Η εξέλιξη των θεμάτων απόδοσης στρατοπέδων από εφαρμογής του Ν2745/99 κρίνεται ικανοποιητική αλλά η διαδικασία θα καθυστερήσει, λόγω όγκου μελετών, αναμενόμενων παρεμβάσεων και γραφειοκρατίας μεταξύ των υπηρεσιών.

γ. Διαδικασίες Επιλογής Αναδόχου για την Κατασκευή Έργων

Τα Δημόσια έργα κατασκευάζονται:

(1) Από ειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις.

(2) Από το φορέα κατασκευής του έργου μέσω Κατάλληλης τεχνικής Υπηρεσίας και προσωπικού, που είτε υπάρχει είτε κατά περίπτωση προσλαμβάνεται και αμείβεται απ' τις πιστώσεις του έργου. Τρόποι επιλογής της εργοληπτικής επιχείρησης για την κατασκευή του έργου είναι:

(α) Η ανοικτή δημοπρασία, στην οποία λαμβάνουν μέρος και υποβάλλουν προσφορές όλοι όσοι έχουν τα νόμιμα προσόντα που προβλέπονται στη διακήρυξη. Αυτή είναι η κύρια διαδικασία επιλογής.

(β) Η δημοπρασία με προεπιλογή. Αρχικά εκδηλώνουν ενδιαφέρον συμμετοχής όλοι όσοι θεωρούν ότι διαθέτουν τα προσόντα που προδιαγράφονται στη διακήρυξη. Ακολουθεί προεπιλογή και πρόσκληση για συμμετοχή στην κυρίως δημοπρασία και επίδοση προσφοράς εκείνων που έχουν προεπιλεγεί. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται κυρίως σε έργα μεγάλης σπουδαιότητας ή εξειδικευμένα.

²⁵ Ν 2745/99 Άρθρο 3

(γ) Η απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων. Ο τρόπος αυτός αποτελεί εξαιρετική διαδικασία και εφαρμόζεται όταν συντρέχει μία από τις εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 86 του ΝΔ 321/1969, όπως κάθε φορά ισχύει, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις, όπως θεομηνίας, σοβαρού επικείμενου κινδύνου, μοναδικότητας του προμηθευτή και σε άλλες συγκεκριμένες και πάντως σαφώς καθοριζόμενες από το νόμο περιπτώσεις.

(3) Την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν ημεδαπές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ) και στην αντίστοιχη με το έργο κατηγορία και τάξη εγγραφής, καθώς και εργοληπτικές επιχειρήσεις Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι επιχειρήσεις αυτές μπορεί να είναι ατομικές ή εταιρείες οποιασδήποτε νομικής μορφής ή συνεταιρισμοί. Το ΜΕΕΠ τηρείται στο ΥΠΕΧΩΔΕ, για την παρακολούθηση της τεχνικής και οικονομικής ικανότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων που επιθυμούν να αναλαμβάνουν την εκτέλεση Δημοσίων Έργων.

Η διακήρυξη για τη δημοπράτηση καθορίζει το σύστημα υποβολής των προσφορών. Συστήματα υποβολής προσφορών είναι μεταξύ των άλλων και τα εξής:

(α) Η προσφορά για την αξιοποίηση ακινήτων του εργοδότη με το σύστημα της αντιπαροχής ποσοστών εξ αδιαιρέτου και αντίστοιχων διηρημένων ιδιοκτησιών.

(β) Η προσφορά που περιλαμβάνει τη μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση με αντάλλαγμα τη λειτουργία ή εκμετάλλευση του έργου ή άλλα τυχόν ανταλλάγματα έναντι της κατασκευής έργου.

(4) Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Ν.1418/1984 για τη λαϊκή συμμετοχή και την αξιοποίηση της λαϊκής αποταμίευσης στην εκτέλεση δημοσίων έργων, μέσα στα πλαίσια αναπτυξιακών προγραμμάτων περιοχών της χώρας επιτρέπεται:

(α) Η εκτέλεση δημόσιων έργων από εταιρίες ευρείας λαϊκής βάσης ή συνεταιρισμούς ή επιχειρήσεις των ΟΤΑ και η συμμετοχή του Δημοσίου στη δαπάνη του έργου με επιχορήγηση ή δάνειο ή παραχώρηση στην εταιρία ή το συνεταιρισμό ή την επιχείρηση για ορισμένο χρόνο της αποκλειστικής εκμετάλλευσης του έργου ή άλλων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που συνδέονται με το έργο ή το εξυπηρετούν ή εξυπηρετούνται απ' αυτό. Η επιχορήγηση, το δάνειο και η παραχώρηση μπορεί να γίνεται και σε συνδυασμό μεταξύ τους.

(β) Η εκτέλεση δημοσίων έργων από εταιρίες μικτής οικονομίας στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει το Δημόσιο άλλοι φορείς του δημόσιου τομέα κατά ποσοστό συνολικά ανώτερο του 50%. Στις εταιρίες αυτές μπορεί επίσης να γίνεται επιχορήγηση, δανεισμός ή παραχώρηση της εκμετάλλευσης όπως στην προηγούμενη περίπτωση (3).

(5) Εξετάζοντας ιδιαίτερα την περίπτωση του άρθρου 4 του Ν.1418/1984 που αφορά στην αξιοποίηση ακινήτων με αντιπαροχή, διαπιστώνουμε, ότι είναι δυνατή

η οικοδόμηση ακινήτων με το σύστημα αυτό. Ο ανάδοχος λαμβάνει ως εργολαβικό ανταλλάγμα ποσοστά εξ αδιαιρέτου του ακινήτου και τις αντίστοιχες διηρημένες ιδιοκτησίες. Η δημοπράτηση γίνεται με βάση τη μελέτη του έργου που θα κατασκευαστεί και τα σχέδια επιμέρους κατασκευαστικών παραμέτρων. Η επιλογή των διαγωνιζομένων γίνεται με βάση τις προσφορές που υποβάλλονται επί των σχετικών ποσοστών συνιδιοκτησίας.

Ομοίως, υπάρχει πρόβλεψη πραγματοποίησης της κατασκευής με παραχώρηση άλλου εργολαβικού ανταλλάγματος εκτός της λήρους χρηματικής καταβολής της αντιπαροχής ακινήτων. Τέτοια ανταλλάγματα μπορεί να είναι:

- (1) Η παραχώρηση της χρήσης ή
- (2) εκμετάλλευσης του έργου για ορισμένη χρονική περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ)

1. Στρατιωτική Δύναμη της Φρουράς Λαμίας

Στην πόλη της Λαμίας, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Φθιώτιδας εδρεύουν οκτώ (8) μονάδες του στρατού ξηράς και μία (1) της πολεμικής αεροπορίας.

Οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται σε στρατόπεδα εντός του ιστού της πόλης και πλησίον αυτού, σε απόσταση μικρότερη των 20 χιλιομέτρων, γεγονός που επιτρέπει στα μόνιμα στελέχη και στις οικογένειές τους να διαμένουν στην Λαμία, στους δε οπλίτες θητείας να αναλώνουν το σύνολο των ωρών και ημερών της εξόδου (πλὴν των αδειών) τους στην πόλη.

Η κυριότερη και μεγαλύτερη από απόψεως μεγέθους μονάδα/στρατόπεδο της πόλης είναι το Κέντρο Εκπαιδεύσεως Υλικού Πολέμου (ΚΕΥΠ), στο οποίο, κάθε δύο μήνες, παρουσιάζονται για την βασική τους εκπαίδευση οι οπλίτες θητείας που προορίζονται για την επάνδρωση των Μονάδων Υλικού Πολέμου (ΥΠ) του στρατού ξηράς, καθώς και οι οπλίτες που προορίζονται για την επάνδρωση της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου (ΕΛΔΥΚ). Επιπλέον στο ΚΕΥΠ διεξάγονται και τα σχολεία εφαρμογής μόνιμων Αξιωματικών και Υπαξιωματικών καθώς και Έφεδρων Αξιωματικών Υλικού Πολέμου.

Άλλες Μονάδες στην περιοχή είναι: Μία βάση αποθηκών πυρομαχικών, μία μονάδα επιστρατεύσεως, το Στρατιωτικό Πρατήριο, τα ΚΑΑΥ Καραβόμυλου, η Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς, μία μονάδα Διαβιβάσεων, μία μονάδα Τεχνικού, ένα στρατιωτικό αεροδρόμιο και μία μονάδα καυσίμων.

Ο μέσος όρος του προσωπικού που υπηρετεί στις παραπάνω Μονάδες ανέρχεται σε 700 περίπου, εκ των οποίων 250 είναι μόνιμα στελέχη, που διαθέτουν μόνιμη κατοικία ή ενοικιάζουν και 450 οπλίτες θητείας που διαμένουν εντός των στρατοπέδων .

Εάν ληφθεί υπόψη ότι, από τα παραπάνω στελέχη πάνω από 150 έχουν οικογένειες, τότε το σύνολο των Στρατιωτικών και των οικογενειών τους, που διαμένουν αυτή τη στιγμή στη Λαμία, κυμαίνεται πάνω από 1200, αριθμός καθόλου ευκαταφρόνητος σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό της πόλης.

2. Φυσιογνωμία της Πόλης της Λαμίας

α. Γεωγραφικός Προσδιορισμός της πόλης

Η Λαμία είναι η πρωτεύουσα του Νομού Φθιώτιδας ο οποίος συνορεύει από βορειοανατολικά με τον Ν. Μαγνησίας, βόρεια με τον Ν. Λαρίσης και Ν. Καρδίτσας, δυτικά με τον Ν. Ευρυτανίας, νοτιοανατολικά με τον Ν. Αιτωλοακαρνανίας, νότια με τους Ν. Φωκίδας και Ν. Βοιωτίας και ανατολικά με τον Ν. Ευβοίας. Βρίσκεται στις νότιες παρυφές του Όρους Όθρυς, σε υψόμετρο 100μ. και είναι αμφιθεατρικά κτισμένη μεταξύ δύο λόφων, του Κάστρου (ανατολικά) και του λόφου του Αγ. Λουκά (δυτικά). Ο πληθυσμός αυτής σύμφωνα με την τελευταία απογραφή τον Μάιο του 2011 είναι 52.006 κάτοικοι σε σύνολο 158.231 του νομού. (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

Αξίζει να σημειωθεί ότι η πόλη της Λαμίας βρίσκεται στο κέντρο της Ελλάδας με εύκολη πρόσβαση προς τα κυριότερα αστικά κέντρα αυτής. Η απόσταση από την πρωτεύουσα, Αθήνα, είναι 214 χλμ., από την Θεσσαλονίκη 295 χλμ. και από την Λάρισα 114 χλμ. (Δαβανέλλος, 1994: 13. Δακωρώνια, 2007: 407. Κακαβάς, 2008: 98-99)

β. Γεωφυσικός προσδιορισμός της πόλης.

Κύριοι ορεινοί όγκοι που συναντά κανείς είναι το Όρος Όθρυς (1726μ.) και Ναθράκη προς Βορρά, το Όρος Τυμφρηστός (2315μ.) προς τα δυτικά και τα όροι Βαρδούσια (2437μ.) η Οίτη (2152μ.) και ο Παρνασσός (2457μ.) προς τον νότο. Σε απόσταση 4 χλμ. από την Λαμία διασχίζει τον Ν. Φθιώτιδας ο ποταμός Σπερχειός ή Αλαμάνια ενώ ανατολικά αυτής βρίσκονται ο Μαλιακός ο Ευβοϊκός κόλπος, με γνωστότερες τουριστικές περιοχές την Στυλίδα σε απόσταση 16 χλμ., η οποία αποτελεί και το επίνειο αυτής, τον Άγιο Κωνσταντίνο, τα Καμένα Βούρλα και τις Ράχες. Όσον αφορά το υπέδαφος αυτής πρέπει να αναφερθεί η αφθονία των ιαματικών πηγών στις Θερμοπύλες, στα Καμένα Βούρλα και στην Υπάτη. (ΤΕΙ Λαμίας, 2003. Κακαβάς, 2008: 98-99)

Όντας στο κέντρο εύφορης αγροτικής και κτηνοτροφικής περιοχής δεν θα μπορούσε να μη διαθέτει πλούσια πανίδα και χλωρίδα. Ξεχωρίζει ο κάμπος γύρω από τον ποταμό Σπερχειό με διαφορές καλλιέργειες και οι ελαιώνες που κατακλύζουν τις γόνιμες παρυφές και όχι μόνο, τον ορεινών όγκων που την περικλείουν, ενώ κυρίαρχο είναι το πουρνάρι σε οποιαδήποτε περιοχή μένει ανεκμετάλλευτη. Όπως προαναφέρθηκε δε, η πανίδα αυτής είναι πλούσια συναντώντας όλα σχεδόν τα είδη άγριων ζώων που μπορεί να συναντήσει κάποιος στην Ελλάδα, όπως αγριογούρουνα, ζαρκάδια, λαγούς, παρυδάτια και μη, πτηνά, τα τελευταία χρόνια λύκους και αρκούδες στα ορεινά του νομού, με εξαίρεση τα ελάφια και τα αγριοκάτσικα. (Δαβανέλλος, 1994: 13. Δακωρώνια, 2007: 407. Κακαβάς, 2008: 98-99)

Γύρω στο 19 μ.Χ. η Λαμία αποκλήθηκε και Σεβαστή, ονομασία που δεν επικράτησε, όπως αποδείχτηκε από την περιορισμένη χρήση της. Αργότερα επί Ιουστινιανού ή επί Λέοντος ΣΤ΄ του Σοφού, η πόλη μετονομάστηκε σε Ζητούνι. Κατά την διάρκεια των αιώνων η ονομασία της παρουσιάζει μια εντυπωσιακή ποικιλία παραλλαγών όπως: Ζητούνιον, Ζητούνιων, Ζητόνιον, Ζουτόν, Ζεϊτούνι ή Gipton κατά την Βυζαντινή εποχή. Κάστρο ή Situm κατά τη Φραγκοκρατία. El Sito κατά την καταλανική διακυβέρνηση και Ιζντίν κατά την τουρκοκρατία. (Παπαναγιώτου, 1971: 77. Δαβανελλος, 1993: 13-14, 17, 163. Παπακωνσταντίνου, 1994: 10. Δαβανέλλος-Σταυρόπουλος, 2005: 105-106. Σπυράκη-Καλατζή, 2007:461)

Οι αρχαιολογικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, σε γειτονικές της Λαμίας θέσεις, όπως στο Λιανοκλάδι, στο Αμούρι και στη Φουρνοσπηλιά, αποκάλυψαν ευρήματα από οικισμούς από τη Μέση και Νεότερη Νεολιθική εποχή. (Παπακωνσταντίνου, 1994: 6. Δαβανέλλος, 1994, 11. Σακελλαρίου, 1996: 361,376)

Η ανασκαφική δραστηριότητα από τη περιοχή του κάστρου αποκαλύπτει ότι η ίδια η Λαμία κατοικήθηκε ήδη από τη Μεσοελλαδική ή αλλιώς Μέση Εποχή του Χαλκού (2800 – 1100 π.Χ.) (Παπακωνσταντίνου, 1994: 6. Συθιακάκη – Κριτσιμάλλη, 2002: 52. Δακορώνια, 2007: 414-416.)

Κατά τη διάρκεια των Περσικών πολέμων η Φθιώτιδα κατοικούνταν από τους Αχαιούς Φθιώτες, από του Αινιάνες, τους Οιταίους και τους Μαλιείς. Οι πηγές αναφέρουν ότι κτίστηκε από τους Μαλιείς το 426 π.Χ. για στρατιωτικούς σκοπούς καθώς οι Σπαρτιάτες εκείνη την χρονιά είχαν ιδρύσει την Ηράκλεια στην θέση της παλιάς Τραχίνας. (Παπαναγιώτου, 1971: 75-77. Δαβανελλος, 1993: 11-13. Παπακωνσταντίνου, 1994: 6. Σακελλαρίου, 1996:369)

Ο λαός των Μαλιέων ίδρυσε νομισματοκοπείο μεταξύ των 400-344 π.Χ. Εκείνη τη περίοδο κόπηκαν κυρίως αργυρά και χάλκινα νομίσματα, που έφεραν το όνομα του λαού ή της πόλης. Επιπλέον απεικόνιζαν τον Διόνυσο, την Αθηνά, τον Φιλοκτήτη ή τη νύμφη Λαμία (Παπακωνσταντίνου, 1994:7)

Την περίοδο της πολιτικής και οικονομικής ανόδου του Μακεδονικού κράτους, η Λαμία γνώρισε τη μακεδονική κυριαρχία, ενώ το 344 π.Χ., μετατράπηκε σε οχυρό των Μακεδόνων, που έκοβε μακεδονικά βασιλικά νομίσματα. Αρκετοί Λαμιώτες, κυρίως ιππείς, πολέμησαν στο πλευρό του Μεγάλου Αλεξάνδρου φθάνοντας μέχρι τις Ινδίες. (Τουλουμάκος 1996: 291. Σούλιος, 2002:35)

Εικ. 3: Νόμισμα προερχόμενο από τη Λαμία που βρίσκεται στη Νομισματική Συλλογή του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών [Χρονολογείται στα τέλη του 4^{ου} αι. π.Χ., ενώ δεν είναι σίγουρο αν αναπαριστά τον Δημήτριο Πολιορκητή ή κάποια άλλη μορφή (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Δ': 247)].

Το 480 π.Χ. διεξήχθη η Μάχη των Θερμοπυλών (παράλληλα με τη [ναυμαχία του Αρτεμισίου](#)) μεταξύ των Ελλήνων και των Περσών, κατά την [δεύτερη περσική εισβολή στην Ελλάδα](#). Οι Πέρσες, οι οποίοι κατά τις αρχαίες πηγές είχαν εκατομμύρια άνδρες στρατό, ενώ κατά τις σύγχρονες, εκατό με τριακόσιες χιλιάδες άνδρες, έφθασαν στα στενά στις αρχές του Σεπτεμβρίου. Μετά από τέσσερις μέρες αναμονής, οι Πέρσες επιτέθηκαν, αλλά οι Έλληνες αντιστάθηκαν για δύο μέρες. Την τρίτη μέρα, ο Εφιάλτης οδήγησε τους Πέρσες πίσω από τους Έλληνες. Όταν το έμαθε αυτό, ο Λεωνίδας διέταξε την υποχώρηση των περισσότερων Ελλήνων - έμεινε στο πεδίο της μάχης με 300 Σπαρτιάτες, 400 Θεσπιείς, 400 Θηβαίους και ακόμα λίγους Έλληνες. Οι Πέρσες εξόντωσαν ολόκληρη τη δύναμη που έμεινε στο πεδίο της μάχης. (Παπαναγιώτου, 1971: 75-77. Δαβανέλλος, 1993: 11-13. Παπακωνσταντίνου, 1994: 6. Σακελλαρίου, 1996:369)

Σε αυτό το σημείο αξίζει να εξετασθεί η περίοδος της Επανάστασης του 1821. Έχοντας η Ρούμελη ισχυρή αρματωλή και κλέφτικη παράδοση και σημαντικούς οπλαρχηγούς όπως Οδ. Ανδρούτσος, Αθ. Διάκος, ο Δήμος Καλτσάς, ο Πανουργιάς, ο Δυοβουνιώτης και άλλοι, η Ανατολική Στερεά ξεκίνησε το τρίτο δεκαήμερο του Μαρτίου (24-31) του 1821. Στις 22-23 Απριλίου έλαβε χώρα η μάχη στην Αλαμάνα κατά την οποία ο Αθανάσιος Διάκος με το στρατό του και τα δυο πρωτοπαλίκαρα του Καλύβα και Μπακογιάννη ανέλαβαν την υπεράσπιση της γέφυρας. Η μάχη είχε δυσάρεστη για τους Έλληνες κατάληξη. (Διαμαντούρου, 1996, 108-109)

Το 1832 μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια και μετά από έναν μακρύ διπλωματικό αγώνα μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, η πόλη βρέθηκε εντός του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, αποχτώντας την ελευθερία της, όπως όριζε το Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 18/30 Αυγούστου. Το Βασιλικό Διάταγμα που εκδόθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 1833, όριζε την παραλαβή του τουρκοκρατούμενου Φρουρίου από τις Ελληνικές Αρχές, γεγονός που πραγματοποιήθηκε στις 28 Μαρτίου 1833. Τρία χρόνια

αργότερα το Ζητούνι απέκτησε το αρχαίο του όνομα Λαμία. (Παπαναγιώτου, 1971:77-79. Δαβανέλλος, 1994:17-18. Δεσποτοπούλος, 1996:577).

δ. Ο πολιτισμός της πόλης

Πλατεία Ελευθερίας: Αποτελεί την κεντρική και πιο παλιά πλατεία της πόλης, που κατά την προεπαναστατική περίοδο και έως το 1852 ονομαζόταν πλατεία «Ωρολογίου». Από το 1852 και για δέκα χρόνια αποκαλούνταν πλατεία Όθωνος, ενώ από το 1862 μετονομάστηκε σε πλατεία Ελευθερίας. Σ' αυτή διαδραματίστηκαν μερικά από τα σπουδαιότερα γεγονότα της πόλης, όπως ο εορτασμός της απελευθέρωσης της πόλης από τους Τούρκους, η υποδοχή του Όθωνα το 1834, σε αυτή στρατοπέδευσαν τα ξένα στρατεύματα κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, οι πανηγυρισμοί για την απελευθέρωση της πόλης από τους Γερμανούς στις 19 Οκτωβρίου 1944. (Δαβανέλλος, 1994:203)

Ο ανδριάντας του Αθανασίου Διάκου: Είναι στημένο στην ομώνυμη πλατεία της πόλης. Τα αποκαλυπτήριά του έγιναν στις 23 Απριλίου 1903 και σε αυτά παραβρέθηκε ο τότε βασιλιάς Γεώργιος Α΄ μαζί με σύσσωμη τη βασιλική οικογένεια. (Παπαναγιώτου, 1971: 135-136).

Ο ανδριάντας του Ευζώνου: Βρίσκεται στη πλατεία Πάρκου. Τα αποκαλυπτήρια πραγματοποιήθηκαν στις 4 Οκτωβρίου 1964. Το έργο φιλοτεχνήθηκε στη Φλωρεντία από τους γλύπτες Περαντινό και Τόμπρο. (Δαβανέλλος, 1994 191,200. Νάτσιος, 1998:67)

Το άγαλμα του Αχιλλέα: Βρίσκεται στην ομώνυμη πλατεία του Αγίου Λουκά. Στήθηκε το 1982 στη βάση του οποίου υπάρχει επιγραφή όπου είναι γραμμένα τα εξής: «Αχιλλέα, ο Όμηρος σε ύμνησε, η Λαμία σε τίμησε». (Νάτσιος, 1998:198)

Το έφιππο άγαλμα του Άρη Βελουχιώτη: Βρίσκεται στη πλατεία Λαού, που ανεπίσημα ονομαζόταν πλατεία Ερμού και η οποία απέκτησε το όνομά της στις 29 Ιανουαρίου 1897. Σ' αυτή απηύθυνε στο πλήθος των συγκεντρωμένων κατοίκων της Λαμίας τον λόγο της Απελευθέρωσης από το μπαλκόνι οικίας, από τον εξώστη της οποίας κρεμόταν πανό με το σύνθημα «Λαοκρατία». (Δαβανέλλος, 1994: 221)

Το κενοτάφιο του Αθανασίου Διάκου: Στην οδό Καλυβα Μπακογιάννη, σ' ένα μικρό οικόπεδο κοντά στη πλατεία Λαού, βρίσκεται το ηρώο-κενοτάφιο του Αθανασίου Διάκου, στο σημείο που διαδραματίστηκε το μαρτύριο του αγωνιστή της Επανάστασης. (Παπαναγιώτου, 1971: 133-134)

Οι επτά βρύσες: Βρίσκονται στα ανατολικά της Μητρόπολης της Λαμίας. Κατασκευάστηκαν το 1877 με δαπάνη του Δήμου Λαμιέων.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Λαμίας: Στεγάζεται στον αρχαιολογικό χώρο του Κάστρου της Λαμίας, στο ανακαινισμένο στρατώνι που κατασκευάστηκε επί Όθωνα. Φιλοξενεί εκθέματα που ανάγονται στην απώτατη αρχαιότητα, από την αρχαιότερη Νεολιθική έως και τη Ρωμαϊκή περίοδο. Τα ευρήματα που εκτίθενται στους χώρους του μουσείου προέρχονται από ολόκληρο το νομό και αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα του πολιτισμού που άκμασε στα γεωγραφικά όρια του κεντρικότερου σημείου της Ελλάδας. (Δακορώνια, 1999: 101)

Δημοτική Πινακοθήκη Λαμίας «Αλέκος Κοντόπουλος»: Στεγάζεται στο χώρο που άλλοτε υψωνόταν το Αρχοντικό Δημητριάδη και φιλοξενεί μόνιμη και περιοδικές εκθέσεις. (Δήμος Λαμιέων)

Λαογραφικό Μουσείο Λαμίας: Μετά τη Μεταπολίτευση και για εικοσιπέντε αδιάλειπτα χρόνια, λειτούργησε στην πόλη ο Εξωραϊστικός και Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Λαμίας, που ανέπτυξε αξιόλογη δραστηριότητα. Η δράση του συνέβαλε καθοριστικά στη δημιουργία του μουσείου παραχωρώντας στο Δήμο το μεγαλύτερο μέρος του υλικού που σήμερα εκτίθεται σε αυτό. Οι συλλογές του σχετίζονται με τα ποικίλα επαγγέλματα που άνθισαν στη περιοχή, την αγροτική και ποιμενική δραστηριότητα, την ενδυμασία, τα κοσμήματα, την υφαντική, τα οικιακά σκεύη, τα έπιπλα καθώς και πάσης φύσεως αντικείμενα του καθημερινού βίου των ανθρώπων της εποχής. (Θεοδώρου, 2002:254)

Το παλαιό υδραγωγείο: Βρίσκεται στη θέση Αγία Παρασκευή Ταρατσας και κατατάσσεται μεταξύ των νεότερων διατηρητέων μνημείων. Κτίστηκε στα έτη 1899-1903, επί δημαρχίας Νίκου Κρίτσα και τροφοδότησε σταδιακά όλους του κατοίκους της πόλη. Αν και το θέμα ανεπαρκούς εφοδιασμού με καθαρό, υγιές και άφθονο νερό δεν καταπολεμήθηκε πλήρως, με το υδραγωγείο αυτό η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά. (Δαβανέλλος, 1994: 291)

ε. Ήθη και έθιμα

Στις 18 Οκτωβρίου, εορτή του Αγίου Λουκά, πολιούχου της πόλης της Λαμίας, γίνεται επίσημος εορτασμός στον Ιερό Ναό του Αγίου Λουκά, που βρίσκεται στην κορυφή του ομώνυμου λόφου. Μαζί γιορτάζεται και η απελευθέρωση της πόλης από τη ναζιστική κατοχή.

Την τελευταία Κυριακή των Αποκριών, ο Δήμος διοργανώνει το Λαμιώτικο Καρναβάλι. Αναβιώνει επίσης το παλιό έθιμο της Καμήλας, που περιφέρεται στους κεντρικούς δρόμους χορεύοντας.

Την Καθαρή Δευτέρα στη συνοικία των Αγίων Θεοδώρων γιορτάζονται τα Κούλουμα με συμμετοχή του κοινού.

Κάθε χρόνο τον Μάιο πραγματοποιείται η Πανελλήνια Έκθεση Λαμίας (Π.Ε.-Λ.) στις εγκαταστάσεις της, σημείο συνάντησης επιχειρηματιών και καταναλωτών, στη νότια είσοδο της πόλης και φιλοξενεί εκθέτες από όλη την Ελλάδα.

Τα Διάρκεια είναι εορταστική εκδήλωση στη μνήμη του ήρωα Αθανάσιου Διάκου, που πολέμησε τους Τούρκους στην Αλαμάνα και μαρτύρησε στη Λαμία. Διοργανώνεται από το Δήμο με αντικείμενο αγώνες (δρόμου κλπ) κυρίως.

Τα Θερμοπύλεια είναι ένας θεσμός που καθιερώθηκε με τα εγκαίνια του Καινοτόμου Διαδραστικού Μουσείου των Θερμοπυλών και περιλαμβάνει εκδηλώσεις πολιτισμού στον χώρο των Θερμοπυλών κοντά στο Μουσείο.

Το Σεπτέμβριο γίνεται το περίφημο παζάρι. Το παζάρι του παλιού καιρού ήταν η ευκαιρία για αληθινή διασκέδαση μικρών και μεγάλων. Ήταν μεγάλη εμποροπανήγυρη για όλη τη Φθιώτιδα και πέρα ακόμη απ' αυτή.

Σημείο αναφοράς της πόλης είναι και τα ψητοπωλεία στην Πλατεία Λαού, που γνωρίζουν και επισκέπτονται οι περισσότεροι επισκέπτες της Λαμίας. Πολύ γνωστά τοπικά προϊόντα είναι και οι κουραμπιέδες.(Δήμος Λαμιέων)

στ. Παραδοσιακοί χοροί – τραγούδια

Τσάμικος Ρούμελης: Ανδρικός χορός, από τους πιο λεβέντικους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς της Ρούμελης. Λέγεται και «κλέφτικος», γιατί χορευόταν από τους κλέφτες την εποχή της Τουρκοκρατίας. Στη Ρούμελη χορεύεται από άντρες και γυναίκες. Ο χορός Τσάμικος χορεύεται σε διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις (γάμους, βαφτίσια, πανηγύρια). Στη Ρούμελη, αυτός που σέρνει το χορό, χορεύει στον τόπο, αυτοσχεδιάζει δηλαδή, κάνοντας πηδήματα, ψαλίδια, στροφές, επιδεικνύοντας έτσι τη λεβεντιά του και τις χορευτικές του ικανότητες. Όταν ο πρώτος αυτοσχεδιάζει εκτελώντας φιγούρες, οι υπόλοιποι χορευτές ακολουθούν με τα βήματα της περιοχής ή επαναλαμβάνοντας συνέχεια τα 2 πρώτα βήματα του τσάμικου προς τη φορά του κύκλου. Στη Ρούμελη ο Τσάμικος χορός είναι απόφιος και τελειοποιημένος, χωρίς καμιά παραποίηση. Θέλει τεχνίτη χορευτή, ρυθμό και βηματισμό στο ρυθμό του χορού, ακόμα και στα τσαλιμάκια, δηλαδή τις φιγούρες, οι οποίες γίνονται με ρυθμό και μέτρο

και δείχνουν τη λεβεντιά του άντρα χορευτή και τη δύναμή του, όταν πρωτοχορευτής είναι άντρας, τη λυγεράδα, τη σεμνότητα και την ευπρέπεια της γυναίκας, όταν πρωτοχορεύτρια είναι γυναίκα. Τον Τσάμικο χορό, είτε άντρας είτε γυναίκα τον χορεύει, τον διακρίνει μια ψυχική ευαισθησία, ένα απόσταγμα του παλμού της καρδιάς και γι' αυτό δεν επιτρέπει καμία παραποίηση. Είναι περίτεχνος χορός και έχει δικό του κώδικα. Τραγούδια: Ιτιά, Ένας αητός, Ο ήλιος, Πουλάκι ξένο, Ο πλάτανος κ.λ.π.(Δήμος Λαμιέων)

Συρτός Ρούμελης: Ο Συρτός είναι πανελλήνιος χορός με ρίζες από την Αρχαία Ελλάδα. Ανάλογα με την περιοχή που χορεύεται, παρουσιάζει μικρές παραλλαγές. Στη Ρούμελη χορεύεται σε όλες της περιοχές και είναι ιδιαίτερα αγαπητός σε όλους. Χορεύεται σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις και συνοδεύεται από πάρα πολλά τραγούδια. Ο/η πρωτοχορευτής/τρια χρησιμοποιεί πολλές παραλλαγές (φιγούρες): στροφές, καθίσματα κλπ., δείχνοντας με αυτό τον τρόπο τις χορευτικές του/της ικανότητες. Τραγούδια: Όλα τα πουλάκια, Πάνω σε ψηλή ραχούλα, Όλες οι παπαρούνες, Να' χα νεράντζι να' ριχνα (Δήμος Λαμιέων)

Καγκέλι: Το Καγκέλι ανήκει στην ομάδα των συρτοκαλαματιανών χορών και συναντάται σε όλη τη Ρούμελη. Ξεκινάει ήρεμα, σιγά-σιγά δυναμώνει και πάει πιο γρήγορα. Το Καγκέλι αρχίζει στο ρυθμό του Καλαματιανού (συνήθως με ρυθμό αργού Καλαματιανού) και ύστερα εξελίσσεται σε πιο γρήγορο ρυθμό. Είναι ο χορός που έχει πολύ ζωντανό και έντονο ρυθμό και όλοι οι χορευτές, όταν ο ρυθμός γίνεται γρήγορος, χορεύουν σκόρπια. Συγκεκριμένα, το Λιβανατέϊκο Καγκέλι, μια συγκεκριμένη μελωδία, συνοδεύει το χορό και «κατάγεται» από τις Λιβανάτες Φθιώτιδας. Είναι ίσως η πιο αγαπημένη μελωδία σε όλη τη Ρούμελη και χορεύεται σε όλες τις κοινωνικές εκδηλώσεις. Τραγούδια: Στα ρίσα βγαίνει ένα νερό, Σιγαλά βρέχει ο ουρανός, Αριστείδης, Λιβανατέϊκο κ.λ.π. (Δήμος Λαμιέων)

Συρτός στα τρία: Είναι χορός που έχει αργό τέμπο και απλά βήματα. Χορεύεται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, τη Θεσσαλία, τη Δυτ. Μακεδονία, τη Στερεά Ελλάδα και την Πελοπόννησο. Ειδικά, στην περιοχή της Ρούμελης χορεύεται παρά πολύ και είναι και αυτός ιδιαίτερα αγαπητός σε όλες τις ηλικίες. Μπορεί να χορευτεί και μόνο με τραγούδι, χωρίς την συνοδεία μουσικών οργάνων. Τραγούδια: Λεβέντης είσαι μάτια μου, Ο дуόσμος κι ο βασιλικός, Μια βλάχα μια παλιόβλαχα κ.λ.π. (Δήμος Λαμιέων)

ζ. Η αρχιτεκτονική κληρονομιά της πόλης

Το κάστρο της Λαμίας: Βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο, επάνω στο λόφο της Λαμίας, στις νότιες παρυφές της Όθρυος. Ο «οδοντωτός» περίβολος του Κάστρου οικοδομήθηκε σταδιακά, με τη πάροδο των αιώνων, από τους εκάστοτε κυρίαρχους του οχυρού και της πόλης βάσει του δομικού και αμυντικού συστήματος της κάθε εποχής. Ωστόσο βασικός πυρήνας του ήταν τα λείψανα των τειχών της αρχαίας ακρόπολης. Η έκταση της ακρόπολης υπολογίζεται γύρω στα 16 στρέμματα, η κλίση της είναι από βορρά προς νότο και το υψόμετρο εκτιμάται στα 117 μέτρα. Η τοιχοποιία της έχει πλάτος 1,35 μέτρα, ενώ η κορυφή της καταλήγει σε οδοντωτές επάλξεις, με περίδρομο πλάτους 0,90 μέτρων.(Λαζαρίδης, 1962: 161-162. Παπαναγιώτου, 1971:79)

Το αρχαίο γυμνάσιο: Κατά τη διάρκεια εκσκαφών αποκαλύφθηκε τμήμα από το αρχαίο γυμνάσιο που χρονολογείται στα μέσα του 4ου αι. π.Χ. Η χρήση του Γυμνασίου επεκτάθηκε έως τον 3ο αι. π. Χ. οπότε και καταστράφηκε από σεισμό, ενώ εγκαταλείφθηκε μετά τη δεύτερη καταστροφή του τον 2ο αιώνα π. Χ. Γύρω στα τέλη του 1ου αι. π. Χ. με αρχές του 1ου αι. μ. Χ. στα ανατολικά της παλαίστρας ανοικοδομήθηκε ένα κτήριο, του οποίου η χρήση παραμένει ακόμη και σήμερα άγνωστη. (Δακορώνια, 2000: 323)

Αρχαίο Τείχος: Επί των οδών Καραϊσκάκη και Καζούλη κατά τη διάρκεια ανασκαφών, αποκαλύφθηκε τμήμα του αρχαίου τείχους της Λαμίας, καθώς και πύργος ή πύλη αυτού. Και στο παρελθόν (1992), η εκσκαφή για τη διάνοιξη τάφρου για την τοποθέτηση αγωγού απορροής όμβριων υδάτων, είχε αποκαλύψει κάποια τμήματα του αρχαίου τείχους και του πύργου που προέρχονταν από την αρχαία οχύρωση της πόλης. Το συνολικό σωζόμενο μήκος του σπουδαίου αυτού αρχαιολογικού ευρήματος είναι 11 μέτρα, με κατεύθυνση από βορρά προς νότο, ενώ το μέσο πλάτος του είναι 1,40 μέτρα. Τα οικοδομικά κατάλοιπα σχετίζονται με το τμήμα ενός πύργου, που εντοπίστηκε δυτικότερα και κατά μήκος της οδού Καραϊσκάκη κατά τη διάρκεια παλαιότερων ανασκαφών (Δακορώνια, 2001: 313-314)

Η Εκκλησία της Αρχοντικής: Στη νότια πλευρά του λόφου, όπου βρίσκεται το κάστρο, εντοπίζεται η εκκλησία που είναι αφιερωμένη στα Εισόδια της Θεοτόκου. Είναι ορατή από πολλά και διαφορετικά σημεία της πόλης, εξαιτίας της μορφολογίας του εδάφους. Πρόκειται για μία μονόκλιτη ξυλόστεγη βασιλική, όπως και οι περισσότεροι ναοί που κτίστηκαν επί οθωμανικής κυριαρχίας. Στη συγκεκριμένη περιοχή βρισκόταν η συνοικία των χριστιανών επί Τουρκοκρατίας αποτελώντας την αιτία ανέγερσης του στο συγκεκριμένο σημείο. Το 1760 έως το 1821 εξυπηρετούσε τις λατρευτικές ανάγκες των χριστιανών. Στη συνέχεια άρχισε να λειτουργεί ως νεκροταφείο (ιδίως μεταξύ των ετών 1827-1828). Όλο αυτό το διάστημα πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες επισκευές, επεκτάσεις και προσθήκες.(Παπαναγιώτου, 1971:127-130. Νάτσιος, 2005: 257 Μητροπολίτης Φθιώτιδας, 2003: 267)

Ο Ναός της Παναγίας Δέσποινας: Πρόκειται για μία τρίκλιτη βασιλική που χωρίζεται εσωτερικά με κιονοστοιχίες σε κλίτη. Ανοικοδομήθηκε το 1730 επάνω στον παλαιότερο ναό των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, που κατέστρεψαν οι Τούρκοι κατά την επανάσταση των αρματωλών της γειτονικής πόλης της Υπάτης. (Λαζαρίδης, 1962: 162 Νικόλαος, Μητροπολίτης Φθιώτιδας, 2003: 268)

Ο Ναός του Αγίου Λουκά: Βρίσκεται στα δυτικά της πόλης επί του ομώνυμου λόφου και χρονικά τοποθετείται στα προεπαναστατικά χρόνια, περί τα τέλη 19ου αιώνα. Πρόκειται για μονόχωρο ναό μικρών διαστάσεων, που ήταν κεραμοσκεπής. Κοσμεύεται από ελάχιστες τοιχογραφίες και οι φορητές εικόνες που βρίσκονται στο εσωτερικό του, είναι πιθανό να προέρχονται από τον προγενέστερο ναό. Για χρόνια αποτελούσε το εξωκκλήσι της ευαγγελιστρίας, ενώ από το 1974 μετατράπηκε σε ενορία. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς είναι ο πολιούχος της Λαμίας. (Δαβανέλλος, 1994: 253, Νάτσιου, 2003:25)

Μητροπολιτικός Ναός: Το όνομα της εκκλησίας είναι «ευαγγελισμός». Κτίστηκε στο κέντρο της πόλης, στην πλατεία Ελευθερίας, σε οικόπεδο που κατά την Τουρκοκρατία ανήκε στο Χαλήλμπεη, το διοικητή της πόλης. Ξεχωρίζει για την αρχιτεκτονική του, την εσωτερική του διακόσμηση και τα σπάνια καλλιτεχνήματα που διαθέτει, καθώς και από τα γεγονότα (κοινωνικά, πολιτικά, πνευματικά, εθνικά) και τα πρόσωπα που συνδέθηκαν μαζί του, όπως οι παρουσίες βασιλέων (Γεώργιος Α΄, 1903), οι επισκέψεις προκαθημένων (Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος 1999, 2002 και Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας, 2002), στρατηγών, πολιτικών, καθώς και ξένων και ντόπιων προσωπικοτήτων. Θεμελιώθηκε το 1861 επί του Μητροπολίτη Φθιώτιδας Καλλίνικου Καστόρχη (1852-1877) και εγκαινιάστηκε το 1915 από τον Μητροπολίτη Ιάκωβο

Παπαϊωάννου (1913-1932). (Δαβανέλλος, 1994: 231, Νάτσιου, 2003: 9-11. Νικόλαος, Μητροπολίτης Φθιώτιδας, 2003: 204)

Νεοκλασικά κτήρια: Η οικία Ζήση Γαρδίκη στις οδούς Βύρωνος 19-21 και Καραγιαννοπούλου, η οικία Πιπιλίγκα στις οδους Διάκου και Πατρόκλου, Κτήριο Παντελή Κατσούδα στην οδό Κοντοπούλου, το κτήριο του Δικαστικού Μεγάρου, το κτήριο Αθανάσιου Μίχου, το κτήριο του δού Γυμνασίου Λαμίας, το κτήριο της Τράπεζας της Ελλάδος, η οικία Δημ. Ελλασόνα, το Νομαρχιακό Μέγαρο και άλλα.

η. Προσωπικότητες της πόλης

[Κώστας Γεωργουσόπουλος](#) (1937), κορυφαίος θεατρολόγος, πανεπιστημιακός δάσκαλος, συγγραφέας, δημοσιογράφος, μεταφραστής και ποιητής (φιλολογικό ψευδώνυμο Κ.Χ. Μύρης) Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2008 [ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ ΚΥΜΑΤΑ](#).

[Μάρκος Τσιριμώκος](#) (1872-1939), ποιητής, που λογοτεχνικά ανήκε στον ευρύτερο κύκλο της νέας Αθηναϊκής Σχολής, με το ψευδώνυμο Στέφανος Ραμάς [ΤΟ ΟΜΟΡΦΟ ΝΗΣΙ](#).

Μπάμπης Κλάρας (1910-1986), συγγραφέας και δημοσιογράφος, ιδρυτής της "Φιλολογικής Βραδυής", βραβευμένος με το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας το 1983.

Μιμικά Κρανάκη (1922-2008), συγγραφέας (λογοτεχνία -μελέτες), καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο της Nanterre. Πήρε μέρος στην Αντίσταση.

Σπύρος Τσακνιάς (1929-1999), ποιητής, συγγραφέας, μεταφραστής, κριτικός, δημοσιογράφος.

[Άρης Βελουχιώτης](#) (1905-1945), ηγετική μορφή της Εθνικής μας Αντίστασης

[Ηλίας Τσιριμώκος](#) (1907-1968), πολιτικός, πρώην πρωθυπουργός της Ελλάδας.

Αλέκος Κοντόπουλος (1904-1975), διεθνούς φήμης ζωγράφος, ο εισηγητής του μοντερνισμού στην Ελλάδα. Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση.

Ηλίας Φέρτης (1906-1987), διακεκριμένος γλύπτης και ζωγράφος, καθηγητής στην ΑΣΚΤ και πολυβραβευμένος. Πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση.

Βούλα Παπαϊωάννου (1898-1990), διάσημη Ελληνίδα φωτογράφος.

[Ντίνος Εγκολφόπουλος](#) (Costantino Ego) (1918-1999), διεθνούς φήμης βαρύτονος, που τραγούδησε για πολλά χρόνια στη Σκάλα του Μιλάνου και σε πολλά άλλα λυρικά θέατρα της Ευρώπης.

Κωνσταντίνος Τρωγαδής (1909-1980), διάσημος τενόρος, πρωταγωνιστής για πολλά χρόνια στην Εθνική Λυρική Σκηνή [Ο ΤΡΩΓΑΔΗΣ ΣΕ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ "ΒΑΦΤΙΣΤΙΚΟ"](#).

[Χρήστος Ευθυμίου](#) (1900-1971), διάσημος κωμικός ηθοποιός, πρωταγωνιστής του θεάτρου και του κινηματογράφου.

[Θάνος Λειβαδίτης](#) (1934-2005), ηθοποιός και συγγραφέας.

[Φρανς Τσαγκάρης](#) (1937-2013), ιατρός μαιευτήρας, διατηρούσε με τον αδελφό του Χρήστο την ομώνυμη 'κλινική Τσαγκάρη'. Διετέλεσε δημοτικός σύμβουλος στο δήμο Λαμίας (1986-1989) και βουλευτής της Ν.Δ. κατά τα έτη 1989-1993.

[Κοντογιώργος Γιώργος](#) γιατρός και συνθέτης λαϊκών τραγουδιών (νέο κύμα) αλλά και πιο λόγιας μουσικής για μικρά και μεγάλα σύνολα [ΓΥΦΤΙΣΣΑ ΜΕΡΑ](#).

[Νίκη Μπακογιάννη](#) (1968), αθλήτρια, αργυρή ολυμπιονίκης του άλματος σε ύψος στους ολυμπιακούς αγώνες της Ατλάντα (1996).

Αθανάσιος Διάκος (1788-1821), οπλαρχηγός της επανάστασης του 1821. Στις 22-23 Απριλίου 1821 έλαβε χώρα η μάχη στην Αλαμάνα στην οποία ο Αθανάσιος Διάκος με το στρατό του ανέλαβε την υπεράσπιση της γέφυρας. Η μάχη δεν είχε θετική εξέλιξη για τους Έλληνες και τον ίδιο.

Χρήστος Σταϊκούρας: Αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών (Ιουν 2012 έως σήμερα).(el.wikipedia.org/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ_ΛΑΜΙΑ).

θ. Πυκνωτές φυσιογνωμίας της πόλης

Σημαντικότερος πυκνωτής φυσιογνωμίας της πόλης σύμφωνα με τη βιβλιογραφία θα πρέπει να θεωρηθεί το μεσαιωνικό κάστρο της Λαμίας. Δεσπόζει στο ψηλότερο σημείο της πόλης σ' ένα βραχώδη λόφο, με πανοραμική θέα στη γραφική κοιλάδα του Σπερχειού, τις κορυφές της Οίτης, του Καλλιδρόμου, της μυθικής Όθρυος, του Παρνασσού, της Γκιώνας και του Μαλιακού Κόλπου. Στην καλοδιατηρημένη τοιχοποιία του είναι αποτυπωμένη η ιστορική συνέχεια από τον 5ο αιώνα π.Χ. μέχρι το 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Εντός του κάστρου εδρεύει το Αρχαιολογικό Μουσείο της Λαμίας, το οποίο στεγάζεται σε ένα εντυπωσιακό κτίριο, το οποίο λειτούργησε ως στρατώνας την εποχή του Όθωνα. Οι συλλογές του μουσείου περιλαμβάνουν αρχαιολογικά ευρήματα από ανασκαφικές έρευνες στην Φθιώτιδα και Ευρυτανία, καλύπτοντας ολόκληρη την προϊστορική και την ιστορική περίοδο, έως τα ρωμαϊκά χρόνια. Τα ευρήματα δίνουν μια εικόνα για την ιστορία της περιοχής, η οποία περιλαμβάνει τμήματα της αρχαίας Φωκίδας, της ανατολικής Λοκρίδας, της Δωρίδας, της Αχαΐας, της Φθιώτιδας και της Μαλίδας (περιοχή Μαλιακού κόλπου). Μέσα στο χώρο του Κάστρου εδρεύει επίσης η ΙΔΑ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και Συνεδριακό Κέντρο. Το οχυρωματικό σύστημα της Λαμίας αποτελούνταν από δυο ζώνες, την ακρόπολη και το τείχος της κάτω πόλης. Ο σωζόμενος οχυρωματικός περίβολος έχει κάτοψη τριγωνική και σώζεται σε καλή κατάσταση λόγω των συνεχών επισκευών. Η περίμετρός του φτάνει τα 600μ. και το ύψος του ποικίλει φτάνοντας στη ΒΔ γωνία τα 13 μέτρα. Το πάχος της τοιχοποιίας είναι κατά μέσο όρο 1,35μ. και απολήγει σε οδοντωτές επάλξεις. Το Κάστρο έχει δυο πύλες, μια στα ΝΑ, τη λεγόμενη και "σιδηρά πύλη", μέσω της οποίας επικοινωνούσε με την κάτω πόλη και μια στα ΒΑ, που οδηγούσε προς την Όρθρυ. Ενισχυτικοί πύργοι υψώνονται κοντά στις πύλες, στις γωνίες του τείχους και σε όλα τα ασθενή για την άμυνα σημεία. Εσωτερικά ο χώρος διαιρούνταν με δυο εγκάρσιους τοίχους σε τρία μέρη. Το βόρειο τμήμα (ακροπύργιο) βρίσκεται ψηλότερα και χρησίμευε ως το έσχατο καταφύγιο των υπερασπιστών του Κάστρου. Το πλάτωμα της ΝΔ γωνίας χρησίμευε στο Μεσαίωνα ως προμαχώνας και διέθετε δεξαμενή. Στην ίδια θέση διατηρούνται λείψανα τζαμιού. Την εποχή του Όθωνα ανεγέρθηκε στο κέντρο του μεσαίου πλατώματος ένα διώροφο ορθογώνιο κτίριο, που αποτελούσε στρατώνα ως τις αρχές

του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.(Δαβανέλλος 1994: 163-165. Λαζαρίδης, 1962: 161-162. Παπαναγιώτου, 1971:79)

“Λαλούδι της Μονεμπασιάς
και κάστρο της Λαμίας
και Παλαμήδι τ’ Αναπλιού
άνοιξε να μπω μέσα...” (Δαβανέλλος 1994: 163)

Ι. Περιβάλλον χώρος της πόλης

Η Λαμία εξαιτίας της γεωγραφικής της θέσης, αλλά και το πλήθος ιστορικών γεγονότων που διαδραματίστηκαν κατά την πάροδο των αιώνων στην περιοχή της, διαθέτει έναν αξιοσημείωτο αριθμό περιοχών ιδιαίτερας γνωστότητας και χαρακτηριστικών, όπως τον Γοργοπόταμο, την Υπάτη, τα Καμένα Βούρλα και άλλα, όμως το πλέον γνωστό και χαρακτηριστικό είναι οι Θερμοπύλες.

Οι Θερμοπύλες (Θερμοπύλαι στην [αρχαία ελληνική γλώσσα](#) και την [καθαρεύουσα](#)) είναι ένα [ορεινό πέρασμα](#) στην [Ελλάδα](#). Η περιοχή έχει πάρει το όνομά της από κοντινές πηγές θερμού [νερού](#) και από τα στενά και δύσβατα περάσματα από τα οποία μπορούσε να πλησιάσει κανείς την περιοχή, τις πύλες, οι οποίες ήταν η Ανατολική, η Μεσαία και η Δυτική.

Το όνομα αυτό φαίνεται να το έχει πάρει από τον μυθικό ήρωα [Ηρακλή](#), ο οποίος έπεσε στα νερά των πηγών για να απαλλαγεί από τους πόνους που του είχε δημιουργήσει ο δηλητηριασμένος χιτώννας του [Νέσσου](#) που είχε κολλήσει στο σώμα του. Από τότε βγαίνουν οι αναθυμιάσεις από τις πηγές. . Κατά τη μυθολογία, ο Ήφαιστος, μετά από παράκληση της θεάς Αθηνάς, δημιούργησε τις πηγές για να πλένεται και να ανακτά τις δυνάμεις του ο Ηρακλής μετά τους άθλους του.

Το πέρασμα οδηγεί από τη [Λοκρίδα](#) στη [Θεσσαλία](#), ανάμεσα από το όρος [Οίτη](#) και τον [Μαλιακό](#) κόλπο.

Για τους Αρχαίους Έλληνες ο χώρος αυτός ήταν ιερός. Εκεί υπήρχε και μια διπλή πηγή αφιερωμένη στην Περσεφόνη -η Σκυλλία πηγή, στους πρόποδες της χαράδρας, δίπλα στην Μεσαία Πύλη, το πιο στενό μέρος των Θερμοπυλών.

Οι Θερμοπύλες είναι κυρίως γνωστές εξαιτίας της [Μάχης των Θερμοπυλών](#), το [480 π.Χ.](#) μεταξύ των ελληνικών και περσικών στρατευμάτων.

Τον καιρό του [Λεωνίδα](#), το [480 π.Χ.](#), το πέρασμα ήταν ένα στενό μονοπάτι (περίπου 12 μέτρα πλάτος) κάτω από το λόφο, το οποίο επιχείρησαν να εκμεταλλεύονται στρατηγικά οι Έλληνες στρατιώτες για να εμποδίσουν τον υπεράριθμο περσικό στρατό. Σήμερα το πέρασμα των Θερμοπυλών φτάνει από 1.5 έως και 3 χιλιόμετρα πλάτος, εξαιτίας των [αποθέσεων](#) στις εκβολές του [Σπερχειού](#).

Εκεί διεξήχθη και μάχη μεταξύ των Αυστραλών και των Γερμανών κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Κοντά στο πεδίο της μάχης βρίσκεται το μνημείο του Λεωνίδα, κάτω απ' το οποίο φαίνεται η φράση «Μολών λαβέ». Αριστερά του μνημείου υπάρχει ένα μαρμάρινο άγαλμα που αναπαριστά τον [Ευρώτα ποταμό](#), ενώ το μαρμαρινό άγαλμα που βρίσκεται στα δεξιά αναπαριστά την οροσειρά του [Ταϋγέτου](#).

Η μάχη των Θερμοπυλών αποτελεί πηγή έμπνευσης σε ποιήματα, τραγούδια, παροιμίες, ταινίες (όπως οι ταινίες «The 300 Spartans» και «[300](#)») και βιβλία (όπως το κόμικς [300](#)) με πολεμικά θέματα. Επίσης, ο ηρωισμός των Σπαρτιατών στους Περσικούς πολέμους προκάλεσε ένα φαινόμενο, γνωστό στη Δύση ως [λακωνοφιλία](#). Ο Έλληνας ποιητής [Κωνσταντίνος Καβάφης](#) είχε γράψει το ποίημα *Θερμοπύλες* προς τιμή των στρατιωτών που έλαβαν μέρος στη μάχη.

Οι θερμές πηγές, από τις οποίες έχει πάρει το όνομα του το πέρασμα, υπάρχουν ακόμη στις παρυφές του λόφου.

Τα λουτρά Θερμοπυλών βρίσκονται 15 χλμ. από την πόλη της Λαμίας.. Δίπλα στο δρόμο βρίσκεται το άγαλμα του Λεωνίδα και ο ιερός λόφος, όπου έπεσαν μαχόμενοι ο Λεωνίδας με τους 300 Σπαρτιάτες και τους 700 Θεσπιείς. Η οργάνωση των πηγών άρχισε το 1935. Η θερμοκρασία του νερού είναι 40°C. Ενδείκνυται για τη θεραπεία ρευματικών, γυναικολογικών και παθήσεων περιφερειακών νεύρων.(Παπαναγιώτου, 1971: 75-77. Δαβανέλλος, 1994:25. Παπακωνσταντίνου, 1994: 6. Σακελλαρίου, 1996:369. Δήμος Λαμιέων)

ια. Θεσμικό πλαίσιο προστασίας της πόλης

Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Αρχείου Μνημείων και Δημοσιευμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού στην πόλη της Λαμίας (περιοχή μελέτης) υπάρχουν κηρυγμένα κλασσικά και βυζαντινά μνημεία. Τα μνημεία αυτά έχουν ως αναγράφονται κάτωθι και αποτελούν τμήμα του Διαρκή Καταλόγου των κηρυγμένων Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων της Ελλάδας.

- Προϊστορικός οικισμός στη Μεγάλη Βρύση Λαμίας στη θέση «Πλατάνια», κόμβος Παλαιάς και Νέας Εθνικής οδού Αθηνών – Λαμίας (κήρυξη με τις υπ' αριθμ.: α) Υ.Α. 8945/23-8-1963, ΦΕΚ 389/Β/3-9-1963, β) Υ.Α. 1154/4-3-1964, ΦΕΚ 91/Β/19-3-1964 και γ) Υ.Α. ΑΡΧ/Α1/Φ.14/36375/1837/8-8-1994, ΦΕΚ 645/Β/26-8-1994, Διόρθωση ΦΕΚ 765/Β/10-10-1994)

- Σταυρός – Λείψανα αρχαίου τείχους, κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος (κήρυξη με τις υπ' αριθμ. α) Υ.Α. 8945/23-8-1963, ΦΕΚ 389/3-9-1963 και β) Υ.Α. 1154/4-3-1964, ΦΕΚ 91/19-3-1963)

- Κάστρο Λαμίας (κήρυξη με το Β.Δ. 25-2-1922, ΦΕΚ 28/Α/26-2-1922)

Ιστορικά διατηρητέα μνημεία:

- Ναός του Ευαγγελιστή Λουκά (κήρυξη με την υπ. αριθμ. Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΝ/Β1/Φ.32/16692/657/17-6-1988, ΦΕΚ 483/Β/14-7-1988)

- Παλαιό Υδραγωγείο (κήρυξη με την υπ. αριθμ. Υ.Α.ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3543/4203/23-1-2002, ΦΕΚ 111/Β/31-1-2002)

- Οικία Ζήση Γαρδίκη (κήρυξη με την υπ. αριθμ. Υ.Α.ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1488/39020/19-6-1979, ΦΕΚ 639/Β/28-7-1979)

- Οικία Γ.Πιπιλίγκα (κήρυξη με την υπ. αριθμ. Υ.Α.ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/48305/1905/10-10-1978, ΦΕΚ 910/Β/7-11-1978)

- Αρχοντικό Δημητριάδη (κήρυξη με την υπ. αριθμ. Υ.Α.4701/3-3-1967, ΦΕΚ 183/Β/16-3-1967) κλπ.(<http://listedmonuments.culture.gr>)

Για την προστασία, ανάπτυξη και αναπαραγωγή ειδών άγριας πανίδας το Υπουργείο Γεωργίας και τα κατά τόπους δασαρχεία έχουν κηρύξει με αποφάσεις τους τις παρακάτω περιοχές – από τις οποίες διέρχεται η χάραξη του αυτοκινητοδρόμου Ε-65 ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) στην ευρύτερη περιοχή:

- Καταφύγιο Προφήτη Ηλία – Αφράτης (ΦΕΚ 834 Β/76). Από το 1976 απαγορεύεται το κυνήγι, σε έκταση 35.500 στρεμμάτων στις θέσεις Πρ. Ηλίας – Αφράτη – Κόγια Σταύρακας –Τσιμεντόλακκα. Η περιοχή υπάγεται διοικητικά στα πρώην ΔΔ Δίβρης και Καλαμακίου του Δήμου Λαμιέων και το δασαρχείο Λαμίας.

- Καταφύγιο Στίρφακα – Μοσχοκαρυάς (ΦΕΚ 698 Β/82). Από το 1982 ισχύει απαγόρευση κυνηγίου σε έκταση 10.036 στρεμμάτων σε περιοχή των πρώην ΔΔ Στίρφακα και Μοσχοκαρυάς της ΔΕ Λιανοκλαδίου (νυν διευρυμένος δήμος Λαμιέων). Η περιοχή υπάγεται στο δασαρχείο Λαμίας.

Τα παραπάνω ΚΑΖ καλύπτονται στο μεγαλύτερο τμήμα τους από βλάστηση αείφυλλων πλατύφυλλων και δρυοδάση και αποτελούν ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και διαβίωσης των κυριότερων ειδών πανίδας της περιοχής όπως η αλεπού, ο λαγός, ο σκίουρος, ο σκαντζόχοιρος, η φάσα, ο κούκος, το τρυγόνι, ο κότσυφας, η τσίχλα, ο σπίνος, ο φλώρος, η ορεινή πέρδικα, η καρδερίνα καθώς και άλλων αποδημητικών πτηνών.

ιβ. Η οικονομία της πόλης

Ο πληθυσμός ασχολείται με αγροτικές δραστηριότητες και κυρίως τη γεωργία, τη κτηνοτροφία και την υλοτομία. Συστηματική γεωργική εκμετάλλευση με επιστημονικό τρόπο οργανωμένη γίνεται στη πεδιάδα του Δομοκού λόγω της αποξήρανσης

της προϋπάρχουσας λίμνης, [Ξυνιάδας](#). Επίσης σημαντική γεωργική εκμετάλλευση γίνεται και στη πεδιάδα του Σπερχειού. Κύρια γεωργικά προϊόντα του νομού είναι τα δημητριακά, τα όσπρια και οι πατάτες, τα λαχανικά, τα αμπέλια και τα φυτώρια καρποφόρων δέντρων. Από δένδροκαλλιέργειες μόνο η ελαιοκαλλιέργεια είναι αναπτυσσόμενη.

Γεωργία : Ιδιαίτερα αναπτυσσόμενη στις πεδινές περιοχές και κυρίως στην εύφορη κοιλάδα του Σπερχειού. Οι εκτάσεις που καλλιεργούνται είναι 1.600.162 στρέμματα και κυρίως καλλιεργούνται σιτηρά, βρώσιμα όσπρια, κτηνοτροφικά όσπρια, καπνός και βαμβάκι. Από τις δένδρωδεις καλλιέργειες κυριαρχούν οι ελαιώνες, οι αμυγδαλιές, οι μηλιές, οι καρυδιές και οι καστανιές. Στον νομό υπάρχουν 5.530.000 ελαιόδεντρα και 70 ελαιοτριβεία. Η αμπελοκαλλιέργεια παρουσιάζει αύξηση τα τελευταία χρόνια, η ντομάτα για τη βιομηχανία καλλιεργείται στη περιοχή του Δομοκού όπου υπάρχουν αρκετές μονάδες επεξεργασίας της ντομάτας στη Ξυνιάδα Δομοκού και στο Περιβόλι Ξυνιάδας. Το κελυφωτό φιστίκι καλλιεργείται κυρίως στη Δυτική Φθιώτιδα και στις περιοχές του Μώλου και της Λοκρίδας. Η ποικιλία «Κελυφωτό Φιστίκι Μάκρης Φθιώτιδας» μάλιστα έχει χαρακτηριστεί Π.Ο.Π. από το 1955. Στην περιοχή του Δέλτα του Σπερχειού και κυρίως στην περιοχή της Ανθήλης και της Ροδίτσας κυριαρχεί η ρυζοκαλλιέργεια από το 1950 περίπου. Τα σιτηρά είναι όμως η πιο διαδεδομένη καλλιέργεια του νομού με κυρίως καλλιεργούμενο δημητριακό το σκληρό σιτάρι. Μια προσοδοφόρα παλιά καλλιέργεια στο νομό, ήταν και αυτή του καπνού. Όταν σταμάτησαν οι επιδοτήσεις για τη παραγωγή καπνού, η παραγωγή του μειώθηκε δραστικά. Το 2007 μόνο 937 στρέμματα καλλιεργήθηκαν με καπνά. Με τη βιολογική γεωργία πάλι ασχολούνται 573 βιοκαλλιεργητές με 37.309 στρέμματα. Από αυτά το 35.40% καλλιεργείται με ελιές ενώ το 31.77 με ζωοτροφές όπως μηδική και τριφύλλι.

Αλιεία: 435 αλιευτικά σκάφη παράκτιας αλιείας στα λιμάνια της Αγίας Μαρίας, της Στυλίδας, της Λάρυμνας, της Αγίας Τριάδας, των Καμένων Βούρλων και του Καραβόμυλου κυρίως, 34 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και ιχθυογενετικοί Σταθμοί, 816 απασχολούμενοι στη θαλάσσια αλιεία. Μέση ετήσια (Μ.Ε.) αλιευτική παραγωγή ψαριών 2.500 τόνους ενώ οστράκων είναι 700 τόνοι, κυρίως κυδώνια. Υπάρχουν επίσης, σύμφωνα με τις επίσημες άδειες, 12.000 ερασιτέχνες ψαράδες και 14 αλιευτικοί σύλλογοι. Στην Φθιώτιδα λειτουργούν 46 βιομηχανίες ιχθυοκαλλιέργειας οι περισσότερες εκ των οποίων στο κόλπο της Λάρυμνας και οστρακοκαλλιέργειας, οι περισσότερες εκ των οποίων βρίσκονται στον Μαλιακό κόλπο.

Όσον αφορά τη βιομηχανία υπάρχουν μικρά εργοστάσια ζυμαρικών, αλευρόμυλοι, ρυζόμυλοι, βαμβακοελαιουργεία και υφαντουργίες. Πιο αναπτυσσόμενη θεωρείται η οικοτεχνία αφού λειτουργούν πολλές βιοτεχνίες παραγωγής και επεξεργασίας προϊόντων. Το 54,3% των επιχειρήσεων του νομού ασχολούνται με το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή οχημάτων, το 14,5 % στις κατασκευές, στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια 13,3%. ([el.wikipedia.org/ WIKINOMOS_ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ](http://el.wikipedia.org/WIKINOMOS_ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ))

ιγ. Έργα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.

Έργα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε με δικαιούχο τον Δήμο Λαμίας οποία βρίσκονται σε εξέλιξη:

- Κυκλοφοριακές Ρυθμίσεις και κατασκευή ποδηλατοδρόμου με προϋπολογισμό 270.000 €.
- Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου πρώην Νοσοκομείου Λαμίας με προϋπολογισμό 260.000 €.
- Ηλεκτροφωτισμός κοινόχρηστων χώρων με τη χρήση φωτοβολταϊκών με προϋπολογισμό 100.00 €.
- Συντήρηση τειχών κάστρου Λαμίας με προϋπολογισμό 1.328.400 €.
- Κατασκευή νέου τροφοδοτικού αγωγού ύδρευσης από τις πηγές Γοργοποτάμου με προϋπολογισμό 9.777.600 €.
- Διευθέτηση του ΧΥΤΑ και επέκταση στη θέση «Νευρόπολη» με προϋπολογισμό 9.100.073 €.
- Βελτίωση προβολής πολιτιστικού και τουριστικού αποθέματος του Δήμου Λαμιέων με χρήση ΤΠΕ με προϋπολογισμό 234.305 €.
- Παρέμβαση σε δημοτικά κτήρια για βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας με προϋπολογισμό 217.504 €.
- Κατασκευή χώρου στάθμευσης με προϋπολογισμό 145.279 €.
- Αισθητική αναβάθμιση λόφου Μιχαήλ και Γαβριήλ με προϋπολογισμό 319.844 €.
- Πεζοδρόμηση οδού Αποστόλου Κουνούπι με προϋπολογισμό 40.907 €.
- Κατασκευή τμήματος οδού Καζαντζίδη με προϋπολογισμό 138.607 €.
- Κοινοτικό Κέντρο Ιστορικής Ενημέρωσης Θερμοπυλών με προϋπολογισμό 2.050.000€.
- Επέκταση βιολογικού καθαρισμού με προϋπολογισμό 651.649 €.
- Ενιαίο Σχολικό συγκρότημα Γυμνασίου – Λυκείου Λαμίας με προϋπολογισμό 5.223.660 €.
- Βελτίωση δρόμου Ν.Ε.Ο σε διάφορα κομμάτια. (Πέταλο Μαλιακού) σε συνεργασία με την Περιφέρεια Στερεά Ελλάδας και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας.(www.steraellada/e:/EDA-ENTETAGMENA-EPGA-DIKAIΟΥΧΟΙ)

Σε αυτό το σημείο δεν θα πρέπει να παραλειφθεί να μνημονευθούν κάποια από τα σημαντικότερα έργα που έχουν γίνει στην πόλη της Λαμίας κατά το παρελθόν, όπως η κατασκευή του Νέου Γενικού Νοσοκομείου Λαμίας, το ήδη κατασκευασμένο τμήμα της Ν.Ε.Ο., το κλειστό γυμναστήριο, την πεζοδρόμηση του κέντρου της πόλης και την κατασκευή ποδηλατοδρόμων στο νότιο τμήμα της πόλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΕΜΠΕΙΡΙΚΟ ΜΕΡΟΣ- ΈΡΕΥΝΑ

1. Εισαγωγή

Από την προηγούμενη ανάλυση κατέστη θεωρητικά σαφές ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την κοινωνική περιβαλλοντολογική και οικονομική ζωή των τοπικών κοινωνιών και πόλεων.

Μία από αυτές τις πόλεις είναι και η Λαμία, στην οποία υπάρχει αξιοσημείωτη παρουσία των ΕΔ, κυρίως από πλευράς στρατού ξηράς και λιγότερο της πολεμικής αεροπορίας.

Με δεδομένο λοιπόν ότι η εγκατάσταση και λειτουργία στρατοπέδων σε μια περιοχή, συντελεί στην ανάπτυξη του εμπορίου και της αγοράς, ενισχύοντας την απασχόληση και προσελκύοντας νέα επιχειρηματικά κεφάλαια, αυτό αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης των πόλεων, ιδιαίτερα για τις ακριτικές και παραμεθόριες περιοχές.

Για τον σκοπό αυτό πραγματοποιείται έρευνα σε ένα δείγμα των κατοίκων καθώς και των στρατιωτικών και των μελών των οικογενειών τους που υπηρετούν ή έχουν στο παρελθόν υπηρετήσει στη συγκεκριμένη πόλη, για την εξέταση του κατά πόσο η δραστηριότητα των Ε.Δ συμβάλει στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και ευημερία της Λαμίας και η επισήμανση των προοπτικών αυτής της ανάπτυξης στην ενίσχυση της περιφέρειας γενικότερα.

2. Μεθοδολογία της έρευνας (Κατάρτιση ερωτηματολογίου - Περιγραφή δείγματος - Πιλοτική εφαρμογή – Δειγματοληψία - Συγκέντρωση ερωτηματολογίων)

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των αποτελεσμάτων ήταν το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο κλειστού τύπου με 51 ερωτήσεις (Παράρτημα Δ, παρουσίαση ερωτηματολογίου) Με βάση τους στόχους της έρευνας και έπειτα από βιβλιογραφική ανασκόπηση, συντάχθηκε ερωτηματολόγιο.

Πριν τη αποστολή των ερωτηματολογίων υπήρξε πιλοτική αποστολή σε 5 άτομα, οι οποίοι ανέλαβαν να διαβάσουν το ερωτηματολόγιο, να παραθέσουν τις όποιες παρατηρήσεις τους με σκοπό τη βελτίωσή του και την καλύτερη προσέγγιση μέσω αυτού των ερωτώμενων. Οι παρατηρήσεις που προέκυψαν ενσωματώθηκαν στο σύνολο των ερωτήσεων αλλά και στη μορφοποίηση του ερωτηματολογίου και καθορίστηκε έτσι η τελική μορφή του.

Μετά την έγκριση της επιβλέπουσας καθηγήτριας και των υπόλοιπων μελών που απαρτίζουν την επιτροπή, μοιράστηκε στο δείγμα.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος, δηλαδή το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, τη σχέση των ερωτώμενων με την περιοχή της Λαμίας, και το βαθμό ή/και ιδιότητα των ερωτώμενων, εφόσον έχουν σχέση άμεση ή έμμεση με τις Ένοπλες Δυνάμεις. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει ειδικές ερωτήσεις που αφορούν τις απόψεις τους τον τρόπο ζωής του στρατιωτικού (με όποια ιδιότητα φέρει αυτός) ή και της οικογένειάς του στην περιοχή της Λαμίας όπως και τις απόψεις των επιχειρηματιών/επαγγελματιών της περιοχής, σχετικά με στάσεις και αντιλήψεις τους περί της εν γένει στρατιωτικής ζωής και κουλτούρας που παρατηρείται και καλλιεργείται στην περιοχή. Κάθε ερώτηση στο β' μέρος αποτελείται από μεταβλητές, αποτυπωμένες σύμφωνα με την πενταβάθμια κλίμακα Likert.

Για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας δημιουργήθηκε και απεστάλη σε ηλεκτρονική μορφή ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελείται από δύο μέρη. Κάθε μέρος περιλαμβάνει έναν αριθμό υποερωτημάτων. Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε ηλεκτρονικά σε 154 άτομα, τον Ιούλιο του 2018.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο ερωτήσεις κάθε μια από τις οποίες εμπεριέχει έναν αριθμό υποερωτημάτων. Στο πρώτο ερώτημα κλήθηκαν να απαντήσουν οι στρατιωτικοί και τα μέλη οικογενείας τους, ενώ στη δεύτερο κλήθηκαν να απαντήσουν οι μόνιμοι κάτοικοι της πόλης πλέον των στρατιωτικών.

Οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν πρώτα τα δημογραφικά τους στοιχεία όπως φύλο, ηλικία, απασχόληση, αν είναι μόνιμοι κάτοικοι του νομού Φθιώτιδας, αν είναι στρατιωτικοί που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στο παρελθόν στη Λαμία και τέλος εάν είναι μέλη οικογενειών στρατιωτικών.

3. Συλλογή και επεξεργασία ερωτηματολογίων

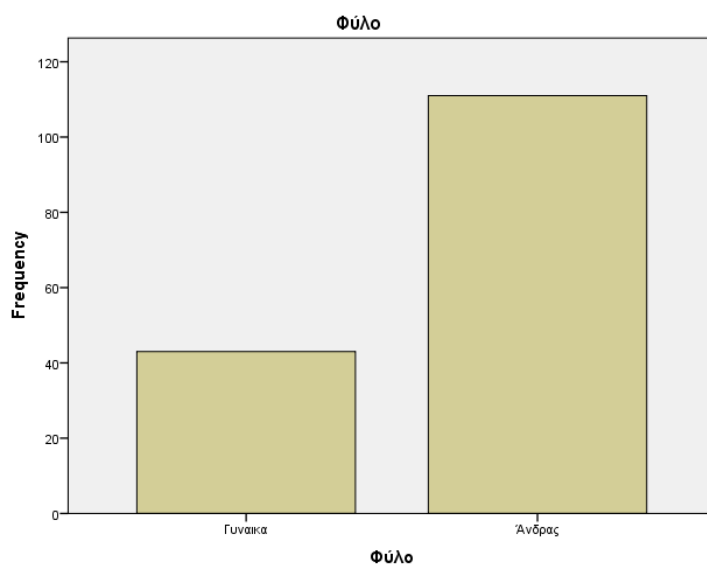
Η συλλογή των ερωτηματολογίων ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2018 και ολοκληρώθηκε τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Ομάδα στόχος ήταν πολίτες συσχετιζόμενοι με την πόλη της Λαμίας, είτε ως κάτοικοι, επιχειρηματίες κτλ είτε ως συνάδερφοι στρατιωτικοί υπηρετούντες στην περιοχή. Συνολικά συμπληρώθηκαν 154 ερωτηματολόγια, τα οποία απαντήθηκαν από τους ερωτώντες, χωρίς να υπάρξει η παρέμβαση του ερευνητή για να μην εμφανιστεί μεροληψία και ταυτόχρονα να διατηρηθεί η ανωνυμία του κάθε ερωτώμενου. Η διαδικασία της διανομής αλλά και της συλλογής των ερωτηματολογίων ήταν σχετικά εύκολη, καθώς η διαδικασία ήταν ηλεκτρονική και επιπλέον δεν υπήρχε αρνητισμός εκ μέρους των ερωτηθέντων για βοήθεια στην έρευνα. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να συλλεχθούν όλα τα ερωτηματολόγια, δηλαδή υπήρχε ποσοστό ανταπόκρισης (response rate) 100 %. Κατά το στάδιο της επεξεργασίας, έγινε αρχικά έλεγχος όλων των ερωτηματολογίων για την ύπαρξη τυχόν παραλήψεων σε κάποιες από τις ερωτήσεις, ενώ ακολούθησε η κωδικοποίηση των μεταβλητών και η εισαγωγή τους στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS 23, από το οποίο προέκυψαν οι κατανομές συχνοτήτων και οι συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΑΥΤΩΝ

1. Δημογραφικά στοιχεία

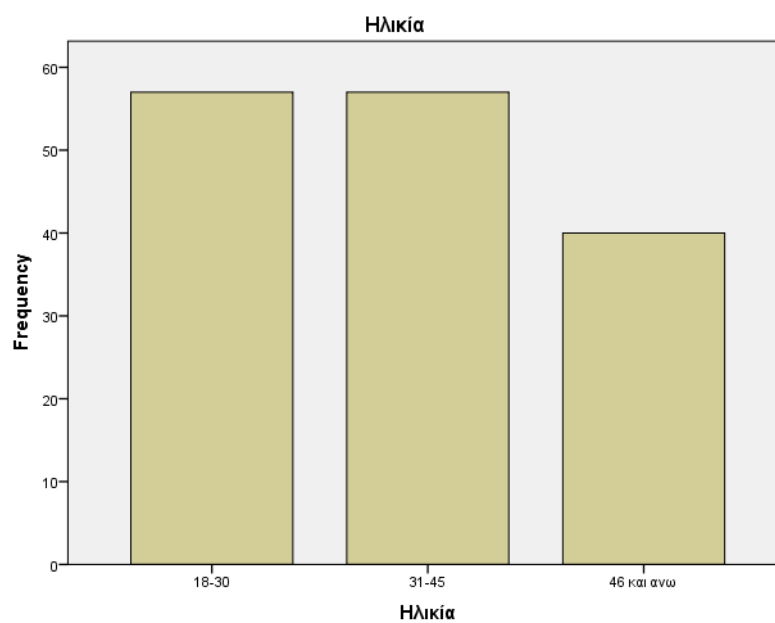
Στην έρευνα συμμετείχαν 111 άντρες που αποτελούν το 72,1% του δείγματος και 43 γυναίκες που αποτελούν το 27,9% του δείγματος.

		Συχνότητα	Ποσοστό %
Τιμή	Γυναίκα	43	27,9
	Άνδρας	111	72,1
	Σύνολο	154	100,0

Όσον αφορά την ηλικιακή τους κατηγοριοποίηση, προέκυψε ότι 57 ερωτώμενοι ανήκουν στην ομάδα 18-30 ετών δηλαδή το 37%, 57 ερωτώμενοι έχουν ηλικία από 31-45 ήτοι 37%, ενώ τέλος άνω των 46 ετών είναι 40 ερωτώμενοι δηλαδή 40%.

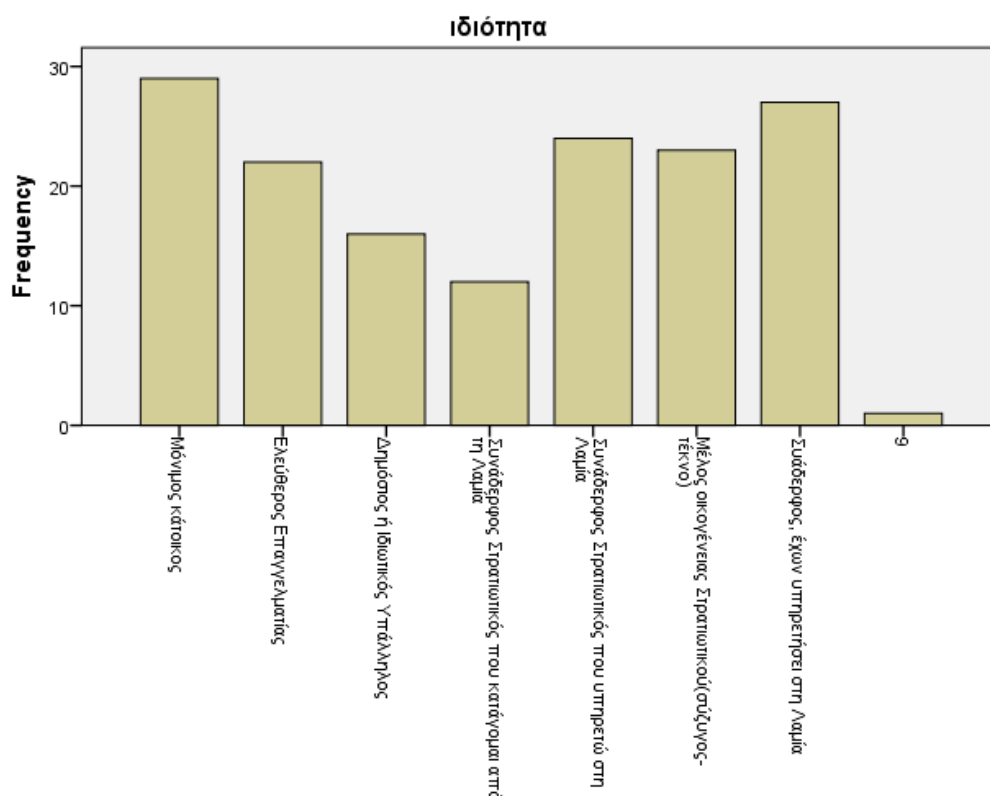
ΗΛΙΚΙΑ			
		Συχνότητα	Ποσοστό%
Τιμή	18-30	57	37,0
	31-45	57	37,0
	46 και άνω	40	26,0
	Σύνολο	154	100,0

Όσον αφορά την τωρινή τους ιδιότητα, σε σχέση με την περιοχή της Λαμίας κατάσταση, 29 άτομα ή το 18,8% του δείγματος είναι μόνιμοι κάτοικοι/Δημότες της πόλης της Λαμίας, 14,3% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες ή επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην πόλη και το 10,4% είναι Δημόσιοι ή και Ιδιωτικοί υπάλληλοι σε Υπηρεσίες και φορείς εκτός του Στρατού. Επίσης, το 7,8% των ερωτώμενων είναι συνάδερφοι Στρατιωτικοί με καταγωγή από την ευρύτερη περιοχή, το 15,6% δήλωσαν ότι είναι συνάδερφοι Στρατιωτικοί που υπηρετούν σε μονάδες της Λαμίας, το 14,9% είναι μέλη οικογενειών (σύζυγος ή και τέκνο) Συναδέρφων με καταγωγή ή υπηρετούντες στην Λαμία και, τέλος, το 17,5% (αντιστοιχεί σε 27 άτομα) δήλωσαν ότι είναι Συνάδερφοι, έχοντες υπηρετήσει στο παρελθόν σε μονάδες της περιοχής της Λαμίας.

Ιδιότητα

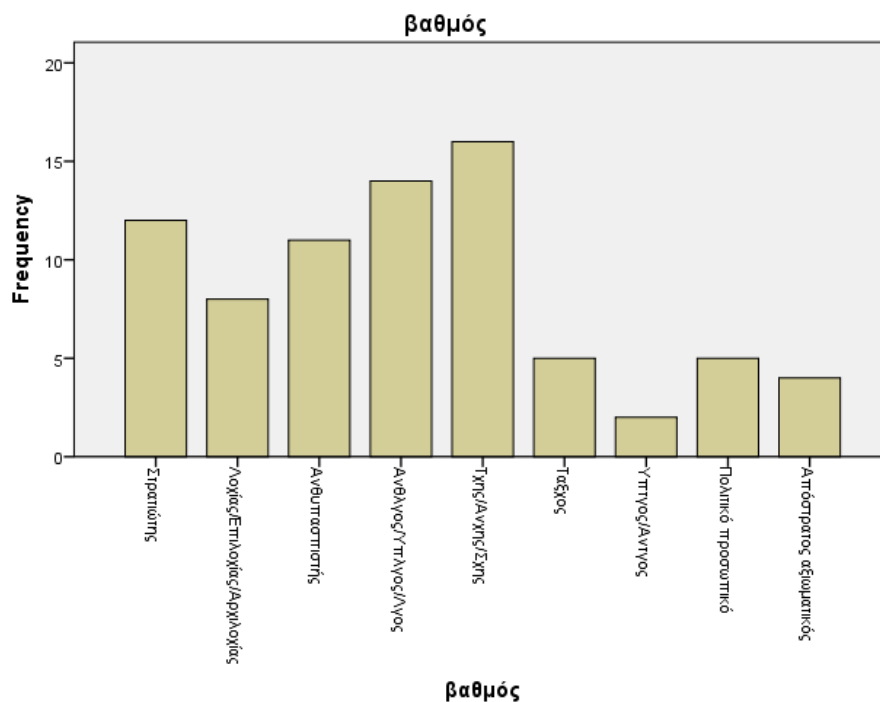
		Συχνότητα	Ποσοστό %
Τιμή	Μόνιμος κάτοικος	29	18,8
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	22	14,3
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	16	10,4
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	12	7,8
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	24	15,6
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζυγος-τέκνο)	23	14,9
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	27	17,5
	-	1	0,6
	Σύνολο	154	100,0

Οι Συνάδερφοι-Στρατιωτικοί που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα, ρωτήθηκαν για το βαθμό τους ώστε να υπάρχει και αποτύπωση των στελεχών και του δυναμικού της περιοχής, και η ποσόστωση ήταν, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, ως εξής: 12 άτομα ή 7,8% του δείγματος ήταν ή και είναι στην Λαμία στρατιώτες, εκπληρώνοντας την στρατιωτική τους θητεία, 5,2% φέρουν το βαθμό του Λοχία ή Επιλοχία ή Αρχιλοχία, 7,1% φέρουν το βαθμό του Ανθυποασπιστή. Επιπρόσθετα, στην αποτύπωση των Αξιωματικών, οι δηλώνοντες Ανθυπολοχαγοί-Υπολοχαγοί-Λοχαγοί αποτελούν το 9,1% % του δείγματος, αντίστοιχα οι Ταγματάρχες-Αντισυνταγματάρχες-Συνταγματάρχες είναι το 10,4% των αποκριθέντων, οι Ταξίαρχοι είναι το 3,2% ενώ στα ανώτατα αξιώματα της Στρατιωτικής Ιεραρχίας ήτοι Υποστράτηγοι ή και Αντιστράτηγοι, ανήκει το 1,3%, μόλις 2 άτομα. Κλείνοντας την κατανομή του δείγματος, Απόστρατοι είναι το 2.6% και πολιτικό προσωπικό του ΕΣ αποτελεί το 3,2%.

Βαθμός		Συχνότητα	Ποσοστό %
Τιμή	Στρατιώτης	12	7,8
	Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	8	5,2

Ανθυπασπιστής	11	7,1
Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	14	9,1
Τχης/Ανχης/Σχης	16	10,4
Ταξχος	5	3,2
Υπτγος/Αντγος	2	1,3
Πολιτικό προσωπικό	5	3,2
Απόστρατος αξιωματικός	4	2,6
Έφεδρος αξιωματικός	0	0
Σύνολο	77	50,0
Μη αποκρινόμενοι, καθώς δεν ανήκουν στον ΕΣ	77	50,0
Σύνολο	154	100,0

2. Ειδικές ερωτήσεις

Στη συνέχεια παρουσιάζονται και αναλύονται οι απόψεις των ερωτώμενων σε θέματα που αφορούν δύο ειδών ερωτήσεις. Η πρώτη κατηγορία αφορά στην καθημερινότητα ενός στρατιωτικού και της οικογένειάς του, στις καταναλωτικές του συνήθειες και στη συμπεριφορά του σε θέματα που αφορούν εκπαίδευση, περίθαλψη, πεπιοθήσεις και εκτιμήσεις σχετικά με την αντιμετώπιση τρίτων απέναντί τους. Η

δεύτερη κατηγορία αφορά τους τοπικούς επιχειρηματίες και επαγγελματίες γενικότερα και στις στάσεις και γνώμες τους σχετικά με τους στρατιωτικούς που υπηρετούν/υπηρέτησαν στην περιοχή τους, ως καταναλωτές και ως κατοίκους στην περιοχή, υιοθετώντας όλα τα χαρακτηριστικά του κατοίκου, ή όχι, ή και σε πιο βαθμό. Συγκεκριμένα, στους παρακάτω πίνακες ακολουθεί ποσοστιαία ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων στις ειδικότερες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, παρουσιάζοντας τις απόψεις του δείγματος πάνω στα παραπάνω διάφορα θέματα που αφορούν στην έρευνα, όπως αναλυτικά διαφαίνεται παρακάτω.

Α΄ άξονας – Ερωτήσεις που αφορούν άτομα σχετικά με τον Ε.Σ. (ποσοστό 60,4% του δείγματος)		Καθόλου %	Λίγο %	Μέτρια %	Αρκετά %	Πάρα πολύ %
1	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω στο Στρατιωτικό Πρατήριο της Λαμίας	13,6	17,5	13,6	13,6	1,9
2	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω σε μεγάλα Super Market της περιοχής	1,9	8,4	14,3	21,4	13,6
3	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω σε τοπικά Mini Markets της γειτονιάς μου	4,5	31,2	14,9	6,5	3,2
4	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω στις λαϊκές αγορές της πόλης	8,4	12,3	11,7	20,1	7,8
5	Γνωρίζω τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα της περιοχής (ελιές, λάδι, τραχανάς, λουκούμια, κεράσια, κουραμπιέδες κτλ) και τα έχω εντάξει στα είδη διατροφής μου	1,9	11,0	9,1	22,7	15,6
6	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ στην μονάδα που υπηρετώ (ΚΨΜ)	14,3	26,6	5,2	7,1	5,2
7	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Φρουράς Λαμίας	9,7	14,3	14,3	20,8	1,3
8	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ σε εστιατόρια και καφέ της περιοχής	1,3	6,5	16,2	22,7	13,0
9	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό σπανίως σε έξοδο, καθώς είναι ακριβά /δε με καλύπτει η ποιότητα/εξυπηρέτηση	20,8	12,3	19,5	7,1	,6
10	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ στο Ιατρείο της μονάδας μου	14,3	15,6	9,7	13,6	7,1

11	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ στο Γενικό Νοσοκομείο Λαμίας	6,5	19,5	15,6	14,9	3,9
12	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε Περιφερειακό Στρατιωτικό Νοσοκομείο (Λάρισας, 401 ΓΣΝΑ)	6,5	14,3	11,0	14,3	7,1
13	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε εξωτερικούς Ιδιώτες Ιατρούς της Λαμίας	11,0	16,9	13,0	14,3	2,6
14	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε Συναδέρφους Στρατιωτικούς Ιατρούς	3,2	13,0	9,7	22,1	9,1
15	Για την επιπλέον ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών μου ή/και δικιά μου επιπλέον επιμόρφωση, επιλέγω τοπικά φροντιστήρια της Λαμίας	3,9	9,7	9,7	18,2	16,2
16	Για την επιπλέον ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών μου ή/και δικιά μου επιπλέον επιμόρφωση, επιλέγω να κάνω ιδιαίτερα μαθήματα με συστημένο καθηγητή, καθώς δεν γνωρίζω την αποτελεσματικότητα των τοπικών φροντιστηρίων	14,3	21,4	6,5	11,0	4,5
17	Αν υπήρχε η δυνατότητα, θα διέμενα σε Στρατιωτικά Οικήματα της Μονάδας	7,8	9,7	5,2	13,6	20,8
18	Προτιμώ να διαμένω σε ενοικιαζόμενο σπίτι	13,0	9,1	9,1	9,1	12,3
19	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω τοπικές παραλίες ή και τουριστικούς προορισμούς της περιοχής της Λαμίας	8,4	22,7	9,1	13,0	5,8
20	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω να επισκεφτώ τα ΚΑΑΥ ή να διαμείνω σε ξενώνες της Υπηρεσίας ανά την Ελλάδα	5,8	16,2	14,9	11,0	9,1
21	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω άλλους προορισμούς στο εσωτερικό ή και στο εξωτερικό	1,9	14,9	13,0	18,2	11,0
22	Σε μεγάλα-για εμένα-έξοδα (πχ αγορά αυτοκινήτου, σέρβις, αγορά επίπλων, οικοσυσκευής κτλ) εμπιστεύομαι την τοπική αγορά	6,5	8,4	10,4	18,8	13,0
23	Σε μείζονα θέματα που πιθανόν προκύψουν (νομικά, τραπεζικά, θέματα διευθέτησης κτλ), εμπιστεύομαι να απευθυνθώ ειδικό δικηγόρο,	7,8	9,1	12,3	14,9	13,0

	συμβολαιογράφο κτλ της περιοχής					
24	Είμαι πρόθυμος να δοκιμάσω μία υπηρεσία την οποία δεν γνωρίζω, αλλά μου προτείνει μόνιμος κάτοικος της περιοχής	3,2	7,8	10,4	16,9	22,1
25	Είμαι ευχαριστημένος από την Αστυνομία της περιοχής	2,6	11,0	12,3	24,0	10,4
26	Ως ένστολο, οι τοπικοί φορείς και κάτοικοι με αντιμετωπίζουν με σεβασμό	1,3	7,1	13,0	26,6	9,7
27	Ως ένστολο, οι τοπικοί φορείς και κάτοικοι με αντιμετωπίζουν ως έναν περαστικό καταναλωτή	9,7	16,9	17,5	7,8	4,5
28	Επέλεξα να υπηρετήσω σε μονάδα της φρουράς της Λαμίας λόγω της γεωγραφικής τοποθέτησης (Πρωτεύουσα Νομού, Πρωτεύουσα Περιφέρειας, κεντρική πόλη της Ελλάδας)	17,5	9,1	11,0	5,8	14,9
29	Επέλεξα μονάδα της φρουράς της Λαμίας να υπηρετήσω λόγω οικονομικών και προσωπικών συμφερόντων μου	18,8	6,5	9,7	10,4	13,0
30	Δεν επέλεξα μονάδα της φρουράς της Λαμίας προσωπικά αλλά την επέλεξε η Υπηρεσία	15,6	5,8	4,5	4,5	27,3
31	Αν θα υπήρχε η δυνατότητα από την Υπηρεσία, θα επιθυμούσα να ξανά-υπηρετήσω σε μονάδα της φρουράς της Λαμίας	3,9	9,1	14,3	16,2	14,9

Όπως διαφαίνεται και στην αποτύπωση των ποσοστών παραπάνω, υπάρχουν σημαντικά ευρήματα ως προς τις συνήθειες και τις τάσεις των υπηρετούντων στο ΕΣ στην περιοχή, των οικογενειών αυτών αλλά και όσων υπηρέτησαν στο παρελθόν, είτε κατάγονται είτε όχι από τη Λαμία.

Αναλυτικότερα, ως προς τις καθημερινές ανάγκες του νοικοκυριού, τα καθημερινά ψώνια γίνονται σε μικρό ποσοστό στο Στρατιωτικό Πρατήριο της Λαμίας καθώς από το 60,4% του δείγματος που έπρεπε να συμπληρώσει τις αντίστοιχες ερωτήσεις, το 44,7% δήλωσε αθροιστικά ότι από «καθόλου έως και μέτρια» επιλέγει το Στρατιωτικό πρατήριο. Ένα 35% ήτοι παραπάνω από τους μισούς δήλωσε ότι ψωνίζει «αρκετά έως πάρα πολύ» σε μεγάλα Super Market της περιοχής, σε αντίθεση με τα τοπικά Mini Markets της γειτονιάς, τα οποία τα εμπιστεύεται «λίγο έως μέτρια» πάνω από το 45% των απαντηθέντων. Είναι αξιοσημείωτο ότι τις λαϊκές αγορές της πόλης τις προτιμά «αρκετά» ένας στους τέσσερις ήτοι 20,1% του συγκεκριμένου δείγματος (60,4%). Γνωρίζουν, παρόλα τα «αυτά όλα τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα

της περιοχής (ελιές, λάδι, τραχανάς, λουκούμια, κεράσια, κουραμπιέδες κτλ) και τα έχει εντάξει στα είδη διατροφής του το 38,3% του δείγματος ήτοι 4 στους 6 «αρκετά έως πάρα πολύ», κάτι το οποίο είναι σημαντικό για την τοπική ανάπτυξη της περιοχής και ειδικότερα της μικρής επιχείρησης ή και τους μικρούς επιχειρηματίες.

Σε ό,τι αφορά την κάλυψη αναγκών όπως φαγητό, καφέ κτλ, στην μονάδα που υπηρετεί και συγκεκριμένα στο (ΚΨΜ) δεν προκύπτει ότι πηγαίνουν, καθώς το 40,9% δήλωσε ότι το επιθυμεί «καθόλου έως λίγο». Αντίθετα, πιο μεγάλη προτίμηση υπάρχει στη Λέσχη Αξιωματικών της Φρουράς Λαμίας αφού εκεί δηλώνουν οι 5 από τους 6 στατιστικά ότι από «μέτρια έως αρκετά» πηγαίνουν. Το μεγαλύτερο ποσοστό των σχετιζόμενων με τις Ένοπλες Δυνάμεις στη Λαμία προτιμά τα εστιατόρια και καφέ της περιοχής «αρκετά έως πάρα πολύ» (άνω του 50%), και δεν θεωρούν ότι είναι ακριβά ή ότι δεν τους καλύπτει η ποιότητα/εξυπηρέτηση, μιας και το αυτό δήλωσε μόνο το 7,7% των ερωτηθέντων.

Σε ό,τι αφορά την ιατρική τους περίθαλψη, σε περίπτωση ασθένειας, δεν επιλέγουν να απευθυνθούν στο Ιατρείο της μονάδας τους, καθώς οι μισοί σχεδόν (το 29,9% του 60,4%) απάντησαν ότι το επιλέγουν «καθόλου έως λίγο». Απευθύνονται στο Γενικό Νοσοκομείο Λαμίας σε ποσοστό περίπου 5 στους 6, ίσως λόγω εγγύτητας καθώς είναι εντός της πόλης, και όχι τόσο σε Περιφερειακό Στρατιωτικό Νοσοκομείο όπως αυτό της Λάρισας ή και της Αθήνας-401 ΓΣΝΑ. Το παραπάνω καταδεικνύει το ποσοστό που δήλωσε ότι «λίγο έως αρκετά» θα πήγαινε εκεί σε ποσοστό 22%. Επίσης, εντύπωση αποτελεί το γεγονός ότι δεν φαίνεται πως προτιμούν τους εξωτερικούς Ιδιώτες Ιατρούς της Λαμίας, αφού θα πήγαινε το 40,9% από «καθόλου έως μέτρια», προφανώς επειδή η απάντηση στο να απευθυνθούν σε Συναδέρφους Στρατιωτικούς Ιατρούς συγκέντρωσε μεγάλο ποσοστό της τάξης του 31,2% «αρκετά έως πάρα πολύ».

Για την επιπλέον ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών τους ή/και δικιά τους επιπλέον επιμόρφωση, επιλέγουν σε ποσοστό 34,4% «αρκετά έως πάρα πολύ» τα τοπικά φροντιστήρια της Λαμίας, και δεν ισχύει ότι δεν γνωρίζουν την αποτελεσματικότητα των τοπικών φροντιστηρίων, αφού το δήλωσε μόνο 1 στους 6.

Αν υπήρχε η δυνατότητα, θα διέμενε σε Στρατιωτικά Οικήματα της Μονάδας με επιθυμία «αρκετά έως πάρα πολύ» η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (38,3%), αναδεικνύοντας την οικονομική κρίση από τη μία, αλλά και την έλλειψη οικημάτων Στρατιωτικών στη περιοχή. Αναμενόμενο είναι να δηλώνει ότι δεν προτιμά τη διαμονή σε ενοικιαζόμενο σπίτι ένα ποσοστό της τάξης περίπου του 40%.

Σε περιόδους διακοπών, δεν επιλέγονται οι τοπικές παραλίες ή και οι τουριστικοί προορισμοί της περιοχής της Λαμίας μιας και το 31,1% δήλωσε από «καθόλου έως λίγο», αντίθετα τα ΚΑΑΥ ή και η διαμονή σε ξενώνες της Υπηρεσίας ανά την Ελλάδα επιλέγονται κατά 42,1% από «λίγο έως αρκετά», ενώ κατά βάση επικρατεί η προτίμηση για άλλους προορισμούς στο εσωτερικό ή και στο εξωτερικό, με ένα ποσοστό 46,1% να το δηλώνει ως επιθυμία «αρκετά έως πάρα πολύ».

Σε μεγάλα έξοδα (πχ αγορά αυτοκινήτου, σέρβις, αγορά επίπλων, οικοσυσσκευής κτλ) υπάρχει μεγάλη εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά σε ποσοστό 31,8% «αρκετά έως πάρα πολύ», όπως και το ίδιο για μείζονα θέματα που πιθανόν προκύψουν (νομικά, τραπεζικά, θέματα διευθέτησης κτλ), υπάρχει εμπιστοσύνη της τάξης του 27,9% «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ειδικό δικηγόρο, συμβολαιογράφο κτλ της περιοχής, δείχνοντας ότι είναι πρόθυμοι σε ποσοστό 39% από «αρκετά έως πάρα πολύ» να δοκιμάσουν μία υπηρεσία την οποία δεν γνωρίζουν, αλλά προτείνεται από μόνιμους κάτοικους της περιοχής.

Η Αστυνόμευση της περιοχής εμπνέει εμπιστοσύνη «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ποσοστό 34,4%, και γενικότερα επικρατεί η πεποίθηση ότι ως ένστολοι, αντιμετωπίζονται κατά 34,4% «αρκετά έως πάρα πολύ» από τους τοπικούς φορείς και κατοίκους με σεβασμό, μη θεωρώντας τους ως περαστικούς καταναλωτές, αφού το 44,1% δεν το θεωρεί – εισπράττει αυτό «καθόλου έως λίγο».

Ενδιαφέρον έχει ο τρόπος τοποθέτησής τους σε μονάδες της Φρουράς της Λαμίας, μιας και το 17,5% δεν επέλεξε «καθόλου» την περιοχή λόγω της γεωγραφικής τοποθέτησης (Πρωτεύουσα Νομού, Πρωτεύουσα Περιφέρειας, κεντρική πόλη της Ελλάδας) και το 18,8% δε είχε «καθόλου» οικονομικά και προσωπικά συμφέροντα ώστε να υπηρετήσει στην εν λόγω περιοχή. Η περιοχή υπηρεσίας επιλέχθηκε με βάση τις ανάγκες της Υπηρεσίας «πάρα πολύ» σε ποσοστό 27,3%, εν προκειμένω όμως, εντυπωσιακό είναι ότι παρόλο που δεν την διάλεξαν οι υπηρετούντες, σε ενδεχόμενη επόμενη δυνατότητα μετάθεσης στην ίδια περιοχή ή και προτίμηση της ίδιας περιοχής, το 31,1% δήλωσε ότι «πάρα πολύ» θα επιθυμούσε να ξανά-υπηρετήσει σε μονάδα της φρουράς της Λαμίας. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει τη φυσιογνωμία της πόλης, την πολιτιστική της κληρονομιά και το γεγονός ότι η ιστορία της, η κουλτούρα της, οι υπηρεσίες που προσφέρει, είναι ικανές να αλλάξουν γνώμη σε κάποιον που δεν γνώριζε και είχε αδιάφορη επιθυμία για τοποθέτηση στην περιοχή, σε έναν μελλοντικό επόμενο κάτοικό της, ως ξανα-υπηρετούντα.

Ακολουθεί η περιγραφική στατιστική σε κατανομή συχνοτήτων του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου, που απευθύνεται σε μη απασχολούμενους τον ΕΣ αλλά διαμένοντες στη Λαμία:

Β' άξονας- Ερωτήσεις που αφορούν σε μη σχετιζόμενους με τον Ε.Σ. (39,6% του δείγματος)		Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Μέτρια (3)	Αρκετά (4)	Πάρα πολύ (5)
1	Θεωρώ ότι ο Στρατιωτικός-ως καταναλωτής-συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας της περιοχής	0	1,3	13,6	17,5	19,5

2	Θεωρώ ότι ο Στρατιωτικός -ως εν δυνάμει δεχόμενος τουριστικές υπηρεσίες - συμβάλλει στην τουριστική προβολή του τόπου μου και της πολιτιστικής κληρονομιάς του	1,3	9,1	13,6	14,3	13,6
3	Εμπιστεύομαι έναν Στρατιωτικό ως πελάτη καθώς θεωρώ ότι θα είναι πιο συνεπής -λόγω επαγγέλματος- στις πληρωμές του	0	1,3	4,5	20,8	25,3
4	Εμπιστεύομαι έναν Στρατιωτικό ως πελάτη καθώς θεωρώ ότι αν δεν είναι συνεπής στις πληρωμές του, μπορώ πιο εύκολα να διεκδικήσω το δίκιο μου μέσω της Υπηρεσίας του	1,3	9,7	11,7	14,3	14,9
5	Οι Υπηρετούντες στη Φρουρά της Λαμίας (και οι οικογένειες αυτών) προτιμούν τα τοπικά προϊόντα της περιοχής μας, παρά τα ίδια είδη από διεθνείς μεγάλες εταιρίες	0	5,2	17,5	18,8	9,7
6	Οι Υπηρετούντες στη Φρουρά της Λαμίας (και οι οικογένειες αυτών) προτιμούν στις εξόδους τους τα τοπικά εστιατόρια και καφέ, ενισχύοντας έτσι οικονομικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις	0	0	6,5	29,2	16,2
7	Οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή εμπιστεύονται την αγορά μας και τους επιχειρηματίες μας	0	2,6	9,1	22,1	18,2
8	Οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή πιστεύω ότι ακολουθούν τους ρυθμούς της πόλης και τη νοοτροπία της	0	3,9	9,1	20,1	18,8
9	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό καθώς θα είχα σταθερό εισόδημα κάθε μήνα	0,6	4,5	1,9	12,3	32,5
10	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό λόγω ασφάλειας που νιώθω από το επάγγελμά του	1,3	6,5	3,9	11,0	29,2
11	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, δεν θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό, καθώς θα ήταν μόνο για 1 ή 2 (κατά μέσο όρο) χρόνια	27,9	7,1	3,2	5,8	7,8
12	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, τους αποδέχομαι ως ισότιμα μέλη της παρέας	0,6	1,9	5,8	16,9	26,6
13	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, δεν τους δίνω και πολύ σημασία καθώς τους θεωρώ	33,8	7,8	0,6	3,9	5,8

	“περαστικούς” από την πόλη μου					
14	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, επιδιώκω να αποκτήσω φιλικές σχέσεις μαζί τους καθώς τους θεωρώ ότι εκτελούν λειτούργημα στην πόλη μου	2,6	5,2	14,3	14,9	14,9
15	Συμφωνώ με την ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, καθώς συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξή της	0	1,9	7,8	20,1	21,4
16	Συμφωνώ με την ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, καθώς συμβάλει στην αντιμετώπιση οποιασδήποτε φυσικής καταστροφής τυχόν συμβεί (φωτιά, πλημμύρα, σεισμό κτλ)	0	0	3,9	13,6	33,1
17	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε οικονομικά τα εισοδήματα των επαγγελματιών της.	0	4,5	11,7	18,8	15,6
18	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε την αίσθηση της ασφάλειας που έχω ως κάτοικος της περιοχής	1,9	6,5	15,6	13,6	12,3
19	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε την εκπροσώπηση της πόλης μου στα στρατιωτικά και κοινωνικο-οικονομικά δρώμενα	2,6	13,0	14,3	8,4	13,0
20	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε το εθνικό μου φρόνημα ως Έλληνας πολίτης	7,1	4,5	11,7	17,5	11,0

Στις ερωτήσεις του Β' άξονα κλήθηκαν οι μη στρατιωτικοί (αντιστοιχούν στο 39,6% του δείγματος της έρευνας) να απαντήσουν και να δηλώσουν τις στάσεις τους απέναντι στην ενεργό στρατιωτική άτυπη κοινότητα που υπάρχει κυλιόμενα στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή τους. Έτσι, προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Ο Στρατιωτικός-ως καταναλωτής-συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας της περιοχής «σε ποσοστό 37% «αρκετά έως πάρα πολύ» και ως -εν δυνάμει- δεχόμενος τουριστικές υπηρεσίες συμβάλλει στην τουριστική προβολή του τόπου και της πολιτιστικής κληρονομιάς του «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ποσοστό 27,9%.

Οι τοπικοί επιχειρηματίες και επαγγελματίες εμπιστεύονται έναν Στρατιωτικό ως πελάτη καθώς θεωρούν σε πολύ μεγάλο ποσοστό της τάξης του 46,1% ότι «αρκετά έως πάρα πολύ» ότι θα είναι πιο συνεπής -λόγω επαγγέλματος- στις πληρωμές του

και θα μπορούν «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ποσοστό 29,2% αν δεν είναι συνεπής στις πληρωμές του, να διεκδικήσουν το δίκιο τους μέσω της Υπηρεσίας τους δηλαδή μέσω του Στρατού.

Οι ντόπιοι θεωρούν ότι το 36,3% των υπηρετούντων στη Φρουρά της Λαμίας (και οι οικογένειες αυτών) «μέτρια έως αρκετά» προτιμούν τα τοπικά προϊόντα της περιοχής, παρά τα ίδια είδη από διεθνείς μεγάλες εταιρίες, ότι σε ποσοστό 45,4% «αρκετά έως πάρα πολύ» προτιμούν στις εξόδους τους τα τοπικά εστιατόρια και καφέ, ενισχύοντας έτσι οικονομικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και γενικότερα, οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή εμπιστεύονται την αγορά και τους επιχειρηματίες «αρκετά έως πάρα πολύ» σε πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό (4 στους 5 ντόπιους το θεωρεί αυτό). Γενικότερα, η τοπική κοινωνία θεωρεί σε ποσοστό 38,9% «αρκετά έως πάρα πολύ» ότι οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή ακολουθούν τους ρυθμούς της πόλης και τη νοοτροπία της.

Σε ό,τι αφορά κάποια έμμεσα οικονομικά στοιχεία, αν υπήρχε από έναν κάτοικο της περιοχής ένα ακίνητο προς ενοικίαση, τότε αυτός σε ποσοστό 32,5% «πάρα πολύ» θα προτιμούσε Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό καθώς θα είχε σταθερό εισόδημα/νοίκι κάθε μήνα, και θα ένιωθε «πάρα πολύ» ασφάλεια λόγω του επαγγέλματός του, σε ποσοστό 29,2%. Τα τελευταία επιβεβαιώνονται και με την δήλωση ενός μεγάλου ποσοστού της τάξης του 28% περίπου, ότι «καθόλου» δεν συμφωνούν με την άποψη ότι «δεν θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό, καθώς θα ήταν μόνο για 1 ή 2 (κατά μέσο όρο) χρόνια».

Οι κάτοικοι και Δημότες της περιοχής της Λαμίας, σε παρέες που έχουν συνευρεθεί με στρατιωτικούς, τους αποδέχονται ως ισότιμα μέλη της παρέας «πάρα πολύ» στο μεγάλο ποσοστό του 43,5%, ενισχυόμενο από την άρνησή τους να δηλώσουν ότι τους θεωρούν «περαστικούς» από την πόλη σε ποσοστό 33,8%.

Το 44,1% ή αλλιώς σχεδόν οι 8 στους 10 δηλώνουν «πάρα πολύ» ότι σε παρέες που έχουν συνευρεθεί με στρατιωτικούς, επιδιώκουν να αποκτήσουν φιλικές σχέσεις μαζί τους καθώς τους θεωρούν ότι εκτελούν λειτούργημα στην πόλη της Λαμίας. Αναλύοντας ευρύτερα την συνύπαρξη μεταξύ των μόνιμων κατοίκων, των επαγγελματιών και των στρατιωτικών καθώς και των οικογενειών τους, η τοπική κοινωνία τείνει να συμφωνεί «πάρα πολύ» σε ποσοστό 41,5% με την ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή, καθώς συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη της.

Επίσης θεωρούν σε ποσοστό 46,7% ότι η ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή, συμβάλει «πάρα πολύ» στην αντιμετώπιση οποιασδήποτε φυσικής καταστροφής τυχόν συμβεί (φωτιά, πλημμύρα, σεισμό κτλ). Μία ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή, θα μείωνε «πάρα πολύ» οικονομικά τα εισοδήματα των επαγγελματιών της, θεωρεί το 35% και την αίσθηση της ασφάλειας που έχουν ως κάτοικοι της περιοχής σε ποσοστό 41,5%. Εν τούτοις, το 27,3% πιστεύει ότι «λίγο έως μέτρια» θα μείωνε την εκπροσώπηση της πόλης στα στρατιωτικά και κοινωνικο-οικονομικά δρώμενα.

Τέλος, και συμπερασματικά όλων των παραπάνω, μία ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή, θα μείωνε «πάρα πολύ» το εθνικό φρόνημα των κατοίκων ως Έλληνες πολίτες, σε ποσοστό 28,5%.

3. Συσχετίσεις

α. Έλεγχος υποθέσεων ανεξαρτησίας και πίνακες διπλής εισόδου

Προκειμένου να μετρηθεί ο βαθμός εξάρτησης μεταξύ δύο μεταβλητών, X και Y , δηλαδή να εξακριβωθεί η ένταση της συνάφειας τους, χρησιμοποιείται ο έλεγχος ανεξαρτησίας X^2 . Συγκεκριμένα, πραγματοποιείται έλεγχος υποθέσεων για να καθοριστεί αν οι μεταβλητές X και Y είναι ανεξάρτητες. Η διατύπωση κάθε ελέγχου περιλαμβάνει τη μηδενική υπόθεση (H_0) και την εναλλακτική (H_A) και έχει την ακόλουθη μορφή:

H_0 : τα χαρακτηριστικά X και Y του δείγματος κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό.

H_A : τα χαρακτηριστικά X και Y του δείγματος δεν κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό.

Η τιμή της στατιστικής X^2 συγκρίνεται με την πιθανότητα παρατήρησης της τιμής αυτής (P-value) και οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

(1) Αν P-value > 0,10: **αποδεχόμαστε την μηδενική υπόθεση (H_0)**, δηλαδή, οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους.

(2) Αν P-value < 0,10: **απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση (H_0) και αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση (H_A)**, δηλαδή, οι μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=10\%$

(3) Αν P-value < 0,05: **απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση (H_0) και αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση (H_A)**, δηλαδή, οι μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=5\%$

(4) Αν P-value < 0,01: **απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση (H_0) και αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση (H_A)**, δηλαδή, οι μεταβλητές είναι εξαρτημένες σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=1\%$

Η σύμπτωση της συχνότητας εμφάνισης των δύο εξεταζόμενων μεταβλητών εμφανίζεται σε ένα πίνακα διπλής εισόδου. Στη συνέχεια παρατίθεται η ανάλυση των ελέγχων υποθέσεων και των πινάκων διπλής εισόδου της έρευνας. Οι συσχετίσεις των διάφορων μεταβλητών της έρευνας έγιναν με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS 23.

4. Αποτελέσματα συσχετίσεων

Λόγω της πληθώρας των συσχετίσεων που προέκυψαν μετά από τον στατιστικό έλεγχο, αποφασίστηκε από τον ερευνητή να παρουσιαστούν-κατά κανόνα-μόνο οι συσχετίσεις **με βαθμό σημαντικότητας 1%**. Αναλυτικότερα, διαφαίνονται τα αποτελέσματα και περιγράφονται όπως παρακάτω:

Πίνακας 1: Ο βαθμός επιρροής του φύλου σε σχέση με τις αγορές από mini markets της περιοχής (Παράρτημα Δ, Πίνακας 1)

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΑ MINI MARKETS							
		Α3					Σύνολο
		καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα Count	0	10	12	2	3	27
	% within Φύλο	0,0%	37,0%	44,4%	7,4%	11,1%	100,0%
	% within A3	0,0%	20,8%	52,2%	20,0%	60,0%	29,0%
	% of Total	0,0%	10,8%	12,9%	2,2%	3,2%	29,0%
Ανδρας	Count	7	38	11	8	2	66
	% within Φύλο	10,6%	57,6%	16,7%	12,1%	3,0%	100,0%
	% within A3	100,0%	79,2%	47,8%	80,0%	40,0%	71,0%
	% of Total	7,5%	40,9%	11,8%	8,6%	2,2%	71,0%
Σύνολο	Count	7	48	23	10	5	93
	% within Φύλο	7,5%	51,6%	24,7%	10,8%	5,4%	100,0%
	% within A3	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	7,5%	51,6%	24,7%	10,8%	5,4%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «φύλο» και «αγορές από mini markets της περιοχής», έδωσε τιμή $\chi^2=13,131$ και **P-value=0,011 < $\alpha=0,05$** . Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του φύλου σε σχέση με τις αγορές από mini markets της περιοχής, σε **επίπεδο σημαντικότητας 5%**. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, σχεδόν τετραπλάσιες γυναίκες από τους άντρες (11,1% έναντι 3%) «πάρα πολύ» αγοράζουν τα καθημερινά τους αναγκαία είδη από τοπικά mini markets.

Πίνακας 2: Ο βαθμός επιρροής του φύλου σε σχέση με την επιδίωξη παρέας με Στρατιωτικούς (Παράρτημα Δ, Πίνακας 2)

Φύλο σε σχέση με την επιδίωξη παρέας με Στρατιωτικούς

			B14					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	0	3	5	3	13	24
		% within Φύλο	0,0%	12,5%	20,8%	12,5%	54,2%	100,0%
		% within B14	0,0%	37,5%	22,7%	13,0%	56,5%	30,0%
		% of Total	0,0%	3,8%	6,3%	3,8%	16,3%	30,0%
		Ανδρας	Count	4	5	17	20	10
% within Φύλο	7,1%		8,9%	30,4%	35,7%	17,9%	100,0%	
% within B14	100,0%		62,5%	77,3%	87,0%	43,5%	70,0%	
% of Total	5,0%		6,3%	21,3%	25,0%	12,5%	70,0%	
Σύνολο	Count		4	8	22	23	23	80
	% within Φύλο	5,0%	10,0%	27,5%	28,7%	28,7%	100,0%	
	% within B14	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	5,0%	10,0%	27,5%	28,7%	28,7%	100,0%	

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «φύλο» και «επιδίωξη παρέας με Στρατιωτικούς», έδωσε τιμή $\chi^2=13,336$ και **P-value=0,010 < $\alpha=0,01$** . Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του φύλου σε σχέση με την επιδίωξη παρέας με Στρατιωτικούς, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχει καμία γυναίκα (0%) που να δήλωσε ότι δεν επιδιώκει «καθόλου» να κάνει παρέα με Στρατιωτικούς, σε αντίθεση με το ποσοστό των ανδρών που κυμαίνεται στο 7,1%. Το ίδιο περίπου παρατηρείται στην δήλωση «πάρα πολύ», καθώς πάνω από τις μισές οι γυναίκες δήλωσαν ότι επιδιώκουν, ενώ οι άντρες το δήλωσαν σε ποσοστό περίπου 18%.

Πίνακας 3: Ο βαθμός επιρροής του φύλου σε σχέση με τη μείωση της αίσθησης ασφάλειας αν μειωθεί η παρουσία του ΕΣ στην περιοχή (Παράρτημα Δ, Πίνακας 3)

Φύλο σε σχέση με αίσθηση μείωσης ασφάλειας αν μειωθεί ο ΕΣ

			B18					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	0	1	4	6	12	23

	% within Φύλο	0,0%	4,3%	17,4%	26,1%	52,2%	100,0%
	% within B18	0,0%	10,0%	16,7%	28,6%	63,2%	29,9%
	% of Total	0,0%	1,3%	5,2%	7,8%	15,6%	29,9%
	Άνδρας						
	Count	3	9	20	15	7	54
	% within Φύλο	5,6%	16,7%	37,0%	27,8%	13,0%	100,0%
	% within B18	100,0%	90,0%	83,3%	71,4%	36,8%	70,1%
	% of Total	3,9%	11,7%	26,0%	19,5%	9,1%	70,1%
Σύνολο	Count	3	10	24	21	19	77
	% within Φύλο	3,9%	13,0%	31,2%	27,3%	24,7%	100,0%
	% within B18	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	3,9%	13,0%	31,2%	27,3%	24,7%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «φύλο» και «μείωση της αίσθησης ασφάλειας αν μειωθεί η παρουσία του ΕΣ στην περιοχή», έδωσε τιμή $\chi^2=15,227$ και $P\text{-value}=0,004 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του φύλου σε σχέση με την μείωση της αίσθησης ασφάλειας αν μειωθεί η παρουσία του ΕΣ στην περιοχή, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, οι γυναίκες σε ποσοστό 52,2% δήλωσαν ότι «πάρα πολύ» θα ένιωθαν ανασφάλεια εάν μειωθεί η «δύναμη» του Στρατού στην περιοχή ενώ οι άνδρες μόνο σε ποσοστό 13%.

Πίνακας 4: Ο βαθμός επιρροής του φύλου σε σχέση με τη μείωση του εθνικού φρονήματος αν μειωθεί ο ΕΣ στην περιοχή (Παράρτημα Δ, Πίνακας 4)

Φύλο σε σχέση με μείωση εθνικού φρονήματος αν μειωθεί ο ΕΣ στην περιοχή								
			B20					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	2	1	5	5	12	25
		% within Φύλο	8,0%	4,0%	20,0%	20,0%	48,0%	100,0%
		% within B20	18,2%	14,3%	27,8%	18,5%	70,6%	31,3%

	% of Total	2,5%	1,3%	6,3%	6,3%	15,0%	31,3%
Ανδρας	Count	9	6	13	22	5	55
	% within Φύλο	16,4%	10,9%	23,6%	40,0%	9,1%	100,0%
	% within B20	81,8%	85,7%	72,2%	81,5%	29,4%	68,8%
	% of Total	11,3%	7,5%	16,3%	27,5%	6,3%	68,8%
Σύνολο	Count	11	7	18	27	17	80
	% within Φύλο	13,8%	8,8%	22,5%	33,8%	21,3%	100,0%
	% within B20	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	13,8%	8,8%	22,5%	33,8%	21,3%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «φύλο» και «μείωση του εθνικού φρονήματος αν μειωθεί ο ΕΣ στην περιοχή», έδωσε τιμή $\chi^2=16,195$ και **P-value=0,003 < a=0,01**. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του φύλου σε σχέση με την μείωση του εθνικού φρονήματος αν μειωθεί ο ΕΣ στην περιοχή, *σε επίπεδο σημαντικότητας 1%*. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, οι γυναίκες σε ποσοστό 48% δήλωσαν ότι «πάρα πολύ» θα ένιωθαν μειωθεί το εθνικό τους φρόνημα ως Ελληνίδες πολίτες εάν μειωθεί η «δύναμη» του Στρατού στην περιοχή ενώ οι άνδρες μόνο σε ποσοστό 9,1%.

Πίνακας 5: Ο βαθμός επιρροής της ηλικίας σε σχέση με τις αγορές από το Στρατιωτικό πρατήριο της περιοχής (Παράρτημα Δ, Πίνακας 5)

Ηλικία σε σχέση με αγορές στο Στρατιωτικό Πρατήριο

			Α1					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Ηλικία	18-30	Count	13	14	6	3	0	36
		% within Ηλικία	36,1%	38,9%	16,7%	8,3%	0,0%	100,0%
		% within A1	61,9%	51,9%	28,6%	14,3%	0,0%	38,7%
		% of Total	14,0%	15,1%	6,5%	3,2%	0,0%	38,7%
	31-45	Count	4	12	7	8	1	32
		% within Ηλικία	12,5%	37,5%	21,9%	25,0%	3,1%	100,0%
		% within A1	19,0%	44,4%	33,3%	38,1%	33,3%	34,4%
		% of Total	4,3%	12,9%	7,5%	8,6%	1,1%	34,4%
Count		4	1	8	10	2	25	

46 και άνω	% within Ηλικία	16,0%	4,0%	32,0%	40,0%	8,0%	100,0%
	% within A1	19,0%	3,7%	38,1%	47,6%	66,7%	26,9%
	% of Total	4,3%	1,1%	8,6%	10,8%	2,2%	26,9%
Σύνολο	Count	21	27	21	21	3	93
	% within Ηλικία	22,6%	29,0%	22,6%	22,6%	3,2%	100,0%
	% within A1	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	22,6%	29,0%	22,6%	22,6%	3,2%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ηλικία» και «αγορές από το Στρατιωτικό πρατήριο της περιοχής», έδωσε τιμή $\chi^2=23,383$ και $P\text{-value}=0,003 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ηλικίας σε σχέση με τις αγορές από το Στρατιωτικό πρατήριο της περιοχής, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, όσο αυξάνει η ηλικία, αυξάνει και το ποσοστό αγορών «αρκετά έως πάρα πολύ» από το Στρατιωτικό πρατήριο και πιο συγκεκριμένα, στις ηλικίες 18-30 κυμαίνεται στο 8,3%, στις ηλικίες 31-45 ανεβαίνει στο 28,1% και στις ηλικίες άνω των 46 ετών φτάνει στο ποσοστό 48%.

Πίνακας 6: Ο βαθμός επιρροής της ηλικίας σε σχέση με το φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Λαμίας (Παράρτημα Δ, Πίνακας 6)

Ηλικία σε σχέση με το φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Λαμίας

			A7					Σύνολο
			καθόλο υ	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Ηλικία 18-30	Count		11	8	7	10	0	36
	% within Ηλικία		30,6%	22,2%	19,4%	27,8%	0,0%	100,0%
	% within A7		73,3%	36,4%	31,8%	31,3%	0,0%	38,7%
	% of Total		11,8%	8,6%	7,5%	10,8%	0,0%	38,7%
31-45	Count		3	10	11	8	0	32
	% within Ηλικία		9,4%	31,3%	34,4%	25,0%	0,0%	100,0%
	% within A7		20,0%	45,5%	50,0%	25,0%	0,0%	34,4%
	% of Total		3,2%	10,8%	11,8%	8,6%	0,0%	34,4%
Count			1	4	4	14	2	25

46 και άνω	% within Ηλικία	4,0%	16,0%	16,0%	56,0%	8,0%	100,0%
	% within A7	6,7%	18,2%	18,2%	43,8%	100,0%	26,9%
	% of Total	1,1%	4,3%	4,3%	15,1%	2,2%	26,9%
Σύνολο	Count	15	22	22	32	2	93
	% within Ηλικία	16,1%	23,7%	23,7%	34,4%	2,2%	100,0%
	% within A7	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	16,1%	23,7%	23,7%	34,4%	2,2%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ηλικία» και «φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Λαμίας», έδωσε τιμή $\chi^2=21,816$ και **P-value=0,005 < $\alpha=0,01$** . Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ηλικίας σε σχέση με το φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Λαμίας, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, υπάρχει στις νεότερες ηλικίες μία άρνηση για τη Λέσχη Αξιωματικών η οποία αποτυπώνεται στα ποσοστά της επιλογής «καθόλου» και συγκεκριμένα η ηλικιακή ομάδα 18-30 το δηλώνει σε ποσοστό 30,6%, η ομάδα 31-45 σε ποσοστό 9,4% και οι άνω των 46 μόνο σε ποσοστό 4%. Σημασία έχει να τονιστεί ότι και η επιλογή «πάρα πολύ» έχει ποσοστά 0% στις ηλικίες 18-45 και μόνο οι άνω των 46 την δηλώνουν κατά 8%.

Πίνακας 7: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου (Παράρτημα Δ, Πίνακας 7)

Ιδιότητα σε σχέση με επιλογή Ιατρού μονάδας								
			A10					Σ
			καθόλου υ	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	1	1	2	0	0	
		% within ιδιότητα	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	1
		% within A10	4,5%	4,2%	13,3%	0,0%	0,0%	
		% of Total	1,1%	1,1%	2,2%	0,0%	0,0%	
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	1	1	0	
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	1
		% within A10	0,0%	4,2%	6,7%	4,8%	0,0%	
		% of Total	0,0%	1,1%	1,1%	1,1%	0,0%	
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	4	4	1	2	1	
		% within ιδιότητα	33,3%	33,3%	8,3%	16,7%	8,3%	1
		% within A10	18,2%	16,7%	6,7%	9,5%	9,1%	
		% of Total	4,3%	4,3%	1,1%	2,2%	1,1%	
		Count	1	9	4	7	3	

	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	% within ιδιότητα	4,2%	37,5%	16,7%	29,2%	12,5%	1
		% within A10	4,5%	37,5%	26,7%	33,3%	27,3%	
		% of Total	1,1%	9,7%	4,3%	7,5%	3,2%	
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζυ γος-τέκνο)	Count	14	1	3	5	0	
		% within ιδιότητα	60,9%	4,3%	13,0%	21,7%	0,0%	1
		% within A10	63,6%	4,2%	20,0%	23,8%	0,0%	
		% of Total	15,1%	1,1%	3,2%	5,4%	0,0%	
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	2	8	4	5	7	
		% within ιδιότητα	7,7%	30,8%	15,4%	19,2%	26,9%	1
		% within A10	9,1%	33,3%	26,7%	23,8%	63,6%	
		% of Total	2,2%	8,6%	4,3%	5,4%	7,5%	
	-	Count	0	0	0	1	0	
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	1
		% within A10	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	0,0%	
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	
Σύνολο	Count	22	24	15	21	11		
	% within ιδιότητα	23,7%	25,8%	16,1%	22,6%	11,8%	1	
	% within A10	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	1	
	% of Total	23,7%	25,8%	16,1%	22,6%	11,8%	1	

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου», έδωσε τιμή $\chi^2=45,217$ και $P\text{-value}=0,005 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ιδιότητας σε σχέση με επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, δεν είναι επιλογή των πολλών ο Ιατρός της μονάδας, καθώς και λόγω καθεστώτος οι μόνιμοι κάτοικοι δεν μπορούν να τον επισκεφτούν έτσι το δήλωσαν 0%, και με δυνατότητα αλλά όχι επιλογή τα μέλη της οικογένειας των Στρατιωτικών δηλώνοντας κατά 60% «καθόλου». Οι περισσότεροι Στρατιωτικοί με καταγωγή από τη Λαμία επίσης τον προτιμούν «λίγο έως μέτρια», με τους υπηρετούντες στην περιοχή (αλλά με καταγωγή εκτός Λαμίας) ή και τους έχοντες υπηρετήσει να τον προτιμούν ή να προτιμούν την υπηρεσία του ως θεσμό «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ποσοστό 41,7% και 46,1% αντίστοιχα.

Πίνακας 8: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά σε μεγάλες αγορές (Παράρτημα Δ, Πίνακας 8)

Ιδιότητα σε σχέση με εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά για μεγάλες αγορές

	A22	Σύνολο
--	-----	--------

			καθόλο υ	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A22	0,0%	7,7%	12,5%	0,0%	5,0%	4,5%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,3%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	1	0	1	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100,0%
		% within A22	0,0%	7,7%	6,3%	0,0%	5,0%	3,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	1,1%	0,0%	1,1%	3,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	1	0	2	9	12
		% within ιδιότητα	0,0%	8,3%	0,0%	16,7%	75,0%	100,0%
		% within A22	0,0%	7,7%	0,0%	6,9%	45,0%	13,6%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	2,3%	10,2%	13,6%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	3	4	4	8	4	23
		% within ιδιότητα	13,0%	17,4%	17,4%	34,8%	17,4%	100,0%
		% within A22	30,0%	30,8%	25,0%	27,6%	20,0%	26,1%
		% of Total	3,4%	4,5%	4,5%	9,1%	4,5%	26,1%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ ύζυγος-τέκνο)	Count	1	5	4	12	1	23
		% within ιδιότητα	4,3%	21,7%	17,4%	52,2%	4,3%	100,0%
		% within A22	10,0%	38,5%	25,0%	41,4%	5,0%	26,1%
		% of Total	1,1%	5,7%	4,5%	13,6%	1,1%	26,1%
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	6	1	4	7	4	22
		% within ιδιότητα	27,3%	4,5%	18,2%	31,8%	18,2%	100,0%
		% within A22	60,0%	7,7%	25,0%	24,1%	20,0%	25,0%
		% of Total	6,8%	1,1%	4,5%	8,0%	4,5%	25,0%
	9	Count	0	0	1	0	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within A22	0,0%	0,0%	6,3%	0,0%	0,0%	1,1%
		% of Total	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	1,1%
Σύνολο		Count	10	13	16	29	20	88
		% within ιδιότητα	11,4%	14,8%	18,2%	33,0%	22,7%	100,0%
		% within A22	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	11,4%	14,8%	18,2%	33,0%	22,7%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά σε μεγάλες αγορές», έδωσε τιμή $\chi^2=45,530$ και $P\text{-value}=0,005 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ιδιότητας σε σχέση με την εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά σε μεγάλες αγορές, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα,

όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, Εδώ υπάρχει μία ενδιαφέρουσα αντίθεση μεταξύ των κατοίκων της περιοχής (Στρατιωτικοί και μη) οι οποίοι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους δεν προτιμούν για μεγάλες αγορές την τοπική αγορά, ενώ οι στρατιωτικοί που δεν έλκουν καταγωγής από την περιοχή (52.2%) όπως και οι οικογένειες αυτών (56,5%) , να δηλώνουν μεγάλα ποσοστά στην προτίμηση «αρκετά έως πάρα πολύ».

Πίνακας 9: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την εμπιστοσύνη σε τοπικό ειδικό (δικηγόρο, συμβολαιογράφο κτλ) για μείζονα θέματα (Παράρτημα Δ, Πίνακας 9)

Ιδιότητα σε σχέση με εμπιστοσύνη σε τοπικό ειδικό για μείζονα θέματα

			A23					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A23	0,0%	7,1%	10,5%	0,0%	5,0%	4,5%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,3%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	0	0	2	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	100,0%
		% within A23	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%	10,0%	3,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	2,3%	3,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	2	0	2	8	12
		% within ιδιότητα	0,0%	16,7%	0,0%	16,7%	66,7%	100,0%
		% within A23	0,0%	14,3%	0,0%	8,7%	40,0%	13,6%
		% of Total	0,0%	2,3%	0,0%	2,3%	9,1%	13,6%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	3	3	6	5	6	23
		% within ιδιότητα	13,0%	13,0%	26,1%	21,7%	26,1%	100,0%
		% within A23	25,0%	21,4%	31,6%	21,7%	30,0%	26,1%
		% of Total	3,4%	3,4%	6,8%	5,7%	6,8%	26,1%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ) ύζυγος-τέκνο)	Count	3	5	3	10	2	23
		% within ιδιότητα	13,0%	21,7%	13,0%	43,5%	8,7%	100,0%
		% within A23	25,0%	35,7%	15,8%	43,5%	10,0%	26,1%
		% of Total	3,4%	5,7%	3,4%	11,4%	2,3%	26,1%
	Count		5	2	8	6	1	22

Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	% within ιδιότητα	22,7%	9,1%	36,4%	27,3%	4,5%	100,0%
	% within A23	41,7%	14,3%	42,1%	26,1%	5,0%	25,0%
	% of Total	5,7%	2,3%	9,1%	6,8%	1,1%	25,0%
	-						
	Count	1	0	0	0	0	1
	% within ιδιότητα	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A23	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	% of Total	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Σύνολο	Count	12	14	19	23	20	88
	% within ιδιότητα	13,6%	15,9%	21,6%	26,1%	22,7%	100,0%
	% within A23	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	13,6%	15,9%	21,6%	26,1%	22,7%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «εμπιστοσύνη σε τοπικό ειδικό (δικηγόρο, συμβολαιογράφο κτλ) για μείζονα θέματα», έδωσε τιμή $\chi^2=43,385$ και $P\text{-value}=0,009 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ιδιότητας σε σχέση με την εμπιστοσύνη σε τοπικό ειδικό (δικηγόρο, συμβολαιογράφο κτλ) για μείζονα θέματα, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, πάλι παρατηρείται διαχωρισμός επιλογής, με τους ντόπιους αυτή τη φορά να εμπιστεύονται τους συντοπίτες τους ειδικούς σε μείζονα θέματα «πάρα πολύ» (μόνιμοι κάτοικοι: 25%, δημόσιοι/ιδιωτικοί υπάλληλοι και στρατιωτικοί με καταγωγή από Λαμία 66,7%) ενώ οι μη έχοντες καταγωγή να μην έχουν ίδια εμπιστοσύνη σε τόσο μεγάλο βαθμό (στρατιωτικοί μη Λαμιώτες: 26,1%, οικογένειες αυτών: 8,7%, έχοντες υπηρετήσει στη Λαμία 4,5%).

Πίνακας 10: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την επιλογή της Φρουράς Λαμίας λόγω οικονομικο-προσωπικών συμφερόντων (Παράρτημα Δ, Πίνακας 10)

Ιδιότητα σε σχέση με την επιλογή της Φρουράς Λαμίας για οικονομικο-προσωπικά συμφέροντα

	A29					Σύνολο
	καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	

ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A29	0,0%	10,0%	13,3%	0,0%	5,0%	4,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,2%	0,0%	1,1%	4,4%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	0	0	2	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	100,0%
		% within A29	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	10,0%	3,3%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	2,2%	3,3%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	0	0	3	9	12
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%	100,0%
		% within A29	0,0%	0,0%	0,0%	18,8%	45,0%	13,3%
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	10,0%	13,3%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	10	2	6	3	1	22
		% within ιδιότητα	45,5%	9,1%	27,3%	13,6%	4,5%	100,0%
		% within A29	34,5%	20,0%	40,0%	18,8%	5,0%	24,4%
		% of Total	11,1%	2,2%	6,7%	3,3%	1,1%	24,4%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ ύζυγος-τέκνο)	Count	10	2	5	0	4	21
		% within ιδιότητα	47,6%	9,5%	23,8%	0,0%	19,0%	100,0%
		% within A29	34,5%	20,0%	33,3%	0,0%	20,0%	23,3%
		% of Total	11,1%	2,2%	5,6%	0,0%	4,4%	23,3%
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	9	3	2	10	3	27
		% within ιδιότητα	33,3%	11,1%	7,4%	37,0%	11,1%	100,0%
		% within A29	31,0%	30,0%	13,3%	62,5%	15,0%	30,0%
		% of Total	10,0%	3,3%	2,2%	11,1%	3,3%	30,0%
	-	Count	0	1	0	0	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within A29	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Σύνολο	Count	29	10	15	16	20	90	
	% within ιδιότητα	32,2%	11,1%	16,7%	17,8%	22,2%	100,0%	

% within A29	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	32,2%	11,1%	16,7%	17,8%	22,2%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «επιλογή της Φρουράς Λαμίας λόγω οικονομικο-προσωπικών συμφερόντων», έδωσε τιμή $\chi^2=62,632$ και **P-value=0,000 < $\alpha=0,01$** . Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση ιδιότητας σε σχέση με την επιλογή της Φρουράς Λαμίας λόγω οικονομικο-προσωπικών συμφερόντων, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, όσοι έλκουν καταγωγή από τη περιοχή, είτε είναι στρατιωτικοί είτε μέλη οικογένειάς των, έχουν συμφέρον «πάρα πολύ» σε μεγάλα ποσοστά, ενώ οι μη έχοντες καταγωγή από την ευρύτερη περιοχή της Λαμίας, δηλώνουν ελάχιστο συμφέρον.

Πίνακας 11: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την επιλογή από την Υπηρεσία της τοποθέτησης στη Λαμία και όχι από το/την ίδιο/ια (Παράρτημα Δ, Πίνακας 11)

Ιδιότητα σε σχέση με την τοποθέτηση στη Λαμία από την υπηρεσία και όχι λόγω επιλογής

			A30					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	1	0	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	25,0%	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A30	4,2%	0,0%	28,6%	0,0%	2,4%	4,5%
		% of Total	1,1%	0,0%	2,2%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	1	2	0	0	0	3
		% within ιδιότητα	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within A30	4,2%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
		% of Total	1,1%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	6	1	0	0	4	11
		% within ιδιότητα	54,5%	9,1%	0,0%	0,0%	36,4%	100,0%
		% within A30	25,0%	11,1%	0,0%	0,0%	9,5%	12,4%
		% of Total	6,7%	1,1%	0,0%	0,0%	4,5%	12,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός	Count	4	2	1	2	13	22
		% within ιδιότητα	18,2%	9,1%	4,5%	9,1%	59,1%	100,0%

	που υπηρετώ στη Λαμία	% within A30	16,7%	22,2%	14,3%	28,6%	31,0%	24,7%
		% of Total	4,5%	2,2%	1,1%	2,2%	14,6%	24,7%
Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζ υγος-τέκνο)	Count		7	1	2	2	9	21
	% within ιδιότητα		33,3%	4,8%	9,5%	9,5%	42,9%	100,0%
	% within A30		29,2%	11,1%	28,6%	28,6%	21,4%	23,6%
	% of Total		7,9%	1,1%	2,2%	2,2%	10,1%	23,6%
Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count		5	3	1	3	15	27
	% within ιδιότητα		18,5%	11,1%	3,7%	11,1%	55,6%	100,0%
	% within A30		20,8%	33,3%	14,3%	42,9%	35,7%	30,3%
	% of Total		5,6%	3,4%	1,1%	3,4%	16,9%	30,3%
-	Count		0	0	1	0	0	1
	% within ιδιότητα		0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A30		0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	0,0%	1,1%
	% of Total		0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	1,1%
Σύνολο	Count		24	9	7	7	42	89
	% within ιδιότητα		27,0%	10,1%	7,9%	7,9%	47,2%	100,0%
	% within A30		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		27,0%	10,1%	7,9%	7,9%	47,2%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «επιλογή από την Υπηρεσία της τοποθέτησης στη Λαμία και όχι από το/την ίδιο/ια», έδωσε τιμή $\chi^2=43,325$ και $P\text{-value}=0,009 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ιδιότητας σε σχέση με την επιλογή από την Υπηρεσία της τοποθέτησης στη Λαμία και όχι από το/την ίδιο/ια, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, σχεδόν όσοι δεν έχουν καταγωγή και συμφέρον στην Λαμία, δηλώνουν ότι η Υπηρεσία τους μετέθεσε, το οποίο είναι και λογική συσχέτιση με δεδομένο ότι οι δηλώσεις φρουρών προτίμησης έχει άμεση σχέση με τα συμφέροντα σε κάθε περιοχή.

Πίνακας 12: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω σταθερού εισοδήματος (Παράρτημα Δ, Πίνακας 12)

Ιδιότητα σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω σταθερού εισοδήματος

	B9	Total
--	----	-------

			καθόλο υ	λίγο	μέτρια	αρκετ ά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	4	21	28
		% within ιδιότητα	0,0%	3,6%	7,1%	14,3%	75,0%	100,0%
		% within B9	0,0%	14,3 %	66,7%	21,1%	42,0%	35,0%
		% of Total	0,0%	1,3%	2,5%	5,0%	26,3%	35,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	Count	0	0	0	7	15	22
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	31,8%	68,2%	100,0%
		% within B9	0,0%	0,0%	0,0%	36,8%	30,0%	27,5%
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	8,8%	18,8%	27,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	5	0	2	8	15
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3 %	0,0%	13,3%	53,3%	100,0%
		% within B9	0,0%	71,4 %	0,0%	10,5%	16,0%	18,8%
		% of Total	0,0%	6,3%	0,0%	2,5%	10,0%	18,8%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	0	0	1	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	100,0%
		% within B9	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	0,0%	1,3%
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	0	1	0	1	0	2
		% within ιδιότητα	0,0%	50,0 %	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
		% within B9	0,0%	14,3 %	0,0%	5,3%	0,0%	2,5%
		% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%	0,0%	2,5%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ) ύζυγος-τέκνο)	Count	1	0	1	1	3	6
		% within ιδιότητα	16,7%	0,0%	16,7%	16,7%	50,0%	100,0%
		% within B9	100,0%	0,0%	33,3%	5,3%	6,0%	7,5%
		% of Total	1,3%	0,0%	1,3%	1,3%	3,8%	7,5%
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	0	0	0	3	2	5
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	60,0%	40,0%	100,0%
		% within B9	0,0%	0,0%	0,0%	15,8%	4,0%	6,3%

	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	2,5%	6,3%
-	Count	0	0	0	0	1	1
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within B9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	1,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%
Σύνολο	Count	1	7	3	19	50	80
	% within ιδιότητα	1,3%	8,8%	3,8%	23,8%	62,5%	100,0%
	% within B9	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	1,3%	8,8%	3,8%	23,8%	62,5%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω σταθερού εισοδήματος», έδωσε τιμή $\chi^2=47,931$ και $P\text{-value}=0,011 < \alpha=0,05$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση ιδιότητας σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω σταθερού εισοδήματος, σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ντόπιων, είτε είναι απλά μόνιμοι κάτοικοι, είτε είναι δημόσιοι / Ιδιωτικοί υπάλληλοι είτε είναι επαγγελματίες, επιθυμούν «πάρα πολύ» να νοικιάσουν ένα σπίτι σε Στρατιωτικό λόγω του σταθερού εισοδήματος που ο τελευταίος έχει, άρα και σταθερά θα πληρώνει το ενοίκιο.

Πίνακας 13: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω ασφάλειας επαγγέλματος (Παράρτημα Δ, Πίνακας 13)

Ιδιότητα σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω ασφάλειας επαγγέλματος

			B10					Σύνολο
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	1	2	3	5	16	27
		% within ιδιότητα	3,7%	7,4%	11,1%	18,5%	59,3%	100,0%
		% within B10	50,0%	20,0%	50,0%	29,4%	35,6%	33,8%
		% of Total	1,3%	2,5%	3,8%	6,3%	20,0%	33,8%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	Count	0	2	0	7	13	22
		% within ιδιότητα	0,0%	9,1%	0,0%	31,8%	59,1%	100,0%
		% within B10	0,0%	20,0%	0,0%	41,2%	28,9%	27,5%
		% of Total	0,0%	2,5%	0,0%	17,7%	16,4%	22,3%

	% of Total	0,0%	2,5%	0,0%	8,8%	16,3%	27,5%
Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	5	0	3	7	15
	% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	20,0%	46,7%	100,0%
	% within B10	0,0%	50,0%	0,0%	17,6%	15,6%	18,8%
	% of Total	0,0%	6,3%	0,0%	3,8%	8,8%	18,8%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	0	0	1	0	1
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %	0,0%	100,0%
	% within B10	0,0%	0,0%	0,0%	5,9%	0,0%	1,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	0	1	0	1	1	3
	% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%	100,0%
	% within B10	0,0%	10,0%	0,0%	5,9%	2,2%	3,8%
	% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%	1,3%	3,8%
Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού (σύζυγος- τέκνο)	Count	0	0	2	0	4	6
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	100,0%
	% within B10	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	8,9%	7,5%
	% of Total	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	5,0%	7,5%
Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	0	0	1	0	4	5
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	80,0%	100,0%
	% within B10	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	8,9%	6,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	5,0%	6,3%
-	Count	1	0	0	0	0	1
	% within ιδιότητα	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within B10	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	% of Total	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Σύνολο	Count	2	10	6	17	45	80
	% within ιδιότητα	2,5%	12,5%	7,5%	21,3%	56,3%	100,0%
	% within B10	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0%
	% of Total	2,5%	12,5%	7,5%	21,3%	56,3%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω ασφάλειας επαγγέλματος», έδωσε τιμή $\chi^2=67,400$ και $P\text{-value}=0,000 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση ιδιότητας σε σχέση με την ενοικίαση σπιτιού σε Στρατιωτικό λόγω ασφάλειας επαγγέλματος, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, και εδώ τα ποσοστά των ντόπιων, με όποια ιδιότητα (μόνιμοι κάτοικοι, είτε είναι δημόσιοι / Ιδιωτικοί υπάλληλοι είτε είναι επαγγελματίες) επιθυμούν «πάρα πολύ» να νοικιάσουν ένα σπίτι σε Στρατιωτικό λόγω της ασφάλειας που εμπνέει το επάγγελμα.

Πίνακας 14: Ο βαθμός επιρροής της ιδιότητας σε σχέση με τη θεώρηση ότι οι Στρατιωτικοί είναι «περαστικοί» στην πόλη (Παράρτημα Δ, Πίνακας 14)

Ιδιότητα σε σχέση με τη θεώρηση ότι οι Στρατιωτικοί είναι «περαστικοί» στην πόλη

			B13					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	18	4	0	1	5	28
		% within ιδιότητα	64,3%	14,3%	0,0%	3,6%	17,9%	100,0%
		% within B13	34,6%	33,3%	0,0%	16,7%	55,6%	35,0%
		% of Total	22,5%	5,0%	0,0%	1,3%	6,3%	35,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	Count	18	0	0	0	4	22
		% within ιδιότητα	81,8%	0,0%	0,0%	0,0%	18,2%	100,0%
		% within B13	34,6%	0,0%	0,0%	0,0%	44,4%	27,5%
		% of Total	22,5%	0,0%	0,0%	0,0%	5,0%	27,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	7	5	1	2	0	15
		% within ιδιότητα	46,7%	33,3%	6,7%	13,3%	0,0%	100,0%
		% within B13	13,5%	41,7%	100,0%	33,3%	0,0%	18,8%
		% of Total	8,8%	6,3%	1,3%	2,5%	0,0%	18,8%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	1	0	0	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within B13	0,0%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
		% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Count		1	0	0	1	0	2	

Συνάδερφος	% within	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
Στρατιωτικός	ιδιότητα						
που υπηρετώ	% within B13	1,9%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	2,5%
στη Λαμία	% of Total	1,3%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	2,5%
Μέλος	Count	6	0	0	0	0	6
οικογένειας	% within	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Στρατιωτικού(σ	ιδιότητα						
ύζυγος-τέκνο)	% within B13	11,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,5%
	% of Total	7,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,5%
Συνάδερφος,	Count	2	2	0	1	0	5
έχων	% within	40,0%	40,0%	0,0%	20,0%	0,0%	100,0%
υπηρετήσει στη	ιδιότητα						
Λαμία	% within B13	3,8%	16,7%	0,0%	16,7%	0,0%	6,3%
	% of Total	2,5%	2,5%	0,0%	1,3%	0,0%	6,3%
9	Count	0	0	0	1	0	1

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «ιδιότητα» και «θεώρηση ότι οι Στρατιωτικοί είναι «περαστικοί» στην πόλη», έδωσε τιμή $\chi^2=50,069$ και $P\text{-value}=0,006 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση της ιδιότητας σε σχέση με θεώρηση ότι οι Στρατιωτικοί είναι «περαστικοί» στην πόλη, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, και πάλι τα ποσοστά των ντόπιων, με όποια ιδιότητα (μόνιμοι κάτοικοι, είτε είναι δημόσιοι / Ιδιωτικοί υπάλληλοι είτε είναι επαγγελματίες) είναι πολύ μεγάλα όσα δηλώνουν ότι «καθόλου» δεν πιστεύουν και δεν θεωρούν τους Στρατιωτικούς ως περαστικούς στην πόλη (64,3% οι μόνιμοι κάτοικοι, 81,8% οι ελεύθεροι επαγγελματίες κτλ).

Πίνακας 15: Ο βαθμός επιρροής του βαθμού σε σχέση με τις αγορές από το Στρατιωτικό πρατήριο (Παράρτημα Δ, Πίνακας 15)

Βαθμός σε σχέση με αγορές από το Στρατιωτικό Πρατήριο							
		Α1					Σύνολο
		καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός Στρατιώτης	Count	6	6	0	0	0	12
	% within βαθμός	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

	% within A1	40,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,8%
	% of Total	7,9%	7,9%	0,0%	0,0%	0,0%	15,8%
Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	Count	1	5	2	0	0	8
	% within βαθμός	12,5%	62,5%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	20,8%	12,5%	0,0%	0,0%	10,5%
	% of Total	1,3%	6,6%	2,6%	0,0%	0,0%	10,5%
Ανθυπασπιστής	Count	2	4	3	2	0	11
	% within βαθμός	18,2%	36,4%	27,3%	18,2%	0,0%	100,0%
	% within A1	13,3%	16,7%	18,8%	11,1%	0,0%	14,5%
	% of Total	2,6%	5,3%	3,9%	2,6%	0,0%	14,5%
Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	Count	2	5	1	4	2	14
	% within βαθμός	14,3%	35,7%	7,1%	28,6%	14,3%	100,0%
	% within A1	13,3%	20,8%	6,3%	22,2%	66,7%	18,4%
	% of Total	2,6%	6,6%	1,3%	5,3%	2,6%	18,4%
Τχης/Ανχης/Σχης	Count	1	2	5	8	0	16
	% within βαθμός	6,3%	12,5%	31,3%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	8,3%	31,3%	44,4%	0,0%	21,1%
	% of Total	1,3%	2,6%	6,6%	10,5%	0,0%	21,1%
Ταξχος	Count	1	2	0	2	0	5
	% within βαθμός	20,0%	40,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	8,3%	0,0%	11,1%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	2,6%	0,0%	2,6%	0,0%	6,6%
Υπτγος/Αντγος	Count	0	0	0	0	1	1
	% within βαθμός	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within A1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	1,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%
Πολιτικό προσωπικό	Count	1	0	4	0	0	5
	% within βαθμός	20,0%	0,0%	80,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	6,6%
	Count	1	0	1	2	0	4

Απόστρατος αξιωματικός	% within βαθμός	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	0,0%	6,3%	11,1%	0,0%	5,3%
	% of Total	1,3%	0,0%	1,3%	2,6%	0,0%	5,3%
Total	Count	15	24	16	18	3	76
	% within βαθμός	19,7%	31,6%	21,1%	23,7%	3,9%	100,0%
	% within A1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	19,7%	31,6%	21,1%	23,7%	3,9%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «βαθμός» και «αγορές από το Στρατιωτικό Πρατήριο», έδωσε τιμή $\chi^2=73,546$ και $P\text{-value}=0,000 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση **Βαθμός σε σχέση με αγορές από το Στρατιωτικό Πρατήριο, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%**. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, οι πιο συχνοί πελάτες είναι οι Στρατηγοί, ακολουθούν οι ανώτεροι Αξιωματικοί με «μέτρια έως αρκετά» (ποσοστό άνω του 80%), έπεται το πολιτικό προσωπικό

Πίνακας 16: Ο βαθμός σε σχέση με την επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου (Παράρτημα Δ, Πίνακας 16)

Βαθμός σε σχέση με την επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου

			A10					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός	Στρατιώτης	Count	0	0	2	2	8	12
		% within βαθμός	0,0%	0,0%	16,7%	16,7%	66,7%	100,0%
		% within A10	0,0%	0,0%	13,3%	12,5%	72,7%	15,8%
		% of Total	0,0%	0,0%	2,6%	2,6%	10,5%	15,8%
	Λοχίας/Επιλοχίας /Αρχιλοχίας	Count	0	4	1	3	0	8
		% within βαθμός	0,0%	50,0%	12,5%	37,5%	0,0%	100,0%
		% within A10	0,0%	16,7%	6,7%	18,8%	0,0%	10,5%
		% of Total	0,0%	5,3%	1,3%	3,9%	0,0%	10,5%
	Ανθυπασπιστής	Count	3	3	3	2	0	11
		% within βαθμός	27,3%	27,3%	27,3%	18,2%	0,0%	100,0%
		% within A10	30,0%	12,5%	20,0%	12,5%	0,0%	14,5%

	% of Total	3,9%	3,9%	3,9%	2,6%	0,0%	14,5%
Ανθλγος/Υπλγος/ Λγος	Count	3	4	4	1	2	14
	% within βαθμός	21,4%	28,6%	28,6%	7,1%	14,3%	100,0%
	% within A10	30,0%	16,7%	26,7%	6,3%	18,2%	18,4%
	% of Total	3,9%	5,3%	5,3%	1,3%	2,6%	18,4%
Τχης/Ανχης/Σχης	Count	1	8	2	4	1	16
	% within βαθμός	6,3%	50,0%	12,5%	25,0%	6,3%	100,0%
	% within A10	10,0%	33,3%	13,3%	25,0%	9,1%	21,1%
	% of Total	1,3%	10,5%	2,6%	5,3%	1,3%	21,1%
Ταξχος	Count	0	3	0	2	0	5
	% within βαθμός	0,0%	60,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	6,6%
	% of Total	0,0%	3,9%	0,0%	2,6%	0,0%	6,6%
Υπτγος/Αντγος	Count	0	1	0	0	0	1
	% within βαθμός	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Πολιτικό προσωπικό	Count	1	1	3	0	0	5
	% within βαθμός	20,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	10,0%	4,2%	20,0%	0,0%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	1,3%	3,9%	0,0%	0,0%	6,6%
Απόστρατος αξιωματικός	Count	2	0	0	2	0	4
	% within βαθμός	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	20,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	5,3%
	% of Total	2,6%	0,0%	0,0%	2,6%	0,0%	5,3%
Total	Count	10	24	15	16	11	76
	% within βαθμός	13,2%	31,6%	19,7%	21,1%	14,5%	100,0%
	% within A10	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0%
	% of Total	13,2%	31,6%	19,7%	21,1%	14,5%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «βαθμός» και «επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου», έδωσε τιμή $\chi^2=63,602$ και $P\text{-value}=0,001 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του βαθμού σε σχέση με την επιλογή του Ιατρού της μονάδας μου, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, μόνο οι Στρατιώτες όταν ασθενούν επιλέγουν σε ποσοστό 83.4% «αρκετά έως πάρα πολύ» να πάνε στον Ιατρό της μονάδας, καθώς όλες οι άλλες κατηγορίες, τον επιλέγουν «λίγο» ή «καθόλου».

Πίνακας 17: Ο βαθμός επιρροής του βαθμού σε σχέση με την εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά για μεγάλα έξοδα (Παράρτημα Δ, Πίνακας 17)

Βαθμός σε σχέση με την εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά για μεγάλα έξοδα

			A22					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός Στρατιώτης	Count		5	0	1	0	0	6
	% within βαθμός		83,3%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A22		50,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	8,5%
	% of Total		7,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	8,5%
Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	Count		0	1	1	4	2	8
	% within βαθμός		0,0%	12,5%	12,5%	50,0%	25,0%	100,0%
	% within A22		0,0%	9,1%	7,7%	22,2%	10,5%	11,3%
	% of Total		0,0%	1,4%	1,4%	5,6%	2,8%	11,3%
Ανθυπασπιστής	Count		2	2	1	2	4	11
	% within βαθμός		18,2%	18,2%	9,1%	18,2%	36,4%	100,0%
	% within A22		20,0%	18,2%	7,7%	11,1%	21,1%	15,5%
	% of Total		2,8%	2,8%	1,4%	2,8%	5,6%	15,5%
Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	Count		1	4	1	6	2	14
	% within βαθμός		7,1%	28,6%	7,1%	42,9%	14,3%	100,0%
	% within A22		10,0%	36,4%	7,7%	33,3%	10,5%	19,7%
	% of Total		1,4%	5,6%	1,4%	8,5%	2,8%	19,7%
Τχης/Ανχης/Σχης	Count		0	2	3	5	6	16
	% within βαθμός		0,0%	12,5%	18,8%	31,3%	37,5%	100,0%
	% within A22		0,0%	18,2%	23,1%	27,8%	31,6%	22,5%

	% of Total	0,0%	2,8%	4,2%	7,0%	8,5%	22,5%
Ταξχος	Count	1	1	3	0	0	5
	% within βαθμός	20,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A22	10,0%	9,1%	23,1%	0,0%	0,0%	7,0%
	% of Total	1,4%	1,4%	4,2%	0,0%	0,0%	7,0%
Υπτγος/Αντγος	Count	0	0	0	0	2	2
	% within βαθμός	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within A22	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,5%	2,8%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,8%	2,8%
Πολιτικό προσωπικό	Count	0	1	2	0	2	5
	% within βαθμός	0,0%	20,0%	40,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	% within A22	0,0%	9,1%	15,4%	0,0%	10,5%	7,0%
	% of Total	0,0%	1,4%	2,8%	0,0%	2,8%	7,0%
Απόστρατος αξιωματικός	Count	1	0	1	1	1	4
	% within βαθμός	25,0%	0,0%	25,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	% within A22	10,0%	0,0%	7,7%	5,6%	5,3%	5,6%
	% of Total	1,4%	0,0%	1,4%	1,4%	1,4%	5,6%
Total	Count	10	11	13	18	19	71
	% within βαθμός	14,1%	15,5%	18,3%	25,4%	26,8%	100,0%
	% within A22	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	14,1%	15,5%	18,3%	25,4%	26,8%	100,0%

Η εκτίμηση του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 για τις μεταβλητές «βαθμός» και «εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά για μεγάλα έξοδα», έδωσε τιμή $\chi^2=55,503$ και $P\text{-value}=0,006 < \alpha=0,01$. Άρα, απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση (H_0), επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση του βαθμού σε σχέση με την εμπιστοσύνη στην τοπική αγορά για μεγάλα έξοδα, σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Αναλυτικότερα, όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα, δεν υπάρχει διαφοροποίηση σαφής στους απόστρατους ως προς τα ποσοστά εμπιστοσύνης, αντίθετα η συντριπτική πλειοψηφία των στρατιωτών δεν εμπιστεύονται την τοπική αγορά για μεγάλα έξοδα, η απόλυτη πλειοψηφία όμως των ανώτατων βαθμών την εμπιστεύεται 100% «πάρα πολύ», οι ανώτεροι και κατώτεροι αξιωματικοί από «αρκετά έως πάρα πολύ» σε ποσοστό περίπου 70%, ενώ οι ταξίαρχοι σε αθροιστικό ποσοστό 100% από «καθόλου» έως «μέτρια».

ΣΥΝΟΨΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Σύνοψη

α. Στη παρούσα διπλωματική εξετάστηκαν οι τομείς εκείνοι μέσα από τους οποίους η δραστηριότητα των Ε.Δ συμβάλει στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και

ευημερία των τοπικών κοινωνιών και πόλεων και η επισήμανση των προοπτικών αυτής της ανάπτυξης στην ενίσχυση της περιφέρειας γενικότερα, μελετώντας την περίπτωση της Λαμίας, ως μία πόλης μεσαίου μεγέθους με αξιοσημείωτη παρουσία στρατού ξηράς και πολεμικής αεροπορίας.

β. Αποτελεί διαπίστωση, το ότι η διεθνής πρακτική έχει καταδείξει ότι η επιδίωξη της ανάπτυξης και στη συνέχεια «κατάκτησή» της αποτελεί πρώτιστο μέλημα όλων των Κυβερνήσεων, οι οποίες επιστρατεύουν προς τούτο ανεξάρτητα από ιδεολογίες και εποχές, σειρά στρατηγικών, πολιτικών, μέσων και εργαλείων.

γ. Η διπλωματική εργασία χωρίστηκε στο σύνολο σε επτά θεματικές ενότητες, την εισαγωγή, το θεωρητικό υπόβαθρο, την μελέτη περίπτωσης της πόλης της Λαμίας, το Εμπειρικό Μέρος- Έρευνα, τα Στατιστικά Αποτελέσματα Έρευνας και ερμηνεία αυτών, τα συμπεράσματα και τις προτάσεις, τέλος τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα.

δ. Στη δεύτερη θεματική ενότητα, παρουσιάστηκε όλο το θεωρητικό υπόβαθρο, που απασχόλησε τη παρούσα διπλωματική και αναλύθηκε η ανάπτυξη του εμπορίου, της αγοράς και η οικιστική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, μέσα από τη λειτουργία και τη δραστηριότητα μονάδων των Ε.Δ στις περιοχές αυτές και τυχόν προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπίσουν τα στελέχη αυτών, στη διαβίωσή τους σε αυτές τις περιοχές, αναλύθηκε η συμβολή των Ε.Δ στην οικονομική ανάπτυξη μέσω του κοινωνικού τους έργου, η απασχόληση του εργατικού, υπαλληλικού και επιστημονικού δυναμικού στο ευρύτερο τομέα των Ε.Δ και η επίδραση που μπορεί να διαδραματίσει η εγχώρια αμυντική βιομηχανία μέσα από μια σειρά δράσεων στην οικονομική ανάπτυξη, εξετάστηκε το πώς επηρεάζουν οι δραστηριότητες του στρατού το περιβάλλον και ποια βήματα έχουν δρομολογηθεί προς την κατεύθυνση αυτή και τέλος πως μπορεί να αξιοποιηθεί η ακίνητη περιουσία των ΕΔ προς όφελος τόσο των ιδίων όσο και των τοπικών κοινωνιών και πόλεων.

ε. Στη τρίτη κατά σειρά θεματική ενότητα, έγινε μία γενική παρουσίαση της Στρατιωτικής Δύναμης της Φρουράς Λαμίας και της Φυσιογνωμίας της πόλης, επικεντρώνοντας στα κύρια χαρακτηριστικά της πόλης και της οικονομικής της δραστηριότητας, καθώς και στην αριθμητική παρουσία των ΕΔ στην ευρύτερη περιοχή.

στ. Στη τέταρτη ενότητα, παρουσιάστηκε η Έρευνα με την ανάλυση του ερωτηματολογίου, την περιγραφή δείγματος, την πιλοτική εφαρμογή, δειγματοληψία και την συγκέντρωση ερωτηματολογίων.

ζ. Στην έκτη ενότητα, παρουσιάστηκαν τα στατιστικά Αποτελέσματα Έρευνας και ερμηνεία αυτών, με την Περιγραφική Στατιστική των αποτελεσμάτων της έρευνας και την ανάλυση των Συσχετίσεων.

η. Στη τελευταία θεματική ενότητα, παρουσιάστηκαν τα γενικά συμπεράσματα καθώς και αντίστοιχες προτάσεις. Η εργασία ολοκληρώνεται με την καταγραφή των βιβλιογραφικών, αρθρογραφικών και διαδικτυακών πηγών που χρησιμοποιήθηκαν καθώς και τα Παραρτήματα.

2. Συμπεράσματα

α. Πέραν των οικονομικών μεγεθών αλλά και από διαπιστώσεις των αρμοδίων φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποδεικνύεται ότι η εγκατάσταση στρατοπέδων σε μια περιοχή, συντελεί στην ανάπτυξη του εμπορίου και της αγοράς, ενισχύοντας την απασχόληση και προσελκύοντας νέα επιχειρηματικά κεφάλαια, αυτό αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης ιδιαίτερα για τις ακριτικές και παραμεθόριες περιοχές.

β. Η κατάταξη όλο και μεγαλύτερου αριθμού ΕΠΟΠ στις Ε.Δ, έχει αυξήσει τη ζήτηση κατοικίας προς ενοικίαση, ιδιαίτερα στις ακριτικές και παραμεθόριες περιοχές, ενθαρρύνοντας έτσι τις επενδύσεις του τοπικού πληθυσμού στο τομέα των κατασκευών αλλά και στο ευρύτερο τομέα παροχής υπηρεσιών, συμβάλλοντας στην οικιστική αλλά και στη γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής. Πρόβλημα όμως, αντιμετωπίζει το προσωπικό των μονάδων των Ε.Δ, ως προς το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν οι περιοχές αυτές. Αναγκαιεί η παρέμβαση του κράτους για τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών.

γ. Μέσω ενός ευρέως προγράμματος κοινωνικής προσφοράς των Ε.Δ και των οικονομικών μεγεθών που παρουσιάζονται στο τρίτο κεφάλαιο, για την υλοποίηση αυτού, δημιουργείται ένα σταθερό υπόβαθρο, το οποίο συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της κατασκευής μικρών έργων υποδομής, τη δωρεάν παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, της συμβολής στην εκπαίδευση, στον αθλητισμό, στον πολιτισμό, στη συνδρομή του έργου της πολιτείας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών καθώς και στη παροχή υπηρεσιών μέσω της ΓΥΣ, της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού και της ΕΜΥ τόσο σε Δημόσιες Υπηρεσίες όσο και σε ιδιώτες.

δ. Η μετάβαση προς ένα ημιεπαγγελματικό στρατό, δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, ιδιαίτερα για τους νέους ακριτικών και παραμεθορίων περιοχών, με το θεσμό των ΕΠΟΠ για μόνιμη απασχόληση καθώς και με τους θεσμούς των ΕΦΥΕΣ και ΟΒΑ για εποχιακή απασχόληση.

ε. Μέσα από τη λειτουργία ενός σημαντικού αριθμού εγχώριων αμυντικών βιομηχανιών στις οποίες απασχολούνται περίπου 20.000 εργαζόμενοι, μια αναπτυσσόμενη εγχώρια αμυντική βιομηχανία, καλείται να αντιμετωπίσει την πρόκληση μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς εξοπλιστικών συστημάτων, με την άρση κάθε μορφής προστατευτισμού που τη χαρακτήριζε μέχρι τώρα, μέσα από μια σειρά επιχειρηματικών δράσεων που αποσκοπούν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της

έτσι ώστε να καταστεί ένας από τους σημαντικότερους μοχλούς ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, γεγονός το οποίο θα ευνοήσει την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

στ. Η δέσμευση ενός μεγάλου ποσοστού παραγωγικών πόρων από τον αμυντικό τομέα, για την παραγωγή του δημοσίου αγαθού της εθνικής άμυνας, στερώντας αυτούς από άλλους τομείς, όπως την εκπαίδευση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, οδηγεί στη μείωση της κεφαλαιακής συσσώρευσης και στην απώλεια ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης, αυτό καθιστά επιτακτική την ανάγκη εξεύρεσης πολιτικών ή σχεδίων που θα οδηγήσουν στη σταδιακή μείωση των αμυντικών δαπανών χωρίς ταυτόχρονη μείωση της αμυντικής αξιοπιστίας της χώρας.

ζ. Σε ότι αφορά τη μελέτη της περίπτωσης της πόλεως της Λαμίας από τη μελέτη της ανάλυσης των συσχετίσεων όχι μόνο επιβεβαιώνονται αλλά και ενισχύονται τα παραπάνω συμπεράσματα, αφού αποδεικνύεται ότι η δραστηριότητα των Ε.Δ συμβάλει στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και ευημερία της πόλης της Λαμίας σε όλους τους τομείς.

3. Προτάσεις

α. Με δεδομένο ότι οι Ε.Δ έχουν το δικό τους μερίδιο στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, αναγκαστεί η συμβολή της πολιτείας με τη λήψη ορισμένων μέτρων για την ανάπτυξη των ασθενέστερων περιοχών, όπως:

(1) Αύξηση των δημοσίων δαπανών: αυτό αυτόματα θα σημάνει αύξηση των εισοδημάτων και συνεπώς αύξηση της ζήτησης για αγαθά και υπηρεσίες, δηλαδή αύξηση της παραγωγής. Η διαδικασία αυτή είναι δυνατόν να οδηγήσει σε αλληπάλληλες αυξήσεις της παραγωγής και του εισοδήματος της περιφέρειας και συνεπώς σε ανάπτυξη.

(2) Δημιουργία υποδομών, ιδιαίτερα κοινωνικών υποδομών, όπως υποδομές εκπαίδευσης, υγείας, πρόνοιας, άθλησης, πολιτισμού, ελευθέρου χρόνου. Μια περιφέρεια με σύγχρονες υποδομές, αφενός εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του παραγωγικού της δυναμικού και αφετέρου μπορεί να προσελκύσει νέα κεφάλαια και νέες επενδυτικές δραστηριότητες στο βαθμό που οι παραγωγικές υποδομές συνδυάζονται με ένα ευχάριστο αστικό περιβάλλον διαβίωσης.

β. Μέσα από μια σειρά δραστηριοτήτων του προγράμματος κοινωνικής προσφοράς των Ε.Δ, δημιουργείται ένα σταθερό υπόβαθρο που θα συμβάλει μερικώς στην οικονομική ανάπτυξη. Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται η παρέμβαση της πολιτείας, με τη δημιουργία αναπτυξιακών κινήτρων (απαλλαγές στη φορολογία των κερδών των επιχειρήσεων, εξαγωγικές επιδοτήσεις) και την εφαρμογή πολιτικών ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (χρηματοδότηση με κεφάλαια κίνησης, χρηματοδότηση επενδύσεων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις), έτσι ώστε να

κατευθύνουν επενδυτικά κεφάλαια προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας. Η ανάπτυξη αυτή δεν είναι δυνατή μόνο με την κοινωνική προσφορά των Ε.Δ.

γ. Ο αυξανόμενος αριθμός προσλαμβανομένων ΕΠΟΠ, οδηγεί στη δημιουργία ενός ημιεπαγγελματικού στρατού, διαδικασία η οποία δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας με προοπτική για μόνιμη απασχόληση. Να διατηρηθεί η ισχύουσα πολιτική της επιπλέον μοριοδότησης νέων από τις ακριτικές και παραμεθόριες περιοχές κατά τη διαδικασία επιλογής τους στο θεσμό των ΕΠΟΠ, καθόσον αυτό θα συμβάλλει έμμεσα στην αύξηση της απασχόλησης και συνεπώς στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών αυτών.

δ. Η πολιτική της μείωσης του ρόλου του κράτους στην οικονομική δραστηριότητα, με μια σειρά από ιδιωτικοποιήσεις που επιχειρείται σήμερα από την πολιτεία, θα συμβάλλει καθοριστικά:

(1) Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της χώρας και βοηθάει στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

(2) Στη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων, την εκλογίκευση της λειτουργίας τους, στη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης και αποδοτικότητας.

(3) Στη διάχυση της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας.

(4) Στη προώθηση της διαφάνειας και στην ανάπτυξη της κουλτούρας μετόχων του λεγόμενου «λαϊκού καπιταλισμού».

ε. Το πλαίσιο αυτό, αποτελεί το κατάλληλο υπόβαθρο για την εξυγίανση των εγχώριων αμυντικών επιχειρήσεων και τη δημιουργία μιας ισχυρής και ανταγωνιστικής εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας. Κατάλληλες επιχειρηματικές δράσεις για την επίτευξη αυτή, δυνατόν να αποτελέσουν οι:

(1) Δράσεις που χαλαρώνουν τα εσωτερικά σύνορα μιας εταιρίας, επιτρέποντας την επαρκή επικοινωνία μεταξύ των μελών της εταιρίας και περιλαμβάνουν: την αναδιοργάνωση, τη διαχείριση ελέγχου ποιότητας, τη διαχείριση ολικής ποιότητας και εναρμονίζοντας τα συμφέροντα του εργατικού δυναμικού και της διοίκησης με αυτά των μετόχων όπως: το Πρόγραμμα Εξαγοράς Μετοχών της Εταιρίας από τους Εργαζόμενους (Employee Stock Owner-ship Plans-ESOP) και το Πρόγραμμα Προαιρετικής Εξαγοράς Μετοχών Εταιρίας από τα Στελέχη (Stock Options).

(2) Δράσεις που μειώνουν τα εξωτερικά σύνορα των εταιριών, περιλαμβάνουν: Εταιρικές Αποκοπές(Corporate Spin Offs), Στρατηγικές Συγχωνεύσεις-Εξαγορές(Strategic Acquisitions), Συμμετοχές σε Νεωτεριστικά Επιχειρηματικά Κεφάλαια (Corporate Venturing), Στρατηγικές Συμμαχίες(Strategic Alliances).

στ. Οι πολιτικές που θα οδηγήσουν στη σταδιακή μείωση των αμυντικών δαπανών χωρίς ταυτόχρονη μείωση της αμυντικής αξιοπιστίας της χώρας, είναι η τυποποίηση των οπλικών συστημάτων στα πλαίσια τόσο της Συμμαχίας όσο και της Ε.Ε. Η πολιτική αυτή μπορεί να οδηγήσει στη μείωση του ανά μονάδα προϊόντος παραγωγής των οπλικών συστημάτων, μέσα από τις εξής πηγές:

(1) Από τη μείωση του μέσου κόστους έρευνας και ανάπτυξης, μέσα από την παραγωγή μικρότερου αριθμού τύπων οπλικών συστημάτων και μέσω της κατανομής των δαπανών αυτών σε μεγαλύτερο αριθμό παραγόμενων μονάδων από κάθε τύπο.

(2) Από τη μείωση του μέσου κόστους παραγωγής, μέσα από την αύξηση του παραγόμενου επιπέδου κάθε οπλικού συστήματος και της επακόλουθης ανάπτυξης οικονομιών κλίμακας και εξειδίκευσης.

(3) Από το ελεύθερο διεθνές εμπόριο οπλικών συστημάτων, στους κόλπους του NATO αλλά και της Ε.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ - ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΕΣ

- Γ. Πετράκος - Γ.Ψυχάρης, «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδ. ΚΡΙΤΙΚΗ.
- ΑΣΠ, «Θέματα Γενικής Μορφώσεως», Τόμος 2.(Εισαγωγικές Εξετάσεις στην ΑΣΠ).
- Α. Κανελλόπουλος, «Οικονομική της Ανάπτυξης», Αθήνα 1990.
- Θ. Σκούντζος, «Οικονομική Ανάπτυξη», Εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ.

- Γεωργακόπουλος, Λιανός, Μπένος, Τσεκούρας, Χ"προκοπίου, Χρήστου, «Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία», Εκδ. GUTENBERG.
- Ν. Αντωνάκης, «Η Πολιτική Οικονομία της Άμυνας στη Μεταπολεμική Ελλάδα», Εκδ. ΣΥΜΕΩΝ.
- Γ. Μοσχόβης, «Η Οικονομία της Άμυνας και η Άμυνα της Οικονομίας», Ινστιτούτο Αμυντικών Αναλύσεων, Αθήνα 2000.
- Π. Μουρδουκούτας, «Η Παγκόσμια Επιχείρηση», Εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ.
- Π. Μουρδουκούτας, «Επιχειρηματική Στρατηγική», Εκδ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ.
- Γεώργιος Π. Αρτίκης, Χρηματοοικονομική Διοίκηση – Αποφάσεις χρηματοδοτήσεων, INTERBOOKS.
- Παναγιώτης Τεντέλης, REAL ESTATE, Παπασωτηρίου.
- Πρόδρομος Γ. Ευθυμόγλου – Απόστολος Α. Μπάλλας, Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί και αγορές, Ευγ. Μπέκου, Αθήνα 2006.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ- ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΤΥΠΟΣ

- Ναυτική Επιθεώρηση, ΓΕΝ, Τεύχος 562(Σεπ-Οκτ-Νοε 2007).
- Νικ. Καραμούζης, άρθρο, «Η επανοριοθέτηση του ρόλου του Κράτους στην Οικονομία», ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 24 Οκτ. 2004.
- Μαρία Αμπατζή, άρθρο, «Φυλάκια του Στρατού στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης», Εφημ. Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΗΣ ΞΑΝΘΗΣ, 5 Δεκ. 2004.
- Στ. Τζίμας, «Κλειστά Στρατόπεδα άδεια ταμεία», ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 19 Απρ. 2004.
- ΕΘΝΙΚΗ ΗΧΩ Οκτ. 2003 της Πανελλήνιας Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών.
- ΑΕΠΟΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Τεύχος 76, Αυγ. 2005

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- ΥΠΕΘΑ, Λευκή Βίβλος, 1999-2004.
- ΥΠΕΘΑ, Απολογισμός Έργου Μαρ. 2004-Μαρ. 2006.
- Επιθεώρηση Αποκέντρωσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τεύχος 47, Αθήνα 2007.

ΝΟΜΟΙ – ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

- Ν 4407/1929 Ίδρυση ΤΕΘΑ
- Ν 1418/84 ΦΕΚ 23Α/84 Δημόσια έργα

- ΠΔ 378/87 ΦΕΚ 168/Α/87 ΥΠΕΘΑ και τα ΝΠΔΔ τα οποία εποπτεύονται από αυτό (Διαδίκτυο).
- ΠΔ 2745/99 ΦΕΚ 224 Ίδρυση ΥΑΜΣ
- ΠαΔ 9-9/82 περί οργάνωσης του ΤΕΘΑ
- ΠαΔ 9-25/2002. Επιτάξεις –εκμισθώσεις και μισθώσεις ακινήτων.
- Ν 719/77 «Περί Νομοθεσίας Δημοσίων Κτημάτων», (Διαδίκτυο).
- Ν 1989/1991 Άρθρο 11 σε αντικατάσταση του Αρθρου 10 του Ν 719/77

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- «Η Προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων στην Σύγχρονη Κοινωνία (Ημερίδα ΣΕΕΘΑ)», Στρατηγός ε.α. Γεώργιος Αντωνακόπουλος, Επίτιμος Α/ΓΕΕΘΑ, <http://www.seetha.gr/seetha/CategItems.asp?MenuCategID=20>
- «Κοινωνική προσφορά των ΕΔ», www.mod.mil.gr Α - _'ΣΣ 98 Α_ΤΕ 95 Α_ΤΕ 30 Μ/Κ ΤΑΞ XVI Μ/Κ ΜΠ 3η Μ/Κ ΤΑΞ
- Ιστοσελίδες ΥΕΘΑ, ΓΕΣ, ΓΕΝ και ΓΕΣ
- <http://www.e-themis.gov.gr>
- <http://www.aooa-mod.gr>
- www.mnec.gr/el/economics/budgets

ΕΓΓΡΑΦΑ

- Φ.900/88/337573/Σ.1179/ΓΕΣ/ΔΥΠΟ/1β «Σχέδιο Αναδιάρθρωσης των Υφισταμένων Αστικών Στρατοπέδων Στρατού Ξηράς
- Τ.ΕΘ.Α / ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2010
- Γενική Ενημέρωση Ταμείου Εθνικής Άμυνας
- Γενική Ενημέρωση Υ.Α.Μ.Σ (Διευθυντής)
- Γενική Ενημέρωση Α.Ο.Ο.Α (Διευθυντής)
- Ενημέρωση ΜΤΑ-ΤΕΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» : ΟΡΙΣΜΟΙ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ

1. **Γενική Ανάπτυξη**, είναι η συνεχής άνοδος της ποιότητας ζωής μιας κοινωνίας. Με βάση τον ορισμό, τρία τουλάχιστον είναι τα κεντρικά συστατικά στοιχεία της γενικής ανάπτυξης:

α. Η ικανότητα για την εξασφάλιση των βασικών αναγκών του ανθρώπου που είναι τελείως απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής και είναι η διατροφή, η κατοικία, η υγεία και η εκπαίδευση.

β. Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

γ. Η ανθρώπινη ελευθερία.

Βασικές επιδιώξεις της γενικής ανάπτυξης σε όλες τις κοινωνίες είναι:

α. Η αύξηση των βασικών αγαθών της ζωής για όλα τα μέλη αυτών.

β. Η αύξηση του επιπέδου διαβίωσης που περιλαμβάνει εκτός από το υψηλότερο εισόδημα, την αύξηση της απασχόλησης, τη βελτίωση της εκπαίδευσης και την άνοδο των πολιτιστικών και ανθρωπιστικών αξιών.

γ. Η διεύρυνση των οικονομικών και κοινωνικών επιλογών ατόμων και κρατών.

2. Οικονομική Ανάπτυξη, είναι η διαδικασία κοινωνικών, οικονομικών μεταβολών που αυξάνουν το κατά κεφαλή εισόδημα και βελτιώνουν τη ποιότητα ζωής του μέγιστου δυνατού αριθμού ανθρώπων σε μια κοινωνία. Τα βασικά χαρακτηριστικά της ανάπτυξης είναι:

α. Η τάση της αγοράς εργασίας προς σταθεροποίηση στο επίπεδο της πλήρους απασχόλησης.

β. Η εξάλειψη της φτώχειας.

γ. Η ικανοποίηση βασικών αναγκών που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής.

Συμπερασματικά, η οικονομική ανάπτυξη είναι ταυτόχρονα διαδικασία και αποτέλεσμα, είναι η διαδικασία που έχει σαν αποτέλεσμα, τη συνεχή αύξηση του κατά κεφαλή εισοδήματος με τρόπο ώστε να βελτιώνεται το βιοτικό και πολιτισμικό επίπεδο του ανθρώπου.

3. Κοινωνική ανάπτυξη, είναι η δίκαιη συμμετοχή όλων των μελών της κοινωνίας στις θυσίες και στα οφέλη της συλλογικής προσπάθειας για την ανάπτυξη. Επιπλέον σημαίνει την εφαρμογή μιας ορθής και υγιούς πολιτικής εισοδημάτων, την εξασφάλιση πλήρους απασχόλησης, την πολιτική κοινωνικών παροχών με σκοπό την εξασφάλιση εισοδήματος σε άτομα που για οποιονδήποτε λόγο δεν είναι σε θέση να εργαστούν και η ορθή ανακατανομή του εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών τάξεων προς ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων.

4. **Βιώσιμη ανάπτυξη**, είναι η ανάπτυξη που συνθέτει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους στην κατεύθυνση:

α. της επίτευξης διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ισχυρής παραγωγικής βάσης και έμφαση στην καινοτομία και την αύξηση της απασχόλησης,

β. της εδαφικής και κοινωνικής συνοχής, της δίκαιης κατανομής πόρων και της άρσης των αποκλεισμών,

γ. της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας και του τοπίου και της αειφόρου χρήσης των φυσικών πόρων...».

5. Απώτερος σκοπός της ανάπτυξης είναι ο άνθρωπος, στην υπηρεσία του οποίου λειτουργούν οι μηχανισμοί, οι λειτουργίες και οι θεσμοί για την ικανοποίηση όχι μόνο των υλικών του αναγκών αλλά και για την ανάπτυξη των προσωπικών του ικανοτήτων και την καλλιέργεια των πνευματικών του αξιών. Αποτελεί μια πολύπλοκη, διαχρονική κοινωνική και πολιτισμική διαδικασία που συνδέεται με γενικότερες διαρθρωτικές αλλαγές, που προσδιορίζουν το μέγεθος και την έκταση της κοινωνικής προόδου.

6. **Συντελεστές- Παράγοντες της Οικονομικής Ανάπτυξης**

α. Οι φυσικοί πόροι, που διακρίνονται στην παραγωγικότητα του εδάφους, στις εξαγόμενες φυσικές ύλες και στη μορφολογία του εδάφους.

β. Οι ανθρώπινοι πόροι, που διακρίνονται στο μέγεθος του πληθυσμού, την ποσότητα της προσφερόμενης εργασίας και την ποιότητά της.

γ. Το κεφάλαιο, αποτελεί την κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία άμεσα παραγωγικών δραστηριοτήτων.

δ. Η τεχνολογική πρόοδος.

ε. Η επιχειρηματικότητα.

στ. Το μέγεθος της αγοράς, που καθορίζεται από την ικανότητα απορρόφησης αγαθών και υπηρεσιών.

ζ. Το θεσμικό πλαίσιο.

7. **Επίδραση Παραγόντων**

Είναι σημαντικό, να εξεταστεί η επίδραση όλων αυτών των παραγόντων καθώς και η ιδιαιτερότητα καθενός επί της οικονομικής ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών. Αναλυτικότερα :

α. Είναι δύσκολο να καθορισθεί με τρόπο γενικό και αδιαμφισβήτητο ποιος από τους παράγοντες είναι πιο απαραίτητος και πιο σημαντικός για την οικονομική ανάπτυξη μιας τοπικής κοινωνίας, γιατί αφενός απαιτείται ένα κατώτατο όριο ποσότητας παραγωγής και αφετέρου υπάρχουν περιθώρια υποκατάστασης ενός συντελεστή με έναν άλλο.

β. Οι προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης μιας περιοχής πλούσιας σε φυσικούς πόρους είναι ευνοϊκότερες από τις προοπτικές μιας άλλης περιοχής που χαρακτηρίζεται από ανεπάρκεια ή έλλειψη πόρων. Η μορφολογία του εδάφους και οι κλιματολογικές συνθήκες επηρεάζουν τις οικονομικές δραστηριότητες μιας περιοχής. Οι πεδινές και εύφορες εκτάσεις καθώς και οι παραθαλάσσιες περιοχές παρέχουν μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στη διαμόρφωση των συγκοινωνιών και του τουρισμού.

γ. Η ύπαρξη ανθρωπίνου δυναμικού σε μια περιοχή αυξάνει τις προοπτικές ανάπτυξης της καθώς υπάρχει μεγαλύτερο εργατικό δυναμικό, αύξηση της προσφοράς εργασίας, αύξηση της παροχής και κατανάλωσης αγαθών, διεύρυνση του τομέα παροχής υπηρεσιών και ανάγκη δημιουργίας έργων κοινωνικής υποδομής. Το εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο προσωπικό που θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες της οικονομικής ανάπτυξης συμβάλλει στην οικονομία μιας περιοχής, δημιουργώντας ένα παραγωγικότερο εργατικό δυναμικό, αυξάνοντας τις ευκαιρίες απασχόλησης και δημιουργίας εισοδήματος. Η ύπαρξη ευκαιριών απασχόλησης του εργατικού δυναμικού των τοπικών κοινωνιών, αποτρέπει τη ροπή για μετανάστευση από τις αγροτικές προς τις αστικές περιοχές.

δ. Το κεφάλαιο αποτελεί τον σημαντικότερο και στρατηγικότερο παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης γιατί μπορεί να υποκαταστήσει την εργασία και τους φυσικούς πόρους. Όσο μεγαλύτερη αφθονία κεφαλαίου υπάρχει, τόσο περισσότερες είναι οι δυνατότητες αύξησης των επενδύσεων ευρείας κλίμακας για να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη.

ε. Η τεχνολογική εξέλιξη αυξάνει την παραγωγικότητα της εργασίας, την ποιότητα των παραγομένων προϊόντων με ταυτόχρονη μείωση της τιμής τους.

στ. Η επιχειρηματικότητα είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες οικονομικής ανάπτυξης μιας περιοχής. Ο ρυθμός αύξησης του κατά κεφαλή προϊόντος συμβάλει στην άνοδο της επιχειρηματικότητας. Ο σωστός επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να προβλέπει τις ανάγκες της αγοράς, να επιλέξει τη θέση και το προσωπικό της επιχείρησής του, να κατέχει τεχνικές γνώσεις του κλάδου του, να εισάγει καινοτομίες και γενικά να διεξάγει μόνος του όλες τις επιχειρηματικές λειτουργίες. Ακόμη και μια μικρή αύξηση των εισαγωγών συγκεκριμένων προϊόντων, για παράδειγμα, μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην αγορά που εξυπηρετεί ένας

τοπικός επιχειρηματίας και ευνοϊκές ή καταστροφικές συνέπειες για τον ίδιο και την επιχείρησή του.

ζ. Το μέγεθος της αγοράς μια μικρής τοπικής κοινωνίας μπορεί να εξυπηρετηθεί από οικογενειακές μονάδες μικρής τεχνολογικής εξειδίκευσης. Όσο μεγαλύτερο γίνεται το μέγεθος της αγοράς τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη για μεγάλες και εξειδικευμένες παραγωγικές μονάδες. Τα επίπεδα του εισοδήματος έχουν μεγάλη σημασία για την τεχνολογική ανάπτυξη, τόσο από την πλευρά της προσφοράς, όσο και από την πλευρά της ζήτησης. Όταν το μέγεθος της αγοράς είναι μικρό, η ζήτηση για ένα οποιοδήποτε προϊόν είναι μικρή και το προϊόν δεν μπορεί να απορροφηθεί σε μεγάλη κλίμακα. Το αποτέλεσμα είναι ότι η ζήτηση για μεμονωμένα προϊόντα είναι τόσο κατακερματισμένη και περιορισμένη ώστε οι πόροι να μην μπορούν να διατεθούν για την παραγωγή μεμονωμένων προϊόντων. Με την αύξηση του μεγέθους της αγοράς γίνεται δυνατός και ο μεγαλύτερος καταμερισμός εργασίας και η χρησιμοποίηση τελειότερων μηχανημάτων και υιοθέτηση αρτιότερης οργάνωσης, πράγματα που υποβιβάζουν το κόστος παραγωγής. Διεύρυνση του μεγέθους της αγοράς επιφέρει ανταγωνιστικές συνθήκες προσφοράς και ζήτησης, διευκολύνει τους επιχειρηματίες στην ανεύρεση κεφαλαίων, εργατικού δυναμικού και πρώτων υλών και προετοιμάζει τα μέλη της κοινωνίας της, για οικονομική ανάπτυξη.

η. Ένα κατάλληλο θεσμικό και νομικό πλαίσιο επηρεάζει την οικονομική ανάπτυξη μιας τοπικής κοινωνίας. Η κρατική παρέμβαση με μείωση δασμών, φόρων, φορολογικών συντελεστών και χαμηλότοκων αναπτυξιακών δανείων, επηρεάζει ευνοϊκά την ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, κυρίως στις παραμεθόριες και προβληματικές περιοχές.

8. Μέσα Άσκησης Περιφερειακής Πολιτικής

Τα μέσα ή εργαλεία που είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια άσκησης περιφερειακής πολιτικής είναι :

α. Δημόσιες Δαπάνες

Όταν αναλύονται στο περιφερειακό ή νομαρχιακό επίπεδο περιλαμβάνουν κυρίως : τις δαπάνες λειτουργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών (Δήμων και Νομαρχιών, Νοσοκομείων, Στρατοπέδων), τις δαπάνες λειτουργίας κρατικών επιχειρήσεων (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΒΟ, ΕΛΤΑ), τις δαπάνες αγοράς και προμήθειας εξοπλισμού και τις δαπάνες εκτέλεσης δημοσίων έργων. Οι λειτουργικές δαπάνες αποτελούνται κυρίως από μισθούς, αμοιβές υπηρεσιών και προμήθειες υλικών που αυξάνουν τη ζήτηση αγαθών και συνεπώς το εισόδημα και την απασχόληση σε μια περιφέρεια, η εκτέλεση έργων δημιουργεί επίσης εισοδήματα και θέσεις εργασίας αλλά επιπροσθέτως βελτιώνει και την υποδομή της περιφέρειας. Συνεπώς επιδρούν θετικά τόσο στη τοπική ζήτηση (αύξηση εισοδημάτων) όσο και στη τοπική προσφορά (βελτίωση παραγωγικότητας).

β. Υποδομές

Η δημιουργία υποδομών θεωρείται ως μια από τις σημαντικότερες πολιτικές που μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη περιοχών που χαρακτηρίζονται από υστέρηση. Οι υποδομές με την ευρεία έννοια, συμπεριλαμβάνουν :

(1) Τις παραγωγικές υποδομές: οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα, τα αεροδρόμια και γενικά τις υποδομές μεταφορών, τις τηλεπικοινωνίες, τις βιομηχανικές περιοχές, τα βιομηχανικά πάρκα.

(2) Τις κοινωνικές υποδομές: υποδομές εκπαίδευσης, υγείας, πρόνοιας, άθλησης, πολιτισμού, ελεύθερου χρόνου.

(3) Τις αστικές υποδομές: δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, τα πολεοδομικά σχέδια, τα αστικά οδικά δίκτυα. Σύμφωνα με τη γενικότερη αντίληψη, οι υποδομές βελτιώνουν την παραγωγικότητα μιας περιοχής και αυξάνουν την έλξη που μπορεί να ασκήσει σε επενδυτικά κεφάλαια και υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό. Μια περιφέρεια με σύγχρονες υποδομές αφενός εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του παραγωγικού της δυναμικού και αφετέρου μπορεί να προσελκύσει νέα κεφάλαια και νέες επενδυτικές δραστηριότητες, στο βαθμό που οι παραγωγικές υποδομές συνδυάζονται με ένα ευχάριστο αστικό περιβάλλον διαβίωσης.

γ. Αναπτυξιακά Κίνητρα ή κίνητρα που παρέχονται μέσω των αναπτυξιακών νόμων.

Επιδιώκουν να κατευθύνουν επενδυτικά κεφάλαια προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές μιας χώρας. Συνήθως αποτελούνται από δωρεάν επιχορήγηση μέρους του αρχικού κεφαλαίου της επένδυσης και από επιδότηση του επιτοκίου δανεισμού. Συχνά παρέχονται επίσης απαλλαγές στη φορολογία των κερδών των επιχειρήσεων, αυξημένες αποσβέσεις κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και εξαγωγικές επιδοτήσεις.

δ. Έλεγχοι και Περιορισμοί

Αναφέρονται κυρίως στην επέκταση των δραστηριοτήτων στις ήδη ανεπτυγμένες (συχνά κορεσμένες) περιοχές. Συνίστανται στην υιοθέτηση αυστηρών περιβαλλοντικών κριτηρίων για την έκδοση αδειών λειτουργίας και εγκατάστασης βιομηχανικών μονάδων και σε ορισμένες περιπτώσεις στην απαγόρευση εγκατάστασης επιχειρήσεων σε συγκεκριμένες περιοχές.

ε. Ενίσχυση της κινητικότητας εργασίας και κεφαλαίου και ενίσχυση της ευελιξίας.

Οι πολιτικές αυτές επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τις ατέλειες της αγοράς που εμποδίζουν την κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής (έδαφος, εργασία, κεφάλαιο). Σε μια ήπια εκδοχή τους, αποσκοπούν στην καλύτερη πληροφόρηση για

ευκαιρίες απασχόλησης σε περιοχές με επάρκεια κεφαλαίου και για ευκαιρίες επενδύσεων σε περιοχές με επάρκεια εργασίας.

στ. Πολιτικές ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Έχει παρατηρηθεί από καιρό ότι ενώ οι ανεπτυγμένες περιφέρειες, όπως οι μητροπόλεις και τα βιομηχανικά κέντρα, διαθέτουν μια μεγάλη ποικιλία μεγεθών επιχειρήσεων, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές στηρίζουν σχεδόν αποκλειστικά την παραγωγική τους βάση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Συνεπώς, η ανάπτυξη των περιφερειών της δεύτερης κατηγορίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα των ΜΜΕ να επιβιώσουν στον ανταγωνισμό, να επενδύσουν, να εκσυγχρονιστούν και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. (χρηματοδότηση των ΜΜΕ με κεφάλαια κίνησης, χρηματοδότηση επενδύσεων για ΜΜΕ, δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης των ΜΜΕ και ενίσχυση της συνεργασίας τους σε τοπικό επίπεδο).

ζ. Αποκέντρωση δημόσιου τομέα

Συνίσταται στη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κεντρικό επίπεδο διοίκησης σε χαμηλότερα επίπεδα, όπως αυτό της Περιφέρειας, της Νομαρχίας ή του Δήμου. Για να είναι επιτυχής αυτή η πολιτική θα πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογη μεταφορά πόρων που να επιτρέπει την αποτελεσματική αξιοποίηση των αρμοδιοτήτων σε τοπικό επίπεδο (μεταφορά και μετεγκατάσταση υπηρεσιών από το Κέντρο προς την Περιφέρεια). Η πολιτική αυτή, στο βαθμό που είναι λειτουργικά εφικτή, είναι δυνατόν να αλλάξει τη χωρική κατανομή των δημοσίων δαπανών προς όφελος των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών.

η. Πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού

Επιδιώκουν να ενισχύσουν την ποιότητα των ανθρώπινων πόρων μιας περιφέρειας, με την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων σε τομείς αιχμής και τη βελτίωση και διεύρυνση των προσόντων και ειδικοτήτων του εργατικού δυναμικού.

θ. Πολιτικές άυλων υποδομών

Έχουν ως κοινό παρανομαστή την αντίληψη ότι οι μικρές επιχειρήσεις:

(1) Δεν είναι δυνατόν από μόνες τους να εξασφαλίσουν το σύνολο των πληροφοριών που τους χρειάζονται προκειμένου να λάβουν κατάλληλες επιχειρηματικές αποφάσεις.

(2) Έχουν συχνά «καινοτόμες» ιδέες, οι οποίες όμως δεν φτάνουν στο στάδιο της εκμετάλλευσης.

(3) Αδυνατούν να λειτουργήσουν με αποτελεσματικό και ανταγωνιστικό τρόπο, λόγω του μικρού μεγέθους παραγωγής που δεν επιτρέπει οικονομίες κλίμακας. Πολιτικές άυλων υποδομών συνίστανται στη: δημιουργία Κέντρων Πληροφοριών για επιχειρήσεις, κέντρων καινοτομιών και μεταφοράς τεχνολογίας, τεχνολογικών πάρκων, παραγωγικών θερμοκοιτίδων.

ι. Εγκατάσταση Επιστημονικών Ιδρυμάτων και Στρατοπέδων

Η ίδρυση και εγκατάσταση επιστημονικών ιδρυμάτων, σε λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες της χώρας θεωρείται και έχει χρησιμοποιηθεί συχνά ως αναπτυξιακή πολιτική καθώς και αυτή της εγκατάστασης στρατοπέδων σε ανάλογες περιοχές. Η ύπαρξη πανεπιστημίων θα συμβάλει αφενός, στη κατάρτιση του επιστημονικού δυναμικού της περιοχής και αφετέρου, θα διευκολύνει τον εκσυγχρονισμό του παραγωγικού της δυναμικού μέσω της συνεργασίας επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων(αμυντικές βιομηχανίες) με τα εργαστήρια, τους καθηγητές και τους ερευνητές των διάφορων τμημάτων και σχολών.

ια. Πολιτικές διασυνοριακής συνεργασίας

Αποσκοπούν να δημιουργήσουν ένα κρίσιμο μέγεθος αγοράς για παραγωγικά συστήματα και επιχειρήσεις που λόγω της περιμετρικής τους θέσης, το στερούνται στον εθνικό χώρο. Η σύσφιξη σχέσεων αναζωογονεί τις τοπικές οικονομίες των μεθοριακών περιοχών, καθώς καθεμιά πλευρά αναπτύσσει τους κλάδους και τις δραστηριότητες στις οποίες διατηρεί συγκριτικό πλεονέκτημα.

9. Οι Επιδιώξεις του Κράτους στις Οικονομίες που Στηρίζονται στο Μηχανισμό της Αγοράς.

Για να επιτευχθεί η μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των αναγκών με τους περιορισμένους πόρους που διατίθενται, θα πρέπει:

α. Να χρησιμοποιούνται όλοι οι παραγωγικοί πόροι.

β. Να χρησιμοποιούνται στην παραγωγή των αγαθών εκείνων που επιθυμεί το κοινωνικό σύνολο και στην ποσότητα που αυτό επιθυμεί.

γ. Να διανέμεται το παραγόμενο κοινωνικό προϊόν ανάμεσα στους πολίτες με τρόπο δίκαιο, δηλαδή με τρόπο που να ικανοποιεί το αίσθημα του κοινωνικού συνόλου για κοινωνική δικαιοσύνη.

δ. Να κατανέμονται οι πόροι ανάμεσα σε καταναλωτικά αγαθά που ικανοποιούν τις παρούσες ανάγκες των ανθρώπων και σε κεφαλαιουχικά αγαθά που θα ικανοποιήσουν τις μελλοντικές ανάγκες τους, με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται

μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των σημερινών αλλά και των μελλοντικών τους αναγκών.

ε. Να κατανέμονται οι παραγωγικοί πόροι μεταξύ κατανάλωσης και επενδύσεων, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ένας ικανοποιητικός ρυθμός αύξησης του «Παγίου Κεφαλαίου» της οικονομίας και να εξασφαλίζεται ένας ικανοποιητικός ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης.

10. Αμυντική Επιχείρηση

Ορίζεται μια επιχείρηση, όταν κατευθύνει ένα ποσοστό της παραγωγής της στις Ε.Δ, για την κάλυψη των τρεχουσών και κεφαλαιακών τους αναγκών.

11. Αντισταθμιστικά Ωφελήματα (ΑΩ)

Με τον όρο αυτό υποδηλώνεται μια οικονομική συναλλαγή η οποία είναι αποτέλεσμα μιας κρατικής προμήθειας και αποσκοπεί να παράσχει στον αγοραστή κάποια πρόσθετα οφέλη. Αυτές οι συναλλαγές μπορούν να αφορούν είτε στο αντικείμενο της προσφοράς αυτό, καθεαυτό(Άμεση Αντιστάθμιση), είτε σε άλλο αντικείμενο(Έμμεση Αντιστάθμιση).

12. Αμυντικές Δαπάνες

Ορίζονται οι δαπάνες στις οποίες προβαίνουν οι εθνικές κυβερνήσεις, προκειμένου να καλύψουν το κόστος συντήρησης των Ενόπλων Δυνάμεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β» :ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

1. Οι Ένοπλες Δυνάμεις στον καιρό της ειρήνης έχουν ως επιπλέον αποστολή και την κοινωνική προσφορά. Σκοπός του προγράμματος της Κοινωνικής Προσφοράς των Ενόπλων Δυνάμεων είναι η στενότερη σύνδεσή τους με την τοπική κοινωνία, μέσα από την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, τη στήριξη των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τη συνεργασία με άλλους κρατικούς και κοινωνικούς φορείς.

2. Οι στόχοι του προγράμματος αυτού υλοποιούνται με μέτρα και δράσεις που δε θίγουν το κύριο επιχειρησιακό έργο των Ενόπλων Δυνάμεων, συνεισφέροντας στη στήριξη της τοπικής κοινωνίας, ιδιαίτερα σε παραμεθόριες και ορεινές περιοχές, καθώς και σε νήσους – μικρονήσους όπου οι δυνατότητες παρέμβασης είναι περιορισμένης έκτασης και αποτελεσματικότητας.

3. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τη διάρκεια του έτους 2017, οι Ένοπλες Δυνάμεις συνέβαλαν στην κατασκευή μικρών τεχνικών έργων, στην πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών, στην αναδάσωση, στην αποκατάσταση του οδικού δικτύου, στην κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων, στη διάθεση εξειδικευμένου τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού, σε επιπρόσθετη υγειονομική υποστήριξη σε ακριτικές και άλλες περιοχές, καθώς και σε υποστήριξη Διοικητικής Μέριμνας γενικότερα, όπως αναλυτικά περιγράφεται παρακάτω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ ΞΗΡΑΣ ΕΤΟΥΣ 2017

1. Μικρά Έργα Υποδομής

α. Διατέθηκαν συνολικά 155 οχήματα – μηχανήματα Μηχανικού και 348 άτομα, για εργασίες διαμορφώσεως-συντηρήσεως αγροτικών δρόμων και περιβαλλόντων χώρων.

β. Εκτελέστηκαν εργασίες βελτιώσεως διαμονής σε δημόσια κτίρια/οικήματα (σχολεία, κέντρα υγείας, οδοί κτλ) στην Περιοχή Ευθύνης της Ελληνικής Δύναμης Κοσσυφοπεδίου (ΕΛΔΥΚΟ) και ειδικότερα στα χωριά TRN, BANOSCA, BALAJ, KAMENICA, PERLEZ, UROSEVAC, MIRASH, CRINILO, BABUS BANISCA, BISTRICA και LEPOCAVIC.

γ. Πραγματοποιήθηκε έναρξη εργασιών κατασκευής Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), στο Στρατόπεδο «ΠΑΠΑΓΟΥ» με μέριμνα ΓΕΣ, προϋπολογισμού 250.664,10€.

δ. Το συνολικό κόστος της προσφοράς ανήλθε στο ποσό των 388.400,95€.

2. Υγεία- Περίθαλψη

α. Στο πλαίσιο της προληπτικής ιατρικής, διατέθηκε στρατιωτικό ιατρικό προσωπικό όλων των ειδικοτήτων και κινητά ιατρεία του Στρατού, για εξέταση κατοίκων ορεινών περιοχών και νήσων του Αιγαίου Πελάγους. Εξετάσθηκαν συνολικά 4.086 κάτοικοι. Επιπλέον στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αργυροκάστρου εξετάστηκαν 10.298 ασθενείς, από τους οποίους οι 3.301 είναι μέλη της Ελληνικής μειονότητας. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν 71 χειρουργικές επεμβάσεις και διενεργήθηκαν 70.495 εργαστηριακές εξετάσεις. Κατά το 2017, για το Στρατιωτικό Νοσοκομείο (Σ.Ν.) Αργυροκάστρου, απαιτήθηκε η ανάλωση Υγειονομικού Υλικού αξίας 258.677€. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν 16 χειρουργικές επεμβάσεις και 432 εργαστηριακές εξετάσεις ενώ η αξία του Υγειονομικού Υλικού ανήλθε στα 33.069 €.

β. Διατέθηκαν συνολικά 51 ασθενοφόρα με ανάλογο προσωπικό (στρατιωτικοί ιατροί, νοσηλεύτες) σε 936 περιπτώσεις για υγειονομική εξέταση, διακομιδή πολιτών και κάλυψη αθλητικών αγώνων.

γ. Συγκεντρώθηκαν 12.359 φιάλες αίματος από αιμοδοσία στελεχών και οπλιτών.

δ. Έλληνες ιατροί και κτηνίατροι συμμετείχαν στη Διασυμμαχική Ιατρική (Med Cap) και Κτηνιατρική (Ved Cap) Ομάδα, οι οποίες προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στις κοινότητες του Κοσσυφοπεδίου TALINOVAC, DUBRAVA, BALAJ και BABLJAC.

ε. Πραγματοποιήθηκε δωρεά ιατρικού ηλεκτρονικού εξοπλισμού στο χωριό BANISCA του Κοσσυφοπεδίου.

στ. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 7 διαλέξεις (προληπτικής ιατρικής και δημόσιας υγείας) στη Θράκη και σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.

ζ. Το συνολικό κόστος της προσφοράς στην υγεία ανήλθε στο ποσό των 427.136,14 €.

3. Πολιτιστικές – Κοινωνικές Εκδηλώσεις

α. Διατέθηκε στρατιωτική μουσική σε 344 περιπτώσεις, για θρησκευτικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις διάφορων Φορέων.

β. Διατέθηκαν στρατιωτικές λέσχες σε 156 περιπτώσεις, για πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων φιλανθρωπικού χαρακτήρα, εκθέσεων, καθώς και παράθεση γευμάτων κρατικών Φορέων και οργανώσεων.

γ. Διατέθηκαν τμήματα αποδόσεως τιμών σε 330 περιπτώσεις.

δ. Διατέθηκε προσωπικό, υλικά και μέσα για την τέλεση διάφορων εκδηλώσεων Τοπικών Φορέων σε 43 περιπτώσεις.

ε. Πραγματοποιήθηκαν Ιερά Μυστήρια ιδιωτών σε στρατιωτικούς ναούς σε 6 περιπτώσεις.

στ. Πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις «Ανοιχτά Στρατόπεδα» σε όλη την επικράτεια.

ζ. Η Στρατιωτική Μουσική της 80 ΑΔΤΕ συμμετείχε σε συναυλία Αλληλεγγύης για τους πυρόπληκτους των προσφάτων πυρκαγιών στο Πνευματικό Κέντρο νήσου Κω.

η. Το Α΄ Σώμα Στρατού (ΣΣ) συμμετείχε με προσωπικό και μέσα στις εκδηλώσεις «ΠΡΕΣΠΕΙΑ 2017».

θ. Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις και προσφορά γλυκισμάτων σε Ιμάμηδες της Θράκης, με την ευκαιρία του εορτασμού «Κουρμπάν Μαϊράμ» των Ελλήνων Μουσουλμάνων.

ι. Πραγματοποιήθηκαν 2 συναυλίες με τη συμμετοχή της Στρατιωτικής Μουσικής της IV Μεραρχίας Πεζικού (IV ΜΠ) και 2 με τη συμμετοχή του συγκροτήματος της Στ. Γεωργιάδου.

ια. Το συνολικό κόστος της προσφοράς στις πολιτιστικές εκδηλώσεις ανήλθε στο ποσό των 210.689,19 €.

4. Παιδεία - Αθλητισμός

α. Πραγματοποιήθηκε ενημέρωση μαθητών και σπουδαστών, για το έργο και την αποστολή του Στρατού, κατά τις επισκέψεις σχολείων σε στρατόπεδα, στο πλαίσιο ενημερώσεων επαγγελματικού προσανατολισμού.

β. Διατέθηκαν σκοπευτήρια και πεδία βολής σε 160 περιπτώσεις.

γ. Διατέθηκαν ποδοσφαιρικά γήπεδα σε 97 περιπτώσεις.

δ. Προσφέρθηκαν σχολικά είδη, ρουχισμός και εδέσματα στα σχολεία του Κοσσυφοπεδίου.

ε. Σχολικά είδη και είδη ενδύσεως διατεθήκαν από την 80 ΑΔΤΕ σε παιδιά της μικρονήσου Αρκοί και αντίστοιχα από την 88 ΣΔΙ και 79 ΑΔΤΕ σε Δημοτικά σχολεία των Περιοχών Ευθύνης τους.

στ. Διατέθηκε προσωπικό, υλικά και μέσα για την τέλεση διαφόρων αθλητικών εκδηλώσεων Τοπικών Φορέων σε 3 περιπτώσεις.

ζ. Δόθηκε οικονομική ενίσχυση, από τα στελέχη της 98 ΑΔΤΕ, στο σύλλογο «Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ) Κυψέλη», κατά τη διάρκεια τηλεμαραθώνιου που διενεργήθηκε προκειμένου να συγκεντρωθούν χρήματα για την ανέγερση νέου κτιρίου.

η. Προσφέρθηκαν από το Δ' Σώμα Στρατού (ΣΣ), 4 Η/Υ στο 8ο Γυμνάσιο Δροσερού, ένας (1) Η/Υ στο 2ο Επαγγελματικό Λύκειο Ξάνθης και ένας (1) Η/Υ στο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο Διάσπαρτου.

θ. Διατέθηκε από το Β'ΣΣ το Δ' τρίμηνο 2017, οπλίτης δάσκαλος για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας σε Αθίγγανους.

ι. Το κόστος της προσφοράς στην παιδεία και τον αθλητισμό ανήλθε στα 31.800,56 €.

5. Λοιπές Δραστηριότητες

α. Διατέθηκαν στρατιωτικοί ιερείς και οπλίτες ιεροψάλτες, για τέλεση Θείας Λειτουργίας σε Ιερούς Ναούς περιοχών της Θράκης και νήσων του Αιγαίου.

β. Προσφέρθηκαν τρόφιμα, ρουχισμός και εκπαιδευτικά υλικά για ενίσχυση απόρων οικογενειών, σχολείων και κοινωνικών ιδρυμάτων.

γ. Διατέθηκε στους νομούς Σερρών, Φθιώτιδος, Φωκίδος, Λάρισας και Καβάλας, αξιωματικός πυροτεχνουργός για εξουδετέρωση και καταστροφή πυρομαχικών και στην Κρήτη, για την καταστροφή ανευρεθέντων παλαιών πυρομαχικών. Συνολικά εκκαθαρίστηκαν 24.800 m².

δ. Πραγματοποιήθηκε μεταφορά ανθρωπιστικής βοήθειας η οποία διανεμήθηκε από την ΕΛΔΥΚΟ στο Κοσσυφοπέδιο.

ε. Πραγματοποιήθηκε την 5η Ιουλίου 2017, καθαρισμός ακτών στην Πάτμο και την 09η Σεπτεμβρίου 2017 καθαρισμός δασικής περιοχής Προφήτη Ηλία Ρόδου.

στ. Από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο 2017 ο Στρατός Ξηράς (ΣΞ) διέθεσε προσωπικό και μέσα για την επιτήρηση δασικών περιοχών σε όλη την επικράτεια, στο πλαίσιο πρόληψης πυρκαγιών και πολλές φορές ζητήθηκε η συνδρομή του στην κατάσβεση αυτών. Επιπλέον κατά τις πρόσφατες φωτιές στην Εύβοια και Πελοπόννησο ο ΣΞ διέθεσε προσωπικό και μέσα για την κατάσβεση και τη δημιουργία αντιπλημμυρικών έργων. Ειδικότερα ο ΣΞ διέθεσε:

(1) Προσωπικό

(α) Στελέχη: 7.587

(β) Κληρωτοί οπλίτες: 13.948

(2) Μέσα

(α) Οχήματα διαφόρων τύπων: 3.327

(β) Μηχανήματα ΜΧ: 244

(γ) 10 Α/Φ τα οποία εκτέλεσαν 11 εξόδους

(δ) 30 Ε/Π τα οποία εκτέλεσαν 57 εξόδους

(3) Το κόστος Κοινωνικής Προσφοράς του ΣΞ για τις πυρόπληκτες περιοχές (περίοδος 23 Αυγούστου - 06 Σεπτεμβρίου 2017) ανήλθε στο ποσό των 2.414.569€.

(4) Το συνολικό κόστος της προσφοράς του ΣΞ για όλη την αντιπυρική περίοδο (Μάιος – Οκτώβριος 2017) ανήλθε στο ποσό των 4.595.260€.

ζ. Τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο 2017 ο ΣΞ συνέχισε τη διάθεση προσωπικού και μέσων στις πυρόπληκτες περιοχές. Ειδικότερα τον Νοέμβριο διατεθήκαν ημερησίως 569 άτομα (32 Αξιωματικοί και 537 οπλίτες) καθώς και 66 μηχανήματα Μηχανικού (ΜΧ). Τον Δεκέμβριο διατεθήκαν 215 άτομα (19 Αξιωματικοί και 196 οπλίτες) καθώς και 37 μηχανήματα ΜΧ. Το κόστος διάθεσης προσωπικού και μέσων για την περίοδο Νοέμβριος– Δεκέμβριος 2017 ανήλθε στο ποσό του 1.286.289,80€. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν ρίψεις ζωοτροφών κόστους 23.745,25€ ενώ εκτελέστηκαν αεροφωτογραφίες πυρόπληκτων περιοχών σε όλη την επικράτεια (20 έξοδοι Α/ΦΩΝ και Ε/Π), συνολικού κόστους 44.063,42€. Το συνολικό κόστος της περιόδου Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2017 ανήλθε στο ποσό του 1.567.421,47€.

η. Εφαρμόστηκε το σχέδιο «ΧΕΛΜΟΣ» για τη διάσωση ανθρώπων στη Σάμο και στην περιοχή Λιάγκεικα Αιτωλοακαρνανίας καθώς και στον Λούσιο ποταμό.

θ. Πραγματοποιήθηκε με τη συμβολή του Α΄ΣΣ καθαρισμός των ακτών της λίμνης Κερκίνης.

ι. Εγκρίθηκαν οι εξής παραχωρήσεις:

(1) Εκτάσεως 2.160,60 τμ στο Δήμο Πυθαγορείου Σάμου για τη διάνοιξη οδού.

(2) Εκτάσεως 365,43 τμ στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την επέκταση του 38ου Γυμνασίου – Λυκείου Αθηνών.

(3) Εκτάσεως 35 στρεμμάτων στο Δήμο Ναυπλίου για την ανέγερση Σχολικού Κτιρίου.

(4) Εκτάσεως 1260 τμ στο Δήμο Ελευθερών για τη βελτίωση της περιφερειακής οδού.

(5) Εκτάσεως 42 τμ στο Δήμο Τριπόλεως για την κατασκευή υποσταθμού Μέσης Τάσεως.

(6) Εκτάσεως 622,7 τμ στη νήσο Κω για την κάλυψη των αναγκών της ΔΕΗ.

(7) Εκτάσεως 18.323,50 τμ στο Δ. Ιωαννίνων για τη διάνοιξη της λεωφόρου Κενάν Μεσσαρέ.

ια. Μεταφέρθηκαν συνολικά 4000 λίτρα πόσιμου νερού στο Δήμο Πολυκάστρου, λόγω ακαταλληλότητας του νερού στα χωριά Άσπρου και Αξιοχωρίου.

ιβ. Πραγματοποιήθηκε την 11 Φεβρουαρίου 2017 δενδροφύτευση στην (ΠΕ) 95 ΑΔΤΕ στο Δημοτικό. Διαμέρισμα. Θεολόγου Ρόδου.

ιγ. Την 05 Ιουνίου 2017, παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος, διατέθηκαν προσωπικό και μέσα για τον καθαρισμό των ακτών των νήσων Σαμοθράκης, Λήμνου, Μυτιλήνης, Χίου, Σάμου, Κω, Ρόδου και Κρήτης. Συνολικά διατεθήκαν 569 άτομα και 51 οχήματα – μηχανήματα ΜΧ. Το κόστος υπολογίστηκε στα 19.250€.

ιδ. Χορηγήθηκε 1 ισοπεδωτής γαιών τύπου CAT 212 και ένας (1) φορτωτής στο Δήμο Δομοκού.

ιε. Το συνολικό κόστος της προσφοράς στις λοιπές δραστηριότητες του Στρατού, χωρίς να υπολογιστεί το κόστος των εδαφών που παραχωρήθηκε, ανήλθε στο ποσό των 6.592.262,95 €.

6. Συνολικό Κόστος Προσφοράς Το συνολικό κόστος της Κοινωνικής Προσφοράς του Στρατού Ξηράς ανήλθε στο ποσό των 7.650.289,95 €, υπολογιζόμενης της αξίας των υλικών που διατέθηκαν, των καυσίμων και αναλωσίμων που καταναλώθηκαν και των ωρών απασχολήσεως του προσωπικού.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2017

1. Υγιεινή – Περίθαλψη

α. Στο πλαίσιο Εφαρμογής του προγράμματος Προληπτικής Ιατρικής σε κατοίκους νήσων Ανατολικού Αιγαίου – Δωδεκανήσου (Λειψοί, Αγ. Ευστράτιος, Ψαρά, Ανάφη, Αστυπάλαια, Σύμη, Τήλο, Φούρνοι, Αγαθονήσι, Αρκοί, Νίσυρο, Μεγίστη, Κάσος, Κάρπαθος, Χάλκη), διατέθηκαν μονάδες του Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ) στις οποίες επέβαινε διακλαδική ομάδα ιατρών με έδρα την νήσο Λέρο, η οποία εξέτασε συνολικά 581 κατοίκους.

β. Στο πλαίσιο του προγράμματος Προληπτικής Ιατρικής, το οποίο υλοποιείται από το Σωματείο Φίλων Κοινωνικής Παιδιατρικής “Ανοικτή Αγκαλιά”, για τους κατοίκους νήσων Ανατολικού Αιγαίου – Δωδεκανήσου (Νάξος, Δονούσα, Αμοργός, Κουφονήσια, Σχοινούσα, Ηράκλεια, Αγαθονήσι, Φούρνοι, Ψαρά, Χίος, Κίμωλος, Φολέγανδρος, Σίκινος, Ανάφη, Σαντορίνη, Λήμνος, Κάρπαθος, Κάσος, Νίσυρος, Λέρος, Λειψοί, Ρόδος και Σάμος) διατέθηκαν μονάδες του ΠΝ, στις οποίες επέβαινε ομάδα ιατρών του σωματείου.

γ. Στο πλαίσιο μεταφοράς ασθενών, Κανονιοφόρος του Πολεμικού Ναυτικού μετέφερε 4 ασθενείς.

δ. Στο πλαίσιο δωρεάν διάθεσης φαρμακευτικού - υγειονομικού υλικού, διατέθηκαν :

(1) Υλικά αξίας 1.480€ στην οργάνωση «Γιατροί Καρδιάς».

(2) Υλικά αξίας 9.500€ στη Διεύθυνση Θρησκευτικού του ΓΕΕΘΑ επ’ ωφελεία της αποστολής της στη Βοσνία.

(3) Υλικά αξίας 200€ στο 4ο Σύστημα Ναυτοπροσκόπων Νίκαιας. στ. Διάθεση Αξιωματικών Υγειονομικού (Ιατρών διαφόρων ειδικοτήτων) σε Διακλαδικό Κλιμάκιο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης σε ακριτικές μονάδες (Κως, Σέρρες, Σάμος, Ρόδος, Διδυμότειχο, Αλεξανδρούπολη, Λήμνος, Χίος, Λέσβος, Ξάνθη, Κομοτηνή, Καλαμάτα, Τρίπολη, Βέροια).

2. Έρευνα – Διάσωση Ναυαγών Μονάδες του Πολεμικού Ναυτικού (ΤΠΚ, Φ/Γ, ΠΠ, Ν/Α, Κ/Φ,) συμμετείχαν σε αποστολές έρευνας και διάσωσης. Συνολικά εκτελέστηκαν 28 αποστολές.

3. Συμμετοχή σε Πολιτιστικές - Εορταστικές Εκδηλώσεις Διατέθηκαν Ναυτικές Δυνάμεις καθώς και μόνιμο Στρατιωτικό προσωπικό σε 49 εορταστικές εκδηλώσεις (εθνικών, εκκλησιαστικών και άλλων επετείων), που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του έτους.

4. Πρόληψη - Καταστολή Πυρκαγιών

α. Στο πλαίσιο καταστολής των πυρκαγιών, μονάδες του ΠΝ συμμετείχαν με 727 άτομα, 83 πυροσβεστικά και άλλα οχήματα, ένα (1) α/φος ναυτικής συνεργασίας, 3 Ε/Π, ένα αρματαγωγό και μία πυραυλάκατος σε επιχειρήσεις δασοπυρόσβεσης σε ολόκληρη τη χώρα (Πάρνηθα, Πεντέλη, Ηλεία, Εύβοια, Σαλαμίνα, Πόρος, Χανιά, Ρέθυμνο).

β. Επιπλέον, για σκοπούς πρόληψης, εκτελέστηκαν 24 εποχούμενα περίπολα με τη συμμετοχή 72 ατόμων.

5. Εξυπηρέτηση Κοινωνικών Αναγκών

α. Κατά τη διάρκεια του έτους διατέθηκαν Μονάδες του Πολεμικού Ναυτικού (ΤΠΚ, Φ/Γ, ΠΠ, Ν/Α, Κ/Φ, Υ/Φ) με τα πληρώματά τους για εξυπηρέτηση δραστηριοτήτων κοινωνικού περιεχομένου όπως: μεταφορές προσωπικού, μεταφορές υλικών, υδροδοτήσεις, μεταφορές τροφίμων σε ακριτικές νήσους και βραχονησίδες.

β. Δωρεάν διάθεση πετρελαίου σε ιδρύματα κοινωφελούς χαρακτήρα (Ιερές Μονές, Ιδρύματα, Σχολεία).

γ. Διάθεση ανθρωπιστικής βοήθειας προς τρίτους (Ιερούς Ναούς, χριστιανικούς συλλόγους – οργανώσεις).

δ. Συμμετοχή στον ετήσιο έρανο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

6. Εξουδετερώσεις Πυρομαχικών Εξουδετερώθηκαν πυρομαχικά που εντοπίστηκαν σε θαλάσσιο χώρο από ομάδες Υποβρυχίων Καταστροφένων (Λιμένες Ηρακλείου, Αγ. Νικολάου Κρήτης, Βόλου και Περάματος, καθώς και Νήσοι Σάμος, Πάρος, Σαλαμίνα, Φλέβες, Ρόδος, Κως, Ζάκυνθος και περιοχές: Λιβανάτες, Διακοπτό, Κυπαρισσία, Χαλκιδική, Λιτόχωρο, Καβάλα, Θεσπρωτία).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

1. Διάθεση Πτητικών Μέσων για Εκτέλεση των παρακάτω Αποστολών:

α. Αεροδιακομιδές Εκτελέστηκαν 1.071 αποστολές Αεροδιακομιδών στις οποίες τα μέσα της ΠΑ (Α/Φ C-130, C-27, GV και Ε/Π S. Puma, AB-205 και A-109), πραγματοποίησαν 2.599 ώρες πτήσης, μεταφέροντας 1.365 ασθενείς, εκ των οποίων οι 10 διακομίστηκαν με Α/Φ C-130 και C-27 της ΠΑ, σε ιατρικά κέντρα του εξωτερικού. Επίσης εκτελέστηκαν 7 αποστολές μεταφοράς μοσχευμάτων, εκ των οποίων οι 3 στο εξωτερικό (Κύπρος).

β. Έρευνα-Διάσωση Τα πτητικά μέσα Έρευνας – Διάσωσης της ΠΑ (Α/Φ C-130, DO-28 και Ε/Π S. Puma, AB-205), εκτέλεσαν 275 εξόδους με 475,7 ώρες πτήσης σε συνεργασία με άλλους φορείς, Λιμενικό Σώμα (ΛΣ) & Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ), με αποτέλεσμα να διασωθούν 2.355 άτομα των οποίων η ζωή βρισκόταν σε κίνδυνο. Σημειώνεται ότι 1.544 ήταν οι επιβάτες του κρουαζιερόπλοιου «Sea Diamond» που προσάραξε και τελικά βυθίσθηκε στη νήσο Σαντορίνη τον Απρίλιο 2017.

γ. Αεροπυρόσβεση Για την κατάσβεση πυρκαγιών σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια, τα πυροσβεστικά Α/Φ της ΠΑ (CL-215, CL-415, PZL και GRUMMAN), εκτέλεσαν 3.334 εξόδους με 7.759,2 ώρες πτήσης. Επίσης για την υποστήριξη της

δασοπυρόσβεσης (από αέρος συντονισμό, εκκενώσεις-διασώσεις, μετακινήσεις πληρωμάτων-τεχνικών και μεταφορά δασοπυροσβεστών και αφρού), διατέθηκαν Α/Φ C-130, C-27, CL-215, CL-415 και Ε/Π B-212, AB-205 και S. Puma, εκτελώντας 409 εξόδους με 480,8 ώρες πτήσης.

δ. Εναέρια Επιτήρηση Δασών Στο πλαίσιο πρόληψης για εκδήλωση πυρκαγιών τα Α/Φ της ΠΑ (CL-215, CL-415, PZL, GRUMMAN, P-3B, T-41, T-2, T-6 και RF-4), εκτέλεσαν 1.059 εξόδους με 2.077,2 ώρες πτήσης για εναέρια επιτήρηση δασών σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια. Επίσης Α/Φ RF-4 εκτέλεσαν 19 εξόδους με 28,8 ώρες πτήσης για αεροφωτογράφιση των καμένων περιοχών σε Αττική, Ηλεία, Λακωνία, Αρκαδία, Κρήτη και Εύβοια.

ε. Αεροψεκασμοί Για την προστασία του γεωργικού και δασικού πλούτου της Χώρας μας, εκτελέστηκαν 76 εξόδοι με 92,6 ώρες πτήσης για αεροψεκασμό 59.000 περίπου στρεμμάτων σε περιοχές ευθύνης του δασαρχείου Λάρισας και συγκεκριμένα σε περιοχές των ορεινών όγκων Μαυροβουνίου και Κισσάβου για την καταπολέμηση ασθενειών των καστανόδενδρων, καθώς και σε περιοχές του Κιλκίς, Θεσσαλονίκης και Golf Γλυφάδας, για την καταπολέμηση ασθενειών των πευκοδασών.

στ. Ανθρωπιστική Βοήθεια

(1) Εκτελέσθηκε με Α/Φ C-130 μία (1) αποστολή Ανθρωπιστικής βοήθειας στην Ουγκάντα, προερχόμενη από την Αδελφότητα «ΦΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ» και τον τηλεοπτικό Σταθμό ALTER, με 19,6 ώρες πτήσης μεταφέροντας συνολικά 15 τόνους φαρμακευτικού υλικού, τρόφιμα, σκηνές, κλπ προς την εκεί Ελληνορθόδοξη Εκκλησία.

(2) Στο πλαίσιο αρωγής των πυρόπληκτων περιοχών της Ηλείας, εκτελέστηκαν με Α/Φ C-130, 3 αποστολές μεταφοράς Ανθρωπιστικής βοήθειας, από το Ντύσεντορφ της Γερμανίας προς την Ανδραβίδα, με 24,9 ώρες πτήσης μεταφέροντας συνολικά 45 τόνους παιδικών τροφών, ένδυσης και ειδών υγιεινής. Επίσης διατέθηκε Α/Φ C-130 για τη μεταφορά 19,5 τόνων εμφιαλωμένου ύδατος στους πυρόπληκτους της Ηλείας.

(3) Χορηγήθηκε ιατροφαρμακευτικό υλικό ως ανθρωπιστική βοήθεια στην οργάνωση «Γιατροί της Καρδιάς» για τις ανάγκες των κατοίκων στο Μπουρούντι Αφρικής, αξίας 1.500 €.

(4) Διατέθηκαν επίσης τα παρακάτω :

(α) Στο Ιράκ εργαλεία κόστους 2.160 €.

(β) Στη Βοσνία σε άπορο πληθυσμό είδη ιματισμού αξίας 23.583 €.

(γ) Στην Ιερά Μητρόπολη Κεντρώας Αφρικής είδη ιματισμού, μέσω του Ορθοδόξου Συλλόγου Εξωτερικής Ιεραποστολής «Ο Απόστολος Βαρνάβας», αξίας 23.917 €.

(δ) Στο Νοσοκομείο Παίδων Αγία Σοφία, όργανα γυμναστικής, αξίας 2.171 €.

(ε) Σε Αθίγγανους τρόφιμα και είδη ιματισμού, αξίας 18.027 €.

(στ) Στην Ι.Μ Νίκαιας διατέθηκαν τρόφιμα, αξίας 20.356 €.

(ζ) Στο Σώμα Αγροφυλακής χορηγήθηκαν είδη ιματισμού αξίας 63.087 €.

(5) Από το 201 ΚΕΦΑ (Κέντρο Εφοδιασμού Αεροπορίας) διατέθηκε η παρακάτω ανθρωπιστική βοήθεια :

(α) Είδη ένδυσης και υπόδησης καθώς και χειμερινές κουβέρτες, στην Ιερά Μητρόπολη Κεντρίας Αφρικής, αξίας 18.655 δολαρίων.

(β) Οχτακόσια ογδόντα οκτώ (888) τεμάχια ένδυσης στο σύλλογο Τυφλών – Αναπήρων «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ».

(γ) Στο Δήμο Υμηττού, είδη ένδυσης και υπόδησης.

(6) Από το Εργοστάσιο Μεταφορικών Μέσων και Επιγείου Εξοπλισμού (ΕΡΓ. ΜΜ & ΕΕ) Αράξου διατέθηκαν 230 κιβώτια γάλα σε κοινωφελή ιδρύματα της περιοχής.

(7) Από το Κρατικό Εργοστάσιο Αεροκινητήρων (ΚΕΑ) διατέθηκαν 30 κιβώτια γάλα στο Ενοριακό Φιλόπτωχο Ταμείο του Ιερού Ναού (Ι.Ν) Αγίων Ασωμάτων, στο Χαμόγελο του Παιδιού, στο Ίδρυμα «Μητέρα» και τον Ι.Ν Αγίου Νικολάου Καισαριανής.

(8) Από Εργοστάσιο Τηλεπικοινωνιακών και Ηλεκτρονικών Μέσων (ΕΤΗΜ) διατέθηκαν 15 κιβώτια γάλα στο «Χριστοδούλειο» Ίδρυμα.

(9) Από 134 Σμηναρχία Μάχης (ΣΜ) διατέθηκαν τρόφιμα στο Γηροκομείο Θήρας και σε 5 άπορες οικογένειες του νησιού, παιχνίδια σε 8 άπορα παιδιά και χρηματική ενίσχυση 2 άπορων οπλιτών.

(10) Από τη 204 ΜΓΑΠ (Μοίρα Γενικών Αποθηκών) διατέθηκαν 1.100 € σε 8 άπορες οικογένειες, εν όψει εορτών Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς.

(11) Από το Συγκρότημα Εξυπηρέτησης Προσωπικού Αεροπορίας (ΣΕΠΑ) διατέθηκαν:

(α) Είδη συσκευασίας (χαρτοκιβώτια) 4 τόνων περίπου στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών.

(β) Δοχεία ελαιόλαδου και τσουρέκια, αξίας 155 € στο Μητροπολιτικό Ι.Ν Αγίου Νικολάου Καισαριανής.

(12) Από τη Σχολή Υπαξιωματικών Διοικητών (ΣΥΔ) κατατέθηκαν 600€ σε λογαριασμό του Παιδικού Χωριού SOS Πλαγιαρίου Θεσσαλονίκης.

ζ. Υπέρ τρίτων:

(1) Επ' ωφελεία Υπουργείου Παιδείας: Μεταφορά των θεμάτων γραμμικού σχεδίου των Πανελληνίων εξετάσεων με Α/Φ C-27. Πραγματοποιήθηκαν 2 ώρες πτήσης.

(2) Επ' ωφελεία Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος (ΑΠΣ): Διατέθηκε Ε/Π Super Puma για συμμετοχή σε άσκηση έρευνας-διάσωσης στην ξηρά, υπό την αιγίδα του Πυροσβεστικού σώματος (ΠΣ), η οποία διεξήχθη στις 28 Μαρτίου 2017 στην Πάρνηθα (Λημικό όρος), με τη συμμετοχή επίσης του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ), της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛΑΣ) και του Εθνικού κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ). Πραγματοποιήθηκαν 2 ώρες πτήσης.

(3) Επ' ωφελεία ΓΓΠΠ: Διατέθηκε Ε/Π ΑΒ-205 για συμμετοχή σε άσκηση αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών στις 5 Νοεμβρίου 2017, στην Αμουδάρα Ηρακλείου Κρήτης, υπό την αιγίδα της Πολιτικής Προστασίας Ηρακλείου. Πραγματοποιήθηκαν 2 ώρες πτήσης.

(4) Επ' ωφελεία Ελληνικής Ομάδας Διάσωσης (ΕΟΔ): Διατέθηκε Ε/Π Super Puma στις 3 Ιουνίου 2017 για συμμετοχή σε άσκηση της ΕΟΔ (περισυλλογή τραυματία) στο Λιτόχωρο Πιερίας. Πραγματοποιήθηκαν 3,5 ώρες πτήσης.

2. Εξυπηρέτηση Α/Φ Διεθνούς συνδρομής για τις πυρκαγιές

Στο πλαίσιο της Διεθνούς βοήθειας προς τη Χώρα μας, για την αντιμετώπιση των πυρκαγιών, στάθμευσαν, ανεφοδιάστηκαν και εξυπηρετήθηκαν σε Α/Δ της ΠΑ, όλα τα ξένα Α/Φ και Ε/Π που συμμετείχαν στην κατάσβεση πυρκαγιών κατά την τελευταία πυροσβεστική περίοδο (1η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου 2017)

3. Εορταστικές εκδηλώσεις στο EL ALAMEIN Στο πλαίσιο των ετήσιων εορταστικών εκδηλώσεων στο EL ALAMEIN εκτελέστηκαν 2 αποστολές για τη μετακίνηση των Ιερολοχιτών και αντιπροσωπειών στην Αίγυπτο (Κάιρο και Αλεξάνδρεια) με 9,2 ώρες πτήσης.

4. Ειδικές Μεταφορές Διατέθηκε Α/Φ C-130 και Ε/Π VIP B-212, για μεταφορά των Τιμίων Κάρων του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου και του Αγίου Θωμά, από Λάρνακα σε Θεσσαλονίκη και από Πάτμο σε Αθήνα, αντίστοιχα. Εκτελέσθηκαν συνολικά 18,8 ώρες πτήσης.

5. Διελεύσεις Αφών

α. Διατέθηκαν Α/Φ για διελεύσεις κατά την διάρκεια της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου, καθώς και σε εορταστικές εκδηλώσεις των πόλεων Ιωαννίνων, Μεσολογγίου, Αρεόπολης, Αλεξανδρούπολης, Δίστομου, Υπάτης και Νήσου Τήνου.

β. Παρουσία της Πολεμικής Αεροπορίας (ΠΑ) με διελεύσεις μαχητικών Α/Φ, κατά την διάρκεια εθνικών επετείων καθώς και επετείων εθνικού ενδιαφέροντος, τοπικού χαρακτήρα, ως εξής : 4/10 Ξάνθη, 28η Οκτωβρίου, 11/11 Πελάνα, 1/12 Χανιά, 13/12 Καλάβρυτα.

γ. Διατέθηκαν μαχητικά Α/Φ σε 3 περιπτώσεις, εντός του FIR Αθηνών, για συνοδεία των Α/Φ των ξένων υψηλών προσώπων, κατά τη διάρκεια επισήμων επισκέψεων στη χώρα μας.

6. Συνδρομή σε Φυσικές Καταστροφές

Η Κινητή Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών (ΚΟΜΑΚ) της ΠΑ, συμμετείχε στο πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του πληθυσμού επί θεμάτων φυσικών καταστροφών, το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Συγκεκριμένα, μέλη της ΚΟΜΑΚ μετέβησαν σε Νομαρχίες ανά την Επικράτεια και έδωσαν διαλέξεις σχετικά με αντιμετώπιση σεισμών και λοιπών φυσικών καταστροφών.

8. Ιατρική Βοήθεια

α. Επισκέψεις Υγειονομικών Κλιμακίων στις νήσους Λήμνο – Άγιο Ευστράτιο και Σκύρο

(1) Με μέριμνα ΓΕΑ / Διεύθυνση Υγειονομικού (ΔΥΓ), κλιμάκιο ιατρών διαφόρων ειδικοτήτων επισκέφτηκε τη νήσο Λήμνο από 25 έως 27 Ιουνίου 2017 και τη νήσο Άγιο Ευστράτιο την 28η Ιουνίου 2017 για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στον τοπικό πληθυσμό. Κατά την επίσκεψη αναπτύχθηκαν 10 εξωτερικά Ιατρεία διαφόρων ειδικοτήτων όπου εξετάστηκαν 175 ασθενείς. Επιπλέον πραγματοποιήθηκε πλήθος παρακλινικών εξετάσεων (αιματολογικές, ακτινογραφίες, καρδιογραφήματα, υπερηχογραφήματα, test Παπανικολάου), ενώ δόθηκε φαρμακευτική αγωγή και έγινε προγραμματισμός για περαιτέρω κλινικό εργαστηριακό έλεγχο ή εισαγωγή στο 251 ΓΝΑ. Πέραν της ιατρικής περίθαλψης, εξετάστηκαν κλινικά οι στρατιωτικοί σκύλοι της 130 ΣΜ και της 8ης Μοίρας Σταθμού Ελέγχου Προειδοποίησης (ΜΣΕΠ) και δόθηκαν οδηγίες στους τοπικούς κτηνοτρόφους.

(2) Επίσης από 08 έως 12 Οκτωβρίου 2017, Υγειονομικό Κλιμάκιο επισκέφθηκε τη Νήσο Σκύρο. Κατά την επίσκεψη αναπτύχθηκαν 13 εξωτερικά Ιατρεία διαφόρων ειδικοτήτων όπου εξετάστηκαν 1.032 ασθενείς, πραγματοποιήθηκε πλήθος παρακλινικών εξετάσεων (αιματολογικές, ακτινογραφίες, καρδιογραφήματα,

υπερηχογραφήματα, test Παπανικολάου), ενώ δόθηκε φαρμακευτική αγωγή και έγινε προγραμματισμός για περαιτέρω κλινικό εργαστηριακό έλεγχο ή εισαγωγή στο 251 ΓΝΑ.

β. Προληπτική Ιατρική σε Νησιά Ανατολικού Αιγαίου-Δωδεκάνησα - Μικρών Κυκλάδων Υγειονομικό προσωπικό της ΠΑ συμμετείχε στη στελέχωση της Διακλαδικής Υγειονομικής Ομάδας που μεταβαίνει για άσκηση Προληπτικής Ιατρικής σε νησιά του Ανατολικού Αιγαίου- Δωδεκανήσου – Μικρών Κυκλάδων.

γ. Αιμοδοσία Κατά το τρέχον έτος πραγματοποιήθηκε από το 251ΓΝΑ, η 3η Παναεροπορική Αιμοδοσία όπου συγκεντρώθηκαν 720 φιάλες αίματος. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν 15 αιμοδοσίες σε Μονάδες της ΠΑ (112ΠΜ, 113ΠΜ, 201ΚΕΦΑ, 129ΠΥ, ΜΑΚ, ΕΡΓ ΜΜ & ΕΕ Αράξου, ΕΡΓ. Α/Κ & ΕΕΟ, ΥΠΗΔ, ΑΑ Ρόδου, Μ.ΙΣ.ΠΑ, ΕΤΗΜ, 6η ΜΣΕΠ, 134ΣΜ, 3η ΜΣΕΠ, ΚΕΑ) όπου συμμετείχαν εθελοντές αιμοδότες και συγκεντρώθηκαν συνολικά 841 φιάλες αίματος. Μέρος από αυτές διατέθηκε σε νοσοκομεία της περιοχής Αθηνών αλλά και της επαρχίας (69 φιάλες αίματος στο Δρακοπούλειο Αιμοδοτικό Κέντρο, 18 φιάλες στο Νοσοκομείο Ρόδου, 119 φιάλες στο Νοσοκομείο Νίκαιας, 12 φιάλες στο ΓΝΝ Φλώρινας και 2 στην Τράπεζα Αίματος Θήρας).

δ. Μονάδα Ψυχολογικής Υποστήριξης Προσωπικού ΠΑ Βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες, οι οποίες ξεκίνησαν την χρονιά που πέρασε, για τη διαμόρφωση χώρων στο 251 ΓΝΑ με σκοπό τη λειτουργία Μονάδας Ψυχολογικής Υποστήριξης Προσωπικού της ΠΑ. Παράλληλα εξετάζεται και η οργάνωση της εν λόγω Μονάδας.

9. Διάθεση Αεροδρομίων (Α/Δ) Η ΠΑ διέθεσε τα εξής Α/Δ :

α. Το Α/Δ Λαμίας διατέθηκε 4 φορές σε περιοδικά αυτοκινήτου για πραγματοποίηση δοκιμών ασφαλείας.

β. Το Α/Δ Μαριτσών Ρόδου διατέθηκε 8 φορές σε τοπικό σύλλογο αυτοκινήτων για διεξαγωγή δοκιμών-αγώνων αυτοκινήτου.

γ. Το Α/Δ Τυμπακίου διατέθηκε μία (1) φορά σε τοπικό σύλλογο αυτοκινήτων για διεξαγωγή αγώνων αυτοκινήτου.

δ. Το Α/Δ Τρίπολης διατέθηκε μία (1) φορά στη ΕΛΠΑ για διεξαγωγή αγώνων αυτοκινήτου.

10. Διάθεση Αεροπορικού Υλικού σε Δήμους Εγκρίθηκε η διάθεση αεροπορικού υλικού, αξίας 15.000 €, στο ΤΕΙ Χαλκίδας καθώς και στο Εργαστηριακό Κέντρο Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ) Νήσου Κω, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτικά βοηθήματα από τους σπουδαστές των εν λόγω εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

11. Διάθεση αφων σε Δήμους Διατέθηκε ένα αφος F-104G στο Δήμο Τρικόρφου, Νομού Μεσσηνίας, ως στατικό έκθεμα.

12. Διάθεση Αγημάτων - Μουσικής Σε εορτές-τελετές-εκδηλώσεις διαφόρων φορέων (Δήμοι-Κοινότητες-Ιεροί Ναοί) διατέθηκαν:

α. Ογδόντα δύο (82) αγήματα απόδοσης τιμών.

β. Είκοσι φορές (20) η Στρατιωτική Μουσική (Μπάντα) της ΠΑ.

γ. Δέκα φορές (10) η Ορχήστρα της ΠΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Γ»: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ

Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Γυναίκα	43	27,9	27,9	27,9
	Άνδρας	111	72,1	72,1	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18-30	57	37,0	37,0	37,0
	31-45	57	37,0	37,0	74,0
	46 και ανω	40	26,0	26,0	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

ιδιότητα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Μόνιμος κάτοικος	29	18,8	18,8	18,8
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	22	14,3	14,3	33,1
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	16	10,4	10,4	43,5
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	12	7,8	7,8	51,3
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	24	15,6	15,6	66,9
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζυγος-τέκνο)	23	14,9	14,9	81,8
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	27	17,5	17,5	99,4
	9	1	,6	,6	100,0
	Total	154	100,0	100,0	

βαθμός

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	-----------	---------	---------------	--------------------

Valid	Στρατιώτης	12	7,8	15,6	15,6
	Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	8	5,2	10,4	26,0
	Ανθυπασπιστής	11	7,1	14,3	40,3
	Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	14	9,1	18,2	58,4
	Τχης/Ανχης/Σχης	16	10,4	20,8	79,2
	Ταξχος	5	3,2	6,5	85,7
	Υπτγος/Αντγος	2	1,3	2,6	88,3
	Πολιτικό προσωπικό	5	3,2	6,5	94,8
	Απόστρατος αξιωματικός	4	2,6	5,2	100,0
	Total	77	50,0	100,0	
Missing	System	77	50,0		
Total		154	100,0		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ: ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ

Πίνακας 1

Φύλο * Α3

Crosstab		
	A3	Total

			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	0	10	12	2	3	27
		% within Φύλο	0,0%	37,0%	44,4%	7,4%	11,1%	100,0%
		% within A3	0,0%	20,8%	52,2%	20,0%	60,0%	29,0%
		% of Total	0,0%	10,8%	12,9%	2,2%	3,2%	29,0%
	Ανδρας	Count	7	38	11	8	2	66
		% within Φύλο	10,6%	57,6%	16,7%	12,1%	3,0%	100,0%
		% within A3	100,0%	79,2%	47,8%	80,0%	40,0%	71,0%
		% of Total	7,5%	40,9%	11,8%	8,6%	2,2%	71,0%
Total	Count	7	48	23	10	5	93	
	% within Φύλο	7,5%	51,6%	24,7%	10,8%	5,4%	100,0%	
	% within A3	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	7,5%	51,6%	24,7%	10,8%	5,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,131 ^a	4	,011
Likelihood Ratio	14,347	4	,006
Linear-by-Linear Association	5,732	1	,017
N of Valid Cases	93		

a. 5 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,45.

Πίνακας 2
Φύλο * B14

Crosstab

	B14	Total
--	-----	-------

			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	0	3	5	3	13	24
		% within Φύλο	0,0%	12,5%	20,8%	12,5%	54,2%	100,0%
		% within B14	0,0%	37,5%	22,7%	13,0%	56,5%	30,0%
		% of Total	0,0%	3,8%	6,3%	3,8%	16,3%	30,0%
	Ανδρας	Count	4	5	17	20	10	56
		% within Φύλο	7,1%	8,9%	30,4%	35,7%	17,9%	100,0%
		% within B14	100,0%	62,5%	77,3%	87,0%	43,5%	70,0%
		% of Total	5,0%	6,3%	21,3%	25,0%	12,5%	70,0%
Total		Count	4	8	22	23	23	80
		% within Φύλο	5,0%	10,0%	27,5%	28,7%	28,7%	100,0%
		% within B14	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	5,0%	10,0%	27,5%	28,7%	28,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,336 ^a	4	,010
Likelihood Ratio	14,267	4	,006
Linear-by-Linear Association	4,617	1	,032
N of Valid Cases	80		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,20.

Πίνακας 3
Φύλο * B18

Crosstab								
			B18					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο	Γυναίκα	Count	0	1	4	6	12	23

	% within Φύλο	0,0%	4,3%	17,4%	26,1%	52,2%	100,0%
	% within B18	0,0%	10,0%	16,7%	28,6%	63,2%	29,9%
	% of Total	0,0%	1,3%	5,2%	7,8%	15,6%	29,9%
Άνδρας	Count	3	9	20	15	7	54
	% within Φύλο	5,6%	16,7%	37,0%	27,8%	13,0%	100,0%
	% within B18	100,0%	90,0%	83,3%	71,4%	36,8%	70,1%
	% of Total	3,9%	11,7%	26,0%	19,5%	9,1%	70,1%
Total	Count	3	10	24	21	19	77
	% within Φύλο	3,9%	13,0%	31,2%	27,3%	24,7%	100,0%
	% within B18	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	3,9%	13,0%	31,2%	27,3%	24,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	15,227 ^a	4	,004
Likelihood Ratio	15,639	4	,004
Linear-by-Linear Association	12,947	1	,000
N of Valid Cases	77		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,90.

Πίνακας 4 Φύλο * B20

Crosstab

	B20					Total
	καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Φύλο Γυναίκα Count	2	1	5	5	12	25

	% within Φύλο	8,0%	4,0%	20,0%	20,0%	48,0%	100,0%
	% within B20	18,2%	14,3%	27,8%	18,5%	70,6%	31,3%
	% of Total	2,5%	1,3%	6,3%	6,3%	15,0%	31,3%
Άνδρας	Count	9	6	13	22	5	55
	% within Φύλο	16,4%	10,9%	23,6%	40,0%	9,1%	100,0%
	% within B20	81,8%	85,7%	72,2%	81,5%	29,4%	68,8%
	% of Total	11,3%	7,5%	16,3%	27,5%	6,3%	68,8%
Total	Count	11	7	18	27	17	80
	% within Φύλο	13,8%	8,8%	22,5%	33,8%	21,3%	100,0%
	% within B20	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	13,8%	8,8%	22,5%	33,8%	21,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,195 ^a	4	,003
Likelihood Ratio	15,459	4	,004
Linear-by-Linear Association	6,763	1	,009
N of Valid Cases	80		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,19.

Πίνακας 5 Ηλικία * A1

Crosstab

		A1					Total
		καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Ηλικία 18-30	Count	13	14	6	3	0	36
	% within Ηλικία	36,1%	38,9%	16,7%	8,3%	0,0%	100,0%

		% within A1	61,9%	51,9%	28,6%	14,3%	0,0%	38,7%
		% of Total	14,0%	15,1%	6,5%	3,2%	0,0%	38,7%
31-45	Count		4	12	7	8	1	32
	% within Ηλικία		12,5%	37,5%	21,9%	25,0%	3,1%	100,0%
	% within A1		19,0%	44,4%	33,3%	38,1%	33,3%	34,4%
	% of Total		4,3%	12,9%	7,5%	8,6%	1,1%	34,4%
46 και ανω	Count		4	1	8	10	2	25
	% within Ηλικία		16,0%	4,0%	32,0%	40,0%	8,0%	100,0%
	% within A1		19,0%	3,7%	38,1%	47,6%	66,7%	26,9%
	% of Total		4,3%	1,1%	8,6%	10,8%	2,2%	26,9%
Total	Count		21	27	21	21	3	93
	% within Ηλικία		22,6%	29,0%	22,6%	22,6%	3,2%	100,0%
	% within A1		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		22,6%	29,0%	22,6%	22,6%	3,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,383 ^a	8	,003
Likelihood Ratio	27,225	8	,001
Linear-by-Linear Association	16,903	1	,000
N of Valid Cases	93		

a. 3 cells (20,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,81.

Πίνακας 6 Ηλικία * A7

Crosstab

			A7					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
Ηλικία 18-30	Count		11	8	7	10	0	36
	% within Ηλικία		30,6%	22,2%	19,4%	27,8%	0,0%	100,0%

	% within A7	73,3%	36,4%	31,8%	31,3%	0,0%	38,7%
	% of Total	11,8%	8,6%	7,5%	10,8%	0,0%	38,7%
31-45	Count	3	10	11	8	0	32
	% within Ηλικία	9,4%	31,3%	34,4%	25,0%	0,0%	100,0%
	% within A7	20,0%	45,5%	50,0%	25,0%	0,0%	34,4%
	% of Total	3,2%	10,8%	11,8%	8,6%	0,0%	34,4%
46 και ανω	Count	1	4	4	14	2	25
	% within Ηλικία	4,0%	16,0%	16,0%	56,0%	8,0%	100,0%
	% within A7	6,7%	18,2%	18,2%	43,8%	100,0%	26,9%
	% of Total	1,1%	4,3%	4,3%	15,1%	2,2%	26,9%
Total	Count	15	22	22	32	2	93
	% within Ηλικία	16,1%	23,7%	23,7%	34,4%	2,2%	100,0%
	% within A7	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	16,1%	23,7%	23,7%	34,4%	2,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,816 ^a	8	,005
Likelihood Ratio	21,301	8	,006
Linear-by-Linear Association	11,714	1	,001
N of Valid Cases	93		

a. 4 cells (26,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,54.

Πίνακας 7 ιδιότητα * A10

Crosstab

		A10					Total
		καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Count	1	1	2	0	0	4

Μόνιμος κάτοικος	% within ιδιότητα	25,0%	25,0%	50,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	4,5%	4,2%	13,3%	0,0%	0,0%	4,3%
	% of Total	1,1%	1,1%	2,2%	0,0%	0,0%	4,3%
Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	1	1	0	3
	% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	4,2%	6,7%	4,8%	0,0%	3,2%
	% of Total	0,0%	1,1%	1,1%	1,1%	0,0%	3,2%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	4	4	1	2	1	12
	% within ιδιότητα	33,3%	33,3%	8,3%	16,7%	8,3%	100,0%
	% within A10	18,2%	16,7%	6,7%	9,5%	9,1%	12,9%
	% of Total	4,3%	4,3%	1,1%	2,2%	1,1%	12,9%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	1	9	4	7	3	24
	% within ιδιότητα	4,2%	37,5%	16,7%	29,2%	12,5%	100,0%
	% within A10	4,5%	37,5%	26,7%	33,3%	27,3%	25,8%
	% of Total	1,1%	9,7%	4,3%	7,5%	3,2%	25,8%
Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζυγος-τέκνο)	Count	14	1	3	5	0	23
	% within ιδιότητα	60,9%	4,3%	13,0%	21,7%	0,0%	100,0%
	% within A10	63,6%	4,2%	20,0%	23,8%	0,0%	24,7%
	% of Total	15,1%	1,1%	3,2%	5,4%	0,0%	24,7%
Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	2	8	4	5	7	26
	% within ιδιότητα	7,7%	30,8%	15,4%	19,2%	26,9%	100,0%
	% within A10	9,1%	33,3%	26,7%	23,8%	63,6%	28,0%
	% of Total	2,2%	8,6%	4,3%	5,4%	7,5%	28,0%
9	Count	0	0	0	1	0	1
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	0,0%	1,1%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	1,1%
Total	Count	22	24	15	21	11	93
	% within ιδιότητα	23,7%	25,8%	16,1%	22,6%	11,8%	100,0%
	% within A10	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

% of Total	23,7%	25,8%	16,1%	22,6%	11,8%	100,0%
------------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	45,217 ^a	24	,005
Likelihood Ratio	48,377	24	,002
Linear-by-Linear Association	1,759	1	,185
N of Valid Cases	93		

a. 26 cells (74,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Πίνακας 8 ιδιότητα * A22

Crosstab

			A22					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A22	0,0%	7,7%	12,5%	0,0%	5,0%	4,5%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,3%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	1	0	1	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	100,0%
		% within A22	0,0%	7,7%	6,3%	0,0%	5,0%	3,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	1,1%	0,0%	1,1%	3,4%
	Count		0	1	0	2	9	12

	Συνάδερφος	% within	0,0%	8,3%	0,0%	16,7%	75,0%	100,0%
	Στρατιωτικός	ιδιότητα						
	που	% within A22	0,0%	7,7%	0,0%	6,9%	45,0%	13,6%
	κατάγομαι	% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	2,3%	10,2%	13,6%
από τη Λαμία								
	Συνάδερφος	Count	3	4	4	8	4	23
	Στρατιωτικός	% within	13,0%	17,4%	17,4%	34,8%	17,4%	100,0%
	που υπηρετώ	ιδιότητα						
	στη Λαμία	% within A22	30,0%	30,8%	25,0%	27,6%	20,0%	26,1%
			% of Total	3,4%	4,5%	4,5%	9,1%	4,5%
	Μέλος	Count	1	5	4	12	1	23
	οικογένειας	% within	4,3%	21,7%	17,4%	52,2%	4,3%	100,0%
	Στρατιωτικού(	ιδιότητα						
	σύζυγος-τέκνο)	% within A22	10,0%	38,5%	25,0%	41,4%	5,0%	26,1%
			% of Total	1,1%	5,7%	4,5%	13,6%	1,1%
	Συνάδερφος,	Count	6	1	4	7	4	22
	έχων	% within	27,3%	4,5%	18,2%	31,8%	18,2%	100,0%
	υπηρετήσει	ιδιότητα						
	στη Λαμία	% within A22	60,0%	7,7%	25,0%	24,1%	20,0%	25,0%
			% of Total	6,8%	1,1%	4,5%	8,0%	4,5%
9		Count	0	0	1	0	0	1
		% within	0,0%	0,0%	100,0	0,0%	0,0%	100,0%
		ιδιότητα			%			
		% within A22	0,0%	0,0%	6,3%	0,0%	0,0%	1,1%
			% of Total	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	
Total		Count	10	13	16	29	20	88
		% within	11,4%	14,8%	18,2%	33,0%	22,7%	100,0%
		ιδιότητα						
		% within A22	100,0%	100,0%	100,0	100,0	100,0	100,0%
			% of Total	11,4%	14,8%	18,2%	33,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	45,530 ^a	24	,005
Likelihood Ratio	45,601	24	,005
Linear-by-Linear Association	2,514	1	,113

N of Valid Cases	88		
------------------	----	--	--

a. 29 cells (82,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

Πίνακας 9
ιδιότητα * A23

Crosstab

			A23					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετ ά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A23	0,0%	7,1%	10,5%	0,0%	5,0%	4,5%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,3%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	0	0	2	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	100,0%
		% within A23	0,0%	7,1%	0,0%	0,0%	10,0%	3,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	2,3%	3,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	2	0	2	8	12
		% within ιδιότητα	0,0%	16,7%	0,0%	16,7%	66,7%	100,0%
		% within A23	0,0%	14,3%	0,0%	8,7%	40,0%	13,6%
		% of Total	0,0%	2,3%	0,0%	2,3%	9,1%	13,6%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	3	3	6	5	6	23
		% within ιδιότητα	13,0%	13,0%	26,1%	21,7%	26,1%	100,0%
		% within A23	25,0%	21,4%	31,6%	21,7%	30,0%	26,1%
		% of Total	3,4%	3,4%	6,8%	5,7%	6,8%	26,1%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ ύζυγος-τέκνο)	Count	3	5	3	10	2	23
		% within ιδιότητα	13,0%	21,7%	13,0%	43,5%	8,7%	100,0%
		% within A23	25,0%	35,7%	15,8%	43,5%	10,0%	26,1%
		% of Total	3,4%	5,7%	3,4%	11,4%	2,3%	26,1%
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	5	2	8	6	1	22
		% within ιδιότητα	22,7%	9,1%	36,4%	27,3%	4,5%	100,0%
		% within A23	41,7%	14,3%	42,1%	26,1%	5,0%	25,0%
		% of Total	5,7%	2,3%	9,1%	6,8%	1,1%	25,0%

9	Count	1	0	0	0	0	1
	% within ιδιότητα	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A23	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	% of Total	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Total	Count	12	14	19	23	20	88
	% within ιδιότητα	13,6%	15,9%	21,6%	26,1%	22,7%	100,0%
	% within A23	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	13,6%	15,9%	21,6%	26,1%	22,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	43,385 ^a	24	,009
Likelihood Ratio	45,121	24	,006
Linear-by-Linear Association	6,772	1	,009
N of Valid Cases	88		

a. 29 cells (82,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,14.

Πίνακας 10 ιδιότητα * A29

Crosstab

			A29					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A29	0,0%	10,0%	13,3%	0,0%	5,0%	4,4%
		% of Total	0,0%	1,1%	2,2%	0,0%	1,1%	4,4%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	1	0	0	2	3
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	66,7%	100,0%
		% within A29	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	10,0%	3,3%
		% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	2,2%	3,3%

Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	0	0	3	9	12
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%	100,0%
	% within A29	0,0%	0,0%	0,0%	18,8%	45,0%	13,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	10,0%	13,3%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	10	2	6	3	1	22
	% within ιδιότητα	45,5%	9,1%	27,3%	13,6%	4,5%	100,0%
	% within A29	34,5%	20,0%	40,0%	18,8%	5,0%	24,4%
	% of Total	11,1%	2,2%	6,7%	3,3%	1,1%	24,4%
Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζ υγος-τέκνο)	Count	10	2	5	0	4	21
	% within ιδιότητα	47,6%	9,5%	23,8%	0,0%	19,0%	100,0%
	% within A29	34,5%	20,0%	33,3%	0,0%	20,0%	23,3%
	% of Total	11,1%	2,2%	5,6%	0,0%	4,4%	23,3%
Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	9	3	2	10	3	27
	% within ιδιότητα	33,3%	11,1%	7,4%	37,0%	11,1%	100,0%
	% within A29	31,0%	30,0%	13,3%	62,5%	15,0%	30,0%
	% of Total	10,0%	3,3%	2,2%	11,1%	3,3%	30,0%
9	Count	0	1	0	0	0	1
	% within ιδιότητα	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A29	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
	% of Total	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Total	Count	29	10	15	16	20	90
	% within ιδιότητα	32,2%	11,1%	16,7%	17,8%	22,2%	100,0%
	% within A29	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%
	% of Total	32,2%	11,1%	16,7%	17,8%	22,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	62,632 ^a	24	,000
Likelihood Ratio	65,817	24	,000

Linear-by-Linear Association	5,389	1	,020
N of Valid Cases	90		

a. 31 cells (88,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,11.

Πίνακας 11
ιδιότητα * A30

Crosstab

			A30					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	1	0	2	0	1	4
		% within ιδιότητα	25,0%	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%	100,0%
		% within A30	4,2%	0,0%	28,6%	0,0%	2,4%	4,5%
		% of Total	1,1%	0,0%	2,2%	0,0%	1,1%	4,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	1	2	0	0	0	3
		% within ιδιότητα	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within A30	4,2%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
		% of Total	1,1%	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	6	1	0	0	4	11
		% within ιδιότητα	54,5%	9,1%	0,0%	0,0%	36,4%	100,0%
		% within A30	25,0%	11,1%	0,0%	0,0%	9,5%	12,4%
		% of Total	6,7%	1,1%	0,0%	0,0%	4,5%	12,4%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	4	2	1	2	13	22
		% within ιδιότητα	18,2%	9,1%	4,5%	9,1%	59,1%	100,0%
		% within A30	16,7%	22,2%	14,3%	28,6%	31,0%	24,7%
		% of Total	4,5%	2,2%	1,1%	2,2%	14,6%	24,7%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού (σύζυγος-τέκνο)	Count	7	1	2	2	9	21
		% within ιδιότητα	33,3%	4,8%	9,5%	9,5%	42,9%	100,0%
		% within A30	29,2%	11,1%	28,6%	28,6%	21,4%	23,6%
		% of Total	7,9%	1,1%	2,2%	2,2%	10,1%	23,6%
		Count	5	3	1	3	15	27

Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	% within ιδιότητα	18,5%	11,1%	3,7%	11,1%	55,6%	100,0%
	% within A30	20,8%	33,3%	14,3%	42,9%	35,7%	30,3%
	% of Total	5,6%	3,4%	1,1%	3,4%	16,9%	30,3%
	Count	0	0	1	0	0	1
9	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A30	0,0%	0,0%	14,3%	0,0%	0,0%	1,1%
	% of Total	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	1,1%
	Count	0	0	1	0	0	1
Total	Count	24	9	7	7	42	89
	% within ιδιότητα	27,0%	10,1%	7,9%	7,9%	47,2%	100,0%
	% within A30	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	27,0%	10,1%	7,9%	7,9%	47,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	43,325 ^a	24	,009
Likelihood Ratio	30,462	24	,170
Linear-by-Linear Association	2,587	1	,108
N of Valid Cases	89		

a. 28 cells (80,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,08.

Πίνακας 12
ιδιότητα * B9

Crosstab

			B9					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	0	1	2	4	21	28
		% within ιδιότητα	0,0%	3,6%	7,1%	14,3%	75,0%	100,0%
		% within B9	0,0%	14,3%	66,7%	21,1%	42,0%	35,0%
		% of Total	0,0%	1,3%	2,5%	5,0%	26,3%	35,0%
		Count	0	0	0	7	15	22

	Ελεύθερος Επαγγελματίας	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	31,8%	68,2%	100,0%
		% within B9	0,0%	0,0%	0,0%	36,8%	30,0%	27,5%
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	8,8%	18,8%	27,5%
Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count		0	5	0	2	8	15
	% within ιδιότητα		0,0%	33,3%	0,0%	13,3%	53,3%	100,0%
	% within B9		0,0%	71,4%	0,0%	10,5%	16,0%	18,8%
	% of Total		0,0%	6,3%	0,0%	2,5%	10,0%	18,8%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count		0	0	0	1	0	1
	% within ιδιότητα		0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	% within B9		0,0%	0,0%	0,0%	5,3%	0,0%	1,3%
	% of Total		0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%
Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count		0	1	0	1	0	2
	% within ιδιότητα		0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within B9		0,0%	14,3%	0,0%	5,3%	0,0%	2,5%
	% of Total		0,0%	1,3%	0,0%	1,3%	0,0%	2,5%
Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σ ύζυγος-τέκνο)	Count		1	0	1	1	3	6
	% within ιδιότητα		16,7%	0,0%	16,7%	16,7%	50,0%	100,0%
	% within B9		100,0%	0,0%	33,3%	5,3%	6,0%	7,5%
	% of Total		1,3%	0,0%	1,3%	1,3%	3,8%	7,5%
Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count		0	0	0	3	2	5
	% within ιδιότητα		0,0%	0,0%	0,0%	60,0%	40,0%	100,0%
	% within B9		0,0%	0,0%	0,0%	15,8%	4,0%	6,3%
	% of Total		0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	2,5%	6,3%
9	Count		0	0	0	0	1	1
	% within ιδιότητα		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within B9		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	1,3%
	% of Total		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%
Total	Count		1	7	3	19	50	80
	% within ιδιότητα		1,3%	8,8%	3,8%	23,8%	62,5%	100,0%
	% within B9		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		1,3%	8,8%	3,8%	23,8%	62,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	47,931 ^a	28	,011
Likelihood Ratio	38,291	28	,093
Linear-by-Linear Association	3,213	1	,073
N of Valid Cases	80		

a. 35 cells (87,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

Πίνακας 13 ιδιότητα * B10

Crosstab

			B10					Total
			καθόλου υ	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	1	2	3	5	16	27
		% within ιδιότητα	3,7%	7,4%	11,1%	18,5%	59,3%	100,0%
		% within B10	50,0%	20,0%	50,0%	29,4%	35,6%	33,8%
		% of Total	1,3%	2,5%	3,8%	6,3%	20,0%	33,8%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	Count	0	2	0	7	13	22
		% within ιδιότητα	0,0%	9,1%	0,0%	31,8%	59,1%	100,0%
		% within B10	0,0%	20,0%	0,0%	41,2%	28,9%	27,5%
		% of Total	0,0%	2,5%	0,0%	8,8%	16,3%	27,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	0	5	0	3	7	15
		% within ιδιότητα	0,0%	33,3%	0,0%	20,0%	46,7%	100,0%
		% within B10	0,0%	50,0%	0,0%	17,6%	15,6%	18,8%
		% of Total	0,0%	6,3%	0,0%	3,8%	8,8%	18,8%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	0	0	1	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
		% within B10	0,0%	0,0%	0,0%	5,9%	0,0%	1,3%
		% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%
		Count	0	1	0	1	1	3

	Συνάδερφος	% within	0,0%	33,3%	0,0%	33,3%	33,3%	100,0%
	Στρατιωτικός	ιδιότητα						
	που υπηρετώ	% within B10	0,0%	10,0%	0,0%	5,9%	2,2%	3,8%
	στη Λαμία	% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%	1,3%	3,8%
	Μέλος	Count	0	0	2	0	4	6
	οικογένειας	% within	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	100,0%
	Στρατιωτικού(σ	ιδιότητα						
	ύζυγος-τέκνο)	% within B10	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	8,9%	7,5%
		% of Total	0,0%	0,0%	2,5%	0,0%	5,0%	7,5%
	Συνάδερφος,	Count	0	0	1	0	4	5
	έχων	% within	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	80,0%	100,0%
	υπηρετήσει στη	ιδιότητα						
	Λαμία	% within B10	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	8,9%	6,3%
		% of Total	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	5,0%	6,3%
9		Count	1	0	0	0	0	1
		% within						
		ιδιότητα	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within B10	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Total		% of Total	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
		Count	2	10	6	17	45	80
		% within						
		ιδιότητα	2,5%	12,5%	7,5%	21,3%	56,3%	100,0%
		% within B10	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	2,5%	12,5%	7,5%	21,3%	56,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	67,400 ^a	28	,000
Likelihood Ratio	38,228	28	,094
Linear-by-Linear Association	,869	1	,351
N of Valid Cases	80		

a. 36 cells (90,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

Πίνακας 14
ιδιότητα * B13

Crosstab

			B13					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
ιδιότητα	Μόνιμος κάτοικος	Count	18	4	0	1	5	28
		% within ιδιότητα	64,3%	14,3%	0,0%	3,6%	17,9%	100,0%
		% within B13	34,6%	33,3%	0,0%	16,7%	55,6%	35,0%
		% of Total	22,5%	5,0%	0,0%	1,3%	6,3%	35,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίες	Count	18	0	0	0	4	22
		% within ιδιότητα	81,8%	0,0%	0,0%	0,0%	18,2%	100,0%
		% within B13	34,6%	0,0%	0,0%	0,0%	44,4%	27,5%
		% of Total	22,5%	0,0%	0,0%	0,0%	5,0%	27,5%
	Δημόσιος ή Ιδιωτικός Υπάλληλος	Count	7	5	1	2	0	15
		% within ιδιότητα	46,7%	33,3%	6,7%	13,3%	0,0%	100,0%
		% within B13	13,5%	41,7%	100,0%	33,3%	0,0%	18,8%
		% of Total	8,8%	6,3%	1,3%	2,5%	0,0%	18,8%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από τη Λαμία	Count	0	1	0	0	0	1
		% within ιδιότητα	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within B13	0,0%	8,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
		% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στη Λαμία	Count	1	0	0	1	0	2
		% within ιδιότητα	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
		% within B13	1,9%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	2,5%
		% of Total	1,3%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	2,5%
	Μέλος οικογένειας Στρατιωτικού(σύζυγος- τέκνο)	Count	6	0	0	0	0	6
		% within ιδιότητα	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within B13	11,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,5%
		% of Total	7,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,5%
	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει στη Λαμία	Count	2	2	0	1	0	5
		% within ιδιότητα	40,0%	40,0%	0,0%	20,0%	0,0%	100,0%
		% within B13	3,8%	16,7%	0,0%	16,7%	0,0%	6,3%

	% of Total	2,5%	2,5%	0,0%	1,3%	0,0%	6,3%
9	Count	0	0	0	1	0	1
	% within ιδιότητα	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
	% within B13	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	1,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%
Total	Count	52	12	1	6	9	80
	% within ιδιότητα	65,0%	15,0%	1,3%	7,5%	11,3%	100,0%
	% within B13	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total	65,0%	15,0%	1,3%	7,5%	11,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	50,069 ^a	28	,006
Likelihood Ratio	44,825	28	,023
Linear-by-Linear Association	,000	1	,989
N of Valid Cases	80		

a. 37 cells (92,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,01.

Πίνακας 15 βαθμός * A1

Crosstab

			A1					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός Στρατιώτης	Count		6	6	0	0	0	12
	% within βαθμός		50,0%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A1		40,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,8%
	% of Total		7,9%	7,9%	0,0%	0,0%	0,0%	15,8%
Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	Count		1	5	2	0	0	8
	% within βαθμός		12,5%	62,5%	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A1		6,7%	20,8%	12,5%	0,0%	0,0%	10,5%

	% of Total	1,3%	6,6%	2,6%	0,0%	0,0%	10,5%
Ανθυπασπιστής	Count	2	4	3	2	0	11
	% within βαθμός	18,2%	36,4%	27,3%	18,2%	0,0%	100,0%
	% within A1	13,3%	16,7%	18,8%	11,1%	0,0%	14,5%
	% of Total	2,6%	5,3%	3,9%	2,6%	0,0%	14,5%
Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	Count	2	5	1	4	2	14
	% within βαθμός	14,3%	35,7%	7,1%	28,6%	14,3%	100,0%
	% within A1	13,3%	20,8%	6,3%	22,2%	66,7%	18,4%
	% of Total	2,6%	6,6%	1,3%	5,3%	2,6%	18,4%
Τχης/Ανχης/Σχης	Count	1	2	5	8	0	16
	% within βαθμός	6,3%	12,5%	31,3%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	8,3%	31,3%	44,4%	0,0%	21,1%
	% of Total	1,3%	2,6%	6,6%	10,5%	0,0%	21,1%
Ταξχος	Count	1	2	0	2	0	5
	% within βαθμός	20,0%	40,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	8,3%	0,0%	11,1%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	2,6%	0,0%	2,6%	0,0%	6,6%
Υπτγος/Αντγος	Count	0	0	0	0	1	1
	% within βαθμός	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within A1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	1,3%
	% of Total	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%
Πολιτικό προσωπικό	Count	1	0	4	0	0	5
	% within βαθμός	20,0%	0,0%	80,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	0,0%	5,3%	0,0%	0,0%	6,6%
Απόστρατος αξιωματικός	Count	1	0	1	2	0	4
	% within βαθμός	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A1	6,7%	0,0%	6,3%	11,1%	0,0%	5,3%
	% of Total	1,3%	0,0%	1,3%	2,6%	0,0%	5,3%
Total	Count	15	24	16	18	3	76
	% within βαθμός	19,7%	31,6%	21,1%	23,7%	3,9%	100,0%

% within A1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
% of Total	19,7%	31,6%	21,1%	23,7%	3,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	73,546 ^a	32	,000
Likelihood Ratio	62,930	32	,001
Linear-by-Linear Association	10,812	1	,001
N of Valid Cases	76		

a. 44 cells (97,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,04.

Πίνακας 16 βαθμός * A10

Crosstab

			A10					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός Στρατιώτης	Count		0	0	2	2	8	12
	% within βαθμός		0,0%	0,0%	16,7%	16,7%	66,7%	100,0%
	% within A10		0,0%	0,0%	13,3%	12,5%	72,7%	15,8%
	% of Total		0,0%	0,0%	2,6%	2,6%	10,5%	15,8%
Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	Count		0	4	1	3	0	8
	% within βαθμός		0,0%	50,0%	12,5%	37,5%	0,0%	100,0%
	% within A10		0,0%	16,7%	6,7%	18,8%	0,0%	10,5%
	% of Total		0,0%	5,3%	1,3%	3,9%	0,0%	10,5%
Ανθυπασπιστής	Count		3	3	3	2	0	11
	% within βαθμός		27,3%	27,3%	27,3%	18,2%	0,0%	100,0%
	% within A10		30,0%	12,5%	20,0%	12,5%	0,0%	14,5%

	% of Total	3,9%	3,9%	3,9%	2,6%	0,0%	14,5%
Ανθλγος/Υπλγ ος/Λγος	Count	3	4	4	1	2	14
	% within βαθμός	21,4%	28,6%	28,6%	7,1%	14,3%	100,0%
	% within A10	30,0%	16,7%	26,7%	6,3%	18,2%	18,4%
	% of Total	3,9%	5,3%	5,3%	1,3%	2,6%	18,4%
Τχης/Ανχης/Σχ ης	Count	1	8	2	4	1	16
	% within βαθμός	6,3%	50,0%	12,5%	25,0%	6,3%	100,0%
	% within A10	10,0%	33,3%	13,3%	25,0%	9,1%	21,1%
	% of Total	1,3%	10,5%	2,6%	5,3%	1,3%	21,1%
Ταξχος	Count	0	3	0	2	0	5
	% within βαθμός	0,0%	60,0%	0,0%	40,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	12,5%	0,0%	12,5%	0,0%	6,6%
	% of Total	0,0%	3,9%	0,0%	2,6%	0,0%	6,6%
Υπτγος/Αντγος	Count	0	1	0	0	0	1
	% within βαθμός	0,0%	100,0 %	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	0,0%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
	% of Total	0,0%	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%
Πολιτικό προσωπικό	Count	1	1	3	0	0	5
	% within βαθμός	20,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	10,0%	4,2%	20,0%	0,0%	0,0%	6,6%
	% of Total	1,3%	1,3%	3,9%	0,0%	0,0%	6,6%
Απόστρατος αξιωματικός	Count	2	0	0	2	0	4
	% within βαθμός	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%	0,0%	100,0%
	% within A10	20,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	5,3%
	% of Total	2,6%	0,0%	0,0%	2,6%	0,0%	5,3%
Total	Count	10	24	15	16	11	76
	% within βαθμός	13,2%	31,6%	19,7%	21,1%	14,5%	100,0%
	% within A10	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%
	% of Total	13,2%	31,6%	19,7%	21,1%	14,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,602 ^a	32	,001
Likelihood Ratio	64,623	32	,001
Linear-by-Linear Association	9,223	1	,002
N of Valid Cases	76		

a. 44 cells (97,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,13.

Πίνακας 17
βαθμός * A22

Crosstab

			A22					Total
			καθόλου	λίγο	μέτρια	αρκετά	πάρα πολύ	
βαθμός	Στρατιώτης	Count	5	0	1	0	0	6
		% within βαθμός	83,3%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	100,0%
		% within A22	50,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	8,5%
		% of Total	7,0%	0,0%	1,4%	0,0%	0,0%	8,5%
	Λοχίας/Επιλοχίας/Αρχιλοχίας	Count	0	1	1	4	2	8
		% within βαθμός	0,0%	12,5%	12,5%	50,0%	25,0%	100,0%
		% within A22	0,0%	9,1%	7,7%	22,2%	10,5%	11,3%
		% of Total	0,0%	1,4%	1,4%	5,6%	2,8%	11,3%
	Ανθυπασπιστής	Count	2	2	1	2	4	11
		% within βαθμός	18,2%	18,2%	9,1%	18,2%	36,4%	100,0%
		% within A22	20,0%	18,2%	7,7%	11,1%	21,1%	15,5%
		% of Total	2,8%	2,8%	1,4%	2,8%	5,6%	15,5%
	Ανθλγος/Υπλγος/Λγος	Count	1	4	1	6	2	14
		% within βαθμός	7,1%	28,6%	7,1%	42,9%	14,3%	100,0%
		% within A22	10,0%	36,4%	7,7%	33,3%	10,5%	19,7%
		% of Total	1,4%	5,6%	1,4%	8,5%	2,8%	19,7%
	Τχης/Ανχης/Σχης	Count	0	2	3	5	6	16
		% within βαθμός	0,0%	12,5%	18,8%	31,3%	37,5%	100,0%

		% within A22	0,0%	18,2%	23,1%	27,8%	31,6%	22,5%
		% of Total	0,0%	2,8%	4,2%	7,0%	8,5%	22,5%
Ταξχος	Count		1	1	3	0	0	5
	% within βαθμός		20,0%	20,0%	60,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	% within A22		10,0%	9,1%	23,1%	0,0%	0,0%	7,0%
	% of Total		1,4%	1,4%	4,2%	0,0%	0,0%	7,0%
Υππγος/Αντγος	Count		0	0	0	0	2	2
	% within βαθμός		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
	% within A22		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,5%	2,8%
	% of Total		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,8%	2,8%
Πολιτικό προσωπικό	Count		0	1	2	0	2	5
	% within βαθμός		0,0%	20,0%	40,0%	0,0%	40,0%	100,0%
	% within A22		0,0%	9,1%	15,4%	0,0%	10,5%	7,0%
	% of Total		0,0%	1,4%	2,8%	0,0%	2,8%	7,0%
Απόστρατος αξιωματικός	Count		1	0	1	1	1	4
	% within βαθμός		25,0%	0,0%	25,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	% within A22		10,0%	0,0%	7,7%	5,6%	5,3%	5,6%
	% of Total		1,4%	0,0%	1,4%	1,4%	1,4%	5,6%
Total	Count		10	11	13	18	19	71
	% within βαθμός		14,1%	15,5%	18,3%	25,4%	26,8%	100,0%
	% within A22		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% of Total		14,1%	15,5%	18,3%	25,4%	26,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	55,503 ^a	32	,006
Likelihood Ratio	54,269	32	,008
Linear-by-Linear Association	2,628	1	,105
N of Valid Cases	71		

a. 45 cells (100,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,28.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 70, 176 76 ΑΘΗΝΑ – ΤΗΛ.: 210 9549100, FAX: 210 9577050

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Αγαπητέ συμμετέχοντα,

Αγαπητή συμμετέχουσα,

Στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας μου, με θέμα **«Η Συμβολή του Στρατού στη Βιώσιμη, Οικονομική Ανάπτυξη των πόλεων. Μελέτη περίπτωσης η πόλη της Λαμίας»**, θα ήθελα να σας ζητήσω να αφιερώσετε λίγο από τον χρόνο σας προκειμένου να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο που ακολουθεί. Η συμμετοχή σας είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς χωρίς αυτή η έρευνά μου καθίσταται αδύνατη.

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και τα στοιχεία που θα προκύψουν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς της διπλωματικής μου εργασίας.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο σας,

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής,

Ροδόλφος Δημητρόγλου

Mail: hp2175207@hua.gr

Νο ερωτηματολογίου:.....

Ημερομηνία:.....

Συμπληρώθηκε πλήρως; ΝΑΙ ΟΧΙ

ΜΕΡΟΣ Ι: Δημογραφικά Στοιχεία

(Παρακαλώ σημειώσε Χ στα ανάλογα κουτάκια)

Α. Φύλο:

0	Γυναίκα	
1	Άνδρας	

Β. Ηλικία:

1	18-30 ετών	
2	31-45 ετών	
3	46 και άνω	

Γ. Την παρούσα περίοδο κατά την οποία συμμετέχετε στην έρευνα, είστε (μπορείτε να δηλώσετε και περισσότερες των μία απαντήσεις):

1	Μόνιμος κάτοικος/Δημότης στην πόλη της Λαμίας	
2	Ελεύθερος Επαγγελματίας ή/και Επιχειρηματίας που δραστηριοποιούμαι στην πόλη της Λαμίας	
3	Δημόσιος/Ιδιωτικός Υπάλληλος σε Υπηρεσία (εκτός του Ε.Σ.) της Λαμίας	
4	Συνάδερφος Στρατιωτικός που κατάγομαι από την περιοχή της Λαμίας	
5	Συνάδερφος Στρατιωτικός που υπηρετώ στην περιοχή της Λαμίας	
6	Μέλος οικογένειας (Σύζυγος-τέκνο) Συναδέρφου ο οποίος κατάγεται ή/και υπηρετεί στην περιοχή της Λαμίας	
7	Συνάδερφος, έχων υπηρετήσει σε μονάδες της περιοχής της Λαμίας	

Δ. Αν είστε συνάδερφος-στρατιωτικός, υπηρετείτε στον Ε.Σ. φέροντας το βαθμό του:

1	Στρατιώτη	
2	Λοχία/Επιλοχία/Αρχιλοχία	
3	Ανθυπασπιστή	
4	Ανθυπολοχαγού/Υπολοχαγού/Λοχαγού	
5	Ταγματάρχη/Αντισυνταγματάρχη/Συνταγματάρχη	

6	Ταξίαρχου	
7	Υποστράτηγου/Αντιστράτηγου	
8	Είμαι πολιτικό προσωπικό του Ε.Σ.	
9	Είμαι απόστρατος Αξιωματικός του Ε.Σ.	
10	Είμαι Έφεδρος Αξιωματικός του Ε.Σ.	

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α. Αν είστε Συνάδερφος οποιασδήποτε από την κατηγορία Δ των Δημογραφικών Στοιχείων ή/και μέλος οικογενείας Συναδέρφου, παρακαλούμε σημειώστε με Χ την απάντηση που σας εκφράζει:

A/A	Ερωτήσεις	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Μέτρια (3)	Αρκετά (4)	Πάρα πολύ (5)
1	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω στο Στρατιωτικό Πρατήριο της Λαμίας					
2	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω σε μεγάλα Super Market της περιοχής					
3	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω σε τοπικά Mini Markets της γειτονιάς μου					
4	Τα καθημερινά μου ψώνια για τις ανάγκες του νοικοκυριού τα κάνω στις λαϊκές αγορές της πόλης					
5	Γνωρίζω τα παραδοσιακά τοπικά προϊόντα της περιοχής (ελιές, λάδι, τραχανάς, λουκούμια, κεράσια, κουραμπιέδες κτλ) και τα έχω εντάξει στα είδη διατροφής μου					
6	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ στην μονάδα που υπηρετώ (ΚΨΜ)					
7	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ στη Λέσχη Αξιωματικών της Φρουράς Λαμίας					
8	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό και καφέ σε εστιατόρια και καφέ της περιοχής					

9	Καλύπτω τις ανάγκες μου για φαγητό σπανίως σε έξοδο, καθώς είναι ακριβά /δε με καλύπτει η ποιότητα/εξυπηρέτηση					
10	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ στο Ιατρείο της μονάδας μου					
11	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ στο Γενικό Νοσοκομείο Λαμίας					
12	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε Περιφερειακό Στρατιωτικό Νοσοκομείο (Λάρισας, 401 ΓΣΝΑ)					
13	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε εξωτερικούς Ιδιώτες Ιατρούς της Λαμίας					
14	Σε περίπτωση ασθένειας, επιλέγω να απευθυνθώ σε Συναδέρφους Στρατιωτικούς Ιατρούς					
15	Για την επιπλέον ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών μου ή/και δικιά μου επιπλέον επιμόρφωση, επιλέγω τοπικά φροντιστήρια της Λαμίας					
16	Για την επιπλέον ενίσχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων των παιδιών μου ή/και δικιά μου επιπλέον επιμόρφωση, επιλέγω να κάνω ιδιαίτερα μαθήματα με συστημένο καθηγητή, καθώς δεν γνωρίζω την αποτελεσματικότητα των τοπικών φροντιστηρίων					
17	Αν υπήρχε η δυνατότητα, θα διέμενα σε Στρατιωτικά Οικήματα της Μονάδας					
18	Προτιμώ να διαμένω σε ενοικιαζόμενο σπίτι					
19	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω τοπικές παραλίες ή και τουριστικούς προορισμούς της περιοχής της Λαμίας					
20	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω να επισκεφτώ τα ΚΑΑΥ ή να διαμείνω σε ξενώνες της Υπηρεσίας ανά την Ελλάδα					
21	Σε περιόδους διακοπών μου, επιλέγω άλλους προορισμούς στο εσωτερικό ή και στο εξωτερικό					
22	Σε μεγάλα-για εμένα-έξοδα (πχ αγορά αυτοκινήτου, σέρβις, αγορά επίπλων, οικοσυσκευής κτλ) εμπιστεύομαι την τοπική αγορά					

23	Σε μείζονα θέματα που πιθανόν προκύψουν (νομικά, τραπεζικά, θέματα διευθέτησης κτλ), εμπιστεύομαι να απευθυνθώ ειδικό δικηγόρο, συμβολαιογράφο κτλ της περιοχής					
24	Είμαι πρόθυμος να δοκιμάσω μία υπηρεσία την οποία δεν γνωρίζω, αλλά μου προτείνει μόνιμος κάτοικος της περιοχής					
25	Είμαι ευχαριστημένος από την Αστυνόμευση της περιοχής					
26	Ως ένστολο, οι τοπικοί φορείς και κάτοικοι με αντιμετωπίζουν με σεβασμό					
27	Ως ένστολο, οι τοπικοί φορείς και κάτοικοι με αντιμετωπίζουν ως έναν περαστικό καταναλωτή					
28	Επέλεξα να υπηρετήσω σε μονάδα της φρουράς της Λαμίας λόγω της γεωγραφικής τοποθέτησης (Πρωτεύουσα Νομού, Πρωτεύουσα Περιφέρειας, κεντρική πόλη της Ελλάδας)					
29	Επέλεξα μονάδα της φρουράς της Λαμίας να υπηρετήσω λόγω οικονομικών και προσωπικών συμφερόντων μου					
30	Δεν επέλεξα μονάδα της φρουράς της Λαμίας προσωπικά αλλά την επέλεξε η Υπηρεσία					
31	Αν θα υπήρχε η δυνατότητα από την Υπηρεσία, θα επιθυμούσα να ξανά-υπηρετήσω σε μονάδα της φρουράς της Λαμίας					

Β. Ως κάτοικος ή επιχειρηματίας ή επαγγελματίας της περιοχής της Λαμίας, παρακαλούμε σημειώστε με X την απάντηση που σας εκφράζει:

A/A	Ερωτήσεις	Καθόλου (1)	Λίγο (2)	Μέτρια (3)	Αρκετά (4)	Πάρα πολύ (5)
1	Θεωρώ ότι ο Στρατιωτικός-ως καταναλωτής-συμβάλλει στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας της περιοχής					
2	Θεωρώ ότι ο Στρατιωτικός -ως εν δυνάμει δεχόμενος τουριστικές υπηρεσίες - συμβάλλει στην τουριστική προβολή του τόπου μου και της πολιτιστικής κληρονομιάς του					

3	Εμπιστεύομαι έναν Στρατιωτικό ως πελάτη καθώς θεωρώ ότι θα είναι πιο συνεπής -λόγω επαγγέλματος- στις πληρωμές του					
4	Εμπιστεύομαι έναν Στρατιωτικό ως πελάτη καθώς θεωρώ ότι αν δεν είναι συνεπής στις πληρωμές του, μπορώ πιο εύκολα να διεκδικήσω το δίκιο μου μέσω της Υπηρεσίας του					
5	Οι Υπηρετούντες στη Φρουρά της Λαμίας (και οι οικογένειες αυτών) προτιμούν τα τοπικά προϊόντα της περιοχής μας, παρά τα ίδια είδη από διεθνείς μεγάλες εταιρίες					
6	Οι Υπηρετούντες στη Φρουρά της Λαμίας (και οι οικογένειες αυτών) προτιμούν στις εξόδους τους τα τοπικά εστιατόρια και καφέ, ενισχύοντας έτσι οικονομικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις					
7	Οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή εμπιστεύονται την αγορά μας και τους επιχειρηματίες μας					
8	Οι οικογένειες των Στρατιωτικών που υπηρετούν στην περιοχή πιστεύω ότι ακολουθούν τους ρυθμούς της πόλης και τη νοοτροπία της					
9	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό καθώς θα είχα σταθερό εισόδημα κάθε μήνα					
10	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό λόγω ασφάλειας που νιώθω από το επάγγελμά του					
11	Αν είχα ένα ακίνητο προς ενοικίαση, δεν θα προτιμούσα Στρατιωτικό να διαμείνει σε αυτό, καθώς θα ήταν μόνο για 1 ή 2 (κατά μέσο όρο) χρόνια					
12	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, τους αποδέχομαι ως ισότιμα μέλη της παρέας					
13	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, δεν τους δίνω και πολύ σημασία καθώς τους θεωρώ “περαστικούς” από την πόλη μου					
14	Σε παρέες που έχω συνευρεθεί με στρατιωτικούς, επιδιώκω να αποκτήσω φιλικές σχέσεις μαζί τους καθώς τους θεωρώ ότι εκτελούν λειτούργημα στην					

	πόλη μου					
15	Συμφωνώ με την ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, καθώς συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξή της					
16	Συμφωνώ με την ύπαρξη μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, καθώς συμβάλει στην αντιμετώπιση οποιασδήποτε φυσικής καταστροφής τυχόν συμβεί (φωτιά, πλημμύρα, σεισμό κτλ)					
17	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε οικονομικά τα εισοδήματα των επαγγελματιών της.					
18	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε την αίσθηση της ασφάλειας που έχω ως κάτοικος της περιοχής					
19	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε την εκπροσώπηση της πόλης μου στα στρατιωτικά και κοινωνικο-οικονομικά δρώμενα					
20	Ενδεχόμενη μείωση των μονάδων του Ε.Σ. στην περιοχή μου, θα μείωνε το εθνικό μου φρόνημα ως Έλληνας πολίτης					

Σας ευχαριστώ πολύ για τη συμβολή σας στην έρευνά μου!